JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ARCHIVNICTVÍ A POMOCNÝCH VĚD HISTORICKÝCH

DIPLOMOVÁ PRÁCE

ČESKOBUDĚJOVICKÁ NOTÁŘSKÁ KOMORA A JEJÍ NOTÁŘI V LETECH 1851-1951

Vedoucí práce: doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc.

Autor práce: Bc. Zuzana Kárová
Studijní obor: archivnictví navazující
Ročník: II.

2009

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

České Budějovice 20. dubna 2009

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé diplomové práce doc. PhDr. Marii Ryantové, CSc. za konzultace plné podnětných nápadů. Dále bych ráda poděkovala archivářům Státního oblastního archivu v Třeboni a Státních okresních archivů v Českém Krumlově a Jindřichově Hradci, že mi vyšli maximálně vstříc při mých neskromných badatelských požadavcích. A v neposlední řadě patří můj dík mé rodině, která mi dala prostor pro mé cestování po archivech a knihovnách a byla trpělivá, když jsem trávila veškerý volný čas psaním.

Zuzana Kárová
Českobudějovická notářská komora a její notáři v letech 1851-1951
Anotace

Předkládaná diplomová práce se věnuje notářské komoře v Českých Budějovicích a notářům, kteří spadali pod její pravomoc. Počáteční hranici práce tvoří rok 1851, kdy vstoupil v platnost nový notářský řád vydaný císařským patentem č. 366/1850 a s ním započala historie novodobého notářství. Komora samotná vznikla sice až o dvacet let později, ale notáři již své kanceláře otevřeli a funkci notářské komory v těchto letech vykonával prozatímně krajský soud. Druhým mezníkem je rok 1951, kdy byl vydán zákon č. 115/1951 Sb. a došlo k završení postátnění notářství.

Úvod práce tvoří kapitola seznamující s literaturou a prameny, další kapitola pak již pojednává o vývoji a organizaci notářství od nejstarších dob se zaměřením hlavně na vytyčené časové období. Jádro práce tvoří dějiny samotné notářské komory a jednotlivých notářských okresů, ze kterých se skládala. V této kapitole je popisován jednak dějinný vývoj komory, jednak její organizace, vlastní činnost i reciproční vztahy s notáři a soudy. Zvláštní pozornost je pak věnována samotným notářům, především formou drobných biogramů. Notáři jsou zde vyobrazeni jako homogenní stav a předmětem zájmu je kromě jejich úřadu i jejich osobní život a působení ve společnosti, kde často zaujímali v rámci veřejného, politického i kulturního života důležitou roli a patřili k lokálním elitám. Předmětem zájmů je také sebereflexe notářů a názory veřejnosti na toto povolání.

Za závěrečnou částí je zařazen seznam literatury a pramenů, tabulky a obrazové přílohy.

Zuzana Kárová
České Budějovice notarial chamber and its members in the years 1851-1951
Summary

This diploma thesis focuses on České Budějovice notarial chamber and notary public in its jurisdiction. The starting date for this diploma is the year 1851 when new notary regulations were promulgated by Emperor's patent n. 366/1850 which marked the beginning of present notary public. Even though the notarial chamber itself was founded 20 years later, at that time notaries had already started to operate and the function of notarial chamber was administered by regional court. The second turning point was the year 1951 and the passing of law n. 115/1951 when notary public has been transferred under state control.

The introduction of this work consists of a chapter explaining referential literature and sources. Concentrating on the appointed period, the next chapter discusses the development and organization of notaries from early beginnings. However, the core of this work is the history of the notarial chamber itself and the history of individual notarial districts the notarial chamber consisted of. Not only does this chapter describe the historical development of notarial chamber, but also its organization, its activities and the reciprocal relationships between notary public and courts. Employing the short biographies format, a special attention is devoted to individual notary public members. Notaries are portrayed as a homogenous profession and, taking their official job aside, another item of interest is their personal life and public position - as they quite often played a major role in public, political and cultural activities and belonged to regional elite. Another topic is the self-reflexions of notaries and the public opinion about this profession.

The concluding part is followed by a list of literature and sources, tables and appendix with pictures.

OBSAH

1. ÚVOD

1.1. Vymezení tématu 6
1.2. Hodnocení pramenů a literatury 8

2. VÝVOJ A ORGANIZACE NOTÁŘSTVÍ

2.1. Vývoj notářství 14
2.2. Organizace notářství ve světle notářských řádů z let 1850-1951 19

3. NOTÁŘSKÁ KOMORA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH A JEJÍ NOTÁŘI

3.1. Organizace notářských komor v Čechách 35
3.2. Vznik jednotlivých notářství v rámci českobudějovické notářské komory a vznik komory samotné 37
3.3. Velikost notářských okresů 40
3.4. Volby do notářské komory 41
3.5. Notářský archiv 43
3.6. Notářská komora versus notáři 45
3.7. Dějiny jednotlivých notářství Notářské komory v Českých Budějovicích a biogramy jejich notářů
3.7.1. Notářství v Českých Budějovicích 47
3.7.2. Notářství v Českém Krumlově 62
3.7.3. Notářství v Hluboké nad Vltavou 66
3.7.4. Notářství v Horní Plané 72
3.7.5. Notářství ve Chvalšinách 76
3.7.6. Notářství v Jindřichově Hradci 82
3.7.7. Notářství v Kaplici 89
3.7.8. Notářství v Lišově 95
3.7.9. Notářství v Lomnici nad Lužnicí 101
3.7.10. Notářství v Nové Bystřici 104
3.7.11. Notářství v Nových Hradech 108
3.7.12. Notářství v Trhových Svinech 111
3.7.13. Notářství v Třeboni 115
3.7.14. Notářství v Týně nad Vltavou 120
3.7.15. Notářství ve Vyšším Brodě 124
3.8. Býti notářem 128
3.9. Migrace notářů 133
3.10. Zánik notářské komory a některých notářství 136

4. ZÁVĚR 139

Seznam použitých zkratek 141
Seznam pramenů a literatury 142
Jmenný rejstřík 147
Seznam příloh 150
Přílohy 153

1. ÚVOD

1.1. Vymezení tématu

Když jsem před čtyřmi lety začala psát svou bakalářskou práci o notářství v Českých Budějovicích a lidech, kteří notářský úřad v tomto městě zastávali, měla jsem obavy, že o daném tématu vznikne jen velmi krátká práce. Mé obavy se týkaly především množství informací, které se mi podaří z dostupných zdrojů získat. Tyto počáteční starosti se však ukázaly jako naprosto bezpředmětné a téma samotné nanejvýš zajímavé. Při postupném pronikání do fungování instituce notářství jsem totiž zjistila řadu skutečností. Především to, že novodobé notářství je v podstatě tím, co by se dalo označit jako „tabula rasa“, téma, kterému se zatím nikdo systematicky nevěnoval. Pozornost badatelů se do této doby přikláněla spíše ke konkurenci notářů – k advokacii. Při pokusu o drobné biografie jednotlivých notářů jsem rovněž měla určité obavy, že pro mě zůstanou pouhými jmény a o jejich životě se toho příliš nedozvím. Jsem ráda, že i tyto obavy se nakonec ukázaly jako liché. Další skutečností, která mě překvapila, bylo i to, že strohé úřední spisy, které se na první pohled nezdály jako příliš bohatý materiál, se při bližším zkoumáním staly pramenem, který mi otevřel nové možnosti k mnoha dalším směrům možného bádání. Tyto možnosti jsem již krátce shrnula v závěru své bakalářské práce. Není proto divu, že jsem se k těmto impulsům pro další bádání nebo také jinak řečeno ke mnou „rozdělané práci“ po pár letech vrátila při psaní práce magisterské. Doufám, že se mi podařilo zodpovědně splnit nelehký úkol, kterým bylo alespoň částečné zaplnění mezery v podvědomí veřejnosti o tomto odvětví veřejné správy, kteréžto snažení jsem již v předchozí práci započala, a přilákám tak více badatelů k tomuto tématu, které si všeobecnou badatelskou pozornost rozhodně zaslouží.

Ve své magisterské práci se již nezabývám úzce pouze tématem notářství v Českých Budějovicích, ale oblast svého zájmu jsem poněkud rozšířila, ač z poznatků získaných o českobudějovickém notářství v mnoha případech vycházím. Ve své práci, jak již z názvu vyplývá, se tedy nezaměřuji pouze na jediné notářství, ale již na celou notářskou komoru, která těchto notářství v sobě zahrnovala vždy několik. V případě Notářské komory v Českých Budějovicích se jednalo o celkem šestnáct notářství. Téma notářské komory dovoluje zkoumat notářství v širších souvislostech než při pouhém

studiu jediného notářství. Získané poznatky o jedné notářské komoře pak lze aplikovat i na fungování ostatních notářských komor, a tudíž by se dalo říci, že i souhrnně na situaci notářství v Čechách. Jistěže se v každém regionu mohly nacházet různé menší či větší zvláštnosti, ale na praktické fungování notářského úřadu dle platných notářských řádů by neměly mít žádný podstatný vliv.

Po úvodu, ve kterém se jsem se věnovala krátkému uvedení do tématu a zhodnocení pramenů a literatury, následuje kapitola o vývoji a organizaci notářství. Dějiny notářství jsou tu v krátkosti nastíněny již od vzniku notářského povolání v starověkých antických dobách až do roku 1951, kdy došlo k postátnění notářství. Kapitola o organizaci notářství se pak snaží postihnout všechny základní aspekty fungování notářství v českých zemích, na základě pěti notářských řádů, vydaných v rozmezí let 1850-1951. Předmětem zájmu jsou tu jak samotní notáři, jejich jmenování, úřadování, atd., tak i notářské komory či notářské archivy. Třetí kapitola je pak již věnována samotné Notářské komoře v Českých Budějovicích a notářům, kteří pod její působnost spadali. U notářské komory mě zajímala její historie i historie jednotlivých notářství pod ní spadajících, dále pak její organizace, fungování všech sfér její činnosti, vzájemné vztahy s jednotlivými notáři i vztah s krajským a zemským soudem. U notářů pak samozřejmě samotné jejich úřadování, ale především postavení notářů ve společnosti, jejich sebereflexe, vztahy s advokacií, rodinné vazby, dědičnost tohoto povolání, další aktivní činnost v notářských institucích, časopisech i ve veřejném životě, ať již politickém, kulturním nebo národním, a také migrace notářů po notářských okresech v Čechách i na Moravě. Klíčovou metodou, použitou při studiu notářů jako vrstvy společnosti je metoda kolektivního biogramu. Jde o snahu využít všech dostupných pramenů a literatury k získání maximálního množství informací o jedincích, kteří tuto dosud badatelsky opomíjenou část společnosti tvořili.[1] Čtvrtou kapitolu tvoří závěr, za který je zařazen seznam pramenů a literatury a také přílohy, které jsou tvořeny z velké části tabulkami, ale také mapkami a fotografiemi.

[1] Pramenům a literatuře se bude podrobněji věnovat následující podkapitola.

1.2. Hodnocení pramenů a literatury

Literatura a prameny použité pro tuto práci by se daly rozdělit do několika okruhů. Prvním jsou práce odborné, zabývající se buďto přímo notářstvím, dějinami správy a dějinami práva a také literatura zachycující toto období dějin jako takové. Druhým okruhem jsou dobové tisky, kam bych zahrnula nejen *Věstníky*, vydávané ministerstvem spravedlnosti, a *Politické kalendáře a statistické ročenky*, ale také výroční zprávy různých spolků. K tomuto druhému okruhu by se daly přiřadit také vydané zákony a nařízení o notářství. Třetím okruhem zdrojů jsou právnické a notářské časopisy a také regionální periodika, podávající informace o vývoji notářství a zároveň také informace o jednotlivých notářích. Čtvrtým okruhem pak jsou písemnosti samotných fondů notářství a písemnosti Notářské komory v Českých Budějovicích.

Začlenění instituce notářství do kontextu dějin správy mi umožnila kniha Zdeňky Hledíkové a Jana Janáka – *Dějiny správy v českých zemích do roku 1945*.[2] Tato obsáhlá publikace zabývající se vývojem správy v Čechách od nejstarších dob podává informace o všech správních odvětvích v českých zemích od počátku českého státu. Podobnými publikacemi, i když úžeji zaměřenými, jsou knihy Karla Malého – *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*, Jana Janáka – *Vývoj správy v českých zemích v epoše kapitalismu* a Karla Schelleho *Vývoj správy v předválečném Československu I-II.*[3] Obraz doby podává třídílná kniha Zdeňka Kárníka – *České země v éře první republiky* (1918-1938), společností jako takovou se zaobírají knihy Otto Urbana – *Česká společnost 1848-1918* a *Kapitalismus a česká společnost. K otázkám formování české společnosti v 19. století*;[4] občanským elitám se věnuje Lukáš Fasora ve své knize *Svobodný občan ve svobodné obci? Občanské elity a obecní samospráva města Brna 1851-1914*[5] a úředníkům práce Marie Mackové *Úřednictvo venkovských okresů*

---

[2] Jan JANÁK – Zdeňka HLEDÍKOVÁ, *Dějiny správy v českých zemích do roku 1945*, Praha 1989; Zdeňka HLEDÍKOVÁ – Jan JANÁK – Jan DOBEŠ, Dějiny správy v českých zemích. Od počátku státu po současnost. Praha 2005.

[3] Karel MALÝ a kol., *Dějiny českého a československého práva*, Praha 2003.; Jan JANÁK, *Vývoj správy v českých zemích v epoše kapitalismu*, Praha 1967; Karel SCHELLE, *Vývoj správy v předválečném Československu*, I-II, Brno 1991.

[4] Otto URBAN, *Česká společnost 1848-1914*, Praha 1982; Týž, *Kapitalismus a česká společnost*. K otázkám formování české společnosti v 19. století. Praha 2003.

[5] Lukáš FASORA, *Svobodný občan ve svobodné obci?* Občanské elity a obecní samospráva města Brna 1851-1914. Brno 2007.

v Čechách 1850-1914.[6] Pro nejstarší období notářství v Čechách je základem kniha Josefa Nuhlíčka – *Veřejní notáři v českých městech, zvláště v městech pražských*.[7]

Nejdůležitější se pro mě ale stala kniha kolektivu autorů J. Brázdy, R. Bébra a P. Šimka - *Notářství. Jeho vývoj, organizace a pravomoc* [8] a na tuto knihu navazující publikace Ilony Schelleové;[9] obě mi poskytly teoretický a faktografický základ pro obecný vývoj notářství od dob antického Říma. Výše uvedená díla podávají kvalitně zpracované dějiny notářství nejen pro českou oblast, ale pro celou Evropu. Jejich autory jsou právníci a nejedná se tedy prvoplánově o díla tematicky historická. Dějiny notářství v nich tvoří vždy jen úvod k hlavnímu tématu knihy, kterým je současný stav notářství v České republice a současné zákony doplněné o komentář.

Z dobových tisků byly pro mou práci nejdůležitější zákony o notářství, z kterých jsem mohla poznat předepsanou normu a ideální podobu chodu notářské instituce. Jak bude patrno na dalších stánkách, ne vždy se tato norma plně dodržovala. O samotných zákonech budu podrobněji pojednávat v jedné z následujících kapitol. Co se důležitosti týče, hned za zákony následují věstníky, vydávané přímo ministerstvem spravedlnosti. Ty začaly vycházet až od roku 1885 pod názvem *Verordnungsblatt des k. k. Justizministeriums*, psány byly samozřejmě německy a jejich platnost byla pro celé rakouské soustátí. Každý rok vycházel jeden ročník, který se dělil na jednotlivá čísla, jejichž počet nebyl přesně dán. Většinou vycházely jednou až dvakrát za čtrnáct dní. Od roku 1918, po vzniku Československa, začaly Věstníky vycházet česky pod českým názvem *Věstník ministerstva spravedlnosti*. Ročníky se začaly číslovat znovu od jedničky a ročně vycházelo 12 čísel. Obsah zůstal zachován. Se vznikem Protektorátu došlo jen ke změně jazykové, Věstníky byly psány německy i česky.[10] Změněn byl rovněž název, který byl obdobný tomu za Rakouska – *Verordnungsblatt des Justizministeriums*. Po skončení války byl znovu používán původní český název.

Obsahem Věstníků byly informace o nových zákonech, nařízeních, změnách různých poplatků (v našem případě jsou důležité změny notářských sazebníků). Dále obsahovaly odkazy na právě vycházející odbornou právní literaturu, seznam registrovaných

---

[6] Marie MACKOVÁ, *Úřednictvo venkovských okresů v Čechách 1850-1914 (Se zřetelem k okresům východních Čech)*, Vlastivědný sborník Ústí nad Orlicí, Supplementum 4, Ústí nad Orlicí 2001.
[7] Josef NUHLÍČEK, *Veřejní notáři v českých městech, zvláště v městech pražských*, Praha 1940.
[8] J. BRÁZDA – R. BÉBR – P. ŠIMEK, *Notářství*. Jeho vývoj, organizace a pravomoc, Praha 1976.
[9] Ilona SCHELLEOVÁ, *Notářství*, Zlín, 1994; Ilona SCHELLEOVÁ – Jaruška STAVINOHOVÁ, *Organizace soudnictví, notářství a advokacie* I, Brno 1993; Ilona SCHELLEOVÁ – Karel SCHELLE, *Právní úprava notářství (historie a současnost)*, Praha 1995.
[10] Vždy stránka nejprve v němčině, za ní její český překlad.

tlumočníků z cizích jazyků a velké množství různých přehledů, tabulek a vzorů úředních formulářů. Každé číslo končilo osobními zprávami o úřednících spadajících pod ministerstvo spravedlnosti. [11] Byly zde i informace o vyznamenáních, o jmenování do úřadů, o přeložení, provdání úřednic,[12] odchodu úředníků na odpočinek či o jejich smrti. Dále také údaje o volbách do profesních komor. Na začátku každého Věstníku se nacházel věcný rejstřík, u těch nejstarších i jmenný.

Pro studium notářství jsou podstatná jak nařízení týkající se notářství a nové sazebníky notářských platů, tak zprávy osobního charakteru a některé tabulky. Z osobních zpráv se dají zjistit informace, kdy a kde byl který notář jmenován do úřadu, kam byl přeložen, či zprávy o úmrtí. Není zde ale zapsáno přesné datum uvedení do úřadu, jen rok. Přesné datum se uvádělo pouze v případě smrti. Z tabulek a přehledů jsou pro výzkum notářství zajímavé roční souhrnné tabulky, které obsahují seznam míst se sídlem notářské komory a pro jednotlivá místa pak údaje o počtu notářů příslušejících pod působnost dané komory. Dále v tabulkách nalezneme informace o počtu notářských kandidátů a údaje o počtu jimi vykonaných notářských zkoušek a jejich výsledku.

Mezi další dobové tisky patří také výroční zprávy různých spolků a institucí, mezi jejichž členy patřili někteří notáři. Studium těchto tisků mi dalo nahlédnout i do zákulisí česko-německých vztahů. Nejdůležitějším z těchto pramenů pro mne byly především výroční zprávy Besedy Česko-Budějovické,[13] které se nesou v silně vlasteneckém duchu. Podávají zprávy o své činnosti, o svých členech, i o dobových událostech. Jejich zápisy ale mají formu deníkovou a jsou často ovlivněny subjektivními názory autora. Přesto z nich lze převzít některé faktografické údaje, o jejichž pravdivosti netřeba pochybovat.[14] Důležitým pramenem pro získání údajů o notářích byl také *Politický kalendář a Ročenka republiky Československé*. V obou těchto tiscích, vycházejících každý rok, jsem nalezla údaje o působení notářů v různých notářských okresech i doplňkové údaje o volbách do notářské komory.

Dalším okruhem pramenů, který jsem využila pro svou práci, jsou periodika. Vesměs se jedná o periodika regionálního charakteru, jejichž hodnověrnost je částečně omezena. Každý z mnou použitých tisků totiž straní určité skupině obyvatelstva. Nejmarkantnější je zaujetí pro německou nebo českou složku obyvatel města, které je patrné již podle

[11] Osobní zprávy se objevují jen do roku 1948.
[12] Provdání úřednice znamenalo prakticky odchod ze zaměstnání.
[13] Jaroslav PUCHERNA, *Paměti Besedy českobudějovické*, České Budějovice 1903; Karel FENZL, *Paměti Besedy Česko-Budějovické 1902-1912*, České Budějovice 1913; TÝŽ, *Beseda Česko-Budějovická 1923-1932*, České Budějovice 1933.
[14] Například údaje o roku přijetí notáře za svého člena, údaje o volbách do vedení spolku, aj.

jazyka daného tisku. Nejedná se ale pouze o jazyk, z českých novin zášť vůči Němcům přímo vyzařuje, ať už se jedná o přímé útoky či drobné ironické narážky objevující se ve velkém množství článků. Jednotlivá periodika nestranila ale pouze národnostně, ale třeba i některým spolkům. Pro tuto zaujatost je třeba brát údaje v dobovém tisku vždy s určitým nadhledem a podrobit je jisté kritice. Z tohoto důvodu jsem často hledala srovnání jedné zprávy v několika novinách.

Pro potřebu mé práce se staly důležitými především v novinách zveřejňované nekrology zemřelých notářů, kde se objevovaly informace o jejich soukromém životě. Tyto nekrology jsou rovněž velmi subjektivní. Notář je zde většinou nepřiměřeně vychvalován a jeho povaha je vylíčena jen kladně. Z dalších článků v novinách pro mě byly důležité krátké zprávy o odchodu notáře na jiné působiště, či naopak o příchodu nového notáře do města. Těchto zpráv však není mnoho. Kromě tisku regionálního jsem některé údaje nalezla i v Úředním listě Pražských novin a především v periodikách právních.

Periodika právnického charakteru se stala rovněž důležitým zdrojem informací jak o notářích a českobudějovické notářské komoře, tak i o notářství samotném. Pro starší období jsou důležité články v časopise *Právník* kam vedle osob z dalších právnických odvětví, přispívali čas od času i někteří notáři. Se vznikem republiky vznikl i samostatný notářský časopis *České právo*, který od roku 1919 vydával Spolek notářů československých. Tento časopis vycházel, s krátkou přestávkou několika let za druhé světové války, až do roku 1947. Jeho obsah byl velmi podobný věstníkům vydávaným ministerstvem spravedlnosti, jen předmětem zájmu byli tentokrát pouze notáři a jejich záležitosti. Byli zde publikovány odborné články zaobírající se odbornou notářskou problematikou, ale i články bránící notářské povolání před všemi jeho nepřáteli. Oproti věstníkům se zde vyskytovalo více informací o samotných notářích v podobě nekrologů, ale i oslavných článků k různým výročím významných notářů. Na konci každého čísla se kromě údajů o přeložení, jmenování či uprázdnění notářského místa objevují oproti věstníkům rovněž vypsané konkurzy na uvolněná místa a také inzeráty, ve kterých notáři sháněli pomocný personál do své kanceláře, anebo naopak úřední pomocníci a notářští kandidáti sháněli uplatnění.

Tou hlavní a nejdůležitější pramennou základnou pro mne ale samozřejmě byly samotné fondy notářství v jednotlivých obcích a především písemnosti notářské komory, které obsahuje fond Krajského soudu v Českých Budějovicích. Pramenů – archivních i vydaných - k činnosti českých notářů není příliš a i z toho mála jen některé

mají bezprostřední vypovídající hodnotu k vlastní notářské aktivitě. Písemnosti vzniklé z působení notářů se nacházejí ve třech typech archivů. Jednak jsou to písemnosti Státních okresních archivů obsažené ve fondech nazvaných podle jednotlivých sídel notářství (např. Notářství České Budějovice, Notářství Kaplice, Notářství Jindřichův Hradec, aj.), jednak jsou to písemnosti uložené v Státních oblastních archivech a Národním archivu, kde se jedná o dokumenty vzniklé z činnosti jednotlivých notářských komor a soudů, ke kterým příslušely.

Nejprve se budu věnovat první skupině pramenů. Fondy jednotlivých notářství tvoří vždy soubor písemností z jednoho soudního okresu, který mělo dané notářství přidělený. Celý fond obsahuje materiály všech notářů daného notářství za určité období. V případě notářství jsou fondy nejčastěji ohraničeny roky 1850, kdy notářství jako taková vznikla, a dolní hranici tvoří rok 1951, kdy byl z notářské činnosti odstraněn prvek soukromého sektoru a vznikla tzv. státní notářství. Některá notářství mohla ukončit svou činnost již o něco dříve, což bylo způsobeno zánikem několika soudních okresů po roce 1945 a tudíž i zánikem notářství v nich. Tyto notářské okresy byly přičleněny k větším okresům sousedním. V obvodu českobudějovické notářské komory se nejčastěji jednalo o okresy v pohraničí, které byly po vysídlení Němců málo obydlené (viz Notářství Vyšší Brod, Horní Planá a Chvalšiny). Pravidlo, že fond „Notářství“ tvoří vždy písemnosti všech notářů, kteří v daném místě po sledované období působili, také není vždy striktně dodržováno. V rámci notářských fondů spadajících pod českobudějovickou komoru tomu tak je, ale některé archivy utvořily zvláštní fond pro každého notáře, a naopak v některých archivech jsou spojeny všechny písemnosti všech notářství, které jsou v daném archivu uloženy. Můžou tak být spojeny dvě, ale i třeba pět původně samostatných notářství.[15]

Vlastní obsah jednotlivých fondů je dost podobný, jen určité písemnosti se pro některá notářství nedochovaly vůbec. Nejdůležitějším pramenem a také pramenem, který je obsažen ve všech fondech, jsou notářské spisy a notářská repertoria. V jejich rámci sice došlo ke skartacím, při kterých byly skartovány legalizační protokoly, jejich výpovědní hodnota ale byla velmi nízká. Notářské listiny zato mají hodnotu daleko vyšší, a to především pro výzkum vývoje notářského zápisu a jeho diplomatický rozbor a také jako nejdůležitější zdroj informací o způsobu úřadování jednotlivých notářů - i když zdroj nepříliš vypovídající. Můžeme se zde o notáři dozvědět sídlo jeho

[15] Tak je tomu například u fondů „Notářství“ v Státním okresním archivu v Písku.

kanceláře, ale bohužel ne každý notář dodržoval povinnost psát přesné místo vzniku listiny. Zřejmě jim to přišlo natolik samozřejmé, že zmínili pouze město či obec, kde listina vznikla. To se ale týká pouze listin vzniklých v kanceláři, u těch, které sepsal notář přímo u klienta doma, se přesná adresa objevuje. Jako další zdroj informací o notáři se zde naskytuje posouzení pečlivosti, s jakou je daná listina sepsána a zda je opatřena všemi náležitostmi, které má mít. V případě nepřítomnosti notáře v úřadě se také z podpisu na konci listiny dozvídáme jméno jeho zástupce. Podle dat vydání notářských spisů můžeme také zjistit dobu, po kterou notář v daném místě působil.

U jednotlivých notářství se bohužel vyskytl problém s uspořádaností jednotlivých fondů, takže z celkových šestnácti bylo uspořádáno a tudíž i badatelsky přístupno pouze šest fondů. Jako vzorek pro fungování všech notářství je to ale dostačující.

Druhou skupinou pramenů byly písemnosti českobudějovické notářské komory. Informace, které tyto písemnosti obsahují, mají asi největší vypovídající hodnotu. Jedná se o dokumenty, které jsou uloženy u fondu Krajský soud České Budějovice.[16] Tyto písemnosti jsou výsledkem běžné úřední činnosti notářské komory i soudu, ačkoliv některé typy písemností chybějí (například zápisy o volbách do notářské komory a mnohé další). Ve fondu se nacházejí dokumenty o konkurzech na uvolněná nebo nově vzniklá místa, písemností o jmenování notářů, jejich přeložení, úmrtí, korespondence kolem dovolených a s nimi spojeného jmenování náměstků na zástup, disciplinární záležitosti, písemnosti kolem notářských kaucí, notářského archivu, aj. Z těchto pramenů jsem čerpala obecné informace o notářské komoře především. Písemnosti notářské komory i krajského soudu jsou obsaženy i v písemnostech Národního archivu v Praze ve fondu Nejvyšší zemský soud, jedná se ale o písemnosti převážně duplicitní.

[16] Státní oblastní archiv (dále jen SOA) Třeboň, Krajský soud České Budějovice (dále jen KS ČB).

2. VÝVOJ A ORGANIZACE NOTÁŘSTVÍ

2.1. Vývoj notářství

Obecný vývoj notářství velmi detailně zpracovala Ilona Schelleová, a také kolektiv autorů J. Brázda, R. Bébr a P. Šimek.[17] Z jejich studií jsem čerpala informace pro následující kapitolu.

Počátky instituce notářství nalézáme již ve starém Římě, kde mezi písaři různého druhu se objevuje také písař zvaný "*tabellio*", který sepisoval listiny pro jiné osoby, a to především listiny o právních úkonech. Římské právo postupně upravovalo činnost písařů tohoto druhu a byzantské právo tuto právní úpravu zdokonalilo jak směrem k písařům, tak směrem k jejich listinám.

Studium římského práva na severoitalských univerzitách v 11. století zapůsobilo velmi intenzivně na vývoj notářství. Právníci těchto škol vytvářeli listiny nadané veřejnou vírou o své pravosti, tzv. notářský instrument. Notáři, tvůrci těchto listin, se sdružovali do kolegií, která sehrála významnou roli při povznesení notářství tím, že řídila práci notářů, vykonávala nad nimi disciplinární pravomoc, prováděla zkoušky jejich znalostí, určovala formu listiny, její náležitosti, manipulace s ní a její úschovu. V té době bylo vydáno mnoho knih o notářství, především sbírek formulářů, které přetrvaly celá staletí.

Zahraniční vlivy se velmi brzy promítly i do vývoje v českých zemích. I zde byli ve středověku u soudů činní soudní písaři, jejichž úkolem bylo zapisovat průběh soudního jednání, dále provádět zápisy do desk zemských či župních. Předpokladem pro výkon těchto funkcí byla ale určitá znalost práva. Tito písaři, kteří byli označováni různě podle svých funkcí jako zemský písař, komorní písař, větší či menší písař, městský písař, atd., používali i označení *notarius terrae*, *protonotarius* a *vicenotarius*, i když se jejich činnost od pravé podstaty notářství zásadně lišila, poněvadž byla spjata se soudním řízením a nikoliv se zřizováním právních listin k soukromým účelům. Také královská kancelář měla ve svých službách písaře, z nichž někteří byli učenými právníky a i tito užívali často označení *notarius (notarius aulae regiae, protonotarius, notarius curiae regis)* a velmi často byli osobami duchovního stavu. Nejen král, ale i markrabě moravský, arcibiskup pražský a biskupové měli své písaře či notáře (*notarius*

[17] J. BRÁZDA – R. BÉBR – P. ŠIMEK, *Notářství;* Ilona SCHELLEOVÁ, *Notářství.*

episcopalis curiae Pragensis, notarius capituli, notarius vicariorum, notarius actorum konsistorii). Jednou z jejich hlavních činností bylo psát úřední protokoly a jiné listiny s tím spojené.

Významnou roli ve vývoji notářství v českých zemích sehrál Ital Henricus de Isernia (Jindřich z Isernie), kterého mnozí historikové označují jako prvního veřejného notáře. Byl původem z Neapole, do Prahy přišel roku 1270 a přinesl s sebou velké právní vědomosti a praktické zkušenosti velmi vyspělého italského notářství. Jeho činnost je velmi obsáhlá, pracoval v kanceláři Přemysla Otakara II., založil notářskou školu na Vyšehradě, kde šířil své vědomosti, a také byl právnickým spisovatelem. Vytvořil dvě významné sbírky formulářů „*Instrumenta Henrici Italici*“ a „*Formae privilegiorum Henrici Italici*“.[18] Přičinil se i o vznik desk zemských. Dalším významným právníkem, který se též zasloužil o povznesení veřejného notářství, byl Velislav, z jehož pera vyšly mnohé sbírky formulářů.

Počet notářů, kteří byli činní jako veřejní notáři, rostl již za panování Václava II., jenž provedl i první právní úpravu notářství, kterou omezil počet notářů a začal od nich vyžadovat zkoušku o jejich způsobilosti k vykonávání úřadu a přísahu. Veřejné notáře té doby jmenoval král nebo papež, respektive ti, na něž toto právo bylo přeneseno. Počet notářů se neustále zvyšoval, ale bylo to na úkor jejich kvality. A tak se Karel IV. rozhodl přistoupit k úpravě předpisů pro notáře, a to v roce 1349. V jeho neschváleném zákoníku Maiestas Carolina bylo mimo jiné stanoveno, že veřejným notářem se může stát jen ten, kdo k tomu dostane královské zmocnění. Toho se však dostalo jen tomu, kdo o svých znalostech podal důkaz u zkoušky, byl shledán moudrým a věrným a složil přísahu. Karel IV. zároveň udělil roku 1358 pražskému arcibiskupovi Arnoštovi z Pardubic a všem jeho nástupcům právo jmenovat notáře pro celou říši a především pro české země. Kromě arcibiskupa udělil toto právo i falckrabím (ale jimi jmenovaní notáři museli nejprve prokázat svou způsobilost zkouškou před úředníky arcibiskupa). Text skládané přísahy se velmi často měnil, byl poměrně dlouhý a obsahoval vyjmenování všech povinností notářů. Uvedení notářů do úřadu se provádělo symbolicky, předáním pera a kalamáře.

Pro tuto dobu bylo typické, že veřejní notáři přijímali často i jiné funkce písařské v kancelářích dvorských, univerzitních a městských, a že naproti tomu mnoho jiných,

[18] Jan Bedřich NOVÁK, *Henricus Italicus und Henricus de Isernia*, Mitteilungen des Instituts für oesterreichische Geschichte XX, 1899, s. 253-275; Saša DUŠKOVÁ, *Kdo byl notář Jindřich*, in: Sborník prací Filosofické fakulty brněnské university, 1960, C 7, s. 59-74.

především písařů městských, se později stávalo veřejnými notáři. Velké oblibě v této době se těšily sbírky vzorců a formulářů, které pomáhaly písařům, respektive nastávajícím notářům, v jejich činnosti.[19]

Doba Karla IV. znamenala určité vyvrcholení vývoje notářství v českých zemích. Působnost notářů se velmi rozšířila, týkala se hlavně otázek majetkových právních poměrů (prodeje nemovitostí, darování, ustanovení zmocněnců, poručníků, dlužních úpisů), ale i otázek nemajetkových (potvrzení o volbě, potvrzení o zkoušce). Zprvu nebylo povinností obracet se s těmito záležitostmi na notáře, teprve později soudy (především arcibiskupské) vyžadovaly předkládání listin ověřených notářem.

Hlavní náplní notářské činnosti v této době bylo vyhotovování listin nadaných veřejnou vírou. O celém jednání sepsal notář protokol a z něho vyhotovil notářskou listinu (instrumentum publicum). K hodnověrnosti listiny stačil notářův podpis a připojení jeho znamení (signa).[20] Tomuto jednání a sepisování protokolu měli být přítomni dva svědci, kteří byli na konci listiny uvedeni slovy „*testibus fidedigbis ad premissa vocatis et rogatis*“.

Notářské instrumenty byly psány na pergamenových listech a nestačil-li jeden, použilo se jich více a pak byly slepovány dohromady, číslovány a stočeny do svitku. Instrument začínal invokací, označením roku a dne, někdy i místa právního jednání. Pak následoval obsah právního jednání, uvedení svědků, jméno a podpis notáře. Na listinu byly ještě připojeny pečeti stran, popřípadě svědků. Notář uváděl při podpisu jméno své, jméno svého otce, rodiště a kým byl pověřen (papežem, císařem). Činnost notářů bezpodmínečně vyžadovala, aby řádně vedli „*registra*“ (*cartularia*), jak k tomu byli přísahou zavázáni. Notář totiž o jednání vyhotovil *imbreviaturu* (obsahovala datum, účastníky, stručný obsah jednání) a z ní teprve vydal instrument. Tyto imbreviatury tvořily registra, která byla po smrti notáře předávána jeho nástupci.

Úprava notářství provedená Karlem IV. byla v platnosti až do vydání nového říšského notářského řádu v roce 1512, který v českých zemích až později zavedl Ferdinand I. Období vlády Karla IV. bylo stejně jako v rozvoji království, tak i co se týče notářství vrcholem, v další etapě vývoje ale začalo postupně docházet k úpadku. Funkci notáře zastávali většinou lidé, kteří neměli valného právnického vzdělání. Prohlubující se krizi notářství v průběhu šestnáctého a počátku sedmnáctého století vyřešil až císař Karel VI. v roce 1725, kdy vydal rozhodnutí o tom, že všichni současní

[19] Známý je právní formulář Domažlického písaře „*formularius Joannis dicti Přimda, publici notarii*“.
[20] Toto znamení bylo neměnné, obyčejně obsahovalo iniciály jména notáře a často též kříž.

notáři musí být řádně přezkoušeni a v úřadech smí být ponecháni jen ti, kteří jsou způsobilí. Zároveň také rozhodl, že o funkci notáře se nikdo nesmí u papeže ucházet bez souhlasu císaře, a že papežští notáři nesmí svůj úřad vykonávat bez císařova souhlasu.

Dalším mezníkem byla vláda Josefa II., který v obecním soudním řádu z 1. května 1781 stanovil, že za veřejnou listinu se pokládá jen notářský směnečný protest a ostatní notářské listiny se za veřejné nepokládají. V roce 1796 bylo toto ustanovení v některých rakouských zemích opraveno a všechny notářské listiny byly uznány za listiny veřejné. Patentem z 9. dubna 1782 bylo notářům povoleno zastupovat klienty u obchodních a směnečných soudů.

Dvorní dekret vydaný v roce 1788 upravoval zřizování veřejných notářů zemským místodržitelstvím. Každý notář byl brán do přísahy, zvolil si svůj osobní znak i pečeť a obdržel diplom. O tom všem byl pak u zemského místodržitelství sepsán zápis. Všichni ostatní notáři, pokud nedostali diplom zemského místodržitelství, byli vyloučeni z notářské činnosti. Další omezení obsahoval dvorní dekret ze dne 29. února 1804, který stanovil, že notář smí své oprávnění vykonávat a svého znaku užívat pouze v té zemi, kde byl za notáře přijat. Následující dvorní dekret z 9. června 1821 znamenal velký zásah do působnosti notářů. Stanovil, že jen směnečné protesty jsou listinami veřejnými, nikoli ostatní notářské listiny. Všem notářům byly dosavadní diplomy odňaty a vydány nové s novou formulací. Tento dekret dále provedl změnu kompetence ustanovování notářů tím, že toto oprávnění přenesl na Nejvyšší soud. V souvislosti s tím změnil obsah přísahy, kterou nesměl notář skládat dřív, dokud nezaplatil taxu a nepředložil notářský znak. V roce 1842 bylo notářům odebráno povolení z roku 1782, že smějí zastupovat klienty před obchodními a směnečnými soudy, a to v tom případě, že neměli oprávnění vykonávat advokacii. Z uvedených informací vyplývá, že od roku 1781 bylo provozováno v českých zemích jen notářství směnečné a ostatní činnosti, jako zřizování právních listin, obstarávali advokáti, patrimoniální úřady a tzv. pokoutníci. Byl to stav nesrovnatelný se situací ve většině evropských zemí, kde všude notářství vyvíjelo svoji normální činnost. Tato situace se změnila až roku 1848.

Rok 1848 byl mezníkem pro formování moderního právního řádu. V tomto roce převzalo dozor nad notářstvím ministerstvo spravedlnosti a začala se připravovat nová právní úprava notářství odpovídající soudobým potřebám. Stalo se tak císařským patentem z 29. září 1850, číslo 366 říšského zákoníku, jímž byl vydán Rakouský notářský řád, pro který byl vzorem notářský řád francouzský. Jeho platnost však netrvala příliš dlouho, už 21. května 1855 byl pod číslem 94 ř. z. vydán nový notářský

řád, který se ukázal jako vhodnější a propracovanější. Zejména podstatným způsobem zjednodušoval určité formality. Rozhodujícím obdobím pro organizaci novodobého notářství a formování jeho právní úpravy se pak stal počátek sedmdesátých let 19. století. Dne 25. července 1871 byl vydán pod číslem 75 ř. z. nový notářský řád a spolu s ním pod číslem 76 ř. z. zákon o nezbytnosti notářských spisů pro některá právní jednání a o nezbytnosti legalizace podpisů na tabulárních listinách. Tento zákon potom v nezměněné podobě platil až do vzniku Československé republiky.

Recepční zákon z 28. října 1918 převzal veškerý rakouský právní řád. Notářství bylo v podstatě svobodným povoláním s určitými rysy oficiality (sepisování veřejných listin, ověřování, osvědčování) a s funkcí pomocného státního orgánu (soudní komise). Tato jednání, která notáři prováděli jako pomocný orgán soudu coby soudní komisaři, byla placena notářům účastníky, nikoli státem. V období první republiky platil pro notáře „numerus clausus“ a počet a sídla notářů byla pevně stanovena ministerstvem spravedlnosti. Notáře jmenoval ministr spravedlnosti, jenž měl i nejvyšší dozor na výkon notářství. Jednalo-li se o agendu soudně komisařskou, náležel dozor na nižší úrovni krajským nebo vrchním soudům, na jiných úsecích praxe pak autonomním notářským orgánům, notářským komorám.

K zásadním změnám v organizaci, ale i charakteru notářství došlo až po únorovém převratu v roce 1948. V souvislosti s tzv. zlidověním soudnictví a s jeho unifikací a zjednodušením došlo i k úpravě notářství, které se mělo přizpůsobit novým poměrům. Výsledkem byl zákon č. 201/49 Sb. a v návaznosti na něj nařízení ministra spravedlnosti číslo 202/49 Sb., jež vstoupily v platnost od 21. srpna 1949. Sice se v zásadě nezměnily úkoly notářství, došlo však k jejich nové organizaci. Notáři se stali členy krajských notářských sborů. Notářství přestalo být svobodným povoláním, ztratilo svůj podnikatelský charakter. Již zmiňovaný zákon sjednotil instituci notářství na celém území republiky, zrušil notářské komory a zajistil větší koordinaci s justičními orgány.

Další zásah do postavení a působení notářství znamenaly nové občanskoprávní kodifikace v období tzv. právnické dvouletky. V roce 1950 to byl občanský zákoník a občanský soudní řád, který začal platit od roku 1951. V návaznosti na tyto kodexy, které podstatně změnily úkoly notářství, bylo třeba připravit novou právní úpravu notářství, a proto se notářství v roce 1951 dočkalo dalších velkých změn. Byl vydán zákon č. 116/1951 Sb., doplněný nařízením ministra spravedlnosti č. 117/51 Sb. a dále nařízením ministra financí č. 118/51 Sb. o notářských poplatcích. Nový notářský zákon rozlišoval tři okruhy působnosti státního notářství. Byla to činnost ve vlastním okruhu

působnosti, spočívající především v sepisování notářských listin, činnost z pověření soudu, což bylo rozhodování o dědictví a podobných záležitostech, a činnost na žádost stran.

Změnila se zásadně i organizace. Došlo ke zřízení „státního notářství“ v obvodech okresních soudů. Notářství se tak stalo státním úřadem a notáři i notářští zaměstnanci státními zaměstnanci.

2.2. Vývoj a organizace notářství ve světle notářských řádů z let 1850-1951

Do vývoje notářství v českých zemích, potažmo v Rakousku-Uhersku zasáhlo za období sledované v této práci, ohraničené lety 1851-1951, pět důležitých zákonů, notářských řádů. Byly to:

- Císařský patent č. 366 z roku 1850
- Císařský patent č. 93 z 21. května roku 1855
- Zákon č. 48 z 25. července 1871
- Zákon č. 201 a 202 z 14. července a 15. srpna 1949
- Zákon č. 116 z 20. prosince 1951

Kromě těchto pěti vydalo ministerstvo spravedlnosti ještě několik zákonů menších pro jednotlivosti a také nevelké množství vyhlášek. Ty ale věnovaly pozornost jen okrajovým záležitostem nebo se soustředily jen na jednu složku celého problému, například při vzniku nových notářských obvodů či jejich zániku nebo se jednalo o změny v cenovém tarifu notářských platů. Pět hlavních notářských zákonů bylo vydáno v rozmezí 101 let, přičemž první tři patřily do éry habsburské monarchie, dva pak již do období poválečného uspořádání Československa. Na následujících několika stránkách se pokusím postihnout organizaci notářství v Čechách na podkladech těchto zákonů. Za základ vezmu notářský řád z roku 1850, budu se řídit věcným hlediskem, v rámci tohoto hlediska pak půjdu chronologicky po změnách, které v dané sféře přinesl každý novější zákon. Zaměřím se tak například na notářskou pečeť, její podobu dle zákona z roku 1850 a popíši změny, které tato pečeť doznala podle novějších notářských zákonů. Pokud novější zákony nebudou zmíněny, ke změnám v nich nedošlo.

K obsazení uprázdněných notářských míst se měl vypisovat konkurz, který měla veřejně vyhlásit komora, v jejímž okresu se místo uprázdnilo. Když notářská komora usoudila, že by vypisování konkurzu nemělo smysl a navrhovala jen jediného kandidáta, měla o tom učinit oznámení vrchnímu zemskému soudu a ten spolu s dobrozdáním tohoto kandidáta doporučil ministrovi práv. Žádosti na notářská místa se podávaly notářské komoře prostřednictvím této komory, pod kterou žadatelé patřili. Notářský řád z roku 1871 již vyžaduje trochu jiný postup. Obsazování bez konkurzu je možné již jen z velmi důležitých příčin. Notářská komora činila návrh na obsazení uprázdněného místa sborovému soudu první instance, ten pak předložil návrh se svým dobrozdáním vrchnímu zemskému soudu, který jej zase se svým dobrozdáním poslal ministrovi práv.

Podle notářského řádu z roku 1850 musel každý, kdo se chtěl stát notářem splňovat několik podmínek. Musel mít rakouské říšské občanství, být fyzicky zletilý a požívat všech občanských práv, dále pak být bezúhonný, znát jazyky, kterými se v okrese, do kterého chtěl být jmenován, mluvilo, a nakonec musel mít složené advokátské nebo notářské zkoušky. Notářský řád z roku 1855 se v podstatě v požadavcích neliší, jen dosažený věk pro notáře stanovuje přesně na dvacet čtyři let a největší změnou je pak nutnost být katolického vyznání. To se ale již v roce 1871 při vydání dalšího notářského řádu neobjevuje, jsou zde jen požadavky původní s nepatrnými úpravami a nově se objevuje požadavek na čtyřletou praxi, z níž dva roky musí kandidát notářství strávit u notáře a zbývající dva roky praxe mohl strávit buďto u soudu nebo u advokáta anebo také u finanční prokuratury. Nová republika v roce 1918 pouze přijala již existující právní normy, a tak nové prvky do požadavků na budoucí notáře se objevují až v zákoně z roku 1949. Podle tohoto zákona smí být ustanoven notářem ten, kdo vykazuje všeobecné náležitosti předepsané pro státní zaměstnance, má právnické vzdělání, vykonal právní praxi a složil odbornou zkoušku. Není zde tedy obsaženo několik bodů z prvotních požadavků, ty se ale snadno schovají pod obrat „všeobecné náležitosti pro státní zaměstnance“ (jazykové znalosti, občanství, aj.). To poslední notářský zákon z roku 1951 je již konkrétnější. Podle něj může být notářem jen československý občan, státně spolehlivý, oddaný lidově demokratickému zřízení a zachovalý, který prokáže předepsanou odbornou způsobilost.

Všech pět zákonů se shoduje v tom, že notáře jmenuje vždy ministr spravedlnosti (práv), v některých případech na přímluvu notářské komory. Samotnému jmenování předchází několik skutečností. Za prvé musí notářský kandidát složit přísahu, dále pak také složit kauci a pořídit si notářskou pečeť. **Přísaha** je zmiňována opět ve všech

zákonech, jako ukázky poslouží přísahy z let 1855, 1871 a 1951, takže si můžeme udělat srovnání, nakolik se za těch bezmála sto let tato přísaha změnila. V roce 1855 přísahali notáři na následující čtená slova: *„Budete Bohu všemohoucímu přísahati, a slíbíte pod Svou ctí a věrou, že chcete Jeho císařskému královskému apoštolskému Veličenstvu, Našemu nejmilostivějšímu zeměpánu a pánu Františkovi Josefovi Prvnímu, z boží milosti císaři Rakouskému, králi Uherskému a Českému, králi Lombardském a Benátskému, Dalmatskému, Chorvatskému, Slavonskému, Haličskému, Vladimiřskému a Illyrskému; arcivévodovi Rakouskému; velkoknížeti Sedmihradskému atd. atd. a po Jeho Veličenstvu dědicům z Jeho rodu a krve pošlým nepřerušeně věren a poslušen býti, a jakož jste jmenován notářem, budete přísahati, že chcete v úřadu Vám svěřeném čest a dobré Jeho císařského královského apoštolského Veličenstva a císařství Rakouského dle vší síly své zvelebovati, ujmu a škodu všelikou od něho odvracovati a vždy na zřeteli míti, aby se zákonové co nejbedlivěji zachovávali a průchod se jim zjednával. Zvláště budete přísahati, že chcete povinnosti řádem notářským Vám uložené bedlivě a svědomitě plniti, tajnost nepřerušenou Svých jednání úředních zachovával a zcela poctivým a rozumným chováním důvěry vlády i obyvatelstva hodným se činiti*“. Na tato slova pak notář odpovídal: *„Co mi nyní bylo přečteno a čemuž jsem všemu dobře a zřetelně vyrozuměl, dle toho mám a chci se ve všem věrně a pilně zachovati. Čehož mi dopomáhej Bůh všemohoucí!*“

To v roce 1871 již nebyl slib tak dlouhý: *„Přísahám, že chci Císaři věren a Jeho poslušen býti, základní zákony státní věrně zachovávati a svůj úřad jakožto c. k. notář dle zákonů bedlivě a svědomitě spravovati; čehož mi dopomáhej Bůh.*“ V roce 1951 už notář nepřísahá císaři, ale republice a slova o Bohu bychom v této přísaze také marně hledali. Její slova zní: *„Slibuji na svou čest a svědomí, že budu věren Československé republice, jejímu lidově demokratickému zřízení, jejímu president a její vládě, že budu při výkonu úřadu při plnění ostatních povinností zachovávat zákony a nařízení Československé republiky, a že je budu vždy a všude uplatňovat v souladu s vůlí a zájmy lidu a jeho státu a v plně shodě s duchem lidové demokracie a s velkými socialistickými cíli, že budu přísně zachovávat mlčenlivost v úředních věcech, plnit své povinnosti pilně, svědomitě a nestranně a že budu notářský úřad zastávat podle svého nejlepšího vědomí ku prospěchu republiky a jejího lidu.*“

Přestože tyto notářské přísahy dělí skoro sto let, jejich jazyk i styl je poněkud rozdílný a obsah je značně ovlivněn svou dobou, všechny tři mají v podstatě smysl velmi podobný. Notáři přísahali státnímu zřízení, slibovali zachovávat mlčenlivost

v úředních věcech a rovněž to, že budou dbát zákonů a práci vykonávat tak dobře, jak to bude v jejich silách.

Jak již bylo výše řečeno, bylo povinností každého notáře před nastoupením do úřadu složení **notářské kauce** (jistiny). Ta byla určena k pojištění toho, co by mohli notáři ze svého úřadování nahrazovat a platit. O její výš hovoří notářské řády z let 1850, 1855 i 1871 stejně, zákony z let 1949 a 1951 již kauci nevyžadují. Výše této kauce se lišila podle velikosti místa, do kterého byl notář jmenován, v hlavním městě to bylo 8.000 zl., v městech s více než 30.000 obyvatel činila jistina 5.000 zl., v místech, kde byl soud první instance, to bylo 2.000 zl. a v ostatních místech 1.000 zl. Tato částka mohla být složena v hotovosti, v císařských rakouských státních úpisech nebo v cenných papírech, vždy podle kurzu v den složení. Kauci kontrolovala příslušná notářská komora, od roku 1871 ještě za pomoci státního zástupce, a o správnosti informovala soud první instance, který po jejím uznání vydal o tomto aktu potvrzení. Pakliže byl notář přeložen na jiné místo, musela být kauce doplněna podle aktuálního kurzu. Notářská komora vedla seznam s kaucemi jednotlivých notářů svého obvodu a dohlížela, aby se neztenčovaly, když z ní něco následkem exekuce ubylo, musel ji notář do určitého termínu doplnit. Pokud notář ze svého úřadu odešel nebo zemřel, dával soud první instance povolení, aby peníze či dlužní úpisy byly vráceny vlastníkovi nebo jeho dědicům. Předtím ale musela notářská komora dát třikrát do úředního listu oznámení, aby každý, kdo má na tuto notářskou kauci pohledávku, se do šesti měsíců ozval.[21]

Poslední povinností notáře před jmenováním bylo pořídit si **notářskou pečeť**,[22] tu nechávala vyrobit notářská komora dle návrhu a na náklady daného notáře a musela být schvalována vrchním soudem. Podle zákonů z let 1850 a 1855 na ní měl být rakouský říšský orel, jméno a příjmení notáře, vlastnost jeho notářská a jméno místa a korunní země, ve které bydlel. Když byla úřední pečeť schválena, musel notář udělat několik exemplářů otisků své pečeti na papír spolu se svým podpisem a udáním, že je notář se sídlem v tom a tom místě. Těchto exemplářů musel předložit tolik, aby mohly být uloženy v registraturách vrchního soudu, notářské komory a všech soudů toho okresu, pro který byl jmenován notářem. Zákon z roku 1871 již požadovanou vlastnost notářskou specifikuje jako nápis: „c. k. notář“. Pokud byl v notářském okrsku jen jeden zemský jazyk, byl text na pečeti jen v jednom jazyce, pokud se tam vyskytovaly zemské

[21] Viz příloha č. 40.
[22] Viz příloha č. 37.

jazyky dva, měly být texty na pečeti dvoujazyčné.[23] Jméno ale mohlo být jen jedním jazykem. První republika sice nepřinesla nový notářský řád, ale ke změně pečeti přeci jen došlo, stalo se tak nařízením vlády v roce 1920.[24] Nový typ pečeti měl být opatřen malým státním znakem, v opise pak bylo uvedeno jméno, úřední vlastnost a sídlo notáře ve státním jazyce.[25] Pokud v daném okrese bydlelo podle posledního soupisu alespoň 20 % obyvatelstva, které hovořilo jiným jazykem, mohlo být pod slovní výplní uvedeno také jméno a příjmení, úřední vlastnost a sídlo notáře v jazyce menšiny. Na tvorbu nových pečetí měli notáři po vydání tohoto nařízení jeden měsíc. V roce 1949 došlo k dalším změnám, pečeť musela obsahovat malý státní znak republiky Československé, kolem něj bylo uvedeno jméno a příjmení notáře s označením „notář“ a jeho sídlo. Pečeť neschvalovala komora, ale krajský sbor notářů, kterému musely být odevzdány tři exempláře otisků pečeti spolu s podpisem. A konečně zákon z roku 1951 kromě malého státního znaku na pečeti požadoval označení „státní notářství“, jeho sídlo a po případě bližší označení notářství.

Notář musel svou pečeť schovávat pod zvláštním uzamčením, pokud ji ztratil, musel ihned oznámit tuto skutečnost notářské komoře, která mu na jeho náklady dala zhotovit jinou pečeť, kterou bylo možné od té ztracené rozeznat. Pakliže se ztracená pečeť našla, nesměl ji notář již nadále používat a musel ji odevzdat do notářského archivu. To samé se týkalo případu, kdy byl notář přeložen nebo přestal úřadovat. Do této vyřazené pečeti byl vříznut vrub, aby nemohla být zneužitá, ale zároveň zůstala čitelnou.

Pokud notář složil jistinu, přísahu a nechal si vyrobit pečeť, vyhlásil vrchní zemský soud, že byl daný notář jmenován a kterého dne vykonal přísahu. Toto prohlášení pak poslal soudnímu dvoru první instance a všem ostatním soudům první instance v jeho okrsku, a také notářské komoře, která pak notáře zapsala do „poznamenání notářů.“ Když byl notář přeložen na jiné místo, nemusel skládat znovu přísahu, pouze doplnil kauci a předložil výkres nové úřední pečeti.

Úřední působnost každého notáře se vztahovala na celý okres soudního dvoru první instance, pro který byl jmenován. Každému notáři se v tomto okrsku určilo místo, ve kterém měl sídlit, a to vzhledem k potřebě obyvatelstva. Kromě tohoto sídla nesměl mít jinou úřední místnost. Pouze kdyby to okolnosti vyžadovaly, mohl si notář odbývat periodické úřední dny i v jiném místě.

---

[23] Viz příloha č. 39.
[24] Nařízení vlády republiky Československé ze dne 22. prosince 1920 č. 657, kterým se upravují pečeti notářů.
[25] Viz příloha č. 38.

Notář přestal být notářem v několika případech. Když se sám vzdal úřadu, když začal vykonávat jiný úřad, který se s notářským neslučoval (např. advokacii), když pozbyl občanství, když nedoplnil kauci, když upadl v konkurz nebo když byl vinen nějakým závažným zločinem nebo přestupkem. Notářský řád z roku 1871 pak ještě přidává jako důvod tu možnost, že by notář byl pro úřad nezpůsobilý pro nějakou vadu na těle či na duchu nebo kdyby byl sesazen z důvodů disciplinárních. Rozhodnutí o tom, že notářské právo pominulo, vyřkl vrchní soud, který je pak nechal veřejně vyhlásit a dát na vědomí notářské komoře i všem soudům.

Jak již bylo zmíněno, notář nesměl kromě své práce vykonávat žádné jiné povolání, ze kterého by mu šel nějaký zisk. Pokud se chtěl aktivně podílet na obecní samosprávě, musel podle notářských řádů z let 1850 a 1855 o této skutečnosti rozhodnout ministr práv na základě zprávy příslušného zemského soudu. Notářský řád z roku 1871 už všeobecně jakoukoliv práci nezakazuje, sice také zapovídá notářům práci v advokacii a placený státní úřad, ale povoluje jim být učiteli či vykonávat jiná zaměstnání, která se slučují se ctí a vážností stavu notářského. Výklad této věty mohl asi být značně nejednotný. Zřejmě je tím ale míněna především činnost v obecní samosprávě apod., která byla v předchozích notářských řádech jmenovitě povolována.

V notářské kanceláři se kromě notáře mohl objevit také **notářský kandidát** nebo notářský substitut. Notářský řád z roku 1871 o nich hovoří celkem obšírně, na rozdíl od dvou předchozích zákonů, kde se o nich mluví jen okrajově. Každý notář si dle zmiňovaného řádu mohl vzít do své kanceláře pomocníky, které pod svým dohledem učil notářským pracím. Ti byli prohlášeni za kandidáty notářství tehdy, pokud byli zapsáni v seznamu vedeném notářskou komorou. Aby byli zapsáni do tohoto seznamu, musel je notář notářské komoře nahlásit, od tohoto ohlášení se pak kandidátům započítávala jejich praxe. Do seznamu u notářské komory byl zapsán den jejich nástupu, den, kdy z praxe odešeli, prospěch vykonané notářské zkoušky a další záležitosti, které mohly mít vliv na to, aby notářský kandidát obdržel notářské místo. Za kandidáta mohl být zapsán ten, kdo vykonal dvě státní zkoušky, mezi nimi také soudcovskou, anebo kdo se stal doktorem práv. Kandidát se kromě své praxe nesměl věnovat praxi jiné ani jinému zaměstnání ve státní službě. Na to měl dohlížet prezident notářské komory. Podle zákona z roku 1949 byli notářští koncipienti (již ne kandidáti) zaměstnanci krajského sboru v soukromoprávním poměru. Krajský sbor je přiděloval k výkonu praxe jednotlivým notářům. V zákoně z roku 1951 nahradil výraz notářský koncipient pojem notářský čekatel.

Bylo-li třeba v některém případě hledat zástup za notáře (dovolená, úmrtí, nemoc), měl být soudem z návrhu notářské komory stanoven **substitut**. Tím se mohl stát buďto některý jiný notář z okrsku sborového soudu, anebo právě některý kandidát notářství, který měl všechny potřebné vlastnosti k dosažení notářského místa. Kandidát, který byl navrhnut na substituta, musel vykonat notářskou přísahu. Soud pak stanovil, který den má substitut nastoupit. Pokud substitut nebyl sám notářem, používal pečeť notáře, kterého zastupoval.

Působnost notářů byla trojího druhu:

a) *vlastní činnost notářů, při jednání stran u nichž byla předepsána forma notářského spisu* – smlouvy svatební, kupní, směnné, o darování bez skutečného odevzdání, o společnostech s.r.o., převody podílu společníků, potvrzení o přijetí věna, listiny o právních jednáních mezí slepými, hluchými a jiné
b) *konkurující se soudy* – zápisy testamentů, směnečné protesty, ověřování podpisů, osvědčení o průběhu schůzí a valných hromad
c) *konkurující s advokáty* – soukromé listiny a různá právní podání, obhajování ve věcech trestních, zastupování ve věcech sporných, listiny o manželských rozvodech a rozlukách[26]

Notář nesměl psát takový spis, ve kterém nějakým způsobem figurovala osoba jeho nebo jeho rodinných příslušníků a příbuzných. Také nesměl stranu, které vedl spis, zastupovat v právních rozepřích u soudu.

Notáři mohli působit také jako soudní komisaři. Spadalo sem zapisování úmrtí a vyjednávání pozůstalostí, soudní odhady ve věcech sporných a mimosporných a předsedání dražbám čili prodejům soudních statků. Notář měl za povinnost vést o svém jednání jako soudní komisař zvláštní jednací protokol.

Notářský plat se mohl skládat ze tří částí. První se nazývala „honorář“, který byl buď podle sazby, pak se jednalo o honorář jednací, nebo byl stanoven podle času stráveného při jednání, pak šlo o honorář časový. Druhou částí platu bylo výchozné a útraty pocestní. Výchozné činilo jeden zl., bylo-li jednání mimo kancelář. Poslední část platu tvořil tzv. „plat od psaní“, který činil 6 kr. za stranu o 25 řádcích. Platil se jak prvopis, tak přepis. Tyto sazby jsou z roku 1850 a samozřejmě nebyly trvalé a v průběhu času se částky měnily. Nové sazby pak vycházely jako zvláštní vládní nařízení.

[26] B. JANOUŠEK a kol., *Státní archiv v Třeboni.* Průvodce po archivních fondech I, Praha 1957, s. 133-134.

Typy notářských písemností, které notáři produkovali se časem měnily pouze minimálně, proto bude následující část kapitoly souhrnem tří nejstarších notářských řádů. Poslední dva zákony si dovolím zde necitovat, neboť jejich vliv se projevil převážně až v době po roce 1951, která již není předmětem zájmu této práce. V rámci jednotlivých typů písemností si dovolím malý exkurz do písemností fondu Notářství České Budějovice, uloženého v Státním okresním archivu v Českých Budějovicích a pokusím se porovnat normu s praxí.

Mezi základní notářské písemnosti patřily především notářské spisy, notářská repertoria a seznamy osob vedených v repertoriích (indexy). Kromě těchto základních druhů vedli notáři také knihy úschov; seznamy posledních pořízení; poznamenání osob, proti kterým notář předsevzal protest směnečný; poznamenání osob, které byly z nějakého důvodu dány pod opatrovnictví a osob, na jejichž jmění byl vyhlášen konkurz.

Notářský spis je základní notářskou písemností. Bylo zapotřebí mít ho při uzavírání svatebních smluv, při vydávání potvrzení o přijatém věnu, při smlouvách kupních, směnných, důchodových a půjčovacích nebo úpisech dlužních mezi manželi. Dále při smlouvách darovacích, uzavřených bez skutečného odevzdání, při všelijakých písemných smlouvách osob slepých, hluchých, těch kteří neuměly psát, němých; dále také při posledních pořízeních němých osob a při protestech či osvědčeních směnečných. Kromě toho ještě notář prováděl dosvědčování o pravosti podpisů, správnosti přepisů či překladů a dosvědčování toho, že je někdo na živu.

Každý notářský spis musel mít určité formality dané zákonem, v případě větších nesrovnalostí zjištěných při kontrole notářskou komorou či stížnosti některé ze stran, hrozil notáři za nesprávné vyplnění trest. Notářský řád z roku 1855 určoval devět povinných částí notářských spisů.

1) *den, měsíc a rok, kdy byl spis napsán.* Datum mělo být vypsáno slovy. Toto nařízení notáři ve většině případů skutečně dodržovali. Jen v některých případech chybí jeden z údajů, například den nebo rok. Zapsání data číslovkou se objevuje až v mladší době.

2) *místo a země, kde byl spis napsán*. Místo si každý notář vykládal po svém. Ti starší psali většinou jen v Budějovicích, výjimečně číslo domu své notářské kanceláře. Ti mladší již sídlo své kanceláře uvádějí pravidelně (např. v Divadelní ulici číslo osm v Českých Budějovicích). Byl-li notář zavolán do některé domácnosti, například kvůli sepsání poslední vůle, pak uváděl jako místo sepsání adresu svého klienta.

3) *jméno a příjmení notáře*. Jen pět z třinácti budějovických notářů používá ve spisech pouze jedinou variantu svého jména. Jedná se vesměs o notáře úřadující až po vzniku první republiky. Jsou to Emanuel Touš, Theodor Jakowitz, Matěj Ševcovic, Jindřich Broukal a Karel Riedl. Ostatní notáři své jméno příležitostně měnili. Jednalo se vždy o změnu mezi českou a německou podobou jména či příjmení. Notáři řadící se národnostně mezi Němce se psali většinou německy a „čeští“ notáři česky. Z těchto dvou skupin to byli Češi, kteří na své české podobě jména více trvali.

Tvar jména se ve spisech měnil především podle jazyka, jakým byl ten který spis napsán. Německy psaný spis rovná se německá podoba jména a naopak. Psal-li německý notář spis německy své jméno většinou neskloňoval, v češtině už někdy ano nebo alespoň jeho část. Tak můžeme ve spise číst například „spis sepsaný před Bedřichem Adam“, ale i „spis sepsaný před Bedřich Adam“. Český notář skloňoval jméno i v němčině. Dvě podoby jmen se objevují i na notářských pečetích nebo razítkách.

Notář Vilém Höger obměňoval pouze podobu křestního jména. Většinou nazýval sám sebe Wilhelm. Stejně tak Bedřich Adam užíval nejčastěji podobu křestního jména Friedrich a notář Antonín Kühnl překlad jména na Anton. Notář Karel Havelka se vyznačuje největší pestrostí podob svého jména. Křestní jméno má varianty – Karel, Karl, Carl; příjmení – Havelka, Hawelka. Tato křestní jména s příjmeními se u něho vyskytují ve všech možných spojeních. Notář Jiří Veselý používal německou podobu jména Georg Weselý nebo určitý kompromis Jiří Weselý. Vlastenecký notář Jan Říha si v německy psaných spisech poněmčoval jméno na Johann.

4) jméno a příjmení, stav a bydliště stran, svědků spisu. Všechny tyto faktory byly obsaženy v rámci jedné věty, většinou ve stejné formě, například: „ Jan Novák, majitel domu č. 25 v Českých Budějovicích“. K sepsání každého spisu museli být přibráni dva svědci nebo druhý notář. Ve spisech českobudějovických notářů jsem nenalezla žádný spis, kde by místo svědků byl přítomen druhý notář. Svědci museli být mužského pohlaví, starší dvaceti let, občany toho státu, kde se písemnost vyhotovovala, notář je měl osobně znát, anebo jiní dva svědci, které notář znal, museli dosvědčit, že jsou to ty správné osoby. Alespoň jeden ze svědků musel umět číst a psát.

5) potvrzení, že notář strany a svědky osobně zná. Toto potvrzení mívalo ustálenou podobu, kterou užívali všichni notáři jen s drobnými obměnami, a která byla součástí úvodu. Uvádím zde dvě nejčastější formule: „předstoupil přede mne mně osobně známý Jan Novák“; „ u přítomnosti účastníka mně osobně známého, pana Jana Nováka“.

6) obsah jednání. Patřil sem samotný obsah jednání, od úvodu často oddělovaný nadpisem, z kterého je předmět jednání patrný (např. Svatební smlouva). Součástí obsahu mohla být také různá plnomocenství a přílohy, s poznámkou, zda jsou ke spisu přiloženy v soukromém nebo veřejném vyhotovení, v originále nebo přepisu. Možnosti obsahu spisů jsou uvedeny již na začátku této kapitoly.

7) potvrzení, že byl spis stranám jednání v přítomnosti svědků přečten. Toto potvrzení se nacházelo na konci spisu. Obsahovalo rovněž potvrzení, že strany s obsahem spisu souhlasí. Např.: „*O tom jsem sepsal spis notářský, přečetl jsem jej účastníkům, kteří jej schválili a napotom se v něm přede mnou, jakož i oba svědci, podepsali*.“

8) podpis stran a podpis svědků. Neuměl-li některý z aktérů spisu nebo některý svědek psát, měl přiložit alespoň znamení své ruky. Tím bylo v praxi několik křížků. Nad nimi muselo být napsáno jejich jméno některým ze svědků. Křížky jako podpis jsou ve spisech budějovických notářů poměrně častým jevem.

9) podpis notáře a jeho pečeť. Tuto náležitost splňoval stoprocentně každý spis. Pečeť později nahradilo razítko.

Každý notář měl povinnost vést chronologický seznam s čísly po sobě jdoucími, který se nazýval „*repertorium*“, později také rejstřík jednací. Toto repertorium obdržel notář na vlastní žádost a za své peníze od notářské komory. Repertoria obsahovala pevně daný počet listů, většinou 25, 50, 100 nebo 200. Před předáním repertoria notáři byl do něj tento počet listů zapsán, spolu s datem vydání, podpisem a pečetí prezidenta notářské komory. Popsal-li notář celé repertorium nebo byl-li přeložen, musel odevzdat repertorium ke kontrole notářské komoře. Za nesprávné vyplnění mu od ní hrozily disciplinární tresty. Jestliže byl notář zároveň prezidentem notářské komory, nekontroloval a nepodepisoval své repertorium on sám, ale nějaký jiný člen notářské komory. Po popsání repertoria obdržel od notářské komory nové, ve kterém v číslování navázal na předchozí. Zkontrolované repertorium komora notáři opět vrátila.

Repertorium mělo šest rubrik. První obsahovala čísla jednací, která se vedla bez přerušení. V druhé rubrice byl uveden den, měsíc a rok sepsání spisu. Do třetí rubriky se vyplňovala jména, bydliště a stav stran. Do čtvrté se zapisovala věc, o kterou ve smlouvě nebo jednání jde, s udáním hodnoty. Do páté rubriky patřil zápis o platu, který notář žádal a zač. Poslední rubrika byla určena pro různé poznámky a připomenutí, podpisy při legalizování a při vysvědčování, že je někdo na živu. Na každou popsanou

stránku se notář musel podepsat, na první a poslední stranu repertoria přitiskl i svou pečeť.

Kromě repertorií vedl každý notář abecední seznamy jmen všech osob, které byly uvedeny ve spisech, tyto seznamy se nazývají „*indexy*". Notář používal jeden index pro více svých repertorií, ne pro každé repertorium samostatný. Když jeden index popsal, pak teprve zavedl nový. Ve většině případů u mnou zkoumaného fondu, měl index poloviční formát co repertorium.

V každém indexu bylo uvedeno jméno a příjmení klienta a číslo jednací spisu, ve kterém tato osoba či instituce figuruje. Pakliže se stejné jméno nacházelo v několika spisech, byla u něho v indexu uvedena všechna čísla spisů. To se týkalo především velkých institucí, které byly u notáře častými klienty. Jednalo se hlavně o větší bankovní ústavy jako byla Budweiser Sparkasse nebo Českobudějovická záložna.

Ne každý index je zcela přehledný, notáři často po popsání stránek určených pro jména začínající na jedno písmeno pokračovali v zapisování na zbylá volná místa indexu, místo aby zavedli index nový. Na stránce málo užívaného písmene se pak objevují jména začínající třeba i od čtyř různých písmen. To značně zhoršuje orientaci. Někteří notáři v rámci indexu rozlišují roky zapsání jména. Dělali tak většinou prostým nadepsáním roku na poslední volnou řádku u zápisů všech písmen roku předcházejícího.

Mezi další notářské písemnosti patří *Kniha úschov*. Do ní se psaly zápisy o úschově peněz a jiných cenných hodnot notáři. Vedení těchto knih bylo nakázáno vládním nařízením ze dne 14. září 1928 číslo 160 Sb. zákonů a nařízení.

Každá kniha úschov obsahovala nejprve tištěné předpisy o vedení této knihy, dále rejstřík ke knize úschov, který obsahoval jméno, příjmení, bydliště a číslo folia, na kterém se nachází zápis příkazce. Jména byla řazena abecedně. Podle platných předpisů měl být rejstřík svázán v knize na konci, ale skoro u všech českobudějovických notářů je tomu naopak. Po rejstříku následuje hlavní část knihy úschov zvaná „depositní kniha“. Ta obsahuje záznamy o přijetí věcí do úschovy nebo naopak o jejich vydání z úschovy. Depositní knihu vydávala notářům notářská komora, kniha měla mít 50, 100 nebo 200 listů. Notář sám měl na její začátek zaznamenat počet listů, k tomuto zápisu ještě připojit datum a svůj vlastnoruční podpis. Notářské komory vedly také evidenci knih úschov, které byly notářům vydány.

Zápis byl vždy dvoustránkový. Na první straně byl zapisován Příjem, na druhé Vydání. Na straně Příjmu byly tři sloupce. První pro pořadové číslo, druhý pro datum, které obsahovalo rok, měsíc a den příjmu cennosti. Třetí sloupec byl textový a měl pět

částí. V první bylo uvedeno jméno, příjmení, zaměstnání a bydliště vkladatele. V druhé byl popsán předmět úschovy, a to buď hotovost, která měla zvláštní rubriku nebo vklady a cenné papíry, které měly rovněž zvláštní rubriku. Třetí část obsahovala podpis deponenta a podpis notáře. Ve čtvrté části se nacházelo odvolání na spis, ve kterých se o depositu podrobněji jedná. Poslední část byla určena pro poznámky. Strana Vydání obsahovala jen dva sloupce. První pro datum vydání depozita a druhý textový, který obsahoval stejných pět rubrik jako v případě příjmu, jen se zde jednalo o vydaní deposit.

Co se týče ukládání cenností a hotovosti, to probíhalo různým způsobem. Nejčastěji se hotovost ukládala na notářův běžný účet s označením „notářské depositum“ nebo na hromadnou vkladní knížku taktéž s označením „notářské depositum“. Menší hotovost, o které bylo známo, že je u notáře uložena jen na krátký čas, mohl notář uložit do své pokladny. Cenné papíry a jiné cennosti ukládal notář také do své pokladny, ale ve zvláštních balíčcích, které byly označeny jménem vkladatele a číslem folia.

Podle notářského řádu z roku 1850 měl v sídle každého zemského soudu vzniknout **notářský archiv**, který měl sloužit k přijímání a uschovávání spisů a pečetí notářů. Dle potřeby pak v obvodu jednoho zemského soudu mohlo těchto archivů vzniknout více, v tom případě jim ale měla být přikázána určitá oblast. Již po pěti letech ale došlo ke změně a notářský řád z roku 1855 nařídil, aby notářské archivy byly v každém sídle soudu první instance. Trochu jinak pak zase hovoří zákon z roku 1871, podle kterého měl ministr práv zvláštním ustanovením, po poradě s notářskými komorami, určit, v kterých místech a pro které okrsky se mají notářské archivy zřídit a jak se mají uspořádat. Ostatní záležitosti kolem archivu jsou ve všech třech notářských řádech takřka totožné, jen ten z roku 1871 vše vysvětluje poněkud obšírněji a budu jej proto používat jako hlavního pramene. Při každém notářském archivu měl být ustanoven ředitel a podle potřeby i adjunkt, který měl popřípadě ředitele zastupovat. Kancelářské práce vyřizoval sekretář, podle potřeby mohl v archivu ještě pracovat písař a sluha. Ředitele a adjunkta jmenoval ministr práv, ostatní úředníky vrchní zemský soud. Platy zaměstnancům archivu i chod archivu samého financoval stát. Ředitelem a adjunktem měli být pokud možno jmenováni zasloužilí notáři, kteří ale, když toto místo přijali, nesměli již nadále provozovat notářskou praxi. Na obsazování míst vypisovala notářská komora konkurz, podle jehož výsledků pak zaměstnance navrhovala zemskému soudu. Písemnosti se do archivu dostávaly v tom případě, když některý z notářů zemřel, odešel na jiné místo anebo byl propuštěn. V těchto případech pak notářská komora vyslala

některého ze svých členů, který měl notářské spisy i knihy prozkoumat, především jejich úplnost, a sepsat o tom protokol. Komora pak spisy odevzdala do archivu, chybělo-li něco, požadovala pak po notáři či jeho nástupci nápravu. Ředitel archivu měl jako jediný pravomoc, aby vydával ze spisů v archivu uložených opisy, a také jako jediný povoloval nahlížení do spisů. Listiny, které archiv vydával, opatřoval ředitel archivní pečetí. V okrscích sborových soudů první instance, pro které nebyl zřízen notářský archiv, měl tento soud vyřizovat práci za něj. Prezident tohoto soudu delegoval funkci ředitele archivu na některého radu sborového soudu.

Důležitým orgánem pro notáře byla **notářská komora**. Její vznik a pravomoci byly popsány již v zákoně z roku 1850 v hlavě čtrnácté. Notářská komora podle ní měla vzniknout v místech, kde bude notářský archiv, tento požadavek ale změnil již zákon z roku 1855, který vznik komory spojoval s existencí soudu první instance. V roce 1871 pak zákon požaduje pro vznik notářské komory existenci alespoň 15 notářských míst v daném okrsku sborového soudu. Podle notářských zákonů z let 1850 a 1855 měl ředitel notářského archivu být zároveň i představeným notářské komory. Komora se měla skládat z představeného a nejméně ze čtyř až osmi dalších členů, které měli volit notáři obvodu notářské komory. V místech, kde bylo méně notářů, stačili dva až čtyři členové. Nejméně polovina členů komory měla být z místa, kde komora sídlila. Svoji činnost vykonávali členové zdarma po dobu tří let. Na stejnou dobu se volili i náměstkové pro případ, že by některý z notářů svou činnost nemohl vykonávat. Každý notář mohl být zvolen vždy zase až po třech letech od svého odchodu z komory. Pokud byl notář členem zvolen, musel tuto volbu přijmout, leda by ho z nějakých závažných důvodů prezident zemského soudu tohoto úřadu zprostil.

V roce 1871 došlo hned k několika změnám. Komora se měla nadále skládat z prezidenta a čtyř členů tam, kde kolegium notářů tvořilo 25 a méně notářů, a z prezidenta a šesti členů, mělo-li kolegium více než 25 notářů. Prezidenta a členy volilo notářské kolegium tajným hlasováním na tři roky, když tato doba vypršela, mohli být opět zvoleni. Prezident a polovina členů měla bydlet v místě sídla komory anebo alespoň nablízku. Pro případ, že by prezident či členové byli zaměstnáni, volili se dva nebo tři náhradníci. Volba probíhala nadpoloviční většinou hlasů. Pokud se notář na volbu nemohl dostavit, mohl poslat prezidentovi komory svůj hlas poštou, ale musel se v něm podepsat a potvrdit jej svou pečetí. Vystoupil-li některý člen trvale z komory (byl přeložen, zemřel), stal se členem na zbylé funkční období náhradník. Notář byl povinen po třech letech neúčasti v komoře své zvolení přijmout. Novinkou bylo již výše

zmiňované zřízení kolegia notářů, jehož náplní bylo pět skutečností. Volilo prezidenta, členy a náhradníky komory; podávalo zprávy o tom, jak se vykonává spravedlnost, činilo návrhy na odstranění nedostatků a navrhovalo zákony; podávalo návrhy na spojení notářských kolegií a další rozmanité návrhy; ustanovovalo poplatky navržené komorou a kontrolovalo finance komory; vytvářelo jednací řád a předkládalo ho ministrovi ke schválení. Notářské komoře pak příslušelo dohlížet na notáře jejího obvodu, jak pracují, a také na kandidáty notářství, o kterých vedla záznamy. Dále vykonávala nad notáři i kandidáty notářství disciplinární soudy a byla prostředníkem při vzájemných sporech mezi notáři svého obvodu. Notářská komora měla vést seznam všech notářů svého obvodu, kde se kromě jména notáře mělo objevit, kterého dne byl vzat pod přísahu, kdy do úřadu nastoupil, jakou složil kauci, kdy dostal od komory nějakou důtku či pokutu, a také co se stalo s jeho spisy, když v úřadě skončil.

Chtěl-li notář odjet někam na dovolenou delší než tři dny, musel požádat komoru, která mu mohla udělit volno v délce šesti týdnů, když by chtěl volno na dobu do tří měsíců, musel požádat vrchní zemský soud, více než tříměsíční volno pak musel požádat ministra práv. Pokud notář pobýval mimo své sídlo, ale v rámci svého notářského okresu z úředních důvodů, musel zažádat o volno notářskou komoru až v tom případě, že byl nepřítomen déle než osm dní. Kdykoli se některému z notářů udělila dovolená, musela tuto skutečnost notářská komora nahlásit státnímu zástupci a sborovému soudu první instance, v jehož okrsku měl notář své úřední sídlo.

Notářská komora se měla scházet minimálně jednou měsíčně a kromě toho v případě potřeby na vyzvání svého prezidenta. Pro odhlasování většiny záležitostí stačila přítomnost dvou přísedících a prezidenta, pro věci zákonodárné a disciplinární bylo zapotřebí čtyř členů a prezidenta. Prezident komory měl v neodkladných případech stejná práva jako celá komora, a to v případě nesrovnalostí v písemnostech notářů, nebo když bylo třeba vydat potvrzení o praxi, anebo při stížnosti, že notář nechtěl nějaký úřední výkon vykonat nebo ho zbytečně protahoval. Proti opatřením komory se dalo odvolat k vrchnímu zemskému soudu a dále pak k nejvyššímu a kasačnímu soudu. Prezident sborového soudu první instance v místě sídla komory, a také státní zástupce, měl právo nahlížet do protokolů a spisů komory a nechávat si z nich dělat opisy. Pokud některý člen komory zanedbal své povinnosti, mohl být z komory vyloučen na základě nálezu disciplinárního soudu. Komoru mohl rozpustit ministr práv.

O dohlížení na notáře bylo postaráno v několika směrech. Nejvyšší dohled mělo ministerstvo práv (spravedlnosti), dohled na úřadování notářů a komor pak měli

prezidenti sborových soudů první a druhé instance. Dohlížením na notáře, co se jejich úřední činnosti týče, byla pověřena notářská komora. Ta byla povinna čas od času vyslat některého ze svých členů, který by kontroloval spisy notářů v jejím obvodě, aby zjistila, zda notář odvádí dobře svou práci.

V roce 1949 byly zbývající notářské komory i kolegia zrušeny a novým notářským zákonem zaveden krajský sbor notářský. Ten byl zřízen v sídle každého krajského soudu a tvořili jej všichni notáři daného kraje. Ministr spravedlnosti mohl určit, aby byl zřízen pouze jeden krajský sbor pro dva nebo více krajů, již vzniklé krajské sbory mohl ministr také kdykoliv sloučit. Orgány krajského sboru byly: členská schůze, krajský sbor notářský a předseda. Krajský sbor řídil výkon notářství ve svém obvodu, vydával směrnice a dohlížel na jejich dodržování. Při výkonu dozoru mohl krajský sbor udělovat notářům a notářským koncipientům, kteří se dopustili nepořádností, výstrahy, výtky a napomenutí, případně i pokuty. Notáři odváděli platy, které při úřadování získali, krajskému sboru, který z nich notářům pravidelně rozděloval odměny. Své náklady uhrazoval krajský sbor rovněž z notářských platů. Krajské sbory tvořily ústřední sbor notářský, který měl sídlo v Praze. Ústřední sbor dohlížel na činnost krajských sborů, vydával pro ně směrnice a byl placen z jejich příspěvků. Krajské sbory i ústřední sbor patřily pod dozor ministra spravedlnosti, který je mohl rozpustit, když neplnily dobře své poslání.

Zákon z roku 1951 zavedl zcela nový systém, zřídil státní notářství pro obvody okresních soudů, a to v jejich sídle. Ministr pak mohl zřídit ještě další notářství i mimo sídlo soudu. V čele notářství stál notář, který dohlížel na všechny zaměstnance notářství. Na výkon notářství dohlížel předseda okresního soudu, vrchní dohled pak patřil ministrovi spravedlnosti. Notáři se stali státními zaměstnanci, kteří byli placeni podle zákona o platových poměrech zaměstnanců. Osobním úřadem notářů, notářských čekatelů a ostatních zaměstnanců se stal krajský soud, v jehož obvodu bylo sídlo notářství, ve kterém byli činní. Ústřední notářský sbor i krajský notářský sbor byly zrušeny a jejich práva a závazky přešly na stát. Všechno své zařízení a písemnosti musely předat krajskému soudu.

Notářský řád z roku 1951 zasáhl opravdu citelně do svobodného rysu notářského povolání. Dosavadní notáři byli povinni odevzdat spisy, kancelářské pomůcky, pečeť, listiny i cenné hodnoty, které jim byly svěřeny do úschovy, notářům, kteří nastoupili na jejich místo. Dosavadní notáře, jejichž úřad neskončil jinak nejpozději dnem 31. prosince 1951, převzal ministr do státní služby a použil je v nových státních

notářstvích nebo jinak v justiční službě. Kancelářské zařízení, které do té doby sloužilo k provozu kanceláře, byli notáři povinni odevzdat československému státu. Za odevzdané zařízení se jim poskytla náhrada podle cenových předpisů. O výši mělo rozhodnout ministerstvo spravedlnosti. Vlastní činnost notářů se příliš nezměnila, jen ji vykonávali pod hlavičkou státu za předem vyměřený plat.

3. Notářská komora v Českých Budějovicích a její notáři

3.1. Organizace notářských komor v Čechách

Při popisu obvodů notářských komor vycházím především ze statistických přehledů, které vycházely každoročně ve Věstníku ministerstva spravedlnosti a také z výnosů a nařízení téhož ministerstva. Údaje níže uvedené nejsou směrodatné pro celé zkoumané období, počet notářských míst i počet obyvatel v jednotlivých obvodech notářských komor se průběžně měnil.

Poté, co se ustálilo rozdělení na notářské obvody a okresy, existovaly v Rakousko-Uhersku třicet dvě notářské komory s celkovým počtem 1027 notářů (tento počet v průběhu let kolísal). V Čechách fungovalo osm notářských komor, na Moravě tři.[27] První měla sídlo v Brně a zahrnovala obvod Zemského soudu v Brně a krajských soudů v Jihlavě a ve Znojmě. V tomto notářském obvodu žilo 1 063 983 obyvatel, na které připadalo 48 notářů (= notářských okresů), z čehož šest notářů pracovalo přímo v Brně. Druhá moravská notářská komora měla sídlo v Olomouci a zahrnovala obvody tří krajských soudů: v Olomouci, Uherském Hradišti a Novém Jičíně. Tato notářská komora slučovala rovněž 48 notářů, z nichž tři pracovali přímo v Olomouci. Zajímavé je, že počet obyvatel tohoto obvodu převyšoval předcházející obvod počtem obyvatel téměř o dvě stě tisíc – žilo zde 1 212 887 obyvatel. Třetí notářská komora měla sídlo v Opavě a zahrnovala pouze obvod Zemského soudu v Opavě. V jejím rámci pracovali pouze tři notáři.

Na oblast Čech připadalo osm obvodů notářských komor. Do prvního spadal obvod Zemského soudu v Praze a krajských soudů v Jičíně, Mladé Boleslavi a Táboře. V tomto obvodu žilo celkem 1 936 341 obyvatel. V sídle notářské komory – v Praze - pracovalo 12 notářů z celkových 79 daného obvodu. Pro srovnání: obvod notářské komory se sídlem ve Vídni zahrnoval přes dva a půl milionu obyvatel a pracovalo v něm 134 notářů, z nich 30 přímo ve Vídni. Byl to také největší notářský obvod v Rakousko-Uhersku. Praha tvořila druhou největší notářskou komoru hned za Vídní.

Druhý český notářský obvod měl sídlo v Liberci a zahrnoval obvody krajských soudů v České Lípě a v Liberci s celkovým počtem 438 849 obyvatel. Přímo v Liberci pracovali dva notáři z celkového počtu 17 daného obvodu. Třetí notářský obvod měl sídlo v Mostě a zahrnoval obvody krajských soudů v Mostě a Litoměřicích. Na tomto

[27] Viz přílohy č. 1 a 2.

území žilo 708 811 obyvatel, na které připadalo 30 notářů, z nichž pouze jeden pracoval přímo v sídle notářské komory v Mostě, což u jiného notářského obvodu nenajdeme. Vždy v sídle notářské komory pracovali alespoň dva notáři a více (dle velikosti města). Čtvrtý obvod, který je pro tuto práci stěžejní, zahrnuje pouze jediný obvod krajského soudu, a to v Českých Budějovicích, kde bylo i sídlo notářské komory. Tento obvod byl také v Čechách nejmenší co do počtu obyvatel v něm žijících – 308 042, z čehož vyplývá, že zde také pracovalo nejméně notářů (spolu s Kutnou Horou) – 16, z nichž dva sídlili přímo v Českých Budějovicích. Pátá notářská komora sídlila v Chebu a zahrnovala rovněž jako v předcházejícím případě pouze jeden obvod krajského soudu – Cheb. A přestože zde žilo jen o sto tisíc obyvatel více než v notářské komoře v Českých Budějovicích (447 542), pracovalo zde o pět notářů víc – 21, z nichž dva měli svou kancelář přímo v Chebu.

Dalším, v pořadí již šestým obvodem byla notářská komora zahrnující obvody krajských soudů v Chrudimi a Hradci Králové, kde bylo i její sídlo. Žilo zde 788 213 obyvatel, na něž připadalo třicet notářů. Dva pracovali přímo v Hradci Králové. Sedmá notářská komora byla v obvodu krajského soudu v Kutné Hoře se šestnácti notáři, z nichž dva pracovali v sídle notářské komory – Kutné Hoře. Žilo zde 394 236 obyvatel. Osmá a zároveň poslední notářská komora zahrnovala obvody krajských soudů v Plzni a Písku. Žilo zde 776 017 obyvatel a pracovalo 34 notářů, z nichž dva přímo v sídle notářské komory – Plzni. Notářské komory v Plzni a Kutné Hoře byly se vznikem první republiky začleněny pod notářskou komoru v Praze.

Zajímavými na rozdělení notářských obvodů jsou okresy, které do těchto obvodů patřily. Často jsou k sobě přiřazeny obvody krajských soudů měst, které jsou od sebe dosti vzdálené.[28] Samozřejmě, že v období první republiky patřily k Československu i notářské komory na Slovensku a Podkarpatské Rusi, vzhledem k současné územní situaci je ale ponechám stranou. Situace v těchto dvou územních celcích byla rovněž poněkud odlišná než na území dnešní České republiky.

Od druhé poloviny třicátých let dvacátého století docházelo k postupnému slučování jednotlivých komor s notářskou komorou v Praze. Nejprve byla výnosem ministerstva spravedlnosti ze dne 6. listopadu 1935 číslo 55697 s platností od 1. ledna 1936 přičleněna Notářská komora v Českých Budějovicích. O rok později následovala notářská komora se sídlem v Hradci Králové. Zbylé tři komory zanikly v roce 1938.

[28] Viz příloha č. 1.

Nejprve při obsazení Sudet zanikla Notářská komora v Chebu, která se nacházela na zabraném území. Další dvě komory, v Liberci a v Mostě-Litoměřicích, pak byly s pražskou notářskou komorou sloučeny opatřením Stálého výboru Národního shromáždění republiky Československé č. 285 ze dne 16. listopadu 1938. Tak na okleštěném českém území (o Moravě bude pojednávat následující odstavec) zůstala jen jediná notářská komora se sídlem v Praze.

Vládním nařízením č. 348 ze dne 17. prosince 1938 bylo přikázáno sloučení notářských sborů také v zemi Moravsko-slezské. Notáři, kteří na jejím území měli své úřední sídlo, vytvořili jediný notářský sbor, který se nazýval „Notářská komora v Brně“ se sídlem v Brně. Tato komora převzala všechna práva a závazky předchozích dvou notářských komor. Jednalo se původně o notářskou komoru v Brně a Olomouci. Notářská komora v Opavě (tedy ta část, která nebyla obsazena Němci) byla již o měsíc dříve přičleněna k notářské komoře se sídlem v Olomouci. Událo se tak opatřením Stálého výboru Národního shromáždění republiky Československé č. 285 ze dne 16. listopadu 1938.

Po zavedení zákona číslo 201/49 Sb. a v návaznosti na něj vydaném nařízení ministra spravedlnosti číslo 202/49 Sb., jež vstoupily v platnost od 21. srpna 1949, došlo k nové organizaci notářství. Notáři se stali členy krajských notářských sborů. Takové logicky vznikly ve všech krajích a plnily funkci, kterou dříve zastávaly notářské komory. Zákon z roku 1951 zrušil i tyto krajské sbory.

3.2. Vznik jednotlivých notářství v rámci českobudějovické notářské komory a vznik komory samotné [29]

Podle nového notářského řádu č. 366 říšského zákoníku, jenž byl vydán císařským patentem z 29. září 1850, měla v obvodu každého krajského soudu vzniknout notářská komora. Pokud se tak nestalo pro malý počet notářů či z jiného důvodu, měl její funkci dočasně převzít výše jmenovaný soud. Tak tomu bylo i v obvodu Krajského soudu v Českých Budějovicích. Podle vyhlášky č. 244, vydané ministerstvem práv dne 22. září 1854, byl určen přesný počet notářů v každé korunní zemi i počet notářů v obvodu každého krajského soudu. Tak bylo stanoveno, že v Českých Budějovicích budou sídlit dva notáři a dále ve zbytku obvodu tohoto krajského soudu notářů sedm.[30] Byla to

[29] Viz příloha č. 3.
[30] Zemský věstník vládní pro království České, r 1854, oddíl I., díl druhý, Praha 1855, s. 620-622.

notářství se sídly v těchto městech: Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Kaplice, Nová Bystřice, Nové Hrady, Třeboň a Týn nad Vltavou. Jak z předcházejících řádků vyplývá, celkem tedy spadalo do působnosti krajského soudu devět notářství. Ve srovnání s ostatními obvody se České Budějovice řadily někam doprostřed, některé notářské obvody byly o dva až tři notáře větší (až na Prahu, kde bylo notářů 32), mnoho obvodů ale mělo stejný počet notářů anebo naopak mnohem nižší (např. v Liberci mělo působit jen pět notářů). Celkem pro Čechy vzniklo 181 notářských míst, jejichž počet ale postupně narůstal.

Přestože tedy vyhláška z roku 1854 mluví o devíti notářských místech, praxe byla od teorie trochu odlišná, neboť ne všechna notářská místa se podařilo obsadit okamžitě. Ihned po začátku platnosti nového notářského řádu, tedy od 1. října 1851, bylo obsazeno pouze jedno ze dvou notářství v Českých Budějovicích a notářství v Jindřichově Hradci. Zřejmě pro všeobecný nedostatek notářů, kterým trpělo celé Rakousko-Uhersko, nedošlo k okamžitému obsazení zbylých sedmi notářství. Již v roce 1852 ale bylo obsazeno druhé notářské místo v Českých Budějovicích, notářské místo v Třeboni a notářství v Kaplici. Až v roce 1857 byla obsazena notářská místa v Nových Hradech a v Týně nad Vltavou a až po dalších dvou letech poslední dvě místa v Českém Krumlově a Nové Bystřici. Údaje o obsazení jednotlivých notářství jsou čerpána z dochovaných pramenů, a je proto v ojedinělém případě možné, že na daném místě notář mohl působit již o trochu dříve, pouze se k jeho působení prameny nedochovaly.

Co se působnosti českobudějovické notářské komory týče, zastával její funkci plně krajský soud. Vyřizoval veškerou korespondenci s nadřízenými úřady, především soudem zemským a ministerstvem, organizoval konkurzy na nová notářská místa a také plnil funkci notářského archivu. O písemnostech notářských komor i o funkci notářského archivu bylo hovořeno již výše, takže se k těmto otázkám nebudu znovu vracet, neboť zdejší soud, co se týče úřadování kolem notářství, plnil svou funkci danou mu zákonem bez problémů.

Změna v organizaci notářství i fungování krajského soudu jako dočasné notářské komory nastala s rokem 1871. V tomto roce došlo k několika závažným událostem. Byl vydán nový notářský řád, ale tomuto tématu jsem se již opět věnovala v kapitole předešlé a tedy nyní jeho obsah zmiňovat nebudu. Pro obvod krajského soudu v Českých Budějovicích byla mnohem důležitější ta skutečnost, že bylo rozhodnuto o vzniku dalších sedmi notářských okresů a rovněž o vzniku Notářské komory v Českých Budějovicích. Obě události spadají pod rok 1871, ač jednotlivé notářské

okresy byly obsazovány postupně po několik dalších let. Nejprve se tedy budu věnovat vzniku nových notářství. Jak již bylo řečeno, mělo nových okresů vzniknout celkem sedm. Toto rozhodnutí však padlo až na podzim roku 1871 a jeho naplnění v témže roce nebylo dost dobře možné prakticky zvládnout. Nejprve muselo být uveřejněno oznámení v Úředním listě, poté dána lhůta k přihlášení, vykonán konkurs, a když byl konečně nějaký notář vybrán, ještě probíhalo další vyřizování ohledně kauce, přísahy, a také se muselo počkat na jmenování notáře ministrem. Problémem také bylo, že se leckdy jeden notář přihlásil na několik notářských míst, takže když pak vyhrál konkurs na notářské místo v rámci českobudějovické notářské komory, vyhrál ho již třeba také na místo na druhém konci republiky, kam i odešel, a českobudějovická notářská komora musela řešit obsazování nanovo.[31]

Těmi sedmi novými notářskými místy byly: Hluboká nad Vltavou, Horní Planá, Chvalšiny, Lišov, Lomnice nad Lužnicí, Trhové Sviny a Vyšší Brod. Do vzniku nových notářství spadali obyvatelé těchto notářských okresů pod jim nejbližší, již dříve vzniklá notářství. Například Hluboká a Lišov pod notářství v Českých Budějovicích, Chvalšiny, Vyšší Brod a Horní Planá zpočátku rovněž pod České Budějovice, po vzniku notářství v Českém Krumlově pak pod toto notářství, atd. Již v roce 1872 bylo obsazeno notářské místo v Hluboké nad Vltavou, v Horní Plané, v Lišově, v Trhových Svinech a ve Vyšším Brodě. Notáři na tato místa byli většinou jmenováni již koncem roku 1871, ale s úřadováním mohli začít až počátkem roku následujícího. Notářské místo v Lomnici nad Lužnicí bylo obsazeno roku 1873 a poslední prázdné místo notáře ve Chvalšinách roku 1874. Tento rok se tedy stal tím datem, kdy byl završen počet notářských okresů v rámci českobudějovické notářské komory, který pak trval až do roku 1938, respektive 1945, k čemuž se ještě níže dostanu.

Jak již bylo řečeno, v roce 1871 vznikla v Českých Budějovicích také notářská komora. Převzala od krajského soudu takřka všechny své záležitosti. Začala sama za sebe jednat, vyřizovat písemnosti s nadřízenými orgány, přijímat nové členy a také konat volby svého prezidenta a členů výboru.

[31] Stížnost na zdlouhavost při obsazování uprázdněných notářských míst obsahuje například i článek Jaroslava Čulíka - *O jmenování notářů*, v notářském časopise *České právo* z 24. prosince 1938 na straně 99, kde se doslovně píše: *„Jmenování děje se tempem příliš pomalým a není tu pevných zásad při jmenování tom.“*

3.3. Velikost notářských okresů

Jak již bylo několikrát řečeno, v rámci obvodu notářské komory v Českých Budějovicích fungovalo šestnáct notářských okresů, o jejich vzniku či zániku již pojednávaly kapitoly předcházející, teď se ale zastavíme u jejich velikosti a množství lidí v nich žijících. Pro údaje o počtu obyvatel budu používat údaje ze sčítání lidu z roku 1900. Co do počtu obyvatel byla velikost jednotlivých notářství značně odlišná. Nejmenší notářský okres měl pouze 9.622 obyvatel, okres největší pak obyvatel 38.984. Nepoměr mezi těmito dvěma okresy je zde přímo tristní. Nejmenším notářským okresem je v tomto případě myšleno notářství v Lomnici nad Lužnicí, tím největším byl kupodivu okres Jindřichův Hradec. Mohlo by se zdát zvláštní, že to byl právě Jindřichův Hradec a ne České Budějovice, kde bylo sídlo komory, ale není. V českobudějovickém notářském okrese samozřejmě žilo více obyvatel než v tom jindřichohradeckém (63.644), ale také v něm působili oproti Hradci notáři dva, takže vydělíme-li počet obyvatel českobudějovického okresu dvěma, dostaneme číslo menší než v Jindřichově Hradci. České Budějovice se tak dělí o druhé až třetí místo. Kromě těchto tří zmiňovaných okresů měl přes třicet tisíc obyvatel ještě jeden, a to notářský okres Český Krumlov. Od těchto čísel se odvíjela i lukrativnost daných úřadů, jak bude uvedeno v kapitole o notářské migraci. Čtyři notářství tedy měla více než třicet tisíc obyvatel, pouze jedno přes dvacet tisíc obyvatel, a to Třeboň. Šest notářství mělo mezi patnácti a dvaceti tisíci obyvatel (Vyšší Brod, Trhové Sviny, Týn nad Vltavou, Kaplice, Horní Planá a Nové Hrady) a čtyři notářství mezi deseti a patnácti tisíci obyvatel (Hluboká nad Vltavou, Lišov, Chvalšiny, Nová Bystřice). Pouze jediné notářství mělo necelých deset tisíc, a to již výše zmiňovaná Lomnice nad Lužnicí. Celkové pořadí co do velikosti podle sčítání z roku 1900 je tedy následující:

1. Jindřichův Hradec
2. České Budějovice
3. České Budějovice
4. Český Krumlov
5. Třeboň
6. Kaplice
7. Trhové Sviny
8. Týn nad Vltavou
9. Vyšší Brod
10. Nové Hrady
11. Horní Planá
12. Hluboká nad Vltavou
13. Nová Bystřice
14. Chvalšiny
15. Lišov
16. Lomnice nad Vltavou

Velikost notářských okresů měla vliv také na setrvání notářů v těchto okresech, jak o tom bude pojednáno dále v kapitole o migracích notářů. Čím menší okres, tím více z něho notáři odcházeli za lepším.

3.4. Volby do notářské komory [32]

Notářskou komoru tvořili vždy všichni notáři spadající pod její působnost, respektive působnost Krajského soudu v Českých Budějovicích. Tito notáři si ze svého středu zvolili prezidenta, členy výboru a náhradníky. Volby v notářské komoře se konaly zpravidla jednou za tři roky a účastnili se jich všichni její notáři. V některých přídech to mohl být úsek i kratší či delší. V případě přeložení některého ze zvolených notářů na jiné místo, nastoupil na jeho místo náhradník a poté byly znovu vyhlášeny volby na uprázdněné místo náhradníka. V českobudějovické notářské komoře byl vždy volen prezident, čtyři členové a dva náhradníci. Tento počet se lišil mezi jednotlivými komorami, vždy záleželo na počtu členů daného notářského sboru, čím více notářství, tím více členů ve výboru komory. Údaje o notářích, kteří byli do českobudějovické notářské komory zvoleni, jsou známé až od roku 1885, tedy roku kdy, začal vycházet věstník ministerstva spravedlnosti, ve kterém byly tyto údaje zveřejňovány, známe tedy výsledky voleb za padesát let existence českobudějovické notářské komory. Jména členů komory a jejich náhradníků před tímto rokem si proto můžeme pouze domýšlet. Ne už tak jména samotných prezidentů, ta jsou nám dobře známa z notářských repertorií jednotlivých notářů, která za notářskou komoru vždy po jejich popsání prezident komory kontroloval a podepisoval, a rovněž z korespondence samotné komory s krajským soudem. Víme tak, že v rozmezí let 1871-1885 se tu objevují podpisy pouze dvou notářů. Celkem se za celou dobu fungování notářské komory vystřídalo ve funkci prezidenta sedm notářů. V pěti případech se jednalo o notáře se sídlem v Českých Budějovicích, v jednom o notáře z Vyššího Brodu a jednou z Nové Bystřice. Většina prezidentů byla zvolena do funkce více než jednou. Prvním prezidentem notářské komory po jejím vzniku se stal českobudějovický notář Vilém Höger, který byl poté zvolen ještě třikrát a celkem tedy strávil v čele komory deset roků v rozmezí let 1871-1881. Po jeho smrti jej ve funkci prezidenta na jedno volební období vystřídal Karel Havelka, opět notář z Českých Budějovic. Rovněž jedno volební období strávil

[32] Viz příloha č. 20.

jako prezident notář Friedrich Nitsche, tentokráte notář z Vyššího Brodu. Ten byl ale zároveň poslancem i starostou svého města, a tak ve funkci prezidenta zůstal jen do voleb v roce 1888. Při těchto volbách byl na místo prezidenta notářské komory zvolen opět českobudějovický notář, kterým byl Jiří Veselý. I on ale zůstal jen jedno funkční období. V roce 1892 byl novým prezidentem notářské komory zvolen další z českobudějovických notářů – Jan Říha. Ten se pak stal prezidentem ještě v dalších sedmi volbách a dohromady v tomto úřadě strávil 26 let. Je tak bezpochyby nejdéle působícím prezidentem českobudějovické notářské komory. Řídil komoru de facto až do své smrti roku 1917. Jeho nástupce, novobystřický notář Alois Wolf, pak navázal na řadu notářů zvolených jen pro jedno funkční období, když stál v čele komory v rozmezí let 1917-1920. Posledním notářem, který stanul v čele Notářské komory v Českých Budějovicích, se stal notář Emanuel Touš, nástupce Jana Říhy v notářském úřadě v Českých Budějovicích. A tak jako šel v jeho stopách jako notář, následoval ho i co do počtu zvolení prezidentem notářské komory. Zvolen byl celkem šestkrát a notářskou komoru spravoval patnáct let, v rozmezí let 1920-1935, a kdyby nebyla bývala spojena s komorou pražskou, je nanejvýš pravděpodobné, že by budějovickou notářskou komoru řídil dál.

Celkem se na vedení notářské komory jako prezident, člen či náhradník vystřídalo 29 notářů ze všech šestnácti notářských okresů. Nejvíce byli vždy zaangažováni notáři z Českých Budějovic, což se vzhledem k sídlu notářské komory také nabízí. Za dobu fungování komory měli v jejím členstvu pět zástupců, pak je následovali notáři z Kaplice, Lišova a Vyššího Brodu s třemi zástupci. Po dvou zástupcích měla notářství v Hluboké nad Vltavou, Chvalšinách, Nové Bystřici, Nových Hradech, Trhových Svinech a Třeboni. A zastoupení pouze jediného notáře měla notářství v Českém Krumlově, Horní Plané, Jindřichově Hradci, Lomnici nad Vltavou a Týně nad Vltavou. Celkový počet notářů netvoří žádné vysoké číslo, ale to je způsobeno tím, že většina notářů byla volena opakovaně a ke změnám pak často docházelo až z důvodu jejich úmrtí nebo přeložení na jiné místo. Notářem, který v nějaké funkci v notářské komoře působil nejdéle, byl Jan Říha – celkem 32 let. Nejprve šest let jako člen, poté 26 let jako prezident komory. Antonín Maděra pak jako člen či náhradník působil po 29 let, Alois Wolf 26 let, Gustav Molitor 26 let, Karel Havelka 24 let, Mořic Schäfer 22 let, Friedrich Nitsche 21 let a Emanuel Vlasák 18 let. U ostatních notářů ta čísla nebyla již tak vysoká, i když v různých funkcích strávili několik funkčních období.

Po připojení českobudějovické notářské komory k té pražské, v roce 1936, byli její bývalí notáři často voleni do funkcí v rámci pražské notářské komory. Funkce předsedy už ale nikdy nedosáhli.

3.5. Notářský archiv

Již notářský řád z roku 1850 stanovuje, že každá notářská komora musí mít také svůj archiv. Písemnosti ke vzniku toho v Českých Budějovicích nejsou dochované, ale z různých drobných náznaků či poznámek víme, že musel existovat ještě před vznikem notářské komory jako takové v roce 1871. Je dochováno několik potvrzení o zapůjčení spisu z archivu, či tvorbě opisu spisu, uloženého již v archivu.[33] Notářský archiv zřejmě od svého vzniku až do roku 1938 sídlil v budově krajského soudu v Českých Budějovicích, a přestože českobudějovická notářská komora jako taková byla v roce 1936 spojena s pražskou, písemnosti nadále zůstávaly v Českých Budějovicích. Se zabráním Sudet a následným vznikem Protektorátu došlo k několika změnám. Všechny spisy notářů soudních okresů Český Krumlov, Horní Planá, Chvalšiny, Kaplice, Vyšší Brod a Nové Hrady byly předány odbočce zemského soudu v Linci, která byla zřízena v Českém Krumlově. Spisy notářů soudního okresu v Nové Bystřici byly předány německému úřednímu soudu v Nové Bystřici. Za války byl krajský soud přeložen do Vodňan a s ním byl přestěhován i notářský archiv. Dle pramenů víme, že již roku 1941 se nacházel v budově vodňanské rybářské školy. Nebyly sem ale přestěhovány pouze písemnosti notářů bývalé českobudějovické notářské komory, ale i písemnosti některých dalších notářských okresů, patřících pod krajský soud, tak jak jej známe dnes (např. notářství Prachatice, Netolice, Vodňany, Veselí nad Lužnicí, aj.). Notářské písemnosti z Jindřichova Hradce byly zase uloženy u krajského soudu v Jihlavě.

Změnu přinesl až konec války, kdy nastalo horečné stěhování a přesouvání písemností a také hledání písemností chybějících. Ve dnech 3.-7. června byl krajský soud opět přestěhován do justičního paláce v Českých Budějovicích, protože ale budova byla značně poškozena leteckými nálety, byla archivu vyčleněna jen jedna malá místnost, kam se vešly sotva písemnosti přestěhované. Bylo proto domluveno s ostatními úřady, že písemnosti notářů českobudějovické komory budou do Českých Budějovic navráceny až po vybudování vhodných prostor. Podle zprávy, kterou krajský

[33] SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897, inv. č. 344, sign. II, kart. 93.

soud zasílal soudu zemskému, byl archiv uložen v suché místnosti ve zvýšeném přízemí budovy krajské soudu, měl dvě okna opatřená zvenčí silnými mřížemi. Spisy byly uloženy v dřevěných regálech a testamenty v ohnivzdorné pokladně.[34] Snad si správce archivu vzal příklad z přípisu zemského soudu, v kterém radí notářským archivům, ať využívají zkonfiskované trezory a pokladny pro uložení notářských písemností. Jelikož ale místní věznice potřebovala ještě jednu místnost pro kancelář a notářský archiv byl umístěn vedle vchodu do věznice, byla tato místnost věznici předána a pro archiv zřízena nová místnost, která byla lépe zajištěna proti požáru (okenice a dveře byly pobity plechem). Se zřízením této místnosti pak mohl archiv začít přebírat a vracet notářské písemnosti. Vráceny byly spisy a knihy notářů, kteří nepatřili do bývalé českobudějovické notářské komory, a to do notářských archivů v Písku a Táboře. Do budovy krajského soudu v Českých Budějovicích se zase navrátily spisy, které byly za války poslány do pobočky zemského soudu v Linci v Českém Krumlově, notářský archiv z okresního soudu v Nové Bystřici a notářský archiv z Jihlavy. Ten se nalézal na zámku v Brtnici, neboť v Jihlavě kvůli nebezpečí náletů nebylo bezpečno. Návrat těchto písemností se trochu pozdržel díky hned několika problémům, cituji dopis Krajskému soudu v Českých Budějovicích od Krajského soudu v Jihlavě ze 4. ledna 1946: „*Nelze odstoupení notářských spisů, patřících nyní do tamnějšího archivu, prozatím provésti pro vzdálenost Brtnice od Jihlavy i od dráhy, pro nedostatek dopravních prostředků a beden, jakož i nejistoty, že by se bedny při dopravě drahou mohly lehce ztratititi. Mimo to nastalo zimní období, kdy silnice kolem Brtnice zejména k Jihlavě a na železniční stanice Brancouze bývají zaváty a často bývají nesjízdné. Proto odstoupení Vašich notářských spisů se dá provésti až koncem prvního pololetí.*“

Největším problémem ale bylo zachránění písemností po tzv. německých notářích. Po skončení druhé světové války byly kanceláře těchto notářů rabovány a notáři samotní zatýkáni. Důležitým úkolem pro soudy bylo zachránit písemnosti těchto notářů a také jejich typáře. Pověřovali proto jednotlivé notáře, aby zabezpečili písemnosti německých notářství. Tak například českobudějovický notář Jindřich Broukal zabezpečoval písemnosti po notářích ve Vyšším Brodě, Chvalšinách, Horní Plané a Českém Krumlově. Tyto písemnosti pak uschoval na různých místech, například vyšebrodské písemnosti v trezoru tamního kláštera. Notář Ladislav Procházka z Trhových Svinů zase uschoval ve své kanceláři zabezpečené písemnosti z Nových

[34] SOA Třeboň, KS ČB 1924-1949, dodatky, sign. Pres 13, kart. 12.

Hradů, to samé jindřichohradecký notář Bedřich Protivenský pro Novou Bystřici a českobudějovičtí notáři Jindřich Broukal a Matěj Ševcovic pro písemnosti bývalého budějovického německého notáře Theodora Jakowitze. Všechny tyto písemnosti jednotliví notáři utřídili, sepsali a následně předali notářskému archivu. Mnoho dokumentů se ale nedochovalo, buď podlehly rabování, nebo je zničili samotní němečtí notáři. Nedochovaly se ale především typáře, které snad měly být součástí sbírky kovových předmětů za války. V roce 1947 už bylo vše, co se dalo dohledat, dohledáno, a tak mohl notářský archiv zaslat zemskému soudu přehledný seznam dochovaných písemností a typářů od jednotlivých notářů od roku 1851, uložených v místnostech notářského archivu v budově krajského soudu.[35]

Jaká byla organizace uvnitř archivu, nám bohužel dochované prameny neuvádějí, takže můžeme jen stěží porovnat dodržování skutečností daných zákonem. Předávání písemností do archivu zřejmě podle platných nařízení probíhala, ale o zaměstnancích archivu nevíme nic.

3.6. Notářská komora versus notáři

Ke vztahu mezi notáři a notářskou komorou neexistují žádné zvláštní prameny, pouze informace obsažené v notářských řádech, jak ale fungovala samotná praxe, si musíme sami odvodit z písemností notářské komory obsažených v několika kartonech ve fondu Krajský soud České Budějovice.[36]

Notářská komora byla s každým notářem spjata již od jeho žádosti o místo. Vyhlašovala konkurz na uprázdněné místo, toto vyhlášení zveřejňovala v různých novinách, především pak v Úředním listě Pražských novin. Došlé žádosti shromažďovala a posuzovala, případně si od jednotlivých kandidátů dožádala chybějící údaje. Poté v rámci konkurzu byli všichni uchazeči posouzeni a vybráni tři nejlepší kandidáti. Výběr nového notáře pak probíhal v součinnosti s krajským a zemským soudem. Nový notář pak skládal notářskou přísahu, musel předložit na několik míst otisk své notářské pečeti spolu s podpisem, ale hlavně musel složit notářskou kauci, jejíž výše se časem měnila. Korespondence kolem kauce představuje velkou část dochovaných písemností notářské komory. Ještě než notář začal úřadovat, přišel do

[35] Tamtéž.
[36] SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897; Tamtéž, 1924-1949, dodatky, sign. Pres 13, kart. 12.

styku s notářskou komorou opět, neboť ta mu musela podepsat jeho notářské repertorium, kam zapisoval údaje o všech svých notářských pořízeních. A stejně tak, jako mu notářská komora na počátku repertoria potvrzovala započetí psaní, tak i na konci každého repertoria provedla následnou kontrolu a potvrzení správnosti vyplnění.

Další situací, kdy notář přišel do styku s notářskou komorou, byla valná hromada, kde probíhala volba jejích členů. K tomuto aktu ale nejsou v dokumentech týkajících se českobudějovické notářské komory žádné písemné záznamy.

Další nezměrné množství korespondence mezi notářskou komorou a notářem byly dopisy týkající se dovolené jednotlivých notářů. Každý notář musel o dovolenou zažádat, případně ještě sám navrhnout svého zástupce, kterým mohl být buďto notářský kandidát přímo z jeho kanceláře (musel již mít k tomu způsobilost), anebo jiný notář. Tím byl často notář z nejbližšího notářství, ale mohl to být i notář z jiné notářské komory, který například dříve v daném notářství vykonával praxi a tudíž znal zdejší situaci i lidi.[37] Každá žádost musela obsahovat přesná data od kdy do kdy notář dovolenou požaduje a také z jakého důvodu. Notářská komora pak dovolenou schválila a zaslala informaci o této skutečnosti krajskému soudu. V případě, že notář z nějakého důvodu na dovolenou nenastoupil, musel opět informovat notářskou komoru a ta zase krajský soud. Například notář Říha sděluje důvody nenastoupení dovolené takto: "*Dovolenou, jež mi slavná c. k. notářská komora udělila, nenastoupím, poněvadž nepohoda počasí tomu brání, abych vykonal cesty, jež jsem vykonati obmýšlel.*" [38]

Jedním z důvodů k úřednímu styku mezi notářem a notářskou komorou a pak ještě spíše mezi notářem a krajským či zemským soudem bylo disciplinární řízení na základě stížnosti některého z klientů. To se samozřejmě netýkalo všech notářů, ale jen některých, dokonce i samotného presidenta notářské komory Jana Říhy. Důvodem byla většinou nespokojenost klienta s nesprávně sepsaným notářským spisem, kvůli čemuž klientovi vznikla nějaká škoda. Takovéto záležitosti se pak řešily u disciplinárního senátu daného soudu. V případě notáře Říhy bylo trestem darování určité finanční částky do fondu pro chudé vdovy a sirotky po notářích.[39]

K dalšímu úřednímu setkání notáře s notářskou komorou docházelo v případě jeho přeložení na jiné místo, do obvodu jiné notářské komory. Tentokrát se korespondence týkala opět notářské kauce, kterou bylo zapotřebí převést na nové místo, a také

[37] SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897, inv. č. 347, sign. II, kart. 95.
[38] Tamtéž.
[39] Tamtéž.

notářských spisů a repertorií, jenž odcházející notář musel v úplné řadě předat notářské komoře, respektive notářskému archivu. Podobné otázky se řešily rovněž v případě notářova úmrtí, jen převod kauce na pozůstalé řešil většinou nějaký advokát a úplnost notářských spisů a knih kontroloval k tomuto účelu notářskou komorou určený notář.

3.7. Dějiny jednotlivých notářství Notářské komory v Českých Budějovicích a biogramy jejich notářů

3.7.1. Notářství a notáři v Českých Budějovicích

I. Notářství

Císařským patentem číslo 366 z 29. září roku 1850 byla ve většině rakouských zemích zavedena nová instituce notářství. V Českých Budějovicích byla zřízena hned dvě notářská místa. První bylo obsazeno necelý rok po vydání Notářského řádu,[40] druhé hned rok příští. V rozmezí let 1851-1951 se na těchto místech vystřídalo postupně třináct veřejných notářů (Josef Donner, Antonín Kühnl, Bedřich Adam, Karel Havelka, Vilém Höger, Jiří Veselý, Jan Říha, Emanuel Touš, František Mattusch, Matěj Ševcovic, Theodor Jakowitz, Jindřich Broukal a Karel Riedl). Zpočátku zastával českobudějovický notář rovněž i místo notáře v Lišově (A. Kühnl) a v Hluboké nad Vltavou (V. Höger). To trvalo do roku 1872 (Hluboká), respektive 1873 (Lišov), kdy i tam vznikla samostatná notářská místa. Těchto třináct notářů mělo za sebe jako náhradu v době nepřítomnosti dohromady devatenáct substitutů (některý notář žádného, jiný hned několik). Substitutem byl buďto notářský praktikant v dané kanceláři, který splňoval určité podmínky, anebo jím mohl být notář z jiného notářského obvodu příslušné notářské komory. Jak již bylo řečeno, existovala v Budějovicích dvě notářská místa, to ale neplatí pro rok 1939, kdy zde fungovali tři čeští notáři – Emanuel Touš, Matěj Ševcovic a František Mattusch, a jeden notář německý. Místo německého notáře bylo vytvořeno po zřízení německého úředního soudu a do funkce notáře byl jmenován substitut notáře Mattusche Theodor Jakowitz. V této době tedy ve městě fungovali notáři čtyři. Situace se změnila po smrti Františka Mattusche v říjnu 1939. Notářská

[40] První rakousko-uherští notáři po vydání Notářského řádu z roku 1850 byli jmenováni až 1. října 1851, kdy začal zákon platit i po praktické stránce.

komora v Praze podala návrh, aby uprázdněné místo již nebylo obsazováno, neboť systemisování třetího místa notáře v Českých Budějovicích bylo vyvoláno připojením většího počtu obcí do okresu česko-krumlovského, kaplického a chvalšinského v době, kdy v Budějovicích byla pouze dvě notářská místa. Jelikož ale bylo nově zřízeno místo německého notáře, jevil se počet tří notářů na okres jako postačující.[41] Tomuto návrhu bylo vyhověno, a ve městě tak až do konce druhé světové války a s ním souvisejícího zániku německého úředního soudu a funkce německého notáře fungovali dva čeští a jeden německý notář.

V Českých Budějovicích bylo i sídlo notářské komory a notářského archivu. Nacházelo se v budově krajského soudu.[42] Do působnosti českobudějovické notářské komory příslušeli ti notáři, kteří patřili do obvodu Krajského soudu v Českých Budějovicích. Počet notářů přesně určovalo nařízení, vydané ministerstvem spravedlnosti dne 22. září 1854, které ustanovovalo, kolik má být notářů v té které zemi či soudním okresu. Na Moravě jich v této době bylo 57, v Čechách 187. Jejich počet ale postupem času silně vzrostl. V Českých Budějovicích měli být notáři dva, v okrsku budějovického krajského soudu bylo zpočátku zřízeno devět notářských míst.[43] Nejdříve tedy tvořilo českobudějovickou notářskou komoru jen devět notářů, po vydání nového zákona o notářství roku 1871 se pak celkový počet notářů obvodu zvětšil na šestnáct, kterýžto stav vydržel až do roku 1938, kdy byly od Československa odtrženy příhraniční oblasti. Prezidentem notářské komory byl většinou zvolen některý z českobudějovických notářů, což bylo jistě způsobeno místem sídla komory. Z českobudějovických notářů byl prezidentem notářské komory Vilém Höger, Karel Havelka, Jiří Veselý, Jan Říha a Emanuel Touš. Jen dva prezidenti nepocházeli z Českých Budějovic, a těmi byli vyšebrodský notář Bedřich Nitsche (prezidentem v letech 1885-1888) a notář z Nové Bystřice Alois Wolf. Při žádných volbách se ale nestalo, že by byli mezi členy vedení zvoleni oba budějovičtí notáři, funkci v notářské komoře získal vždy pouze jeden z nich. Druhému notáři pak zůstalo pouze místo náhradního člena, jak se tomu stalo několikrát v případě Karla Havelky.[44]

Být notářem v Českých Budějovicích byl zřejmě celkem dobrým zdrojem obživy, neboť zdejší notáři většinou ze zdejšího města už na jiná místa neodcházeli a zůstali zde

[41] SOA Třeboň, KS ČB 1924-1949, dodatky, sign. Pres 13, kart. 12.
[42] Za druhé světové války se sídlo krajského soudu nacházelo ve Vodňanech a s ním i notářský archiv. Notářská komora v Budějovicích již ale v té době byla zrušena.
[43] Zemský věstník vládní pro království české 1854, Praha 1855, s. 622-623.
[44] Viz příloha č. 20.

až do konce svého úřadování, ať již způsobeného smrtí nebo nedobrovolnou resignací pro stáři. Existují však dvě výjimky, kterými jsou notář Bedřich Adam, jenž se nechal přeložit do Prahy, kde našel místo ještě perspektivnější, a Jindřich Veselý, který odešel do Jindřichova Hradce, důvody jeho odchodu nejsou známé. Českobudějovická notářství se v rámci Notářské komory v Českých Budějovicích řadil co do počtu obyvatel na druhé až třetí místo. Podle sčítání z roku 1890 zde žilo 49.847 obyvatel, podle sčítání z roku 1900 již 66.642 obyvatel.

Co se kanceláří budějovických notářů týče, ty byly vždy v centru města, většinou v některé z ulic vybíhající z náměstí, v případě notářů Kühnla a Jakowitze byla kancelář přímo na náměstí. Někteří noví notáři přebírali sídlo kanceláře po svém předchůdci, a tak můžeme říci, že notář Vilém Höger měl společnou adresu se svým nástupcem Jiřím Veselým v Radniční ulici č. 1; Theodor Jakowitz zase přebral kancelář zemřelého notáře Mattusche na náměstí v čp. 5; Jindřich Broukal se stal nástupcem Emanuela Touše v jeho kanceláři na Bezručově nábřeží č. 454 a nakonec Karel Riedl převzal místnosti v Divadelní ulici po Matěji Ševcovicovi.

II. Notáři [45]

Josef Donner (23. prosince 1793, České Budějovice - 26. července 1864, České Budějovice)

Prvním českobudějovickým notářem, po uvedení zákona z roku 1850, byl hned od dalšího roku, českobudějovický měšťan Dr. Josef Donner. Byl zároveň i budějovickým rodákem, narodil se zde den před Štědrým dnem roku 1793 Josefu a Thecle Donnerovým.[46] Se svou o patnáct let mladší manželkou Annou měl dva syny, Friedricha (*1832) a Johanna (*1838). Oba si za své povolání vybrali vojenskou kariéru.[47]

Ve funkci notáře pracoval Josef Donner po dobu čtrnácti let, do roku 1864. Svou kancelář a rovněž i domov měl na Starém městě v domě čp. 64. Vzhledem k tomu, že v posledních dvou letech za Josefa Donnera úřadoval substitut (náměstek), je možné

[45] Viz příloha č. 5.
[46] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika narozených pro České Budějovice, inv. č. 779, kniha č. 102, s. 172.
[47] Státní okresní archiv České Budějovice (dále jen SOkA Č. Budějovice), Archiv města České Budějovice (dále jen AM ČB), Knihy evidence osob, sign. A I, s. 30.

usuzovat, že mu zdravotní stav zabraňoval v práci, zemřel 26. července 1864 ve věku 73 let.[48]

Zajímavostí je jméno substituta, který ho v době nepřítomnosti v úřadě zastupoval. Byl jím pozdější českobudějovický notář Karel Havelka, který svou zástupnou funkci vykonával od 18. srpna 1863 do 30. července 1865.

Antonín Kühnl (1810 – 19. září 1868, České Budějovice)

Druhé notářské místo v Českých Budějovicích bylo obsazeno Antonínem Kühnlem, který pocházel z Prahy. Ten byl notářem od roku 1852 do roku 1868, kdy po delší nemoci ve věku 58 let zemřel. Po dobu svého působení v Českých Budějovicích bydlel se svou manželkou Karolínou na adrese Ringplatz č. 255. [49] Notářem ale nebyl jen v Českých Budějovicích, ale měl na starosti i okresy, kde samostatná notářství vznikla až později – např. Lišov, Český Krumlov a Horní Planou, kde míval své úřední dny a střídal se o ně s druhým budějovickým notářem.

Bedřich Adam (1828, Příbram - ?)

Notář Bedřich Adam se narodil roku 1828 v Příbrami. Se svou manželkou Ludovikou (rozenou Klapkovou) neměl žádné děti.[50] V Českých Budějovicích působil poměrně krátce, a to pouhých šest let. Nastoupil na místo po notáři Josefu Donnerovi v roce 1865 a již v roce 1871 obdržel na svou vlastní žádost notářské místo v Praze.[51] Tam vydržel až do roku 1899, kdy se svého úřadu dobrovolně zřekl.[52]

Karel Havelka (1831, Litoměřice – 23. listopadu 1914, České Budějovice)

Dr. Karel Havelka se narodil roku 1831 v Litoměřicích, své dětství strávil v Heřmanově Městci a do Českých Budějovic přišel po právnických studiích. Už v roce 1863 se s ním setkáváme jako s náměstkem notáře Josefa Donnera, roku 1869 nahradil v úřadu notáře Antonína Kühnla. Na rozdíl od něho zůstal ve své funkci opravdu dlouho – do roku 1914, tedy čtyřicet pět let. S těmito odslouženými lety je v Českých Budějovicích jednoznačně nejdéle působícím notářem. Pro roky 1881-1884 byl

[48] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika zemřelých pro město České Budějovice, inv. č. 779, kniha č. 102, s. 373.
[49] SOkA Č. Budějovice, AM ČB, Knihy evidence osob, sign. E I, s. 149; TAMTÉŽ, Ohlédací protokoly zemřelých, s. 137; SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika narozených pro České Budějovice, inv. č. 779, kniha č. 102, s. 139.
[50] SOkA Č. Budějovice, AM ČB, Knihy evidence osob, sign. F I, s. 1.
[51] Budivoj, 1871, č. 38, 11. května.
[52] Verordnungsblatt des k. k. Justizministeriums XVI, 1899, č. I, s. 30.

Dr. Havelka zvolen prezidentem českobudějovické notářské komory. V letech 1888, 1894, 1897, 1900, 1903 a 1906 byl zvolen již pouhým náhradním členem jejího vedení.[53] Ke konci života byl dost nemocný, proto jej v úřadě zastupoval substitut František Mattusch. Jinak ale po celou dobu svého úřadování nikdy v práci po delší čas nechyběl.

Přestože pocházel z české rodiny, brzy po nástupu do hodnosti notáře se Dr. Havelka přiklonil k německé části obyvatelstva a byl v rámci jejího kulturního, společenského, politického a veřejného života velmi činný. Německy vychoval i celou svoji rodinu. Jejich domovem byl dům číslo popisné 1 v Krajinské ulici, tehdy nazývané Landstrasse. Se svou o třináct let mladší manželkou Marií, za svobodna Rozumovou (pocházela z Českých Budějovic), měl dceru Marii (později provdanou za inspektora Tomaschka) a tři syny. Rudolfa, který pracoval v Moravské zemské radě, a Karla s Ottou, které stihl ještě během svého života pochovat. Otto Havelka zemřel již jako šestnáctiletý (1. září 1883). Karel, který byl advokátem ve Vídni, zemřel v roce 1908 ve věku 43 let. Kromě synů přežil Dr. Havelka o jeden rok i svoji manželku, která zemřela 31. srpna 1913.[54] Sám zemřel po delší nemoci 23. listopadu 1914, ve věku 83 let.

Jak již bylo řečeno, notář Havelka se velmi aktivně účastnil veřejného života města, byl členem několika českobudějovických spolků, samozřejmě těch německých. Byly to Deutschen Turnverein, kam vstoupil roku 1863 a byl jedním z prvních členů, a Erherzog Rainer Militär- Veteranenverein, jehož členem se stal roku 1893.[55] Kromě těchto aktivit byl ještě mnohaletým členem představenstva Českobudějovické spořitelny (Budweiser Sparkasse) a rovněž dlouholetým členem obecního zastupitelstva. V rámci Českobudějovické spořitelny byl činný od roku 1883, kdy se stal členem výboru vedení. Již od následujícího roku až do roku 1909 byl vždy členem představenstva, tedy plných 25 let.[56] Angažoval se také při vzniku muzea a dokonce i věnoval některé své předměty do jeho sbírek, jako např. mince. Zřejmě i díky aktivitě v oblasti veřejného života ve městě mu bylo dne 21. ledna 1902 uděleno čestné občanství.[57]

---

[53] Viz příloha č. 20.
[54] SOkA Č. Budějovice, Sbírka soudobé dokumentace, sign. K 1086/4, kart. 23; SOkA Č. Budějovice, AM ČB, Knihy evidence osob, sign. E III, s. 103a; SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika zemřelých pro město České Budějovice, inv. č. 786, kniha č. 109, s. 62.
[55] Karel SCHRAMM, Bericht des Deutschen Turnvereines in Budweis, Budweis 1912, s. 63; Wilibald BÖHM, Bericht über die Gründung, Entwiklung u. Thätigkeit der Erherzog Rainer I. Militär-Veteranen-Vereines in Budweis, Budweis 1896, s. 29.
[56] SOkA Č. Budějovice, Českobudějovická spořitelna České Budějovice.
[57] Jiří CHVOJKA, Čestní občané města Českých Budějovic, České Budějovice 1997, s. 23-24.

Vilém Höger (22. března 1819, Litoměřice – 10. března 1881, České Budějovice)

V roce 1871 se objevuje ve městě nový notář, který vystřídal odcházejícího notáře Bedřicha Adama. Byl jím Vilém Höger, který do Českých Budějovic přišel po dlouhém období střídání působišť. Díky poměrně obsáhlému nekrologu v novinách Budweiser Kreisblatt [58] je možné nahlédnout do jeho života více, tedy především do toho profesního. Dr. Höger se narodil 22. března 1819 jako syn městského radního v Litoměřicích. V roce 1820 byl jeho otec přeložen do Prahy, kde mladý Vilém v roce 1841 absolvoval právnické studium a začal se svou praxí u hrdelního soudu. V následujícím roce přestoupil jako koncipient k české komorní prokuratuře. Roku 1844 byl promován doktorem veškerého práva. V létě roku 1847 opustil Prahu a odebral se do Salcburku, kde byl zaměstnán jako koncipient u advokáta. Při organizování zemských soudů v roce 1850 byl jmenován náměstkem státního návladního u Zemského soudu v Salcburku a počátkem dalšího roku byl ve stejné hodnosti přeložen do Českých Budějovic. Roku 1855 se Vilém Höger stal pomocným úředníkem u Okresního úřadu v Nové Bystřici. Toto místo opustil po dvou letech a s ním i celou státní službu, když se stal notářem v České Lípě. Z tohoto města pak byl roku 1871 ve stejné funkci přeložen do Českých Budějovic.[59] Zde se mu dařilo, neboť byl po smrti krumlovského notáře Řehoře Kardasche zvolen prezidentem českobudějovické notářské komory a v jejím čele zůstal až do své smrti. Kromě budějovického notářského obvodu patřil Högrovi v prvních letech v Českých Budějovicích také obvod Hluboké nad Vltavou, kde bylo notářství zřízeno až v roce 1872.

Co se osobního života týče, víme, že Dr. Vilém Höger byl ženatý a měl se svou ženou Louisou rozenou Eckhart von Eckardsburg (narozenou v roce 1929), pět dětí. Dva syny – Gustava (*1851) a Viléma (*1864) a tři dcery – Marii (*1852), Aloisii (*1854) a Emílii (*1858).[60] Celá rodina žila v domě v Radniční ulici č. 1.[61] Nejstarší syn Gustav byl askulantem u Zemského soudu v Linci a zemřel tři roky před svým otcem. Pokud bychom chtěli poznat i Högrův charakter, musíme se spolehnout na již výše zmiňovaný nekrolog, podle kterého byl Vilém Höger „*skrz na skrz vřelým zástupcem Němců a obráncem svobody a práva*“, rovněž se zde můžeme dočíst, že „*byl*

[58] Budweiser Kreisblatt, 1881, č. 21, 12. března, s. 2.
[59] Budivoj, 1871, č. 59, 23. července.
[60] SOkA Č. Budějovice, AM ČB, Knihy evidence osob, sign. A I, s. 103.
[61] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika zemřelých pro město České Budějovice, inv. č. 780, kniha č. 103, s. 247.

sice drsného zevnějšku, ale znamenitého srdce, ve kterém si uchovával ideály z mládí.“ Dr. Vilém Höger strávil v Budějovicích jako notář deset let. Svůj úřad zastával až do své smrti, která nastala po delší nemoci 10. března roku 1881.[62]

Jiří Veselý (15. prosince 1827, Litomyšl – 28. května 1904, Jindřichův Hradec)

Dr. Jiří Veselý se narodil 15. prosince 1827 do rodiny Jakuba a Anny Veselých v Litomyšli. Byl ženatý s Terezií roz. Riemer z Krumlova a měl s ní čtyři dcery - Leopoldinu (*1859), Annu (*1861), Kristýnu (*1863) a Ludowiku (*1867).[63] Poslední dvě se narodily v Prachaticích, z toho se dá usuzovat, že tam Veselý minimálně v rozmezí let 1863-1867 působil. [64]

Jiří Veselý nastoupil do funkce českobudějovického notáře po Vilému Högrovi v roce 1881 a zůstal v ní pouze do roku 1889. Svou notářskou kancelář měl v Radniční ulici č. 1/133. Od 30. června 1886 do 4. srpna téhož roku jej v kanceláři zastupoval substitut Jan Gregora, se kterým se později setkáváme i u dalších notářů. Při volbách devatenáctého září 1885 byl notář Jiří Veselý zvolen náměstkem prezidenta českobudějovické notářské komory Dr. Friedricha Nitscheho (notáře ve Vyšším Brodě), o tři roky později v dalších volbách se stal prezidentem komory on sám. Na počátku roku 1889 byl pak Jiří Veselý přeložen, pravděpodobně na svou vlastní žádost, a to do Jindřichova Hradce na notářské místo po zesnulém poslanci Františku Fáčkovi.[65] Jiří Veselý pak působil jako jindřichohradecký notář (se sídlem v Riegrově ulici čp. 77) patnáct let, až do 28. května 1904, kdy po dlouhé nemoci ve věku 76 let zemřel. Pohřben byl na hřbitově Nejsvětější Trojice v Jindřichově Hradci.[66]

Jan Říha (3. května 1841, Hluboká nad Vltavou – 20. února 1917, České Budějovice)

Dalším notářem působícím v Českých Budějovicích byl Jan Říha (narozen 3. května 1841 na Hluboké), který nastoupil na místo přeloženého notáře Jiřího Veselého. Do města přišel z Hluboké nad Vltavou, kde působil ve funkci notáře devět let, a to od 5. února 1880 do 27. října 1889, kdy byl na svou vlastní žádost přeložen.[67] Před

---

[62] Tamtéž.
[63] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika zemřelých pro Jindřichův Hradec, inv. č. 2296, kniha č. 65, s. 25.
[64] SOkA Č. Budějovice, AM ČB, Knihy evidence osob, sign. E I, s. 378.
[65] Verordnungsblatt I., 1885, č. XVIII, s. 158; IV, 1888, č. XVI, s. 155.; V, 1889, č. VII, s. 79; Budivoj, 1889, č. 29, 11. dubna.
[66] SOkA Č. Budějovice, Beseda českobudějovická, Soubor úmrtních oznámení členů a přátel Besedy.
[67] Verordnungsblatt V, 1889, č. XV, s. 155.

jmenováním notářem na Hluboké působil jako notářský kandidát v Litomyšli.[68] Svoji kancelář měl po celou dobu působení v Českých Budějovicích v Biskupské ulici číslo tři.

Dr. Říha po sobě zanechal celkem devět vnuček a dva vnuky. Jeho manželka Josefa, rozená Kollerová, se narodila roku 1852 v Chrudimi. Spolu měli pět dětí, tři syny – Jana, Jiřího a Viktora a dvě dcery – Gabrielu (*1888) a Emilii (*1878). Gabriela zemřela již v sedmnácti letech a její otec na její památku založil podpůrný fond pro dívčí lyceum, které Gabriela před svou smrtí navštěvovala, a věnoval mu všechny její úspory.[69] Dcera Emilie se provdala do Prahy za o dvacet let staršího profesora na lékařské fakultě Univerzity Karlovy Františka Mareše (v letech 1913-1914 a 1920-1921 byl dokonce rektorem UK)[70] a měla s ním pět dcer a jednoho syna. Zbylých pět vnoučat obstarali synové. Ti si všichni tři dokázali vybudovat velmi vlivné postavení. Jan Říha, narozený 18. srpna 1875 ve Skutči, se nejprve stal vrchním komisařem u státních drah (od roku 1901 působil v Plzni), pak jeho kariéra dále stoupala, když byl postupně přednostou prezidia ministerstva železnic, ministerským radou i samotným ministrem. Jiří Říha, narozený 28. dubna 1883 na Hluboké, působil nejprve jako krajský lékař v Koziencích, poté jako vrchní okresní lékař v Příbrami a zdravotní rada na ministerstvu zdravotnictví. Nejmladší syn Viktor, narozený 27. července 1886 rovněž na Hluboké, vystudoval právnickou fakultu, ale na rozdíl od svého otce se nestal notářem, ale advokátem se sídlem v Praze. Zemřel roku 1958 a je pochován spolu s otcem v rodinné hrobce na Hluboké.[71]

Po celou dobu notářské činnosti zastupovalo Dr. Jana Říhu mnoho substitutů. Byl to již zmiňovaný Jan Gregora (později získal notářské místo ve Skutči a potom také v Plzni) a dále Jan Řebík (ten byl roku 1911 jmenován notářem v Lišově, roku 1928 pak byl přeložen do Klatov),[72] Emanuel Malík (v letech 1931-1935 pracoval jako notář v Písku)[73] a Richard Engelthaler, notář na Hluboké. Jen notář Emanuel Touš měl více substitutů nežli Jan Říha. Zastupovali ho ale ve většině případů jen po dobu jednoho měsíce v letním období (kromě času na konci života, kdy byl již nemocen a v úřadu chyběl častěji), je tedy možné, že v tomto čase jezdíval někam na dovolenou.

---

[68] SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897, inv. č. 345, sign. II, kart. 94.
[69] Dámský spolek Ludmila v Českých Budějovicích. Sborník vzpomínek. České Budějovice 1936, s. 16.
[70] Biografický slovník pražské lékařské fakulty 1348-1939 II, Praha 1993, s. 160-161.
[71] SOkA Č. Budějovice, Sbírka soudobé dokumentace, sign. K 1086/9, kart. 29; SOkA Č. Budějovice, AM ČB, Knihy evidence osob, sign. F V, s. 153; Šedesát let Jirsíkova gymnasia v Českých Budějovicích. 1868-1928. České Budějovice 1928, s. 221, 235, 242; Příloha č. 34.
[72] SOkA Č. Budějovice, Notářství Lišov, inventář, s. 5.
[73] SOkA Písek, Notářství Písek, inventář, s. 1.

Notář Říha působil mnoho let velmi aktivně v českobudějovické notářské komoře. Již roku 1885, ještě jako notář v Hluboké nad Vltavou, byl zvolen jejím přísedícím, stejně tak jako při volbách v roce 1888.[74] Poté působil celkem dvacet šest let jako její prezident, v rozmezí let 1891-1917. S těmito roky se stal nejdéle působícím notářem v této funkci. Naposledy byl prezidentem notářské komory zvolen 7. února 1912, v dalším zvolení mu již zabránila smrt.

Tak, jak byl činorodý notář Karel Havelka na straně budějovických Němců, tak by se dal notář Říha chápat jako určitý jeho protipól na straně budějovických Čechů. Již od počátku svého života v Českých Budějovicích se zapojoval do všech možných aktivit směřujících k povznesení české části obyvatelstva města a významně se zasloužil o její kulturní činnost. Byl členem hned několika českých spolků, kde byl vždy velmi aktivní. Významné bylo jeho působení v Sokolu Českobudějovickém, kam vstoupil již roku 1889.[75] Dále byl členem pěvecko-hudebního spolku Hlahol, i když jen členem přispívajícím.[76] Nejvýznamnější byla ale jeho činnost v Besedě Česko-budějovické, do jejíchž řad vstoupil ve stejném roce jako do Sokola. Mezi členy Besedy patřil rovněž Říhův nejstarší syn Jan, který se od roku 1901 zařadil mezi členy zakládající.[77] K členům Besedy se počítal dokonce i Říhův notářský koncipient Emanuel Malík, zdá se tedy, že Říha byl pro „věci besední“ dobrým agitátorem. V roce 1895 se Dr. Říha stal náměstkem starosty Besedy v uvítacím výboru pro panovníka, který do Českých Budějovic přijel za účelem velkých vojenských cvičení a pobýval zde tři dny. Dr. Říha se také jako zástupce Besedy účastnil slavnostního vysvěcení české školy Matičné na Lineckém předměstí a dalších významných akcí.[78]

Po dosti dlouhou dobu (od 6. července 1896 do 29. března 1906) stál JUDr. Jan Říha dokonce v čele budějovické Besedy jako *„neúnavný, zájmů besedních vždy dbalý starosta*“. [79] Bylo to plných deset let, čímž se stal druhým nejdéle působícím starostou Besedy.[80] Vojtěch Jaroslav Pucherna ve svých Pamětech Besedy česko-budějovické se o jeho starostování při příležitosti jeho opětovného zvolení do funkce v roce 1902 zmiňuje velmi pochvalně: *„Starostou opětně zvolen JUDr. Jan Říha, c. k. notář, jenž*

---

[74] Viz příloha č. 20.
[75] František VODŇANSKÝ, Památník Sokola Česko-Budějovického, České Budějovice 1909, s. 41.
[76] Památník vydaný na oslavu 20leté činnosti spolkové pěvecko-hudebního spolku Hlaholu česko-budějovického. 1890-1910, České Budějovice 1911, s. 28.
[77] Karel FENZL, Paměti Besedy česko-budějoviceké 1902-1912, České Budějovice 1913, s. 86.
[78] Slavnostní vysvěcení české školy Matičné na Lineckém předměstí. Na památku národního svátku!, České Budějovice 1901, s. 2.
[79] Karel FENZL, Paměti, s. 9-16.
[80] Nejdelší období v tomto úřadě absolvoval starosta Vendelín Grünwald – 21 let.

v čele naší Besedy již od 6. června 1896 stojí. Při této příležitosti nemohu, abych nezmínil se o jeho zvláštní horlivosti, jakou náš starosta při všech prácech besedních osvědčuje, nemohu, abych dále nevzpomněl jeho naprosté nestrannosti, s kterou si počíná ve všech složitých poměrech našeho spolkového života, v nichž Beseda naše jako v ohnisku stojí, a nemohu, abych nevytkl onu ráznost, s kterou ve všech případech pouze zájmů Besedních hájí. Tyto vzácné vlastnosti pojistily mu vděk všech upřímných přátel a příznivcův Besedy naší, jakož i zachovávají mu v dějinách besedních trvalou čestnou památku.“ [81] Později mu ale jeho zhoršující se zdravotní stav zabránil v aktivní činnosti a on koncem správního roku 1906 na místo starosty rezignoval. Pro jeho zásluhy mu ale bylo 7. dubna roku 1907 uděleno alespoň členství čestné a na jeho starostování vřele vzpomínali i ve výroční zprávě Besedy z roku 1906: „*Úřadu svému věnoval se cele a zastával jej se vzornou obětavostí. Dobro a zdar Besedy byl mu nade všecko, za jeho správy Beseda zmohutněla tak, že počet členstva dostoupil nejvyššího čísla (643). Působení Dr. Jana Říhy bude vždy v Besedě s žehnáním vzpomínáno“*.[82] Notář Jan Říha ale nebyl tak vzorný, jak se z předchozích řádků zdá, jeho drobnou slabostí byly dopolední návštěvy vinárny ve společnosti několika přátel, mezi něž patřili advokát Pícha, Msgre Rodler a ředitel Jirsíkova gymnázia J. Červenka.

Výše psané závěrečné řádky z výroční zprávy z Besedy působí trochu jako poslední rozloučení nebo nekrolog, ale Dr. Říha žil ještě dalších jedenáct let. Když pak v noci na 20. února roku 1917 zemřel na zápal plic (bylo mu 76 let), nenajdeme už o něm v pamětech z Besedy žádnou zmínku. Zprávu o tom přináší jen poměrně krátký nekrolog v novinách, který vyzdvihuje jeho přínos pro město.[83] Pohřeb se konal v Hluboké nad Vltavou a tělo zesnulého notáře bylo uloženo na tamním hřbitově do rodinné hrobky.

Emanuel Touš (24. listopad 1866, Pečetín u Klatov – 1. listopadu 1946, České Budějovice)

Notář Emanuel Touš se narodil 24. listopadu 1866 v Pečetíně u Klatov do rolnické rodiny. Gymnazijní studia absolvoval v Klatovech, právnická pak v Praze. Po studiích absolvoval svou notářskou praxi v Unhošti a také ve Vodňanech,[84] Nymburce

[81] Vojtěch Jaroslav PUCHERNA, Paměti Besedy Česko-budějovické 1862-1902, České Budějovice 1903, s. 128.
[82] Karel FENZL, Paměti, s. 26.
[83] Jihočeské listy, 1917, č. 14, 21. února, s. 1.
[84] U známého jihočeského spisovatele, ale také notáře, Mokrého.

a Klatovech.[85] Do Českých Budějovic byl přeložen podle výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 13. června 1917 z Počátek. Počátky byly jeho prvním notářským místem, na které byl jmenován v roce 1903.[86] Ve funkci notáře působil v Biskupské ulici číslo 376/3 a na Bezručově nábřeží číslo 454, kde s rodinou i bydlel.[87] Se svou ženou Annou, rozenou Skalickou, byli oddáni roku 1898 a během manželství se jim narodily tři dcery a jeden syn. Nejstarší Milada (*1899), provdaná Černá, žila na Moravě. Druhá nejstarší Anna (*1900) získala sňatkem jméno Franková. Dvě nejmladší děti, Zdeňka (*1902) a Vlastu (*1904) jejich otec přežil (první zemřelo již roku 1920, druhé roku 1941), stejně tak jako jejich matku, která zemřela týden po svém synovi Zdeňkovi, stejným způsobem jako on, na střevní tyfus.

Emanuel Touš, stejně tak jako jeho předchůdce Dr. Říha, byl členem Besedy Česko-Budějovické, spolu se tam ale již setkat nestihli. A i když Dr. Touš nikdy nedosáhl až na post starosty jako před ním Jan Říha, zastával v řadách spolku po několik let jedno z vedoucích míst. Členem Besedy se stal ihned po svém přeložení do Budějovic roku 1917, první zmínka o jeho působení už v nějaké funkci pochází z roku 1924, kdy se stal náhradníkem členů výboru. Již od následujícího roku se však objevuje mezi jeho členy stálými. V letech 1928-1932 byl třikrát zvolen druhým náměstkem starosty. Od roku 1930 se začal aktivně podílet na práci kulturního odboru Besedy.[88] Aktivním členem spolkového života byl ale již za svého působení v Počátkách, kde byl členem Sokola i předsedou české Besedy. Po celý svůj život byl také velkým podporovatelem Národní jednoty Pošumavské a Spolku Klatovanů. Všech těchto spolků byl velkým mecenášem.[89]

Dr. Touš ale nebyl aktivní jen v rámci spolkového života, ale i v rámci toho profesního. V letech 1927-1933 byl každoročně zvolen přísedícím disciplinárního senátu nejvyššího soudu. Od roku 1920 do roku 1935 byl prezidentem českobudějovické notářské komory.[90] Jaký byl jako notář se můžeme dočíst v blahopřejném článku v notářském časopise České právo k jeho sedmdesátým narozeninám: *„Jako notář je znám svojí absolutní objektivností ke smluvním stranám, jimž není jenom právním přítelem, ale i zkušeným životním rádcem, jemuž fiskální zájmy*

[85] České právo XVIII, 1936, č. 10, s. 89.
[86] Verordnungsblatt XXXIII, 1917, č. XVI, s. 288.
[87] Adresář svéprávných obyvatelů Českých Budějovic dle ulic a popisných čísel domovních, České Budějovice 1932, s. 76.
[88] Karel FENZL, Beseda Česko-Budějovická v letech 1923-1932, České Budějovice 1933, s. 29-51.
[89] České právo XVIII, 1936, č. 10, s. 89.
[90] Viz příloha č. 20.

vlastní kanceláře velmi často ustupují stranou. Jeho ryzí charakter, nekompromisnost tam, kde většinou by mohla vzniknout nějaká újma, a skutečná bodrost ve styku se stranami, přispěly k jeho značné popularitě jako člověka povahově krásného i jako notáře, vykonávajícího svůj úřad s plným vědomím jeho zodpovědnosti. Je ozdobou stavu a je zajisté veliké plus pro celý stav, když ve městě, kde je na čtyřicet advokátů, nejširší vrstvy lidové v nynější, tak kritické době pro náš stav, obrací se stále s neztenčenou důvěrou na notáře Touše ve svých právních nesnázích a strastech. Nejen ve styku se stranami, ale i vůči svému personálu, kterému je stále zářným příkladem svojí, takřka nestárnoucí energií, zachovává tutéž krásnou vyrovnanost, která přispívá k všeobecné harmonii celé jeho kanceláře a jeho oblíbenosti.“ [91]

V počtu a četnosti zastupování substitutem má notář Touš rozhodně jasné prvenství. Zastupovalo ho celkem šest náměstků. Tři z nich byli budoucí budějovičtí notáři – Matěj Ševcovic (červen-srpen 1920), Jindřich Broukal (vždy po dobu jednoho měsíce každý rok v rozmezí let 1926-1930) a Karel Riedl (červenec roku 1931 a 1932). Dalšími substituty byli Josef Chvátal (vždy po dobu jednoho měsíce každý rok v rozmezí let 1933-1938) a Jan Tesař (srpen 1939) Nejdéle byl zastupován Vladimírem Pawlerem (od září 1939 do října 1941), což nebylo způsobeno tím, že by byl Emanuel Touš nějak vážně nemocen, ale jeho věkem. Podle § 2 (1) Stálého výboru ze dne 15. 11. 1938 č. 285 sbírky musel každý notář, který přesáhl věk 70 let, zaměstnávat kandidáta notářství jako svého náměstka a zažádat, aby mu bylo povoleno prodloužené vykonávání funkce. Tuto žádost Emanuel Touš odůvodňoval finanční tísní, která mu nedovoluje zaopatřit svoji poslední dceru a nezaručuje mu důstojné dožití. Nedostatek finančních prostředků byl způsoben tím, že roku 1935 koupil dům pro své starší dcery a tím vydal veškeré své úspory. Koncem roku 1940 nebo začátkem roku 1941 se pak již musel svého úřadu vzdát úplně a posledních pět let svého života dožil pravděpodobně u jedné ze svých dcer mimo Budějovice. Zemřel 1. listopadu 1946 ve věku nedožitých osmdesáti let.[92]

František Mattusch (28. října 1880, Žatec – 31. října 1939, Rožďalovice u Nymburka)

Dr. František Mattusch se narodil 28. října 1880 v Žatci. Do Českých Budějovic se přestěhoval v únoru roku 1913, kdy začal pracovat v kanceláři notáře Karla Havelky.

[91] České právo XVIII, 1936, č. 10, s. 89.
[92] Tamtéž XXII, 1940, č. 10; SOkA Č. Budějovice, AM ČB, Knihy evidence osob, sign. F VII, s. 181; Tamtéž, Protokoly o úmrtí, kniha č. 57, s. 943.

Od 2. prosince 1913 působil jako jeho náměstek, a to až do roku 1917, což je vcelku kuriozní, neboť tou dobou už byl samotný notář Havelka tři roky po smrti. Jmenování Mattusche do funkce notáře tedy trvalo skoro tři roky. Do úřadu byl Mattusch jmenován dekretem ministerstva spravedlnosti ze dne 6. dubna 1917.[93] Svou kancelář měl v Krajinské ulici, ale bydlel na Náměstí Svobody (v roce 1934 přejmenovaném na Masarykovo náměstí, dnešní Náměstí Přemysla Otakara II.)[94] číslo 5.[95] Jeho substitutem v posledních letech, kdy již byl značně nemocen, byl budoucí českobudějovický notář Theodor Jakowitz.

V rámci notářské komory neměl Dr. Mattusch nikdy žádné postavení. Nikde se také neobjevují žádné záznamy o jakémkoli jeho působení v budějovických spolcích ani o rodině, kromě existence bratra Huga, ředitele městské školy v Chomutově. Notář František Mattusch zemřel po delší těžké nemoci 31. října 1939 v soukromém sanatoriu v Rožďalovicích u Nymburka ve věku 59 let.[96]

Matěj Ševcovic (8. srpna 1880, Pečetín u Klatov – 7. prosince 1947, České Budějovice)

Notář Matěj Ševcovic se narodil 8. srpna 1880 v Pečetíně u Klatov,[97] zajímavostí je, že v této nevelké obci se narodil i jeho českobudějovický kolega Emanuel Touš, je tedy možné, že Touš svému krajanovi k místu ve stejném městě pomohl. Do Českých Budějovic byl nucen se přestěhovat z Českého Krumlova v roce 1938, při této evakuaci přišel kromě místa i o část svého jmění.[98] Spolu s ním do města přibyla i celá jeho rodina – manželka Marie, roz. Šimandlová (nar. 2. 2. 1898 ve Zvukovci u Plzně), dcery Blanka (nar. 29. 10. 1921) a Alena (nar. 15. 5. 1924) a syn Zbyněk (nar. 4. 8. 1932). Všechny tři děti se narodily v Krumlově, který byl Ševcovicovým prvním notářským místem, jež zastával od roku 1919. Před jmenováním notářem strávil svou praxi v Benešově, Českých Budějovicích, Počátkách a Rakovníku. Se zabráním pohraničí v roce 1938 byl ale do Krumlova dosazen německý notář a Matěj Ševcovic získal nově vytvořené třetí místo českého notáře v Budějovicích. Jeho kancelář se nacházela

[93] SOkA Č. Budějovice, AM ČB, Knihy evidence osob, sign. E III, s. 254; Verordnungsblatt des k. k. Justizministeriums XXXIII, 1917, č. VIII, s. 137.
[94] Daniel KOVÁŘ – Pavel KOBLASA, Ulicemi města Českých Budějovice. Názvy českobudějovických veřejných prostranství v minulosti a dnes, České Budějovice 2005, s. 69.
[95] Adresář města České Budějovice, České Budějovice 1933, s. 119; Adresář svéprávných obyvatelů, s. 9.
[96] Jihočeská jednota, 1939, č. 81, 7. listopad, s. 2; Věstník ministerstva spravedlnosti (dále jen VMS) XXI, 1939, č. 11, s. 120.
[97] SOkA Č. Budějovice, Sbírka soudobé dokumentace, Policejní přihlášky, krabice č. 46.
[98] VMS XX, 1938, č. 12, s. 143.

v Divadelní ulici č. 8, bydliště měl ale v Kostelní ulici č. 4.[99] Notář Ševcovic se jistě hlásil k českému národu, což dokazuje i jeho členství v českobudějovické Besedě, kam vstoupil v září 1941[100] a členství v dalších českých spolcích. Například za svého působení v Českém Krumlově byl starostou tamní jednoty Sokola, v Budějovicích byl předsedou Odboru České Budějovice Spolku notářů československých. Poslední dva roky jej v úřadě notáře s krátkými přestávkami zastupoval substitut Bohumil Kraus, dalo by se tedy z toho usuzovat, že v této době měl patrně nějaké zdravotní potíže. Zemřel ale zcela náhle 7. prosince 1947 [101] raněn mrtvicí, smrt ho zastihla během plnění svých notářských povinností. Zanechal po sobě nezaopatřeného syna, neboť většinu svých peněz vždy dával na různě dobročinné účely (také pro své milované chudé Klatovsko).[102]

Theodor Jakowitz (24. května 1903, Postoloprty - ?)

Theodor Jakowitz se narodil 24. května 1903 v Postoloprtech v žateckém okrese. Se svou manželkou Norou měli tři děti. Se jménem Theodora Jakowitze se v Českých Budějovicích setkáváme již v prosinci roku 1936, kdy působil jako náměstek za nemocného notáře Františka Mattusche. Toho zastupoval s krátkými přestávkami tři roky. V roce 1939 byl v Českých Budějovicích zřízen Německý úřední soud a s ním související místo německého notáře, které získal právě Dr. Jakowitz. Nestal se tedy nástupcem notáře Mattusche, ale nastoupil na nově vzniklé notářské místo. Svou kancelář měl na adrese Adolf Hitlerplatz 5 (dnešní Náměstí Přemysla Otakara II.), bydlel ale ve Skuherského ulici č. 8.

Jako německý notář musel Dr. Jakowitz na konci druhé světové války očekávat podobný osud jako jeho soukmenovci, takže se nemůžeme divit jeho osudu v roce 1945, když byl nejprve v srpnu deportován do krajského internačního střediska a 6. října 1945 repatriován do Rakouska.[103]

---

[99] SOkA Č. Budějovice, Sbírka soudobé dokumentace, Policejní přihlášky, krabice č. 64.
[100] Tamtéž, Českobudějovická Beseda, kart. 2.
[101] VMS XXX, 1948, č. 1, s. 6.
[102] České právo XXVII, 1947, č. 12.
[103] SOkA Č. Budějovice, Internační středisko České Budějovice, kartotéka; SOkA Č. Budějovice, Sbírka soudobé dokumentace, Policejní přihlášky, krabice č. 54.

Jindřich Broukal (12. května 1895, Cep u Třeboně – 9. Července 1953, České Budějovice)

V roce 1941 nastoupil do notářského místa v Českých Budějovicích Jindřich Broukal, který se narodil 12. května 1895 v Cepu u Třeboně do rodiny místního učitele Jindřicha Broukala a jeho manželky Marie Valentové ze Suchdola nad Lužnicí. Rovněž i notářův dědeček nesl jméno Jindřich Broukal a byl učitelem. Křestní jméno notář Broukal po svých předcích zdědil, povolání již ne.[104] Do Českých Budějovic byl Jindřich Broukal přeložen z Netolic,[105] kde působil deset let, a které byly také jeho prvním notářským místem. V Českých Budějovicích ve funkci vystřídal notáře Emanuela Touše. Jeho kancelář se nacházela na Bezručově nábřeží číslo 454/I (za okupace se název změnil v ulici Na Malši, po válce se původní název vrátil; dnešní Zátkovo nábřeží).[106] Po válce měl na starosti zajistit kanceláře po bývalých německých notářích na území bývalých Sudet, a to v Českém Krumlově, Chvalšinách a Horní Plané a rovněž kancelář českobudějovického německého notáře Theodora Jakowitze.[107] V roce 1950 byl pověřen, aby převzal notářství v Lišově po notáři Kudláčkovi, který nastoupil jako správce notářství ve Strakonicích.

Za dobu svého působení v Českých Budějovicích měl Dr. Broukal tři substituty. Jana Tesaře, zmiňovaného již u notáře Emanuela Touše (stal se notářem v Žatci), dále Radka Čechuru a Zdeňka Papáčka. Tito tři ho zastupovali vždy po krátký časový úsek v letním období.

Dr. Jindřich Broukal byl ženatý, s manželkou Marií Tesařovou se oženil 14. července 1927 v Českých Budějovicích.[108] Mezi jeho koníčky patřilo včelařství, jak vyplývá z jeho korespondence s notářem Jaroslavem Lichkou z Hluboké nad Vltavou.[109] Jindřich Broukal zemřel nedlouho po postátnění notářství, 9. července 1953.[110]

---

[104] TAMTÉŽ, krabice č. 4; SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika narozených pro Suchdol nad Lužnicí, inv. č. 2425, kniha č. 11, s. 359.
[105] VMS XXIII, 1941, č. 10, s. 174.
[106] Daniel KOVÁŘ – Pavel KOBLASA, *Ulicemi města*, s. 256.
[107] SOA Třeboň, KS ČB 1924-1949, dodatky, sign. Pres 13, kart. 12.
[108] SOkA Č. Budějovice, Sbírka soudobé dokumentace, Policejní přihlášky, krabice č. 50; SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika narozených pro Suchdol nad Lužnicí, inv. č. 2425, kniha č. 11, s. 359.
[109] SOkA Č. Budějovice, Notářství České Budějovice, inv. č. 98, sign. K/II/b-3, kart. 47.
[110] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika narozených pro Suchdol nad Lužnicí, inv. č. 2425, kniha č. 11, s. 359.

Karel Riedl (23. května 1895 - ?)

Karel Riedl působil nejprve jako notář ve Štokách, roku 1938 byl přeložen do Volyně. Zde byl členem a později předsedou poválečné vyšetřovací komise. Do Českých Budějovic byl ustanoven za notáře roku 1948 na místo po zemřelém notáři Matěji Ševcovicovi.[111] Svou notářskou kancelář měl v ulici Dr. Stejskala číslo 8 vedle obchodního domu Brouk & Babka.

3.7.2. Notářství a notáři v Českém Krumlově

I. Notářství

V Českém Krumlově se po dobu existence místního notářství vystřídalo celkem osm notářů, byli to: V. Spanner, Gregor Kardasch, František Krauss, Václav Mahal, Matěj Ševcovic, Alois Jägr, František Rauscher a Josef Moravec. Kdy přesně ve městě notářství vzniklo, není jisté (zřejmě ale už v roce 1851), první zmínka o prvním notáři (V. Spannerovi) je až z roku 1859, ale je možné, že zde již působil dříve, jen se k jeho působení nedochovaly prameny. Český Krumlov byl zřejmě pro notáře místem celkem lukrativním, neboť zde notáři zůstávali od doby svého jmenování až do konce notářské služby. Jsou zde samozřejmě i nějaké výjimky, ale ty jsou způsobeny celkovou politickou situací v zemi, než snahou notářů najít lepší místo. První výjimku tvoří notář Matěj Ševcovic, který byl donucen opustit svůj úřad v roce 1938, když došlo k zabrání Sudet, a on odešel do Českých Budějovic, kde získal nově vzniklé notářské místo.[112] Druhým notářem, který v Krumlově nevydržel až do smrti či odchodu na odpočinek, byl František Rauscher, který jako německý notář nemohl již po roce 1945 svůj starý úřad vykonávat. O jeho dalších osudech nic bližšího nevíme, ale je velmi pravděpodobné, že tak jako ostatní němečtí notáři byl po válce repatriován do Rakouska. Podle sčítání lidu z roku 1890 měl českokrumlovský notářský okres 30.022 obyvatel, podle sčítání z roku 1900 již 31.435 obyvatel. Řadil se tak v rámci českobudějovické notářské komory na čtvrté místo, co do počtu obyvatel.

[111] VMS XXX, 1948, č. 7-8, s. 91.

[112] Po zabrání českého příhraničí došlo k odchodu velkého množství obyvatelstva do vnitrozemí. Tento nárůst si vyžádal i vznik nového notářského místa v Českých Budějovicích.

Adresy kanceláří jednotlivých notářů se měnívaly, nový notář nemíval kancelář na stejném místě jako jeho předchůdce. Kancelář ale často bývala na hlavním náměstí. Je zajímavé, že žádný z českokrumlovských notářů nebyl nikdy členem notářské komory, pouze Václav Mahal se při volbách v roce 1909 a 1912 stal členem náhradním.[113] Takřka všichni krumlovští notáři byli Němci nebo se alespoň k německé národnosti hlásili. Jsou zde opět dvě výjimky, a to již zmiňovaný notář Matěj Ševcovic, který odešel v roce 1938 do Českých Budějovic, a pak samozřejmě notář poválečný, kterým se v roce 1946 stal Josef Moravec.

Velká změna pro notářství v Českém Krumlově nastala po skončení války v roce 1945. K území Československa se vrátily před válkou zabrané notářské okresy a notářská místa v nich byla po německých notářích uprázdněná. Vzhledem k odsunům většinově německého obyvatelstva z těchto okresů došlo k velkému úbytku obyvatelstva v těchto oblastech. Bylo proto rozhodnuto, že notářství ve čtyřech bývalých notářských okresech budou spadat pod notářství jediné. Tím se stalo právě notářství v Českém Krumlově, ke kterému bylo přičleněno bývalé notářství ve Vyšším Brodě, Horní Plané a Chvalšinách. Tímto činem byl tedy značně zmenšen počet notářských okresů v obvodu bývalé českobudějovické notářské komory. Českokrumlovský notářský okres pak vydržel v této podobě až do postátnění notářství v roce 1951.

II. Notáři [114]

V. Spanner (? – 16. prosince 1860)

Notář V. Spanner úřadoval v Českém Krumlově pouze po jeden rok od r. 1859 do 16. prosince 1860, kdy zemřel. Nic bližšího o jeho působení se z dostupných pramenů nepodařilo dohledat, neznáme dokonce ani jeho křestní jméno.

Gregor Kardasch (12. března 1824, Český Krumlov - 20. října 1877, Český Krumlov)

O tomto krumlovském notáři existují diametrálně odlišné informace z několika různých zdrojů. Ty jsou obsaženy jednak v knize Marie Liškové *Slovník představitelů*

[113] Viz příloha č. 20.
[114] Viz příloha č. 6.

zemské samosprávy,[115] a pak také v Pamětní knize města Český Krumlov.[116] Další prameny ale potvrzují spíše zápisy z krumlovské pamětní knihy. Podle Liškové se Kardasch narodil roku 1825 a gymnazijní i vysokoškolská studia strávil na školách v Praze. Podle českokrumlovské kroniky se Gregor Kardasch narodil 12. března 1824 do rodiny schwarzenberského purkrabího v Krumlově Jana Kardasche a jeho ženy Anny rozené Walentové v domě č. 47 na Novém Městě. Tyto údaje jasně potvrzuje i českokrumlovská matrika narozených ze zmiňovaného roku.[117] Základní vzdělání získal v Krumlově, poté absolvoval gymnázium v Písku a univerzitu ve Vídni. Právní vzdělání dokončil roku 1848. Nato následovala praxe u soudu v Budějovicích, Praze a Litoměřicích. Poté se stal samostatným soudcem v Medenici v Haliči.

V roce 1861 (Lišková udává rok 1866, ale tou dobou již Kardasch v Krumlově dávno úřaduje, a proto dávám za pravdu spíše krumlovské kronice) odešel ze státní služby a zřídil si svou vlastní notářskou kancelář ve svém rodném městě, Českém Krumlově, na adrese Tuchmachergasse 37 (dle Liškové čp. 34). Na tomto domě byla později umístěna pamětní deska na tuto významnou osobnost krumlovského veřejného života (dnes zde již není). Od roku 1875 byl členem výboru Spolku notářů a také členem známého spolku Verein für Geschichte der Deutschen in Böhmen, dále byl v představenstvu českokrumlovské spořitelny. Zastával také až do své smrti funkci v radě města a byl zvolen dokonce i starostou. Již jako českokrumlovský notář roku 1866 (kronika uvádí rok 1865) byl zvolen zemským poslancem a v tomto úřadě zůstal do roku 1869. Zvolen byl pak ještě jednou pro roky 1872-1877. V letech 1867-1877 byl rovněž poslancem na říšské radě. V době svého působení na sněmu či říšské radě míval za sebe v kanceláři zastoupení v podobě notářského substituta, vzhledem k četnosti jejich působení v kanceláři uvádím jejich jména – byl to Karel Klouček, August Poche, Jan Honal a Kardaschův pozdější nástupce František Krauss.

Kvůli špatnému bydlení i nízkému platu za pobytu v Medenici se u Gregora Kardasche brzy objevila těžká nemoc, které 20. října 1877 (Lišková uvádí 10. prosince 1877) podlehl, zemřel ve věku 53 let.[118]

---

[115] Marie LIŠKOVÁ: Slovník představitelů zemské samosprávy v Čechách 1861-1913, Praha 1994, s. 214.
[116] SOkA Český Krumlov (dále jen Č. Krumlov), AM Č. Krumlov, Pamětní kniha II, sign. BI1, kniha č. 1, s. 70-71, 242-244.
[117] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika narozených pro město Český Krumlov, kniha č. 12, s. 37.
[118] Tamtéž, Matrika zemřelých pro město Český Krumlov, inv. č. 882, kniha č. 57, s. 98.

František Krauss (19. dubna 1841, Plzeň - 12. února 1902, Plzeň)

Třetím českokrumlovským notářem byl František nebo také spíše Franz Krauss, který býval kdysi substitutem notáře Kardasche v dobách jeho pobytu ve Vídni v letech 1872-1874, a který úřad notáře zastával plných osmnáct let od roku 1878 do roku 1895. František Krauss se narodil 19. dubna 1841 v Plzni, studia na právnické škole dokončil v roce 1870, zkoušku složil v roce 1872. Advokátní praxi získal u advokáta Franze Adlera v Plzni.[119]

Na své nové působiště byl přeložen z Bochova a ještě před tím působil od roku 1874 jako notář v Přibyslavi. Svou kancelář měl na dnešním Náměstí Svornosti v domě čp. 5.[120] František Krauss byl po dobu svého působení v Krumlově jednou zvolen do obecního zastupitelstva jako člen (1881), dvakrát pak byl zvolen starostou města – pro funkční období 1884-1887 a 1887-1890. V roce 1887 byl zvolen na místo vyšebrodského notáře do říšské rady za okres Český Krumlov.

Od roku 1893 byl František Krauss na dlouhodobé dovolené v Plzni (na adrese Reichsgasse 20) a po dobu nepřítomnosti jej zastupoval substitut Otto Ott, od roku 1896 jej pak již vystřídal nový notář, když JUDr. Krauss na svůj úřad koncem roku 1895 rezignoval a natrvalo již ve své rodné Plzni zůstal. Zemřel zde 12. února 1902 po dlouhé těžké nemoci ve věku 61 let.[121]

Václav Mahal (1843, Mašovice, okr. Horšovský Týn -?)

Svou kancelář v Krumlově otevřel 1. dubna roku 1896 nově jmenovaný notář Václav Mahal. Narodil se roku 1843 v Mašovicích, později získal domovskou příslušnost právě v Krumlově. Byl také notářem, který zde měl notářskou praxi nejdéle – až do roku 1919, což odpovídá 23 letům. Ještě před příchodem do města ale vykonával stejnou funkci šestnáct let v Manětíně – od roku 1880 do 1896.[122] Rovněž na náměstí, ale v jiném domě než jeho předchůdce, provozoval Dr. Mahal svou notářskou kancelář. Nejprve v rozmezí let 1896-1898 v domě čp. 7, poté se přestěhoval jen o pár domů dál do č. 15. Zde měl jak svou kancelář, tak i byt. Bydlel zde se svou manželkou Annou a dětmi Josefem a Marií.[123]

---

[119] SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897, inv. č. 344, sign. II, kart. 93.
[120] Illustr. Budweiser Kalendar 1895, s. 43.
[121] SOkA Český Krumlov, AM Český Krumlov, Pamětní kniha města Český Krumlov II, sign. BI1, kniha č. 1, s. 282.
[122] Illustr. Budweiser Kalendar 1897, s. 41.
[123] SOkA Český Krumlov, AM Český Krumlov, inv. č. 156 Kniha obyvatel dle domovních čísel, s. 7, 15; Tamtéž, Pamětní kniha města Český Krumlov II, sign. BI1, kniha č. 1.

Matěj Ševcovic (8. srpna 1880 Pečetín, okr. Klatovy – 7. prosince 1947, České Budějovice)

Viz notářství České Budějovice.

Alois Jägr

Pouze jediný rok strávil v Krumlově notář Alois Jägr, když zde zastával svůj úřad v předválečných letech 1938-1939.

František Rauscher

V roce 1940 začal v Českém Krumlově působit německý notář František Rauscher, délka jeho působení ale byla shodná s léty válečnými, takže stejně jako válka i on v roce 1945 jako notář v Krumlově skončil. Zda byl odsunut, zavřen či zemřel, není známo.

Josef Moravec

18. července 1945 byl jmenován substitutem notářství v pohraničí pro Český Krumlov, Horní Planou a Chvalšiny poslední krumlovský notář Josef Moravec, který do té doby působil jako kandidát notářství v Hlinsku. Získal pod svou působnost hned několik bývalých notářství, která byla uvolněna po německých notářích, a v kterých již nikdy samostatná notářská místa nevznikla. Rok zde působil pouze jako notářský substitut a až teprve v roce 1946 byl jmenován samostatným notářem.[124]

3.7.3. Notářství a notáři v Hluboké nad Vltavou

I. Notářství

Hluboká nebo také Podhrad, jak se tehdy město jmenovalo, byla až v druhé vlně zakládání notariátů po vydání nového notářského řádu roku 1871. Do té doby zde působil vždy jeden z českobudějovických notářů a platilo to tak až do 6. ledna 1872, kdy zde začal působit první hlubocký notář, kterým byl Jan Honal. Ten již po roce odešel a po něm pak byl do úřadu notáře uveden Jindřich Holý, který však ještě téhož roku zemřel a místo notáře se opět uprázdnilo. Tím, kdo toto místo pak zaplnil, byl

[124] SOA Třeboň, KS ČB 1924-1949, dodatky, sign. Pres 13, kart. 12.

František Eulner, který notářské povinnosti vykonával od října 1875 do prosince 1879, kdy byl přeložen. Na uvolněné místo byl pak jmenován Jan Říha, který v tomto úřadě strávil takřka devět let, až do doby svého přeložení do Českých Budějovic v roce 1889. Ještě téhož roku zaujal místo hlubockého notáře Karel Pekárek, který zde pak setrval osm let do roku 1897, kdy byl přeložen. Hlubockým notářem pak byl jmenován dosavadní notářský kandidát v Praze Eduard Ledecký, ten zde pak stejně jako jeho předchůdce zůstal po osm let, než byl přeložen na jiné místo. Stanislav Černý se stal pak jeho nástupcem, a to doslova, neboť zde zůstal rovněž pouze osm let a poté byl přeložen do Mirovic. Poté byl na Hlubokou přeložen netolický notář Richard Engelthaler. Ten po desetiletém působení předal notářský úřad na Hluboké notářskému kandidátovi Juliovi Stříbrnému. Ani ten nezůstal městu věrný a již po čtyřech letech odešel na jiné místo. Na opětovně uprázdněné místo pak byl v červenci 1926 jmenován Zdeněk Kunst. Poslední hlubocký notář Jaroslav Lichka jej pak v úřadě vystřídal v roce 1933. Činnost ukončil notariát na Hluboké po úředně nařízené reorganizaci notářských úřadů na státní notářství v roce 1951. Spornou otázkou je existence původně vodňanského notáře Jakoba Drubka, který byl zvolen hlubockým notářem v dubnu 1875, krátce nato zemřel a byl vypsán nový konkurz. Je však nejisté zda stihl či nestihl nastoupit do nového místa. V dopise pro notářskou komoru z července téhož roku se píše o znovuobsazení místa po Jokobu Dubkovi,[125] já se však odvažuji domnívat, že tento notář v Hluboké jako notář nastoupit nestihl,[126] a proto jej do řady hlubockých notářů počítat nebudu.

V Hluboké nad Vltavou tedy působilo po dobu fungování zdejšího notariátu dohromady jedenáct notářů. Pro většinu z nich bylo toto město jen první zastávkou v jejich kariéře a pobyli zde tak jen pár let, někteří zde strávili let mnohem víc. Nejkratší dobou, kterou v Hluboké některý z notářů úřadoval, byl necelý rok. Tímto notářem byl Jindřich Holý, který po pár měsících v úřadě zemřel. Naopak nejvíce let v notářském úřadě zde prožil poslední hlubocký notář Jaroslav Lichka, a to osmnáct. Hned za ním pak následoval Richard Engelthaler s deseti odslouženými léty. Dva z hlubockých notářů působili v rámci českobudějovické notářské komory také v jiných městech – Jan Říha v samotných Českých Budějovicích a Jindřich Holý v Lišově.

Žádný z místních notářů se nijak nezapojil do vedení obce ani jinak významně nezasáhl do veřejného života, v čemž je Hluboká skoro výjimkou, neboť snad v každém

[125] SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897, inv. č. 344, sign. II, kart. 93.

[126] Musela by se během necelých tří měsíců stihnout vyřešit otázka kauce, doložit pečeť s podpisem a razítkem, přestěhovat kancelář z Vodňan a jiné organizační záležitosti. Také se k tomuto působení nedochovaly žádné prameny, ať už by se jednalo o písemnosti notáře nebo notářské komory.

městě se našel vždy alespoň některý z notářů, který byl v městské radě či dokonce starostou. Je možné, že to bylo způsobeno krátkostí jejich pobytu v obci a také věkem, protože na Hluboké ve většině případů svou kariéru teprve začínali a je tedy možné že do vyšších funkcí ve veřejném životě se dostali až později někde jinde. Potvrzení pro své tvrzení bych pak mohla najít například u již výše zmiňovaného notáře Jana Říhy, který byl později dlouholetým presidentem českobudějovické notářské komory a pak ještě více u Františka Eulnera, který působil po svém přeložení do Prahy pro změnu po dlouhá léta ve vedení Jednoty notářů v Čechách, nejprve jako místopředseda, později jako předseda.

II. Notáři [127]

Jan Honal (? – 21. května 1903, Litovel)

Prvním notářem po vzniku notářského místa na Hluboké se stal notářský substitut z Českého Krumlova - Jan Honal. Tento notář zde ale úřadoval pouze jediný rok, tedy od roku 1872 do roku 1873. V tomto roce byl přeložen na notářské místo do Litoveli na Moravě (výnos ministerstva spravedlnosti č. 2787 z 24. března) a působil zde až do své smrti 21. května 1903.[128]

Jindřich Holý (? - 19. prosince 1874, Hluboká nad Vltavou)

Po Janu Honalovi nastoupil jako druhý v pořadí notář Jindřich Holý. I ten je na Hluboké ve funkci notáře pouze jediný rok. Přišel sem z Lišova (kam byl jmenován jako notářský kandidát v Turnově), kde strávil dva roky (1872-1874). Zda se na Hluboké chystal usadit na delší dobu lze jen stěží usuzovat, neboť hned na konci prvního roku svého hlubockého úřadování zemřel; stalo se tak 19. prosince 1874. Ještě před svou smrtí ale stihl v září pochovat i svou pětiměsíční dceru Boženu, kterou měl se svou manželkou Antonií, rozenou Austovou. Na Hluboké bydleli v čp. 75.[129] Sám Jindřich Holý byl synem Aloise Holého, měšťana a vinárníka v Písku (čp. 66) a Johanny Vasovské původem ze Strakonic.[130]

[127] Viz příloha č. 7.
[128] Verordnungsblatt XIX, 1903, XIV, s. 212.
[129] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika zemřelých pro Hlubokou nad Vltavou, inv. č. 1498, kniha č. 15, s. 117.
[130] Tamtéž, Matrika narozených pro Hlubokou nad Vltavou, kniha č. 7, s. 82.

František Eulner (1845, okr. Tábor - 12. června 1917, Praha)

František Eulner se narodil v roce 1845 v táborském okrese, byl ženatý s Barborou (Betty) Opatrnou (nar. 1846) a měli spolu šest dětí: Rosalii (*1871), Zdeňka (*1873), Julii (*1875, zemřela v dětském věku), Sylvestra (*1881), Pavlínu (*1883) a Martu (*1886).[131]

Dr. Eulner byl třetím hlubockým notářem a pokračoval v „úspěšné“ tradici svých předchůdců – ani on v tomto městě dlouho nevydržel. Jmenován byl jako notářský kandidát v Praze v roce 1875, ale až na druhý pokus, při prvním konkurzu vyhrál volyňský notář Jakob Drubek, který ale krátce nato zemřel, a tak byl vyhlášen konkurz nový, který již vyhrál František Eulner.[132] Ten byl ale již roku 1879 přeložen do Nepomuku. To však nebylo jeho poslední přeložení, již v roce 1891 byl přeložen znovu. Stal se notářem na Žižkově, kde působil do roku 1894, to byl přeložen jen o kousek dál do Prahy a tam zůstal až do konce svého života. František Eulner zemřel 12. června roku 1917. V době svého působení na Hluboké sídlil v domě čp. 38. Jako notář v Praze byl předsedou Jednoty notářů v Čechách a také místopředsedou pražské notářské komory.[133]

Jan Říha (3. května 1841, Hluboká nad Vltavou – 20. února 1917, České Budějovice)

Viz notářství České Budějovice.

Karel Pekárek (27. října 1852, Lomnice – 16. srpna 1914, Roudnice)

Po odchodu notáře Jana Říhy byl na uprázdněné místo jmenován JUDr. Karel Pekárek. Ten se narodil 27. října 1852 v Lomnici a Hluboká byla jeho prvním samostatným notářským místem. Působil zde od roku 1889 do roku 1897, kdy byl přeložen do Roudnice, odkud původně pocházela jeho manželka Marie, roz. Marešová (nar. 16. července 1867). Během svého působení na Hluboké se jim v obecním domě čp. 6 v bytě č. 2, kde bydleli, narodil syn Bořivoj (25. listopadu 1891).[134]

Jak vidno, na Hluboké se Dr. Pekárek příliš dlouho nezdržel, pouhých osm let, ale Roudnici byl jako notář věrný let sedmnáct – do roku 1914, kdy zde 16. srpna zemřel.[135]

---

[131] Národní archiv (dále jen NA) Praha, Konskripce (1850-1914) – pobytové přihlášky pražského policejního ředitelství.
[132] SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897, inv. č. 344, sign. II, kart. 93.
[133] Verodnungsbaltt XXIII, 1907, č. XIV, s. 249.
[134] SOkA Č. Budějovice, Okresní úřad České Budějovice (dále jen OÚ ČB), Sčítání lidu 1890, inv. č. 2614, fasc. č. 35.
[135] Verodnungsbaltt XXX, 1914, č. XXV, s. 534.

Eduard Ledecký (1860, Chrastice, okr. Písek – 17. prosince 1946, Nové Strašecí)

Ani nově jmenovaný notář Eduard Ledecký nevěnoval práci na Hluboké celý svůj profesní život. Jmenován notářem zde byl v roce 1897, když před tím působil jako notářský kandidát v Praze II. a jako takový se již v roce 1894 neúspěšně účastnil konkurzu na místo notáře v Kaplici.[136] Po osmi letech hlubockého úřadování byl v roce 1905 přeložen do Nového Strašecí. Tomu byl daleko věrnější, působil zde jako notář až do roku 1938, tedy třicet čtyři let. V roce 1938 se sám vzdal úřadu.[137] Eduard Ledecký zemřel 17. prosince 1946 ve věku 86 let.[138]

Stanislav Černý (8. listopadu 1860, Příbram – 26. ledna 1937, Dobříš)

Notář Stanislav Černý se narodil 8. listopadu 1860 v Příbrami. Gymnasijní studia absolvoval jednak v Příbrami a pak také v Praze v Křemencově ulici. Po absolvování právnických studií na pražské universitě absolvoval dlouhou praxi jako notářský koncipient, a protože nebyl dlouho jmenován, věnoval se i praxi soudní. V roce 1901 byl jmenován na své první notářské místo, a to do Sedlce, v roce 1905 byl ale přeložen do Hluboké nad Vltavou, kam se přestěhoval se svou rodinou do bytu v domě č. 78 v Masarykově ulici. Na Hluboké působil jako notář osm let, pak byl přeložen do Mirovic (r. 1913) a po pěti letech do Dobříše (r. 1918). Ta se mu pak stala působištěm i domovem na dalších devatenáct let do roku 1937, kdy zde po delší nemoci 26. ledna zemřel. Jeho nesplněným přáním tak zůstalo, že se nestal notářem ve své rodné Příbrami, ke které po celý život velmi lnul. [139]

Stanislav Černý byl ženatý a měl dvě děti. Jeho manželka Gabriela se narodila 21. června 1865 v Ledči. Jejich syn Miloslav se narodil v Rakovníku 23. října 1893 a při pobytu na Hluboké navštěvoval budějovické gymnázium. Dcera Jarmila se narodila na Vinohradech 17. prosince 1897 a navštěvovala budějovické lyceum.[140] Podle míst narození notářových dětí se dá i přibližně určit jeho putování po „republice“ před jmenováním notářem na Hluboké.

---

[136] SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897, inv. č. 345, sign. II, kart. 94.
[137] VMS XX, 1938, č. 11, s. 130.
[138] České právo XXVII, 1947, č. 1, s. 8.
[139] Tamtéž XIX, 1937, č. 2, s. 14-15.
[140] SOkA Č. Budějovice, OÚ ČB, Sčítání lidu 1910, inv. č. 2837, fasc. č. 190.

Richard Engelthaler (15. října 1874, Kralovice – 1934, Rakovník)

V říjnu 1913 nastoupil na notářské místo uprázdněné odchodem Stanislava Černého notář Richard Engelthaler. Bylo to jeho již druhé notářské místo, předtím působil skoro sedm let v Netolicích. V rámci českobudějovické notářské komory působil pouze jako náhradník, kterým byl zvolen ve volbách v roce 1917. Svou kancelář na Hluboké si otevřel ve stejném bytě jako jeho předchůdce, v Masarykově ulici č. 78. Zde se mu také narodily všechny tři děti, které se svou manželkou Olgou, narozenou 12. listopadu 1889 v Cerekvici, měl. Nejstarší dcera Anna se narodila už dvacet dní po nastěhování na Hlubokou – 19. prosince 1913, syn Jan o necelé dva roky později – 1. června 1915 a nejmladší Olga 23. srpna 1920.[141] Notář Engelthaler zde ani o moc déle nepobyl, takže je možné, že po jeho odchodu z Hluboké se mu ještě nějaké další děti narodily. Odešel v roce 1922, kdy byl přeložen do notářského úřadu do Rakovníka a v tomto městě také o dvanáct let později, ve věku 60 let, zemřel.[142]

Julius Stříbrný (? – 1945, Kolín)

Pro Julia Stříbrného byla Hluboká prvním samostatným notářským místem, jmenován byl v roce 1922, když předtím působil jako notářský kandidát v Kolíně.[143] Hluboká se mu stala domovem na pouhé čtyři roky. V roce 1926 byl přeložen do Březnice, kde působil jen o dva roky déle než na Hluboké, v roce 1932 pak byl opět přeložen, tentokrát do Kolína.[144] Toto město bylo již jeho poslední štací, úřadoval zde až do pohnutého roku 1945, kdy zemřel.

Zdeněk Kunst

Předposledním hlubockým notářem se stal roku 1926 Zdeněk Kunst.[145] Hluboká byla jeho prvním notářským místem, ve kterém zůstal do roku 1933. Svou kancelář měl v domě čp. 61. Jedinou funkcí v budějovické notářské komoře, na kterou Zdeněk Kunst dosáhl, bylo zvolení náhradníkem výboru v posledních dvou budějovických volbách v roce 1930 a 1933.[146] Po odchodu z Hluboké se Zdeněk Kunst přestěhoval do Městce

[141] SOkA Č. Budějovice, OÚ ČB, Sčítání lidu 1921, inv. č. 2963, sign. Hl. 4, fasc. č. 278.
[142] České právo IV, 1922, č. 3, s. 23; Tamtéž XVI, 1934, č. 7, s. 74.
[143] VMS IV, 1922, č. 10-11, s. 170.
[144] Tamtéž XIV, 1932, č. 4, s.56.
[145] Tamtéž VIII, 1926, č. 6-7, s. 106.
[146] Viz příloha č. 20.

Králové, kde setrval jako notář opět pouze sedm let, když vyměnil své působiště za nové místo, tentokrát na Praze III.[147]

Jaroslav Lichka (1898 - ?)

Posledním notářem před postátněním notářství roku 1951 se stal Jaroslav Lichka.[148] Jmenován byl v roce 1933 a celkem zde tedy jako notář působil osmnáct let. Tím se stal i nejdéle působícím hlubockým notářem. Jeho kancelář se nacházela v domě čp. 47. V roce 1945 byl jmenován členem výboru notářské komory v Praze, již dříve působil jako člen náhradní.[149]

3.7.4. Notářství a notáři v Horní Plané

I. Notářství

O vzniku notariátu v Horní Plané se dozvídáme celkem podrobně ze zdejší kroniky,[150] zápisy ale byly psány zpětně, a proto v některých bodech neodpovídají skutečnosti. Po vydání notářského řádu v roce 1850 neměla Horní Planá svého vlastního notáře. Tuto funkci zde nejprve zastávali českobudějovičtí notáři Josef Donner a Antonín Kühnl, kteří zde měli své úřední hodiny vždy ve čtvrtek a pátek pro celý soudní okres, aby *„pro strany zde vyhotovovali písemnosti, zvláště listiny, které byly potřebné pro bezprostřední zápisy do veřejných knih*“. Od roku 1858 toto místo zastávali notáři z Českého Krumlova, nejprve V. Spanner, poté Gregor Kardasch. Se zřízením okresního zastupitelstva dne 28. října 1865 se stala Horní Planá sídlem notáře. Tak to alespoň tvrdí kronika obce. Tomu ale neodpovídají některé skutečnosti. Kronika například uvádí, že prvním notářem byl Gregor Kardasch, ten byl až do roku 1877 notářem v Krumlově, a proto se mi zdá, že zde stále zůstávala praxe úřadování krumlovského notáře, který zde měl v určitý den úřední hodiny (dům čp. 73).[151] Nehledě na to, že podle pramenů vzniklo notářství v Horní Plané spolu s dalšími šesti koncem roku 1871, takže údaj uvedený v kronice se nezakládá na pravdě. Prvním notářem v tomto soudním okrese tak byl Otakar Gregor v roce 1872, který ale ještě

[147] VMS XXII, 1940, č. 4, s. 74.
[148] Tamtéž XV, 1933, č. 6, s. 93.
[149] Tamtéž, XXVII, 1945, č. 1, s. 9.
[150] SOkA Č. Krumlov, Archiv města Horní Planá, Pamětní kniha obce Horní Planá, sv. 2.
[151] Tamtéž, s. 114.

téhož roku přesídlil do Veselí nad Lužnicí. Jeho nástupcem se stal Alois Brunbauer, který zde působil v letech 1873-1884 a sídlem jeho kanceláře byly postupně tři domy – č. 73, 35 a 9. Notář Brunbauer odešel po jedenácti letech do Kadaně a na dalších sedm let jej vystřídal Viktor Lenk, který z Horní Plané odešel do Frýdlantu. Mezi těmito dvěma posledně jmenovanými zde zažil krátkou epizodu i vyšebrodský notář Friedrich Nitsche, který zde v roce 1884 každou středu úřadoval. Dalším notářem pak byl Jindřich Lindner, který zde působil v letech 1892-1896, když po čtyřech letech v úřadu hornoplanenského notáře zde i zemřel. Jeho následovníkem byl notář z Kaplice Friedrich Hans Nitsche. Ten zde kromě jednoho roku, kdy byl přeložen do Chomutova a zase zpět, zastával notářskou funkci až do roku 1939, tedy plných 41 let, čímž je jednoznačně nejdéle působícím notářem v Horní Plané. Co se přesně stalo po roce 1939, nevíme, je možné, že toto notářské místo bylo jen na čas neobsazeno, každopádně zde od roku 1939 až do konce války působil notářský substitut z Aigenau v Rakousku. Po roce 1945 již zdejší notářské místo nebylo obnoveno a tento soudní okres připadl opět pod správu českokrumlovského notáře (Josefa Moravce).[152] Celkem se tedy v Horní Plané, nebudeme-li brát v úvahu v kronice zmiňovaného Gregora Kardasche, vystřídalo 5 notářů a jeden substitut, kteří zde působili v letech 1872-1945. Jejich sídlem bylo několik různých budov, z nichž jedna se shodovala u tří notářů – jednalo se o kancelář v domě čp. 9, kde úřadoval jak Alois Brunbauer, tak i Viktor Lenk a Jindřich Lindner.[153]

Všichni notáři, kteří byli z Horní Plané někam přeloženi, získali za své sídlo notářský okres mimo obvod Notářské komory v Českých Budějovicích. Zda byla Horní Planá jejich prvním, či již několikátým působištěm, se mi nepodařilo prokázat, pouze notář Nitsche již dříve působil v Kaplici, u ostatních jsou známá jen působiště následující a nikoliv předcházející.

Podle sčítání lidu z roku 1890 žilo v hornoplanenském okrese 15.493 obyvatel, podle sčítání z roku 1900 to bylo již 16.115 obyvatel. Horní Planá se tak co do počtu obyvatel řadí mezi notářstvími v rámci českobudějovické komory na jedenácté místo.

[152] SOA Třeboň, KS ČB 1924-1949, dodatky, sign. Pres 13, kart. 12.
[153] SOkA Č. Krumlov, AM Horní Planá, Pamětní kniha obce Horní Planá, sv. 2, s. 114.

II. Notáři [154]

Otakar Gregor

Prvním hornoplanenským notářem byl Otakar Gregor. Listiny z jeho působení se dochovaly pouze z části roku 1872, v druhé polovině roku se již objevuje jako notář ve Veselí nad Lužnicí, kde poté působil do roku 1884, kdy byl přeložen do Milevska. V tomto místě pak zůstal dalších jedenáct let, do roku 1895. Před svým příchodem do Horní Plané byl jmenován do funkce notáře v Jindřichově Hradci, ale na tuto funkci rezignoval.[155]

Alois Brunbauer

Od roku 1873 je v Horní Plané jako notář doložen Alois Brunbauer, ten zde našel uplatnění na jedenáct let. V roce 1884 zde píše poslední notářský zápis a pak o něm deset let nic nevíme. V roce 1895 se dle pramenů objevuje jako notář v Kadani a je možné, že zde strávil i těch chybějících deset let. Dr. Brunbauer byl starostou okresního zastupitelstva a aktivním členem sdružení na založení Stifterova parku na Dobré vodě (kopec u Horní Plané) v roce 1883.[156]

Alois Brunbauer byl synem Franze a Františky Brunbauerových z Horního Rakouska, byl ženatý a během jeho působení v Horní Plané se mu narodila dcera Jana Augusta (31. 8. 1877), která ale po půl roce zemřela.[157] Bydlel s rodinou v domě čp. 35, úřadoval ale v čp. 9.[158]

Viktor Lenk (? – 1919, Frýdlant)

Třetím notářem v Horní Plané se stal Viktor Lenk. Bylo to jeho první notářské místo, ale ne místo poslední. Zůstal zde pouze do roku 1891, tedy sedm let. Od tohoto roku se objevuje jako notář ve Frýdlantu, kde působil až do své smrti v roce 1919.[159]

---

[154] Viz příloha č. 8.
[155] SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897, inv. č. 343, sign. II, kart. č. 92.
[156] SOkA Č. Krumlov, AM Horní Planá, Pamětní kniha obce Horní Planá, sv. 3, s. 125; Tamtéž, sv. 1, s. 87.
[157] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika narozených pro Horní Planou, inv. č. 1626, kniha č. 13, s. 31.
[158] SOkA Č. Krumlov, AM Horní Planá, Pamětní kniha obce Horní Planá, sv. 3, s. 125.
[159] VMS I, 1919, č. 13, s. 168.

Jindřich Lindner (? - 11. prosince 1896, Horní Planá)

V roce 1891 přišel do Horní Plané nový notář, jmenoval se Jindřich Lindner a bylo to jeho první samostatné místo. Zůstal zde pouhých pět let, neboť 11. prosince 1896 zemřel, zanechavše po sobě vdovu Herminu Lidnerovou.[160] Notář Lindner sice působil ve městě jen krátce, ale stihl se zapojit do veřejného života, byl starostou Land- und forswirtschaftlicher Bezirksverein a starostou Bundes Gruppe des deutschen Böhmerwaldbundes.[161]

Friedrich Johann (Hans) Georg Nitsche (14. října 1862, Schärdingen, Rakousko - ?)

Syn vyšebrodského notáře Friedricha Nitsche se narodil 14. října 1862 v rakouském Schärdingenu. Friedrich Hans Nitsche šel v otcových i dědečkových šlépějích a vybral si za své povolání taktéž notářství. Ve svých 28 letech se oženil s Giselou Bertou Kaiser z Vídně a měl s ní tři děti: Friedrich pokračoval v rodinné tradici a stal se rovněž notářem, ale již ne v Čechách, ale v Rakousku; Ella se provdala 4. září 1930 ve Vídni za vrchního stavebního radu Ing. Viktora Kudielku a Karolína (zřejmě jméno po babičce) se stala učitelkou. Ještě měli syna Wolfganga Emila, ale ten se nedožil ani jednoho roku. Manželka Gisela Berta zemřela již v 56 letech, 13. prosince 1920, a je pohřbena spolu se svým malým synem, tchýní a tchánem v rodinném hrobě ve Vyšším Brodě.[162] Zajímavé ale je, že na sčítacím archu z roku 1921 je uváděna ve společné domácnosti spolu s otcem dcera Gisela, o které se předchozí prameny nezmiňují, ač byla pravděpodobně mezi notářovými dětmi jednou z nejstarších (narozena 20. března 1893).[163] Jako nejpravděpodobnější vysvětlení se naskýtá, že jméno dcery – Ella – je pouhou zkráceninou jména Gisela a jedná se tedy o jednu osobu.

Nejprve působil Friedrich Hans Nitsche několik let jako notářský kandidát u svého otce ve Vyšším Brodě. Svou samostatnou kariéru zahájil jako notář v Kaplici, kde působil pouhé dva roky od roku 1895 do roku 1897 v Linecké ulici č. 21. Jeho další působiště již bylo jeho bývalému domovu a zároveň stále ještě otcovu působišti mnohem blíž, získal totiž místo notáře v Horní Plané, v domě č. 5 (budova spořitelny), později se pak přestěhoval do domu č. 184.[164] Zde působil až do roku 1914, když byl téhož roku jmenován notářem v Chomutově. Toto město se však stalo v jeho kariéře

[160] SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897, inv. č. 346, sign. II, kart. č. 95.
[161] Illustr. Budweiser Kalender und Adress-Buch, České Budějovice 1896.
[162] Viz příloha č. 33.
[163] SOkA Č. Krumlov, Okresní úřad Český Krumlov, Sčítání obyvatel Horní Planá, fasc. č. 10.
[164] Tamtéž, AM Horní Planá, Pamětní kniha obce Horní Planá, sv. 1, s. 27; Krummauer Adress-Kalender für Südböhmen für das Jahr 1912, Krumlov 1911, s. 61.

pouhou epizodou, neboť již roku 1915 byl opět jmenován notářem v Horní Plané, kam se tedy po roce vrátil a ve funkci zdejšího notáře zůstal až do roku 1939. Bez této roční přestávky působil v Horní Plané úctyhodných 41 let. Dům čp. 184, kde byla notářova kancelář i byt, byl Dr. Nitschemu připsán 18. prosince 1901. Dne 14. května 1915 koupil dům při majitelově odchodu do Chomutova Johann kníže ze Schwarzenbergu, od něhož Nitsche dům 20. prosince 1918 opět získal.[165]

Dr. Friedrich Nitsche byl členem obecního zastupitelstva v Horní Plané a jako takový se s několika dalšími zastupiteli v roce 1903 stal členem sdružení pro stavbu památníku Adalberta Stiftera v Horní Plané a při velkolepé slavnosti jeho odhalení 26. srpna 1906 pronesl slavnostní řeč o básníkově významu. V roce 1905 byl Friedrich Hans Nitsche zvolen do okresního zastupitelstva.[166] Kromě této funkce zastával také funkce v rámci českobudějovické notářské komory, nejprve byl v letech 1903 a 1906 dvakrát zvolen náhradníkem, v roce 1917 se stal již členem řádným. Jako notář v Kaplici i Horní Plané byl dlouholetým starostou Ortsgruppe des deutschen Schulvereins.[167]

Notář z Aigenu v Rakousku

O tomto notáři se bohužel nepodařilo zjistit nic bližšího, ani jméno. Ve spisech krajského soudu je jen zmínka o jeho existenci, ale nic konkrétního. Působil zde od zabrání Sudet do konce druhé světové války.[168]

3.7.5. Notářství a notáři ve Chvalšinách

I. Notářství

Chvalšiny patřily k městům, kde měla vzniknout instituce notářství až v druhé vlně, tedy po vydání nového notářského řádu roku 1871. Zda se tomu tak stalo, nevíme. První notářské spisy nového notáře jsou až z roku 1874 a je tedy možné, že místo prvního notáře bylo obsazeno až zmiňovaného roku. Samozřejmě je velmi pravděpodobná i ta

[165] SOkA Č. Krumlov, AM Horní Planá, Pamětní kniha obce Horní Planá, sv. 3, s. 149.
[166] Tamtéž, s. 124, 134.
[167] Illustr. Budweiser Kalender und Adress-Buch, České Budějovice 1897, s. 59; Illustr. Budweiser Kalender und Adress-Buch , České Budějovice 1906, s. 78.
[168] SOA Třeboň, KS ČB 1924-1949, dodatky, sign. Pres 13, kart. 12.

možnost, že se starší spisy prostě nedochovaly. Celkem se ve Chvalšinách v úřadu notáře vystřídalo jedenáct osob, byli to následující notáři: Antonín Fochtmann, Jiří Hoffmann, Karel Oesser, Gustav Molitor, Vojtěch Markuzzi, Adolf von Scheidlein, Gustav Grimmeisen, Jindřich Böhm, Josef Göschka, Max Richter a Karel English. Protože Chvalšiny patřily do jazykově německé oblasti, byli takřka všichni zdejší notáři německé národnosti. Zvláštností zdejšího notářství je to, že zde skoro žádný z notářů nezůstal déle než pět let, většina spíš ještě méně. Jedinou výjimkou je notář Josef Göschka, který zde úřadoval let 26. Nejkratší dobu pak ve městě strávil Gustav Grimmeisen – pouhý jeden rok. Pouze pro dva notáře byly Chvalšiny již několikátým působištěm, pro zbylých devět to bylo první samostatné notářské místo, ze kterého pak byli přeloženi na místa jiná. Chvalšinský okres zřejmě nebyl pro notáře příliš výnosný, v obvodu notářské komory v Českých Budějovicích byl třetí nejmenší s počtem obyvatelstva jen o málo vyšším než dvanáct tisíc.[169]

Vzhledem k tomu, jak krátce zde jednotliví notáři působili, není divu, že o nich místní kronika mlčí a že se zřejmě žádným významným způsobem nestihli zapojit do místní samosprávy a veřejného života. Co se činnosti v notářské komoře týče, tak z chvalšinských notářů se do jejího užšího vedení dostal pouze Gustav Molitor při volbách v roce 1888, ale ten byl po roce přeložen do Nových Hradů, takže i když pak byl členem po dlouhá léta (až do roku 1911), jako chvalšinský notář jen rok jediný. Již výše zmiňovaný Josef Göschka se stal pouze jedenkrát náhradním členem, a to při volbách v roce 1917.

Za druhé světové války připadly Chvalšiny k Říši a činnost zde vykonával německý notář. Když bylo v roce 1945 území k Československu opětovně připojeno, počet obyvatelstva se kvůli odsunům snížil natolik, že zde bylo samostatné notářství zrušeno a zdejší notářský okres připojen k notářství v Českém Krumlově.

II. Notáři [170]

Antonín Fochtmann

Prvním známým notářem ve Chvalšinách byl Antonín Fochtmann. O jeho osobě a osudu ale mnoho nevíme. Spisy vzniklé z jeho činností se dochovaly z let 1874-1878.

[169] Pro srovnání notářský okres v Českých Budějovicích nebo Českém Krumlově měl dva a půl krát více obyvatel a nejmenší okres, kterým byla Lomnice, měl obyvatel necelých deset tisíc.
[170] Viz příloha č. 9.

Notářské místo ve Chvalšinách vzniklo po vydání nového notářského řádu roku 1871, zda se Antonín Fochtmann stal místním notářem ještě téhož roku a pouze se nedochovaly písemnosti před rokem 1874, můžeme jen těžko dokládat. V roce 1878 byl přeložen do Bochova, kde poté působil jedenáct let, než byl opět přeložen, tentokrát jako notář do Dubé. I na tomto místě zůstal po dobu jedenácti let. Zajímavé je, že do Bochova nastoupil na místo po Františku Krausovi, jenž vyhrál konkurz na místo notáře v Českém Krumlově. Tohoto konkurzu se Antonín Fochtmann také účastnil, ale skončil jako třetí z osmnácti uchazečů.[171]

Jiří Hoffmann

Jako druhý chvalšinský notář vstoupil na scénu roku 1878 Jiří Hoffmann, do té doby notářský kandidát v Teplicích, ale zdržel se na svém místě pouze čtyři roky. V roce 1882 se s ním již neshledáváme, neboť byl přeložen do Aše,[172] kde poté působil v letech 1882-1904. Za svého působení v Aši patřil ke členům notářské komory v Chebu.[173]

Karel Oesser (? - 6. srpna 1919, Nejdek)

Jen o něco málo déle se v notářském úřadě zdržel notář Karel Oesser, pro kterého to bylo první notářské místo, dříve působil jako notářský kandidát v Králíkách.[174] Ten nastoupil po Jiřím Hoffmannovi roku 1882 jako v pořadí již třetí chvalšinský notář, ale ani jemu zdejší místo příliš nepřirostlo k srdci. Už v roce 1887 je přeložen na notářské místo do Nejdku, kde vytrval v notářském úřadě 32 let až do srpna 1919, kdy zde umírá.[175]

Gustav Molitor (5. února 1855, Olomouc – ?)

Gustav Molitor se narodil 5. února 1855 v Olomouci do rodiny pražského lékaře Franze Molitora a jeho manželky Josefy Tiché z Olomouce a získal jméno Gustav Otto.[176] Chvalšiny byly jeho prvním samostatným notářským místem, na které byl jmenován v roce 1887. Zůstal tam ale pouhé tři roky, poté byl jmenován notářem v Nových Hradech, kterýžto úřad vykonával plných 29 let – od 29. ledna 1890 do roku

[171] SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897, inv. č. 344, sign. II, kart. 93.
[172] Tamtéž.
[173] Seznam všech c. k. notářů v Čechách, jich spolků, pak c. k. notářských komor, Praha 1903, s. 9.
[174] SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897, inv. č. 344, sign. II, kart. 93.
[175] VMS I, 1919, č. 12, s. 143.
[176] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika narozených pro Chvalšiny, inv. č. 2089, kniha č. 5, s. 13.

1919. Stal se tak v Hradech nejdéle působícím notářem, i když se v roce 1914 vzdal úřadu, zase se do něho počátkem roku 1915 vrátil a vytrval v něm do již zmiňovaného roku 1919, kdy na tento úřad opět rezignoval.[177] Gustav Molitor byl po dlouhá léta také aktivním členem notářské komory, poprvé byl zvolen členem v roce 1888, v roce 1891 byl pouhým náhradníkem, ale od dalších voleb v roce 1894 byl za člena volen pokaždé až do roku 1911, tedy v šesti po sobě jdoucích volbách.[178] Jako notář v Nových Hradech působil také v obecním a okresním zastupitelstvu.[179]

Údaje, které se podařilo k jeho osobě dohledat, pocházejí z roku 1921, tedy z doby, kdy již notářem nebyl. Stále ale žil ve stejném městě, v domě patřícím Karlu Buquoyovi (tzv. Buquoyské rezidenci) na prestižní adrese Ringplatz č. 1 (dnes náměstí Republiky), se svou manželkou Marií Annou Helenou, narozenou 27. června 1865 v Praze do rodiny stavitele Aloise Zvěřiny a jeho manželky Heleny Kudláčkové. Gustav Molitor v roce 1921 nejenže v hraběcím domě bydlel, ale dokonce pro hraběte Buqouye v této době jako úředník i pracoval.[180]

Přítomnost dětí citovaný pramen neprokazuje, ale oba manželé již byli ve věku, že pokud děti kdy měli, ty by již určitě bydlely mimo rodičovský dům. Z chvalšinské matriky narozených víme, že se jim 23. října 1887 narodil syn Gustav Josef Franz Maria, ale ten v srpnu roku 1891 zemřel. Zajímavostí je v sčítání uvedený údaj o národnosti. Celý dotazník je vyplňován jedním písmem, pravděpodobně písmem notářovým, a uvádí jako národnost obou manželů národnost německou. Jenže tato národnost je úředníky, kterými pak byl sčítací arch kontrolován, u Marie Molitorové přeškrtnuta a přepsána na českou. Musela snad manželka Gustava Molitora nahlásit z manželovy vůle německou národnost, ale úředníci věděli, že se hlásí k novohradské české menšině nebo ji podporuje? Tato myšlenka je však pouhou domněnkou. Rok notářova úmrtí bohužel není znám.

Vojtěch Markuzzi (? Sušice – 10. září 1930, Mělník)

Pro pátého chvalšinského notáře v řadě se tato obec stala jen přestupní stanicí, strávil zde pouze necelé čtyři roky v letech 1890-1894. Chvalšiny byly sice jeho prvním notářským místem (jako notářský kandidát působil před jmenováním v Prachaticích),[181]

[177] Verordnungsblatt XXXI, 1918, č. 2, s. 28.
[178] Viz příloha č. 20.
[179] Südböhmischer Adress-Kalendar für das Jahr 1911, České Budějovice 1912, s. 91.
[180] SOkA Č. Budějovice, Sbírka Sčítání lidu 1921 Novohradsko, fasc. č. 11.
[181] České právo XII, 1930, č. 7, s. 55.

ale k srdci mu zřejmě nepřirostly. Jeho dalším působištěm pak byla nejprve na dvacet tři let Unhošť, kde žil v letech 1894-1917, a následně Mělník, kde působil jako notář od roku 1917 do 10. září 1930, kdy zde zemřel, krátce po oslavě jubilea své čtyřicetileté notářské činnosti. V nekrologu se o něm můžeme dočíst následující: „*Všude, kde působil, byl zesnulý ctěn a milován jako muž vzácného charakteru, bystrý právník, opravdový přítel svého lidu, který slovem i skutkem přispěl každému, kdož u něj hledal rady a pomoci. Ryzí vlastenec, osobně skromný a obětavý do krajnosti pro svou rodinu i široký okruh svých klientů zasloužil si plně, aby jeho památka, jako vzácného a dobrého člověka, byla trvale uctěná*.“[182]

Adolf von Scheidlein

Notář Adolf von Scheidlein se stal ve Chvalšinách v pořadí již šestým notářem. K jeho jmenování došlo v roce 1895 a Chvalšiny se staly jeho prvním působištěm, rozhodně ale ne posledním. Zůstal ve městě pouhých pět let do roku 1900. Jeho dalším notářským sídlem se zřejmě staly Prachatice.

Gustav Grimmeisen (? – 1932, Ústí nad Labem)

Sedmý chvalšinský notář městem takřka skoro jen proletěl, zůstal pouze jediný rok. Jednalo se notáře Gustava Grimmeisena, který zde úřadoval v rozmezí let 1901-1902.[183] Notář Grimmeisen se narodil Johannu Grimmeisenovi, poštmistru v Ústí nad Labem a Marii, rozené Rybičkové z Českých Budějovic. Byl ženatý s Rosou, dcerou poštovního pokladníka Josefa Zeisera a jeho manželky Marie Thamm taktéž z Ústí nad Labem. Během svého krátkého pobytu ve Chvalšinách zde stihli počít dceru Marii, která ale žila pouhé dva měsíce.[184]

Kromě Chvalšin pak Grimmeisen vystřídal ještě další tři místa, bylo to Štětí (1911-1915), Litoměřice (1915-1919) a Ústí nad Labem. Až teprve v posledním jmenovaném městě se usadil na delší dobu, působil zde od roku 1919 do roku 1932, kdy zemřel. Jako notář v Ústí se aktivně podílel na činnosti notářské komory v Mostě.[185]

---

[182] Tamtéž
[183] Verordnungsblatt des k. k. Justizministeriums XVIII, 1902, č. 9, s. 118.
[184] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika narozených pro Chvalšiny, inv. č. 2089, kniha č. 5, s. 181.
[185] VMS XII, 1930, č. 2, s. 48.

Jindřich Böhm

Notář Jindřich Böhm byl jmenován na uprázdněné místo chvalšinského notáře po Gustavu Grimmeisenovi v roce 1902, i on zde ale zůstal jen poměrně krátce – sedm let, do roku 1909, kdy byl přeložen do Lanškrouna. Ten se pro něho stal domovem již na sedmnáct let, ale ani toto místo nebylo jeho posledním, roku 1926 byl opět přeložen, tentokráte do Jablonce nad Nisou,[186] kde pak působil minimálně do roku 1938. Jako notář v Jablonci byl několikrát zvolen náhradním členem notářské komory v Liberci.[187]

Josef Göschka (15. dubna 1837 - ?)

Notář Josef Göschka se narodil 15. dubna 1837 a stejně jako jeho rodina se hlásil k německé národnosti.[188] Tomu odpovídá i místo působení právě v majoritně německých Chvalšinách (Kalsching). Pro většinu chvalšinských notářů bylo toto město jen jakýmsi odrazovým můstkem a první zastávkou v jejich kariéře, ne tak pro Josefa Göschku. Ten před zdejším působením vystřídal již dvě jiná místa, nejprve Volary (1899-1904) a poté Hartmanice (1904-1909). Právě roku 1909 byl jmenován do Chvalšin[189] a ty se pro něho staly působištěm na dalších 26 let, do roku 1935, kdy na svůj úřad rezignoval. Jak je zřejmé, byl Göschka nejdéle působícím chvalšinským notářem. Svou kancelář měl v domě čp. 122, kde i sám bydlel. Notář Göschka byl původně ženatý, ale v době sčítání obyvatel v roce 1921 již žil sám jako rozvedený.[190] V rámci notářské komory neměl žádnou vyšší funkci, jen v roce 1917 byl zvolen náhradním členem.[191]

Max Richter

30. března 1936 otevřel v domě čp. 43 svou kancelář desátý chvalšinský notář, kterým byl jmenován Max Richter.[192] Ten sem byl přeložen z Hory sv. Šebestiána, kde působil v letech 1930-1936. Ve Chvalšinách pak zůstal ještě o rok kratší dobu než na svém předchozím působišti, pět let, tedy do roku 1941.[193]

---

[186] VMS VIII, 1926, č. 12, s. 169.
[187]
[188] SOkA Č. Krumlov, Okresní úřad Chvalšiny, Sčítání obyvatel, fasc. 6.
[189]
[190] SOkA Č. Krumlov, Okresní úřad Chvalšiny, Sčítání obyvatel, fasc. 6.
[191] Viz příloha č. 20.
[192] SOkA Č. Krumlov, AM Chvalšiny, Kronika obce Chvalšiny, sign. I1, kniha č. 14.
[193] SOA Třeboň, KS ČB 1924-1949, dodatky, sign. Pres 13, kart. 12.

Karel (Kurt) English

Notář Karel English strávil ve Chvalšinách pouhé dva roky jako tzv. německý notář, neboť to byly roky válečné (1942-1944). Je možné, že zde působil i po nějakou dobu v roce 1945, ale písemné podklady k tomuto tvrzení chybějí. Byl také ve městě notářem posledním, neboť po válce zde již notářství obnoveno nebylo a chvalšinští obyvatelé se napříště museli obracet na notáře v Českém Krumlově.[194]

3.7.6. Notářství a notáři v Jindřichově Hradci

I. Notářství

V Jindřichově Hradci bylo obsazeno notářství ihned po začátku platnosti nového notářského řádu z roku 1850. Celkem se zde za sto let vystřídalo osm notářů, byli to: Vojtěch Kaplický, Antonín Peták, Václav Ebenstreit, František Fáček, Jiří Veselý, Antonín Maděra, Ladislav Procházka a Bedřich Protivenský. Jindřichohradecké notářství bylo poměrně lukrativní místo, počet obyvatel v okrese neustále stoupal a tím zřejmě rostl i výdělek notářů, a proto se není co divit, že až na jednoho notáře žádný notář netoužil být přeložen na jiné místo. Notářský okres se sídlem v Jindřichově Hradci byl největším v rámci českobudějovické notářské komory, počet obyvatel se v něm vyšplhal k třiceti devíti tisícům.[195] Nejkratší dobu zde strávil notář Václav Ebenstreit (necelý rok) a ten byl také jediným notářem, který se z Jindřichova Hradce nechal přeložit. Nejdéle zde působil František Fáček – sedmnáct let. Ostatní notáři ale o mnoho nezaostali, takřka u všech doba strávená ve funkci zdejšího notáře přesáhla období jedenáct let a více. Ve zdejším notářství zřejmě nedocházelo k převodu notářské kanceláře z jednoho notáře na dalšího, každý úřadoval na jiném místě. Jen dva z osmi zdejších notářů byli členy českobudějovické notářské komory, a to Antonín Maděra a Jiří Veselý. Druhý jmenovaný ale pouze jako notář v Českých Budějovicích (byl dokonce jejím presidentem), po příchodu do Jindřichova Hradce již nikdy zvolen nebyl nebo o to neusiloval. Co se veřejného života týče, mnozí z notářů se do něho velmi aktivně zapojovali. Notáři František Fáček a Antonín Maděra byli poslanci na zemském

[194] Tamtéž.
[195] V roce 1890 to bylo 38.715 obyvatel, v roce 1900 již 38.924 obyvatel.

sněmu, Maděra byl navíc dlouholetým členem městského zastupitelstva, nejvyšších hasičských orgánů, Sokola a dalších spolků.

V roce 1945, po ukončení druhé světové války, došlo k připojení notářství v Nové Bystřici k notářství v Jindřichově Hradci, které bylo způsobeno jednak zatčením novobystřického notáře (Josef Pontz), který byl na straně Němců, jednak úbytkem obyvatelstva v dotčeném většinově německém okrese po nucených odsunech. Jindřichohradecký notář Bedřich Protivenský přebíral zdevastovanou kancelář po novobystřickém notáři a měl za úkol zabezpečit dochované písemnosti, do doby připojení k notářství v Jindřichově Hradci působil jako substitut pro Novou Bystřici.[196]

II. Notáři [197]

Vojtěch Kaplitzký (24. března 1798, Jindřichův Hradec - 15. srpna 1862, Jindřichův Hradec)

Vojtěch nebo spíše Adalbert Kaplitzký (i Kaplitzki) se narodil 24. března 1798 do rodiny jindřichohradeckého řeznického mistra Františka Kaplitzkého a jeho ženy Marie, rozené Morawek, která pocházela rovněž z rodu jindřichohradeckých řezníků, do domu čp. 166.[198] Toto rodové povolání ale po otci převzal starší bratr Václav, a tak Vojtěch mohl odejít na studie, aby se z něj později stal advokát a notář. Jako notář působil ve svém rodném městě v letech 1851-1862 v domě čp. 166. A svému rodnému městu zůstal věrný i po smrti, neboť když zde 15. srpna 1862 ve věku 65 let zemřel, byl pohřben na místním hřbitově.

Antonín Peták (1825 - ?)

Notář Antonín Peták se narodil v roce 1825, byl ženatý a měl dvě děti.[199] Jako notář se v Jindřichově Hradci objevuje v roce 1863 po smrti Vojtěcha Kaplického. Toto místo se ale pro něho stalo domovem jen na sedm let, neboť poslední jeho notářský zápis pochází z roku 1870. Jaký byl jeho další osud, není známo, v matrice zemřelých pro Jindřichův Hradec se však ve zmiňovaném roce nevyskytuje.

---

[196] SOA Třeboň, KS ČB 1924-1949, dodatky, sign. Pres 13, kart. 12.
[197] Viz příloha č. 10.
[198] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika narozených pro Jindřichův Hradec, inv. č. 2237, kniha č. 6, s. 192.
[199] SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897, inv. č. 347, sign. II, kart. 96.

Václav Ebenstreit (27. května 1837, Domažlice - ?)

Václav Ebenstreit se narodil 27. května 1837 v Domažlicích, byl ženatý a měl jedno dítě. Svá právnická vzdělání na pražské univerzitě zakončil v roce 1862. Po studiu nejprve působil dva roky jako notářský koncipient v rodných Domažlicích a poté tři roky v Nepomuku. Dále byl jeden rok notářským praktikantem u notářské komory v Plzni a advokátním koncipientem ve Vodňanech a u advokátní komory v Praze.[200]

S Jindřichovým Hradcem měl notář Václav Ebenstreit spojené jen své notářské začátky, působil zde pouze po krátkou dobu v letech 1871-1872. Jeho kariéra se plně rozvinula až na dalších působištích, kterými byly nejprve Blovice v letech 1872-1891 a poté Plzeň. Ta se stala jeho působištěm v letech 1891-1918/19. Po dobu svého působení v Plzni stál po mnoho let v čele plzeňské notářské komory.[201]

František Fáček (29. ledna 1826, Počátky – 20. ledna 1889, Praha)

Jindřichohradecký notář František Fáček se narodil 29. ledna 1826 v Počátkách do rodiny mlynáře Antona a jeho manželky Terezie. Rovněž jeho manželka Josefina (nar. 1841), dcera Josefa a Václava Enterových, pocházela z moravské mlynářské rodiny, sňatek proběhl někdy kolem roku 1862. Do tohoto manželství se za pobytu v Praze narodily dvě děti, dcera Zdenka (*1868) a syn Vladimír (*1870).[202]

Začátky Fáčkova gymnazijního studia spadají do Znojma, školu ale nakonec dokončil v Německém Brodě. Poté odešel do Prahy studovat práva na Univerzitě Karlově. Praha se mu po dostudování stala i domovem, ale než se zde pracovně usadil nastálo, pracoval po nějakou dobu také jako soudní adjunkt v Tachově. Roku 1867 se již v Praze objevuje trvale, nejprve ve službách obce pražské, roku 1868 je deklarantem, o rok později (1869) magistrátním sekretářem. Již za svého pražského pobytu byl František Fáček velmi aktivní ve vyšším politickém životě – zvolili jej za okresy chotěbořský a haberský na český zemský sněm, kde byl poslancem od roku 1866 do roku 1889.[203]

Roku 1872 byl jmenován notářem pro Jindřichův Hradec, v kterémžto městě se brzy aklimatizoval a vycházel dobře jak s Čechy, tak s Němci. I pro tuto vlastnost byl povolán do obecního výboru a do okresního zastupitelstva a následně zvolen předsedou

[200] Tamtéž, inv. č. 343, sign. II, kart. 92.
[201] Seznam všech c. k. notářů v Čechách, jich spolků, pak c. k. notářských komor, Praha 1903.
[202] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika zemřelých pro Jindřichův Hradec, inv. č. 2294, kniha č. 63, s. 91; NA, Konskripce (1850-1914) – pobytové přihlášky pražského policejního ředitelství.
[203] Ottův slovník naučný, VIII, Praha 1997, s. 1000; Marie LIŠKOVÁ: Slovník představitelů zemské samosprávy v Čechách v letech 1861-1913. Praha 1994, s. 62.

Politického spolku hradeckého. Nejvýznamnější byla jeho činnost v okresním zastupitelstvu, v jehož čele stál po celou řadu posledních let svého života. O celý jindřichohradecký okres získal velké zásluhy hlavně v rovině česko-německých vztahů, neboť tu za jeho života nepanovala takřka žádná řevnivost mezi Čechy a Němci.

Když čeští poslanci roku 1878 zase vstoupili na zemský sněm, byl již Fáček počítán k předním zástupcům českého národa. Byl zvolen do komise pro obecní a okresní záležitosti a od něho například pochází návrh proti požadavku německé strany na rozdělení Čech, který na sněmu velmi účinně hájil. Z veřejné práce Fáčkovy vyniká dále navržená změna obecního řádu pražského a návrh obecního řádu v Čechách.

Fáček působil rovněž jako autor právnické literatury. Za svého pobytu v Praze redigoval časopis Právník a dále také sepsal knihu Die Streitfrage über Benutzung der Prager Gassengründe durch die Karolinenthaler Gasanstalt, jejíž statě se také objevily v již zmiňovaném časopise Právník.[204]

Jako notář působil František Fáček v Jindřichově Hradci šestnáct let, když roku 1872 vystřídal ve funkci notáře Václava Ebenstreita a stal se v pořadí pátým jindřichohradeckým notářem. Vzhledem k jeho dalším aktivitám, nesouvisejícím s notářstvím, jako činnosti v okresním zastupitelstvu a na českém sněmu, je velmi pravděpodobné, že za něho v jeho notářské praxi hodně věcí museli udělat jeho náměstci. Není se proto také co divit, že se nikdy neobjevil v nějaké funkci v českobudějovické notářské komoře. Jako notář ale přes své politické aktivity působil až do své smrti, přestože již od roku 1886, kdy si pádem ze schodů zlomil nohu, neustále churavěl. Po jeho smrti ho v notářském úřadě vystřídal bývalý českobudějovický notář Jiří Veselý. Poslanec a notář František Fáček zemřel devět dní před svými 62. narozeninami 20. ledna 1889 v Praze, pohřben byl o čtyři dny později v Jindřichově Hradci.[205]

Jiří Veselý (15. prosince 1827, Litomyšl – 28. května 1904, Jindřichův Hradec)

Viz notářství České Budějovice.

---

[204] Tamtéž.

[205] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika zemřelých pro Jindřichův Hradec, inv. č. 2294, kniha č. 63, s. 91.

Antonín Maděra (22/18. října 1845/6/3, Veselá, o. Mladá Boleslav – 17. října 1918, Praha)

Otázka narození notáře Maděry je velice sporná, prameny se shodují pouze na měsíci říjnu. Den a rok je uveden různě. Co se dne narození týče, jsou zde dvě možnosti, buďto 22. nebo 18. října, pro určení roku jsou možnosti dokonce tři – rok 1843, 1845 a 1846. Dva z pramenů se shodují na roce 1846, je tedy možné se přiklánět k tomuto datu. Prameny se pak opět shodují na tom, že to bylo v obci Veselá čp. 22, v mladoboleslavském okrese. Antonín Maděra se narodil statkáři Janu Maděrovi a jeho manželce Anně, rozené Horákové z Bud. Vystudoval gymnázium v Mladé Boleslavi a Litoměřicích, v letech 1869-1874 byl studentem práv na univerzitě Karlově. V roce 1880 vykonal notářskou zkoušku a od roku 1883 začal působit jako již pátý notář v Lišově, když nastoupil na místo po notáři Dr. Antonínu Lvu, který byl přeložen do Týna nad Vltavou. Jeho sídlem i domovem mu byl nejprve byt v domě čp. 33, který obýval spolu se svými dvěma dcerami – Olgou (nar. 20. 1. 1885) a Jarmilou (nar. 18. 5. 1886), poté dům na Palackého náměstí čp. 156 (byt v čp. 33 poté obýval substitut notářství Jan Kadlec). Maděra vychovával své dcery sám, neboť byl vdovcem.[206] Již ve sčítání obyvatel z roku 1890 je uveden jako vdovec, jeho manželka zemřela na tuberkulózu, pět měsíců po narození své druhé dcery, ve věku pouhých 22 let.[207] Zajímavý je její původ – Marie Maděrová byla dcerou Václava Snětiny, notáře v Pacově a Johany Hladíkové z Černého Kostelce.[208] Nabízí se tedy, že Maděra se zřejmě se svou ženou seznámil v rámci své notářské praxe v Pacově.

Dr. Maděra se v Lišově ihned zapojil do veřejného dění a brzy získal v rámci obce významné funkce, když byl nejprve zvolen členem okresního zastupitelstva (1886) a poté samotným starostou města (1889). Jako starosta byl také činný v družstvu pro stavbu železniční dráhy České Budějovice-Lišov-Třeboň a přispěl i k zavedení autobusové dopravy. V září 1894 byla v Lišově pořádána velkolepá národopisná výstava jako příprava pro národní výstavu v Praze. Podnět k té lišovské dal právě notář Antonín Maděra, který byl také předsedou výstavního výboru.[209] Již počátkem osmdesátých let se aktivně účastnil dění v širokém okolí, kdy například 25. května 1884 pronášel proslov na slavnosti svěcení praporu prvního jihočeského spolku vojínů

[206] SOkA Č. Budějovice, OÚ ČB, Sčítání lidu 1900, inv. č. 2749, fasc. č. 115.
[207] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika zemřelých pro Lišov, inv. č. 3124, kniha č. 21, s. 236.
[208] Tamtéž, Matrika narozených pro Lišov, inv. č. 3112, kniha č. 9, s. 191.
[209] Lišovský zpravodaj, Mimořádné vydání k 60. výročí úmrtí F. M. Čapka, Lišov 2006, s. 6.

a úředníků v Budějovicích. V tomto proslovu vyzvedl především solidaritu mezi jednotlivými spolky, když mluvil jako zástupce první jihočeské župy hasičů.[210] V roce 1893 se Dr. Maděra podílel na tvorbě stanov pro nově vznikající tělocvičnou jednotu Sokol v Lišově a 24. února 1894 byl na její ustavující valné hromadě zvolen místostarostou tohoto nového lišovského spolku, v letech 1898-1904 pak byl v Sokole starostou. Stejnou funkci zastával také v Matici školské,[211] na jejímž vzniku se v Lišově v roce 1883 rovněž podílel. Patřil také mezi nejvýraznější hasičské osobnosti místního regionu, když od roku 1887 zasedal jako člen české sekce Ústřední zemské hasičské jednoty království Českého. O jeho schopnostech hovoří i to, že zůstal ve funkci i po vytvoření samostatných českých orgánů v roce 1891. Od tohoto roku až do roku 1894 vykonával funkci prvního náměstka starosty Zemské ústřední hasičské jednoty a zároveň zastupoval českou župu č. 26 v ústředí. V roce 1898 se stal předsedou ředitelství zemské podporovací pokladny hasičské. Maděra se ale nepodílel na fungování dobrovolných hasičů jen v ústředních orgánech, přímo v Lišově byl zvolen novým velitelem sboru dobrovolných hasičů 21. října 1883. A jeho činnost nebyla jen velitelská, aktivně se účastnil organizování i příprav různých hasičských slavností. Tak se například dozvídáme, že při přípravě oslavy desetiletého výročí trvání sboru se velitel Antonín Maděra podílel na výzdobě sálu a *„svým vkusem přispěl k tomu, že výzdoba byla doslovně skvostná“*. Notář Maděra také na své vlastní náklady povolal z Prahy cvičitele, který měl mužstvo lépe připravit na cvičení. V roce 1891 (15. - 16. srpna) byl organizován v Praze sjezd československého hasičstva. Sjelo se na něm přes 15 000 hasičů, sbor z Lišova vyslal deset členů. Dopravu formanským vozem do Veselí hradil velitel Maděra opět ze svého. Po nových volbách do lišovského sboru roku 1895 byl Maděra opět zvolen velitelem, ale funkci nepřijal, snad proto že dva členové se dopustili urážky purkmistra, kteroužto funkci Maděra rovněž zastával. Nerezignoval však na členství ve sboru obecně, například roku 1901 měl slavnostní projev na sjezdu župy Rožmberk v Chlumu. Na návrh jednoho z členů byl téhož roku notář Maděra jmenován čestným členem sboru, k čemuž získal i diplom. Bylo to snad také poděkování za to, že sboru věnoval knihy, hasičské časopisy a jiné publikace.[212] V roce 1901 vstoupili všichni členové lišovského hasičstva do řad okrašlovacího spolku, ale Maděra byl členem již od jeho založení v roce 1892. Byl vždy členem výboru, ale nikdy zde neměl

[210] SOkA Č. Budějovice, Českobudějovická Beseda.
[211] Tamtéž, Ústřední matice školská - místní odbor Lišov, inv. č. 1.
[212] Karel JEHLÍK, Sto let dobrovolné požární ochrany. Lišov 1875-1975. Lišov 1975, s. 12-17.

žádnou vedoucí funkci. Z března roku 1904 pochází jeho návrh: *„by část náměstí od rohu domu u Páva k domu pana notáře dala předláždit a cesty kolem náměstí řádně vyštěrkovat.“*[213] To samozřejmě nebyl jediný z jeho návrhů za celou dobu působení, ale jediný, kterým si i sám sobě chtěl vylepšit bezprostřední okolí domova.

Z Lišova byl Antonín Maděra roku 1904 přeložen na notářské místo do Jindřichova Hradce a z tohoto důvodu rezignoval na všechny své lišovské funkce. Stalo se tak na schůzi městské rady 22. října 1904. Při té příležitosti pronesl i drobný projev: *„V Lišově nalezl jsem druhý domov. Budu jen o kus dál, takřka Vašim sousedem a pokud živ budu nezapomenu, že od občanstva lišovského dostalo se mi vyznamenání největších, jakých si jen občan od spoluobčanů přáti může. Byl jsem členem obecního zastupitelstva, okresního zastupitelstva, místní školní rady a konečně zvolen jsem byl starostou obce a jednohlasnou volbou občanů lišovských zemským poslancem. Pracoval jsem, ale jak už to všude bývá, nesetkala se vždy práce moje se zdarem, avšak přece za posledních let získal si Lišov jméno, poněvadž předce viděti zde bylo pokrok, který vyvrcholil v tom, že i ta nenáviděná škola měšťanská stala se skutkem. Konal jsem povinnost. Ačkoli vzdálen, chci vždy bezplatně obci i občanům lišovským konati služby jako poslanec. Děkuji ještě jednou, zažil jsem krásné dny v Lišově – odcházím.“*[214]

Co se týče Maděrovy další notářské kariéry, tak kromě jindřichohradecké kanceláře byl také zvolen členem českobudějovické notářské komory. Nejprve byl čtyřikrát zvolen členem náhradním v letech 1891-1903, poté pětkrát členem řádným v letech 1903-1918.[215] Stejně tak jako v Lišově, i v Jindřichově Hradci se notář zapojil do dění ve městě, když se stal členem mnoha vlasteneckých a dobročinných spolků (starosta Sokola) a v letech 1911-1918 byl zvolen jindřichohradeckým radním (za podpory hasičské župy jihočeské a zemské ústřední hasičské jednoty) a také starostou okresního zastupitelstva.

Po šest let také zastával poslanecké místo v zemském sněmu, kam byl v roce 1901 jednohlasně zvolen za Národní stranu svobodomyslnou za Lišov, Třeboň a Týn nad Vltavou. Dr. Antonín Maděra zemřel 17. října 1918, den před svými 73. narozeninami, v Praze-Bubenči (Svatojířská ul. č. 68) a pochován byl v Lišově za účasti místních i jindřichohradeckých hasičů a Sokolů.[216]

---

[213] SOkA Č. Budějovice, Okrašlovací spolek Lišov, inv. č. 1.
[214] SOkA Č. Budějovice, Archiv města Lišov, inv. č. 6946, kniha č. 433.
[215] Příloha č. 20.
[216] Václav VAŠKŮ: Historie kraje lišovského. Praha-Strakonice 1941, s. 433-435; Marie LIŠKOVÁ: Slovník představitelů zemské samosprávy v Čechách v letech 1861-1913. Praha 1994, s. 186; Sto let

Ladislav Procházka (? – 21. prosince 1933, Jindřichův Hradec)

Předposledním jindřichohradeckým notářem se stal Ladislav Procházka, pro kterého to ale nebylo první samostatné notářské místo, před přeložením byl notářem v Kamenici nad Lipou, kde působil v letech 1905-1919 a ještě dříve byl notářským kandidátem v Dobříši. V Jindřichově Hradci žil i se svou rodinou – manželkou Ludmilou (roz. Bůvovou) a synem Ladislavem (nar. 27. srpna 1907). Tento syn šel později v otcových šlépějích a stal se rovněž notářem, nejprve v Trhových Svinech a poté v Třeboni. Až do konce své notářské činnosti v Jindřichově Hradci měl Ladislav Procházka st. svou kancelář v Naxerově ulici čp. 569. Notář Procházka zemřel nečekaně 21. prosince 1933.[217]

Bedřich Protivenský

Poslední jindřichohradecký notář měl již také za sebou určitou profesní kariéru, než se mu podařilo dostat do Jindřichova Hradce. Začínal jako notářský kandidát právě v Jindřichově Hradci u notáře Procházky, v roce 1923 byl ustanoven notářem ve Štokách,[218] již o pět let později byl ale přeložen do Nepomuku,[219] kde poté působil dalších šest let, do roku 1934,[220] kdy byl znovu přeložen, tentokráte již na své poslední působiště, a to právě zpátky do míst svých notářských začátků, do Jindřichova Hradce. V roce 1945 byl pověřen likvidací kanceláře po německém notáři v Nové Bystřici Josefu Pontzovi.[221]

3.7.7. Notářství a notáři v Kaplici

I. Notářství

Kaplické notářství vzniklo v první vlně zakládání notářství po roce 1850. Kaplický okres měl podle sčítání lidu z roku 1890 19.750 obyvatel, podle sčítání z roku 1900 to bylo 19.677 obyvatel, a byl tak v rámci obvodu Notářské komory v Českých Budějovicích šestým největším notářským okresem.

Sokola v Lišově 1894-1994, Týn nad Vltavou 1994, s. 3; Jan CALETKA: Hasičská kronika okresu České Budějovice. České Budějovice 2003, s. 48, s. 80; Daniel KOVÁŘ: Lišov 1334-2004. Stránky z dějin jihočeského města. Lišov 2004, s. 70, 74, 91, 160-161; SOkA Jindřichův Hradec, Archiv města Jindřichův Hradec, Kronika Jindřichova Hradce 1836-1928, s. 427.

[217] České právo XVI, 1933, č. 1, s. 11.

[218] VMS V, 1923, č. 3, s. 56.

[219] Tamtéž X, 1928, č. 5, s. 129.

[220] Tamtéž XVI, 1934, č. 12, s. 188.

[221] SOA Třeboň, KS ČB 1924-1949, dodatky, sign. Pres 13, kart. 12.

Nejstarší dochované písemnosti prvního kaplického notáře Václava Lorenze pocházejí až z roku 1852, takže je možné, že otevřel svou kancelář o něco později, ale stejně tak je možné, že se jen starší písemnosti nedochovaly. Celkem se v Kaplici vystřídalo třináct notářů, což je jednoznačně nejvíce ze všech šestnácti notářských okresů v obvodu českobudějovické notářské komory.[222] Byli to postupně tito notáři: Václav Lorenz, Emanuel Vlasák, Eduard Vogel, Bedřich Wellner, Friedrich Hans Nitsche, Franz Trautzl, Karel Glaubrecht, Antonín Wotzel, Friedrich Schmitz von Aurbach, Vilém Glässl, Jan Elster, Vladimír Štětina a Jaroslav Boška. Kaplický okres má i další rekord, neboť se zde vyskytuje nejvíce notářů (čtyři), kteří zde působili pouhý jeden rok. Devět ze třinácti notářů zde působilo méně než sedm let. Naopak nejdéle působícím notářem byl Friedrich Schmitz-Aurbach, který zde úřadoval dvacet tři let. Jen o dva roky v úřadu méně zaznamenal Eduard Vogel. Kaplice, jako město obývané většinově německým obyvatelstvem, měla za notáře rovněž skoro samé Němce (kromě posledních dvou poválečných). Pro jedenáct notářů byla Kaplice jejich prvním samostatným notářským místem, tři notáři byli z Kaplice přeloženi na jiné místo v rámci budějovické notářské komory.

Kapličtí notáři byl hodně aktivní jako členové notářské komory, celkem byli jejími členy čtyři notáři, i když Emanuel Vlasák až jako notář v Třeboni (byl zvolen celkem šestkrát a byl tedy členem po osmnáct let v letech 1885-1903) a Friedrich Hans Nitsche až jako notář v Horní Plané (náhradníkem zvolen v letech 1903 a 1906, členem pak v roce 1917). Eduard Vogel byl členem devět let v rozmezí let 1885-1894 a Bedřich Schmitz-Aurbach byl náhradníkem v letech 1922-1926 a členem v letech 1926-1930.[223]

Pro Kaplici je také hodně typické, že místní notáři často používali byty či kanceláře po svých předchůdcích. Tak například v Linecké ulici se vystřídali hned čtyři po sobě jdoucí notáři (Eduard Vogel, Bedřich Wellner, Friedrich Hans Nitsche a Franz Trautzl) a na adrese Fleischbankgasse čp. 199 zase jiní čtyři notáři, byli to Karel Glaubrecht, Antonín Wotzel, Friedrich Reichsritter Schmitz von Aurbach a Jan Elster. Možná došlo ke shodě v adrese i u notářů jdoucích po nich či naopak před těmi prvními třemi jmenovanými, u nich ale nemáme adresu doloženou.

Za války patřilo kaplické notářství do Němci zabraného území a působil zde tedy tzv. německý notář (Johann Elster), jehož činnost skončila s koncem války, pak bylo

[222] Nejméně notářů se vystřídalo ve Vyšším Brodě – čtyři, ale tam notářství vzniklo až v roce 1872. Z notářství vzniklých již v roce 1851 bylo nejméně notářů v jednom z notářských okresů v Českých Budějovicích – pět a poté v Nových Hradech – šest.
[223] Viz příloha č. 20.

notářství pár měsíců neobsazené, ale jako jedno z mála bývalých německých notářství došlo k jeho opětnému obsazení a nebylo tedy připojeno k žádnému jinému. Notářství tady poté zůstalo až do jeho postátnění v roce 1951.

II. Notáři [224]

Václav Lorenz

Jako první kaplický notář byl dosazen Václav Lorenz. Svou kancelář provozoval v letech 1852-1858.[225]

Emanuel Vlasák (1825, Radvanov - 30. dubna 1903, Třeboň)

Od roku 1860 působil v Kaplici jako notář Emanuel Vlasák, v roce 1872 se ale nechal přeložit do Třeboně, kde potom úřadoval až do roku 1903 v domě čp. 104/I. Ve stejném domě i žil spolu se svou manželkou Marií, rozenou Zítkovou, která se v tomto domě i narodila. Emanuel Vlasák se narodil v roce 1825 v Radvanově u Mladé Vožice, v čp. 2.

Notář Vlasák byl dlouholetým členem notářské komory v Českých Budějovicích, zvolen byl šestkrát za sebou v letech 1885-1900.[226] Z let před rokem 1885 nejsou členové komory známi a je tedy možné, že byl členem již dříve. Notář Emanuel Vlasák zemřel 30. dubna 1903 na mrtvici ve věku 78 let.[227]

Eduard Vogel (1842 - 15. října 1893, Kaplice)

Třetím notářem v Kaplici se stal Eduard Vogel, syn celníka Antona Vogla a Barbory rozené Freundl z Kateřiny. Bylo to zřejmě jeho druhé místo, předtím působil pravděpodobně v Sebastienbergu (Hoře sv. Sebastiána), ale již také poslední notářské místo, svou kancelář měl v Linecké ulici č. 21, od roku 1879 vlastnil dům čp. 26.[228] Do úřadu nastoupil roku 1872 a vydržel v něm dvacet jedna let, do roku 1893, kdy 15. října ve věku 51 let zemřel.[229] Notář Vogel se velmi aktivně podílel na činnosti

[224] Viz příloha č. 11.
[225] SOA Třeboň, KS ČB 1924-1949, dodatky, sign. Pres 13, kart. 12.
[226] Viz příloha č. 20.
[227] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika zemřelých pro Třeboň, inv. č. 5779, kniha č. 44, s. 277.
[228] Tamtéž, KS ČB 1858-1897, inv. č. 345, sign. II/1, kart. 94.
[229] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika zemřelých pro Kaplici, kniha č. 26, s. 160.

českobudějovické komory, byl jejím členem v letech 1885-1894.[230] Aktivně se také zapojoval do dění ve městě, když působil v městském zastupitelstvu a v letech 1873-1878 byl dokonce starostou města.[231]

Bedřich Wellner

Notář Bedřich Wellner je jedním z notářů, kteří Kaplicí v podstatě jen propluli – působil zde pouze jediný rok v rozmezí let 1893-1894. Svou kancelář měl v Linecké ulici č. 21. Kromě Kaplice vystřídal ještě další čtyři notářské okresy. Začínal jako notář v Polné, kde působil dva roky v letech 1883-1885, poté byl přeložen do Štoků,[232] kde strávil šest let před svým přeložením do Kaplice.[233] Z Kaplice zamířil do Sedlce a tam působil jako notář v letech 1894-1898.[234] Posledním notářským místem Bedřicha Wellnera se stal Vimperk, kde úřadoval po osm let v letech 1898-1906.

Friedrich Johann (Hans) Georg Nitsche (14. října 1862, Schärdingen, Rakousko - ?)

Viz notářství Horní Planá.

Franz Trautzl

Na stejné adrese jako předchozí dva notáři působil i Franz Trautzl (Linecká 21) a stejně jako před ním Bedřich Wellner, i on v Kaplici nepůsobil ani jeden rok. V roce 1897 byl jmenován pro Kaplici a zároveň v tomto roce byl i přeložen na další působiště - do Postoloprt,[235] kde poté působil až do druhé poloviny třicátých let dvacátého století.

Karel Glaubrecht (1858 – 16. listopadu 1898, Kaplice)

V roce 1898 byl jmenován v Kaplici nový notář, byl jím Karel Glaubrecht (nar. 1858) a nikdo tehdy zřejmě netušil, že už mu zbývá jen pár měsíců života. Notář Glaubrecht zemřel ještě téhož roku 16. listopadu ve věku 39 let. V době svého pobytu v Kaplici byl již vdovcem po Paulině Langammer (rozené Köhler), bydlel v Linecké ulici čp. 218 a kancelář měl ve Fleischbankgasse čp. 199.[236]

---

[230] Viz příloha č. 20.
[231] SOkA Č. Krumlov, AM Kaplice, inv. č. 31, kn. č. 1.
[232] Verordnungsblatt I, 1885, č. 9, s. 79.
[233] Tamtéž IX, 1893, s. 227.
[234] Tamtéž X, 1894, s. 187.
[235] Tamtéž XIII, 1897, č. 8, s. 240.
[236] SOA Třeboň, Sbírka matrika Jihočeského kraje, Matrika zemřelých pro Kaplici, inv. č. 2582, kniha č. 26, s. 203.

Antonín Wotzel (1852 – 13. října 1909, Kaplice)

Dalším kaplickým notářem byl v roce 1899 jmenován substitut notáře Friedricha Nitscheho z Vyššího Brodu – Antonín Wotzel.[237] Jako kaplický notář pak působil deset let v Linecké ulici čp. 219 a bydlel v Fleischbankgasse čp. 199. Tyto adresy obýval až do své smrti 13. října 1909.[238]

Friedrich Reichsritter Schmitz-Aurbach (30. května 1872, Plzeň – 1931, Kaplice)

Jako devátý získal místo notáře v KaplicI Friedrich Schmitz-Aurbach (nebo také Friedrich Reichsritter Schmitz von Aurbach). Bylo to v roce 1910 a bylo to jeho první samostatné notářské místo. Kancelář měl na adrese Fleischbankgasse 199, ale se svou manželkou Elisabeth (nar. 10. srpna 1882 v Praze) bydlel v domě čp. 63-64.[239] Notář Schmitz-Aurbach byl kaplickým notářem 21 let, čímž se zařadil mezi místní nejdéle působící notáře. Kromě své kanceláře se věnoval i obecní politice, byl v zastupitelstvu města, ale také činnosti českobudějovické notářské komory. Nejprve byl dvakrát zvolen pouhým náhradním členem (1922, 1924), poté při volbách v roce 1926 a 1930 členem řádným.[240]

Vilém Glässl

Roku 1933 dostalo město Kaplice nového notáře, tím se stal na pět let Vilém Glässl. Bylo to jeho první notářské místo a snad by zde i zůstal déle, jenže politická situace ho donutila k odchodu a on se v roce 1938 z Němci zabraného území odstěhoval. Byl přeložen na uvolněné místo notáře v Dobříši, kde poté působil až do roku 1944. Tohoto roku byl opět přeložen, tentokrát do Mělníka.[241]

Johann Elster (31. srpna 1901, Nejdek - ?)

Jedenáctý kaplický notář Johann Elster se narodil 31. srpna 1901 v obci Neudek (Nejdek) Ludwigu a Anně Elsterovým. Sedmnáctého listopadu 1934 se oženil s Marií Kempf z obce Zettlitz (Sedlec) u Karlových Varů. Měli spolu dvojčata - dceru Edith a syna Jana, narozené 21. srpna 1935 v Nejdku.[242] Do Kaplice se rodina přestěhovala v roce 1938, když byl Johann Elster jmenován místním notářem s kanceláří na adrese

[237] Illustr. Budweiser Kalender und Adress-Buch, České Budějovice 1898, s. 66.
[238] Verordnungsblatt des k. k. Justizministeriums XXV, 1909, č. 21, s. 357.
[239] SOkA Č. Krumlov, Okresní úřad Český Krumlov, Sčítání lidu Kaplice, fasc. 6.
[240] Viz příloha č. 20.
[241] VMS XXVI, 1944, č. 5, s. 67.
[242] SOkA Č. Krumlov, Sbírka policejních přihlášek, kart. 9.

Fleischbankgasse č. 199. Vzhledem k tomu, že šlo o území Sudet, byl Elster tzv. německým notářem. Tím byl ale pouze do roku 1945, kdy se přestěhoval zpět do Nejdku.[243] Je nanejvýš pravděpodobné, že byl později s celou rodinou odsunut v rámci nuceného vystěhovávání německého obyvatelstva.

Vladimír Štětina

Po odchodu německého notáře zůstalo na chvilku notářské místo v Kaplici uprázdněné, ale již po pár měsících (v červenci 1945) byl do města ustanoven substitut Vladimír Štětina. Nenastoupil sem tedy jako notář, ale pouze jako substitut, notářem byl jmenován až o rok později. Před svým příchodem působil jako kandidát notářství ve Slaném. Notář Štětina při svém nástupu nedostal pod svou pravomoc pouze notářský okres v Kaplici, ale rovněž další okres po německém notáři ve Vyšším Brodě. To bylo ale pouze dočasné řešení do jmenování nového notáře v Českém Krumlově, který správu bývalého notářství ve Vyšším Brodě převzal.[244] Vladimír Štětina byl ale notář Kaplici nevěrný, již v roce 1947 se nechal přeložit na notářské místo v Lomnici nad Lužnicí, kde měl svou kancelář v čp. 194.[245]

Jaroslav Boška (7. dubna 1912, Vodňany - ?)

Posledním kaplickým notářem byl v roce 1947 jmenován notářský kandidát z Poděbrad. Tím byl Jaroslav Boška, narozený 7. dubna 1912 ve Vodňanech, syn Bohuslava Bošky a Marie Křiváček. Domovskou příslušností patřil do Vlachova Březí. Již za svého působení v Poděbradech byl ženatý.[246] V Kaplici působil až do postátnění notářství v roce 1951.

[243] Tamtéž.
[244] SOA Třeboň, KS ČB 1924-1949, dodatky, sign. Pres 13, kart. 12.
[245] VMS XXX, 1947, č. 2, s. 26.
[246] SOA Třeboň, KS ČB 1924-1949, dodatky, sign. Pres 13, kart. 12.

3.7.8. Notářství a notáři v Lišově

Notářství

Notářství v Lišově vzniklo až v roce 1871 a poprvé bylo obsazeno v roce 1872. Do té doby spadala tato oblast pod úřad některého notáře z Českých Budějovic – například Antonína Kühnla, který zde snad působil ještě v roce 1873, což je zajímavé, neboť to zde již nový lišovský notář měl rok působit.

V Lišově se na postu notáře vystřídalo od roku 1872 do roku 1850 (pakliže nebudeme počítat budějovického notáře) dohromady devět notářů: Jindřich Holý, Bedřich Postler, Jan Smetana, Antonín Lev, Antonín Maděra, Jan Holländer, Jan Řebík, Antonín Mokrý a Václav Kudláček. Kromě posledně zmiňovaného zde nikdo nezůstal natrvalo, pro většinu z nich to bylo jen jedno z více notářských míst. Minimálně pro pět posledních notářů byl Lišov jejich prvním samostatným místem, kde notářskou kariéru zahájili, ale nebylo to jejich místo konečné. Přeloženi bývali na různá místa, ve čtyřech případech se jednalo o notariáty spadající pod českobudějovickou notářskou komoru, v dalších čtyřech případech o notářské okresy dosti vzdálené. Nejkratší dobou jakou notář v Lišově strávil, byl pouze jeden rok v případě notáře Bedřicha Postlera, nejdelší období svého života zde prožil Antonín Maděra – dvacet jedna let, hned po něm Jan Řebík – osmnáct let. Do této statistiky započítávám ale pouze léta v úřadě notáře, neboť například Jan Řebík před svým jmenováním notářem zastával po značně dlouhou dobu v Lišově místo notářského náměstka.

Mnozí lišovští notáři se aktivně zapojovali i do dění ve městě a působili jednak v celé řadě místních spolků, jednak také v obecní samosprávě. Nejaktivněji si při tom počínal notář Antonín Maděra, který nejenom že byl zvolen starostou města, ale zastával nejvyšší posty i ve většině lišovských spolků. Byl také jediným místním notářem, který zastával i funkce v úřadech zemských.

Jen u pěti notářů se mi podařilo dohledat adresu jejich bydliště. Ta se ve dvou případech u po sobě jdoucích notářů shoduje. Když byl Antonín Maděra přeložen do Jindřichova Hradce, zanechal po sobě vlastní dům, ve kterém pak úřadoval a bydlel jeho nástupce Jan Holländer. Jednalo se o poměrně lukrativní adresu, neboť dům se nacházel přímo na náměstí (čp. 156). Tento dům ale nepatřil Maděrovi od počátku, na začátku svého působení žil v domě na Husově třídě 33. Je tak jediným notářem, u kterého se mi podařilo v Lišově prokázat změnu úřední adresy. Další dvojicí se společným úředním

sídlem pak byl Jan Řebík a po něm nastupující notář Antonín Mokrý, kteří sídlili na Husově třídě 34.

Posledním notářem v Lišově před vydáním nového zákona o notářství v roce 1951 a s ním souvisejícím postátněním notářství byl Václav Kudláček, který zde poslední spis sepsal v roce 1950. S ním zaniklo i samostatné lišovské notářství.

II. Notáři [247]

Jindřich Holý (? – 19. prosince 1874, Hluboká nad Vltavou)

Viz notářství Hluboká nad Vltavou.

Bedřich Postler

Druhý lišovský notář byl do svého úřadu jmenován v roce 1874, ještě téhož roku byl ale přeložen do Týna nad Vltavou, kde poté působil do roku 1883. V tomto roce se odstěhoval do Semil, kde byl notářem v letech 1883-1890. Roku 1890 došlo k dalšímu stěhování, tentokrát do Železného Brodu, kde Bedřich Postler zakotvil na třináct let.[248] V roce 1903 byl ale přeložen znovu, a to do Nového Bydžova,[249] kde úřadoval jen dva roky. Již v roce 1905 se opět stěhoval, aby nastoupil na místo notáře v Nové Pace. Ta se stala již jeho místem posledním. Notář Bedřich Postler vystřídal během třiceti let celkem šest notářských okresů, čímž se stal z notářů působících v rámci českobudějovické notářské komory nejvíce migrujícím notářem. Jako notář v Týně nad Vltavou úřadoval rovněž každý měsíc vždy první a třetí neděli v Albrechticích.[250]

Jan Smetana (? - 22. září 1902, Český Brod)

Ani třetí lišovský notář se s městem nestihl nijak vážněji sžít, úřadoval zde pouhé dva roky v letech 1875-1877, poté byl přeložen na notářské místo do Zbirohu, kde působil v letech 1877-1895, a dále do Českého Brodu,[251] kde měl svou kancelář až do své smrti 22. září 1902.[252] Před svým jmenováním lišovským notářem usiloval rovněž o místo notáře v Hluboké nad Vltavou.[253]

---

[247] Viz příloha č. 12.
[248] Verordnungsblatt VI, 1890, č. XVI, s. 158.
[249] Tamtéž XIX, 1903, č. XXIV, s. 315.
[250] SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897, inv. č. 343, sign. II, kart. 92.
[251] Verordnungsblatt XI, 1895, č. V, s. 206.
[252] Tamtéž XVIII, 1902, č. XIX, s. 286.
[253] SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897, inv. č. 344, sign. II, kart. 93.

Antonín Lev (5. června 1837, Netolice - 19. srpna 1903, Týn nad Vltavou)

Notář Antonín Lev se narodil 5. Června 1837 do rodiny Josefa Lva a Marie Toušek do domu čp. 236 v Netolicích.[254] Začínal jako konceptní praktikant u c. k. finančního ředitelství v Písku, kde byl zaměstnán od roku 1863, po necelých třech letech pak přijal místo tajemníka okresního zastupitelstva v Třeboni, při kterémžto úřadu byl také několik let zaměstnán jako notářský koncipient. Zřejmě se zde seznámil i se svou ženou Emerencií, dcerou obecního kancelářského Jana Kreslíka a jeho manželky Marie (roz. Pulman) z Třeboně. Roku 1877 byl Dr. Lev jmenován notářem v Lišově, kde vydržel pouhých šest let. Za pobytu v Lišově se mu narodil syn Cyril Vojtěch (nar. 7. srpna 1878).[255] Po šesti letech v úřadu lišovského notáře byl na svou vlastní žádost přeložen do úřadu notáře v Týně nad Vltavou. V tomto místě pak setrval až do své smrti 21. srpna 1903. Ze zápisů z obecní kroniky se o něm v oznámení o jeho úmrtí můžeme dočíst několik vřelých slov: *„Zesnulý byl správný přítel a podporovatel všeho, co podporu zasluhovalo, zejména ve věcech národních a vlasteneckých a činil to způsobem nehlučným, ale tím srdečnějším. Naše veřejnost ztrácí v něm svého přítele, štědrého podporovatele a lidumila a bude mu tedy ode všech na vždy zachována čestná památka.“*[256]

Antonín Lev je pohřben na vltavotýnském hřbitově a nápis na jeho hrobě je přínosným, ač ne vše vykreslujícím pramenem.[257] Podle tohoto nápisu však Antonín Lev nezemřel 21., ale již 19. srpna 1903. Vyrytý nápis na náhrobním kameni sice již v některých místech není čitelný, ale tento údaj lze číst naprosto jasně. Budu proto věřit spíše tomuto údaji než údaji v kronice, která mohla být psána zpětně, a autor si již daný údaj nemusel přesně pamatovat. Z náhrobního nápisu se lze dočíst i jiné údaje, ale bohužel jsou velmi kusé. Tak se zde dočteme, že 30. ledna 1891 zemřela E. Levová a zde se můžeme směle domýšlet, že se jednalo o notářovu manželku. Stejně tak se zde objevuje i třetí jméno zemřelého, bohužel je iniciála jeho křestního jména nečitelná, snad O. Lev, který zemřel 29. března 1908. V jakém vztahu byl k Antonínu Lvovi, je opět otázkou, snad se jednalo o syna. Zajímavá je ale douška pod jménem, zatímco pod jménem Ant. Lev je napsáno c. k. notář, pod jménem jeho syna (?) je napsáno kandidát

[254] Tamtéž, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika narozených pro Lišov, inv. č. 3112, kniha č. 9, s. 62; Tamtéž, Matrika narozených pro Netolice, inv. č. 3633, kniha č. 15, s. 42.
[255] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika narozených pro Lišov, kniha č. 9, s. 62.
[256] SOkA Č. Budějovice, Archiv obce Týn nad Vltavou, Kronika, s. 189-190.
[257] Příloha č. 34.

notářství. Že by další syn notáře chtěl jít v otcových šlépějích? Každopádně jmenování se již nedožil.[258]

Antonín Maděra (22/18. října 1845/6/3, Veselá, o. Mladá Boleslav – 17. října 1918, Praha)

Viz notářství Jindřichův Hradec.

Jan Holländer

Jen pět let strávil ve funkci lišovského notáře Jan Holländer, který byl do Lišova přeložen z Lomnice nad Lužnicí v roce 1905. Lomnice byla jeho první samostatné notářské místo, ale úřadoval tam pouze v letech 1903-1905. V Lišově měl kancelář na Palackého náměstí čp. 156, v domě patřícím jeho předchůdci v notářském úřadě Antonínu Maděrovi. V roce 1910 se Jan Holländer nechal přeložit znovu, tentokrát do Jaroměře.[259] Ta se mu poté stala domovem na více než patnáct let. Jako zdejší notář byl zvolen i do notářské komory v Hradci Králové. V rámci českobudějovické notářské komory byl dvakrát zvolen pouhým náhradníkem výboru pro roky 1907-1910.[260]

Jan Řebík (17. února 1867, Přeseka – ?)

Jan Řebík se narodil 17. února 1867 v obci Přeseka nedaleko Třeboně, do rodiny chudého chalupníka Františka Řebíka a jeho ženy Josefy, do domu čp. 10. Řebíkova rodina byla silně nábožensky založená a i on byl katolického vyznání, po celý svůj život zůstal svobodným.[261] Jeho matka prý byla venkovská vědma a pomáhala lidem bylinnými léky i mnohými radami. Zemřela, když bylo Janu Řebíkovi sedmnáct let. Jeho starší bratr se vystěhoval do Ameriky, o mladšího bratra, duševně postiženého, musel sám pečovat. S pomocí své tety vystudoval v Praze práva a po jejich absolvování zahájil svou notářskou kariéru jako notářský koncipient a později náměstek v Českých Budějovicích u notáře Jana Říhy. Do svého prvního samostatného notářského místa byl jmenován v roce 1910,[262] a to do Lišova, který byl jeho domovem i za činnosti v Budějovicích. Působil zde jako notář osmnáct let a svou kancelář i byt měl v Husově

[258] Viz příloha č. 34.
[259] Verordnungblatt XXVI, 1910, č. XVI, s. 318.
[260] Příloha č. 20.
[261] SOkA Č. Budějovice, OÚ ČB, Sčítání lidu 1921, inv. č. 3000, sign. Li 6, fasc. č. 294.
[262] Verordnungblatt XXVI, 1910, č. XXIII, s. 438.

ulici č. 34. Z Lišova byl poté přeložen do Klatov,[263] kde zastával notářské místo od roku 1928. V rámci notářské komory v Českých Budějovicích byl Jan Řebík dvakrát zvolen členem, a to v roce 1923 a 1926.[264]

Notář Řebík nebyl tak aktivní jako jeden z jeho předchůdců, notář Maděra, společné měli jen členství v lišovském Okrašlovacím spolku. Tam vstoupil Řebík již 16. října 1910, tedy v roce svého jmenování do Lišova. Byl téhož roku zvolen místostarostou, v roce 1912 již samotným starostou spolku. V roce 1913 se ale již ve vedení spolku ani mezi jeho členy neobjevuje, takže by bylo zajímavé zjištění, co ho přimělo na svou funkci rezignovat a ze spolku vystoupit.[265]

Již během své praxe v Českých Budějovicích se Jan Řebík seznámil s baronem Leonhardim a stal se nejprve členem a později také vůdcem první martinistické lóže v Čechách - v Českých Budějovicích, svobodným zednářem (s lóžovým jménem Origenes) a iluminátem, později vůdčím pracovníkem řádu Bílé lilie.

Baron Leonhardi, kterému patřil zámek ve Stráži nad Nežárkou, založil v roce 1895 v Českých Budějovicích první martinistickou lóži v Čechách, která nesla název U Modré hvězdy. To byl současně název malého zájezdního hostince v blízkosti koňské dráhy, kde se poprvé martinisté sešli a kde se potom scházeli k lóžovým pracem. Tento hostinec, který ležel proti parku Hardmutovy vily na roku nynější Mánesovy a Lidické ulice, byl v roce 1960 zbořen. Lóži tedy vedl Leonhardi, který se ale dostal do finančních problémů, své panství musel prodat a byl nucen vzdát se vedení lóže. Vedoucí roli po něm převzal právě Jan Řebík, tehdy ještě mladý notářský koncipient (členem této lóže byl i spisovatel Julius Zeyer). Jan Řebík se stal tedy novou duší budějovických martinistů a na únor 1906 svolal do města sjezd všech martinistů z Čech, aby došlo ke koordinaci jejich činnosti a k případnému založení dalších lóží. Podle zvyku svobodných zednářů, jimiž tehdejší martinisté všichni byli, byly další lóže zakládány „vnášením světla“ některým z bratrů mateřské lóže, který k tomu byl oprávněn. Takové oprávnění tehdy patřilo jen delegátu Janu Řebíkovi. V roce 1911 došlo mezi členy k mnoha rozporům a českobudějovická lóže se rozpadla. V roce 1906 získal Řebík v Paříži diplom bakaláře kabbaly.

Roku 1924 založil Řebík a Emanuel Lešehrad v Praze martinistickou lóži Simeon v Ofiru podle charty, kterou Řebíkovi vystavilo pařížské ústředí již v roce 1905. Řebík

[263] VMS X, 1928, č. 5, s. 129.
[264] Příloha č. 20.
[265] SOkA Č. Budějovice, Okrašlovací spolek Lišov, inv. č. 4.

pak patřil mezi vedoucí členy lóže spolu s dalšími, mezi které příslušel například také básník Jiří Karásek ze Lvovic.[266] JUDr. Řebík se ale po třinácti letech obrátil proti svobodným zednářům a v srpnu 1937 požádal dopisem Lešehrada o vrácení všech písemností, protože je jako zednář nespolehlivý.[267] V červnu 1927 se ustanovilo volné sdružení zájemců o hermetismus nazvané Universalia. Jan Řebík se stal jeho prvním předsedou, brzy se však vedení ujali jiní, Řebík byl ale až do konce života čestným členem.[268]

Antonín Mokrý (1894 - ?)

Předposlední lišovský notář Antonín Mokrý si v roce 1928 otevřel svou kancelář na stejné adrese jako jeho předchůdce (Husova 34). Lišov byl pro něho první příležitostí po jmenování notářem. Antotnín Mokrý se roku 1894 narodil do rodiny, kde se notářské řemeslo dědilo, jeho otec Antonín Mokrý byl notářem v Praze na Vinohradech i na jiných místech, a tak byl jeho syn za svůj život zřejmě navyklý na střídání různých notářských okresů.[269] Není se tedy co divit, že on sám v Lišově natrvalo nezůstal a v roce 1937 byl přeložen do Náchoda.[270]

Václav Kudláček (9. srpen 1897, Nekvašov – ?)

Posledním lišovským notářem před postátněním notářství byl jmenován JUDr. Václav Kudláček. Stalo se tak roku 1937, kdy se přestěhoval z pražských Královských Vinohrad. V Lišově se se svou rodinou i usadil. Jejich domovem a zároveň notářskou kanceláří byl dům č. 17. Václav Kudláček se narodil 9. srpna roku 1897 v Nekvasově nedaleko Plzně, oženil se s o devět let mladší Vlastou Prchalovou (nar. 10. únor 1906) a měli spolu dvě dcery. Starší Rita (nar. 26. října 1927) i mladší Marta (nar. 27. května 1935) se narodily v Praze, z čehož se dá celkem s jistotou usuzovat, že tam notář Kudláček minimálně v rozmezí let 1927-1935 působil.[271]

Václav Kudláček byl Sokolem již v Praze a po svém přesídlení do Lišova v aktivitách v tomto spolku pokračoval. K Sokolu se přihlásil i po druhé světové válce, poslední zmínky o jeho členství se v matrice členů podařilo nalézt z roku 1946.[272]

---

[266] Milan NAKONEČNÝ, Novodobý český hermetismus, Praha 1995, s. 54, 68-73.
[267] Tamtéž., s. 75.
[268] Tamtéž, s. 82.
[269] NA, Konskripce (1850-1914), pobytové přihlášky pražského policejního ředitelství.
[270] VMS XIX, 1937, č. 9, s. 104.
[271] SOkA Č. Budějovice, AM Lišov, inv. č. 7021, kniha č. 508.
[272] Tamtéž, Sokol - tělovýchovná jednota Lišov, Matrika členů, inv. č. 6.

3.7.9. Notářství a notáři v Lomnici nad Lužnicí

Notářství

Lomnice nad Lužnicí patřila k městům, kde bylo o vzniku notářství rozhodnuto v roce 1871, přesto se ale místo zdejšího notáře dlouho nedařilo obsadit. První notář zde začal úřadovat až v roce 1873 a byl jím Tomáš Kučera. Celkem se v úřadu lomnického notáře vystřídalo osm mužů, byli to kromě již výše zmiňovaného Tomáše Kučery tito notáři: Jindřich Bürgel, Jan Říha, Jan Holländer, Josef Slavík, František Vincenc, Jaroslav Řehák a Vladimír Štětina. Titul v Lomnici nejdéle působícího notáře si mezi sebou rozdělili hned dva notáři – Tomáš Kučera a Jan Slavík. Oba dva působili jako místní notáři po dlouhých 21 let. Nejkratší dobu pak ve městě strávil notář Jan Holländer, který zde úřadoval pouhé dva roky. Ostatní notáři pak ve svém úřadě působili v rozmezí čtyř až deseti let. Pro pět notářů byla Lomnice prvním samostatným notářským místem, pro dva z notářů byla Lomnice prvním a zároveň i posledním místem, byli to zároveň i ti již výše zmiňovaní notáři, kteří zde působili po dlouhých 21 let. Zbylých šest notářů vystřídalo míst několik, nejvíce pak František Vincenc, který kromě Lomnice působil ještě na dalších třech místech. Dva z notářů působili kromě Lomnice také v jiném městě, spadajícím pod působnost notářské komory v Českých Budějovicích – Jan Holländer v Lišově a Vladimír Štětina v Kaplici. Oba tam úřadovali před příchodem do Lomnice.

Žádný z lomnických notářů neměl funkci v rámci českobudějovické notářské komory, jen dva ze zdejších notářů byli zvoleni jako náhradníci členů výboru – Jan Holländer a Josef Slavík.[273] Zároveň mi není známo ani žádné působení lomnických notářů v obecní samosprávě či významné postavení v nějakém spolku.

Notářský okres Lomnice nad Lužnicí měl podle sčítání z roku 1890 9.889 obyvatel, při dalším sčítání o deset let později již jen 9.622 obyvatel. Řadil se tak mezi notářskými okresy, spadajícími pod českobudějovickou notářskou komoru, na poslední místo, co se počtu obyvatel týče. Pro srovnání, na jednoho českobudějovického notáře připadalo ve stejném roce skoro 25 tisíc obyvatel, na notáře na Hluboké přes 11 tisíc obyvatel. Válečná léta neznamenala pro notářský úřad v Lomnici žádné velké změny, takže zdejší notářství pokračovalo kontinuálně ve své činnosti až do roku 1951, kdy došlo k postátnění notářské instituce.

[273] Viz příloha č. 20.

Notáři [274]

Tomáš Kučera

Prvním notářem, který se usadil v Lomnici nad Lužnicí, byl Tomáš Kučera. Jeho spisy pocházejí z roku 1873, kdy byl do města jmenován. Jeho jméno se objevuje v rámci českobudějovické notářské komory již v roce 1872, když se účastnil konkurzu na místo notáře v Jindřichově Hradci.[275] Jeho činnost v Lomnici je tedy doložitelná v letech 1873-1894, což znamená, že zde působil celých 21 let a je spolu s Josefem Slavíkem místním nejdéle působícím notářem. Tomáš Kučera 29. října 1894 na svou funkci rezignoval ze zdravotních důvodů, neboť byl nemocný s krátkými přestávkami již od roku 1887.[276]

Jindřich Bürgel (1856 – 10. března 1921, Vodňany)

Na místo odstoupivšího notáře Kučery nastoupil ženatý vodňanský notářský kandidát, který se již dříve ucházel o místo notáře v Kaplici.[277] Jmenoval se Jindřich Bürgel a pocházel z Chlumce nad Cidlinou, kde se kolem roku 1856 narodil. Délkou působení ve funkci místního notáře se k svému předchůdci ale vůbec nepřiblížil. Zůstal zde jen do roku 1899, kdy byl přeložen na uvolněné místo do Vodňan.[278] Tam pak úřadoval 22 let až do své smrti 10. března 1921. Jindřich Bürgel zemřel ve věku 65 let na dnu.[279]

Jan Říha (? – 1926, Český Brod)

Již druhý notář českobudějovické notářské komory, který se jmenoval Jan Říha. Tento ale s osobou svého slavnějšího budějovického kolegy nemá nic společného, na rozdíl od něho také v jižních Čechách dlouho nepobyl. Před rokem 1898 působil jako notářský kandidát ve Vodňanech, v tomto roce byl jmenován notářem v Holicích, ale strávil tam ve funkci notáře jen jediný rok. Již roku 1899 byl přeložen na místo notáře v Lomnici nad Lužnicí,[280] kde zůstal čtyři roky. V roce 1903 byl opět přeložen,

[274] Viz příloha č. 13.
[275] SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897, inv. č. 343, sign. II, kart. 92.
[276] Tamtéž, inv. č. 345, sign. II/1, kart. 94; Verordnungsblatt X, 1894, č. 23, s. 203.
[277] SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897, inv. č. 345, sign. II/1, kart. 94.
[278] Verordnungsblatt XV, 1899, č. VI, s. 95.
[279] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika zemřelých pro Vodňany, inv. č. 6155, kniha č. 42, s. 17.
[280] Verordnungsblatt XV, 1899, č. XI, s. 213.

tentokrát do Českého Brodu.[281] Tomuto městu pak zůstal jako notář věrný 23 let, do roku 1826, kdy zemřel.[282]

Jan Holländer

Viz notářství Lišov.

Josef Slavík (31. srpna 1856, Vysoké nad Jizerou - ?)

Pátým lomnickým notářem v řadě se stal Josef Slavík, který se do města přistěhoval 9. března 1905, když předtím působil jako notářský kandidát v Třeboni. Domovem se mu stal byt v budově Záložny Občanské ve Veselské ulici č. 3-4. Zde žil se svou manželkou Annou (narozena 8. listopadu 1862 ve Veselí nad Lužnicí) a dcerami Marií (10. září 1984, Veselí nad Lužnicí) a Ludmilou (20. srpna 1899, Třeboň). Z údajů ze sčítání lidu z roku 1921 se dozvídáme, že Slavíkova starší dcera Marie byla učitelkou na lomnické měšťanské škole, kde učila francouzštinu, mladší Ludmila studovala obchodní školu.[283]

František Vincenc (? – 20. prosince 1940, Skuteč)

Notář František Vincenc byl jmenován notářem v Lomnici nad Lužnicí někdy koncem roku 1925,[284] působil zde pak celých deset let až do svého přeložení do Skutče v roce 1935.[285] Tam poté provozoval svou notářskou kancelář až do své smrti 20. prosince 1940.[286]

Jaroslav Řehák

Předposledním lomnickým notářem se stal notářský kandidát Jaroslav Řehák.[287] Úřadoval zde v letech 1936-1946 a poté byl přeložen na notářské místo do Mnichova Hradiště.[288]

---

[281] Tamtéž XIX, 1903, č. IV, s. 61.
[282] České právo VIII, 1826, č. 5, s. 50.
[283] SOkA Jindřichův Hradec, Okresní úřad Jindřichův Hradec, Sčítání lidu 1921, fasc. č. 50.
[284] VMS VII, 1925, č. 12, s. 223.
[285] Tamtéž XVII, 1935, č. 8-9, s. 155.
[286] Tamtéž XXIII, 1941, č. 2, s. 34.
[287] Tamtéž XVIII, 1936, č. 4, s. 68.
[288] Tamtéž XXVIII, 1946, č. 10, s. 87.

Vladimír Štětina

Viz notářství Kaplice.

3.7.10. Notářství a notáři v Nové Bystřici

Notářství

Datum vzniku notářství v Nové Bystřici není zcela jasné, první prameny zdejšího notáře pocházejí až z roku 1859, což by odpovídalo tomu, že místní notářství vzniklo již v roce 1851 po vydání notářského řádu. Zda místo zůstalo až do roku 1859 neobsazeno či písemnosti prvního novobystřického notáře nejsou dochovány, nelze prokázat. Tím prvním prameny doloženým notářem z celkových sedmi, kteří se tu vystřídali, byl Jan Prokesch, který zde působil v letech 1859-1863. Jeho nástupcem byl jmenován notář Josef Friedl, který zde úřadoval do roku 1867. Po něm nastoupil notář František Ottruba, který se ale v roce 1870 nechal přeložit do Nových Benátek. Jako čtvrtý v řadě pak byl novobystřickým notářem jmenován František Moučka. Po jeho přeložení do Žatce v roce 1882, byl do Nové Bystřice dosazen notář nový, kterým se stal Josef Luksch. Ani ten ale v úřadě zdejšího notáře příliš dlouho nesetrval a již v roce 1886 se nechal přeložit do Doupova. Ještě téhož roku byl jmenován nový notář, kterým byl Alois Wolf. Ten oproti svým předchůdcům zastával svůj úřad opravdu dlouho, působil zde v letech 1886-1935 a se svými takřka padesáti odslouženými lety se stal nejdéle působícím novobystřickým notářem. Po jeho smrti v roce 1935 jej vystřídal poslední místní notář – Josef Pontz, který zde úřadoval do roku 1945, kdy byl jako Němec zatčen a souzen. Notářství v Nové Bystřici pak již nového notáře nedostalo a jeho činnost v tomto městě zanikla. Obyvatelé města a okolí se napříště museli obracet na notářství v Jindřichově Hradci.[289]

Pod notářský okres v Nové Bystřici spadalo podle sčítání z roku 1890 14.677 obyvatel, dle sčítání z roku 1900 to bylo 14.130 obyvatel. Z těchto údajů vyplývá, že zdejší okres patřil spíš mezi ty menší, v rámci českobudějovické notářské komory byl čtvrtým nejmenším. Tomu odpovídá i fluktuace zdejších notářů, většina z nich zde nevydržela příliš dlouho. Tři novobystřičtí notáři působili ve své funkci pouhé čtyři

[289] SOA Třeboň, KS ČB 1924-1949, dodatky, sign. Pres 13, kart. 12.

roky, jeden dokonce pouze roky tři. Nejdéle zde pak působil notář Alois Wolf – 49 let. Pro všechny notáře byla Nová Bystřice prvním notářským místem, tři se odsud nechali přeložit na místa jiná. Jeden z notářů byl náhradním členem výboru notářské komory v Českých Budějovicích, jeden pak byl jejím právoplatným členem a dokonce po několik let jejím prezidentem.[290] Jednalo se o Aloise Wolfa a jeho volba prezidentem komory svědčí o jeho profesní odbornosti a kvalitě, neboť až na Friedricha Nitscheho z Vyššího Brodu byli prezidenty komory voleni notáři z Českých Budějovic.

Notáři [291]

Jan Prokesch

O prvním novobystřickém notáři nic nevíme, jeho spisy jsou dochovány až z let 1859-1863, jestli zde působil i v letech dřívějších, nelze z dochovaných pramenů doložit.

Josef Friedl (1823 – 24. února 1867, Nová Bystřice)

U notáře Josefa Friedla je situace obdobná jako u jeho předchůdce. O jeho životě toho mnoho nevíme, nemáme žádné údaje, odkud do Nové Bystřice v roce 1863 přišel, víme jen, že zde působil v domě čp. 10 od roku 1863 až do 24. února 1867, kdy v pouhých 43 let zemřel na tuberkulózu.[292]

František Ottruba (1834, Olomouc - ?)

Po notáři Josefu Friedlovi se novobystřického notariátu ujal František Ottruba, pro něhož to bylo první působiště. Zajímavostí je místo jeho narození – Olomouc (narodil se zde v roce 1834), ve většině případů totiž čeští notáři pracovali v Čechách a moravští na Moravě. Ve sčítání lidu z roku 1869 se můžeme dočíst, že v Nové Bystřici žil v domě č. 337 spolu se svou manželkou Emmou (nar. 1847, Nymburk) a také notářským praktikantem Adolfem Červinkou, narozeným rovněž v Nymburce.[293] Zda šlo o náhodu, nebo zmiňovaný Adolf Červinka byl s Emmou Ottrubovou nějak spřízněn (bratr?), se nepodařilo prokázat.

---

[290] Příloha č. 20.
[291] Viz příloha č. 14.
[292] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika zemřelých pro Novou Bystřici, inv. č. 3735, kniha č. 32, s. 198.
[293] SOkA Jindřichův Hradec, Okresní úřad Jindřichův Hradec, Sčítání lidu Nová Bystřice 1969, fasc. č. 21.

Nová Bystřice ale byla pro Františka Ottrubu pouze přestupní stanicí, zdržel se zde pouhé tři roky, v roce 1870 byl přeložen do Nových Benátek, kde působil do roku 1879. Poté získal místo v Nymburce a notářský úřad tam zastával až do roku 1904. Zajímavé je jméno notáře, po kterém v Nymburce nastoupil, byl jím Jakub Ottruba, pravděpodobnost, že se jednalo o otce Františka Ottruby je zde velmi vysoká. Jako notář v Nymburce byl také činný v rámci notářské komory v Praze, když byl roku 1891 zvolen jejím členem.[294]

František Moučka (? – 3. listopadu 1888, Žatec)

Osudy již v pořadí čtvrtého notáře v Nové Bystřici jsou poněkud nejasné. Jeho jméno se objevuje často ve spojení s Jindřichovým Hradcem, ale v jaké souvislosti tam působil, není zřejmé, možná šlo původně o notáře směnečného, jak vyplývá z korespondence Krajského soudu v Českých Budějovicích. V roce 1870 ale František Moučka nastoupil na místo notáře v Nové Bystřici a setrval v něm do roku 1882, kdy byl přeložen do Žatce. Tam pak působil jako notář až do své smrti 3. listopadu 1888.[295]

Josef Luksch

Pro Josefa Luksche také zřejmě Nová Bystřice nepředstavovala jeho vysněné místo, každopádně ale byla jeho místem prvním (působil jako notářský substitut v Žatci a jako takový se účastnil i konkurzu na místo notáře ve Chvalšinách),[296] na které byl jmenován v roce 1882. Poté vystřídal ještě další tři místa. V roce 1886 byl přeložen do Doupova,[297] z něho pak v roce 1901 do Podbořan, aby se již v roce 1903 nechal opět přeložit zpátky do Doupova,[298] kde poté úřadoval až do roku 1921. V rámci notářské komory v Českých Budějovicích byl notář Josef Luksch zvolen pouze náhradním členem.[299]

Alois Norbert Wolf (6. června 1853, Prachatice - 28. března 1935, Nová Bystřice)

Předposledním notářem v Nové Bystřici se stal Alois Wolf, zároveň ale byl také notářem v tomto městě nejdéle působícím, strávil zde jako notář celých 49 let.

---

[294] Verordnungsblatt VII, 1891, č. XIII, s. 120.
[295] Tamtéž IV, 1888, č. XXI, s. 186.
[296] SOA Třeboň, KS ČB, 1850-1897, inv. č. 344, sign. II, kart. č. 93.
[297] Verordnungsblatt II, 1886, č. VIII, s. 90.
[298] Verordnungsblatt XIX, 1903, č. IX.
[299] Viz příloha č. 20.

Jmenován byl v roce 1886 jako notářský kandidát v Prachaticích[300] a notářem zde zůstal po celý svůj zbytek života až do své smrti 28. března 1935. Protože zdejší okres asi neskýtal takové profesní zatížení jako jiné, s větším počtem obyvatel, angažoval se Alois Wolf v mnoha jiných činnostech. S jeho profesí souvisela aktivní činnost v českobudějovické notářské komoře. Sedmkrát byl zvolen členem (v letech 1909-1912 a 1922-1935), jednou dokonce jejím presidentem (v roce 1917). Byl tak vlastně v jejím rámci činný souvisle od roku 1909 až do jejího zrušení v roce 1935, tedy 26 let, a byl spolu s Janem Říhou členem nejdéle.[301] Zvláštností je také jeho volba presidentem, protože od roku 1888 až do roku 1935 byl jediným presidentem, který zároveň nebyl notářem v Českých Budějovicích. Kromě činnosti v notářské komoře byl velice aktivním i v rámci své obce. Byl dlouholetým členem obecního zastupitelstva, 24 let působil dokonce jako starosta (v letech 1895-1919). Zasloužil se o vznik bystřické spořitelny v roce 1928 (byl jejím vrchním ředitelem) a o další prospěšné věci pro obec. V letech 1892-1924 působil rovněž jako okresní starosta.[302]

Notář Alois Wolf se narodil 6. června v Prachaticích Josefu a Františce Wolfovým do domu čp. 25.[303] Dr. Wolf byl ženatý a s manželkou Emílií Theresií Toušek (nar. 1860 v Netolicích) měl čtyři děti. Čtrnáctého prosince 1879 se jim narodila dcera Luisa, 10. dubna 1881 syn Emil Adalbert Josef a 26. července 1886 dvojčata Wilhelm a Ida. Všechny děti se narodily v Prachaticích, takže tam zřejmě Alois Wolf v letech 1879-1886 působil u místního notáře jako notářský kandidát. V Nové Bystřici podle sčítání lidu z roku 1890 v domě č. 58, podle zápisu z kroniky z roku 1919 na adrese Altergasse 328. Alois Wolf zemřel 28. března 1935 ve věku 81 let a je pohřben na novobystřickém hřbitově.[304]

Josef Pontz

Poslední novobystřický notář se jmenoval Josef Pontz a toto místo bylo zřejmě také jeho prvním, působil zde v letech 1936-1945. Za spolupráci s Němci byl v roce 1945

[300] Verordnungsblatt II, 1886, č. XV.
[301] Viz příloha č. 20.
[302] SOkA Jindřichův Hradec, AM Nová Bystřice, kniha č. 1, s. 183. Jihočeský kalendář a adresář na rok 1901, České Budějovice 1901, s. 82; Illustr. Budweiser Kalender und Adress-Buch, České Budějovice 1900, s. 82.
[303] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika narozených pro Prachatice, inv. č. 4430, kniha č. 8, s. 21.
[304] SOkA Jindřichův Hradec, AM Nová Bystřice, kniha č. 1, s. 141; SOkA Jindřichův Hradec, Okresní úřad Jindřichův Hradec, Sčítání lidu, fasc. 59; Viz příloha č. 33.

zatčen[305] a poté pravděpodobně vystěhován do Rakouska (lze se jen domnívat podle osudů jeho kolegů z pohraničních notářství).

3.7.11. Notářství a notáři v Nových Hradech

Notářství

Pro notářství v Nových Hradech je prameny doložen první notář v roce 1857, zda zde působil již dříve a jen pro jeho činnost nemáme prameny, není jisté. Faktem je, že oficiálně toto notářství vzniklo již roku 1851 a je velmi pravděpodobné, že kvůli nedostatku notářů nebylo ihned obsazeno. V notářském obvodu Nové Hrady žilo podle sčítání z roku 1890 16.981 obyvatel, sčítání z roku 1900 pak uvádí drobné snížení na 16.950 obyvatel. V rámci českobudějovické notářské komory se jednalo o desátý největší notářský okres co do počtu obyvatel. Celkem se v úřadu novohradského notáře vystřídalo šest notářů. Jejich řada započala v roce 1857 Janem Bedřichem Bergerem, který zde ale strávil jako notář pouhé dva roky. Již v roce 1860 byl jmenován notář nový a tím se stal Václav Eckl. Ten zde pak působil dlouhých dvacet pět let až do své smrti roku 1885. Jeho nástupcem se stal notář František Šimek, ale odslouženými roky se svému předchůdci rovnat rozhodně nemohl, zůstal zde jen čtyři roky, neboť v roce 1889 se nechal přeložit na nové místo do Kostelce nad Černými lesy. Jeho nástupce se s Novými Hrady sžil mnohonásobně lépe, strávil zde ve funkci notáře třicet let, byl jím Gustav Molitor, který se do města nechal přeložit z Chvalšin. V roce 1919 ale na svůj úřad rezignoval a do Nových Hradů byl jmenován notář nový, kterým se stal Karel Kubitschke, jenž zde poté působil do roku 1926, kdy byl přeložen do Podmokel. Posledním novohradským notářem se stal Edwin Feyerfeil, Němec každým coulem, se kterým také historie notářství v Nových Hradech končí. Byl totiž v roce 1945 zatčen a novohradské notářství již poté nebylo obnoveno. Bývalý novohradský notářský okres spadal po roce 1945 pod působnost notářů z Trhových Svinů.

Jen pro dva z novohradských notářů bylo jejich notářské místo v tomto městě tím prvním a zároveň posledním, zbývající čtyři notáři vystřídali působišť několik. Pro dva z těchto čtyř byly Nové Hrady prvním působištěm, pro dva pak zase tím posledním.

[305] SOA Třeboň, KS ČB 1924-1949, dodatky, sign. Pres 13, kart. 12.

Nejdéle zde úřadoval notář Gustav Molitor – 30 let, těsně následován Václavem Ecklem, jenž zde úřadoval let 25. Třetím v řadě pak byl Edwin Feyerfeil, který strávil jako novohradský notář devatenáct let, když nebudeme počítat roky, které zde strávil jako notářský koncipient. Tři z notářů byli náhradními členy českobudějovické notářské komory, jeden z nich pak i členem řádným – Gustav Molitor. Tentýž notář byl také činný v rámci veřejného života ve městě, když byl mnohaletým členem obecního zastupitelstva. U ostatních se veřejná činnost v obci nepodařila prokázat, ač u notáře Edwina Feyerfeila je to i díky jeho dalším aktivitám nanejvýš pravděpodobné.

Notáři [306]

Jan Bedřich Berger

Činnost prvního notáře v Nových Hradech je podle jeho písemností prokazatelná od roku 1857, zda zde působil již dříve, není jisté. Dochované notářské spisy mu určují místní působnost pouze do let 1857-1859.[307]

Václav Eckl (1807 – 20. ledna 1885, Nové Hrady)

Druhým novohradským notářem byl od roku 1860 Václav Eckl. Ten zde úřadoval v domě čp. 66 po dobu dvaceti pěti let až do své smrti 20. ledna 1885.[308] Během svého působení byl po několik let členem městského zastupitelstva a členem německého spolku Veteranen-Verein. Byl ženatý s Marií rozenou Claudi z Českých Budějovic, která zemřela necelý měsíc po svém muži.[309]

František Šimek (? – 20. listopadu 1920, Brandýs nad Labem)

Na pouhé čtyři roky se usadil v Nových Hradech nový notář František Šimek. Bylo to jeho první samostatné notářské místo, ale nezůstalo posledním. Jmenován byl v roce 1885[310] a již v roce 1889 byl přeložen do Kostelce nad Černými lesy,[311] tam působil v rozmezí let 1889-1901. Dalším městem, kde si notář Šimek otevřel svou kancelář, se

[306] Viz příloha č. 15.
[307] SOkA Č. Budějovice, Notářství Nové Hrady.
[308] Verordnungsblatt I, 1885, č. 4, s. 42.
[309] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika zemřelých pro Nové Hrady, inv. č. 3817, kniha č. 16, s. 162.
[310] Verordnungsblatt I, 1885, č. XII, s. 113.
[311] Tamtéž V, 1889, č. XVIII, s. 186.

stal Písek (1901-1909),[312] ani ten ale nebyl místem posledním. Tím se stal Brandýs nad Labem, kde působil od roku 1901 až do své smrti 10. listopadu 1920.[313] V době svého působení v Nových Hradech byl zvolen náhradním členem v českobudějovické notářské komoře.[314]

Gustav Molitor (5. února 1855, Olomouc – ?)

Viz notářství Chvalšiny.

Karel Kubitsche (6. listopadu 1875, Prostřední Rokytnice - ?)

Karel Kubitsche byl předposledním notářem před zánikem notářského místa v Nových Hradech. JUDr. Kubitsche se narodil 6. listopadu 1876 v Prostřední Rokytnici v okrese Rokytnice v Orlických horách, byl svobodný a hlásil se k německé národnosti. V Nových Hradech strávil sedm let od 1. srpna roku 1919 do roku 1925 a bylo to jeho první samostatné působení ve funkci notáře. Bydlel a pracoval na náměstí v čp. 59.[315] V již zmiňovaném roce 1925 byl přeložen na notářské místo do Podmokel (část dnešního Děčína).[316]

Edwín Feyerfeil

Prvním notářským místem posledního novohradského notáře Edwína Feyerfeila se stala Rokytnice v Orlických horách, kde působil jako notář v letech 1917-1925. Do Nových Hradů byl jmenován až koncem roku 1925[317] a působil zde pak do konce druhé světové války v roce 1945. Žil v domě čp. 54, který původně patřil místnímu lékaři,[318] od něhož jej odkoupil. Dům mu byl ale v roce 1945 zkonfiskován.[319] V domě žil se svou manželkou Marii (nar. 1. června 1893 v Laa v Dolním Rakousku), která ale v Nových Hradech žila již od roku 1914, tedy v době, kdy Edwin Feyerfeil ještě místním notářem nebyl, je tedy možné, že zde od tohoto roku působil u notáře Kubitscheho jako notářský kandidát. V době sčítání lidu z roku 1921 již působil jako notář v Rokytnici a tedy se na sčítacím archu na rozdíl od své ženy neobjevuje.

---

[312] Verordnungsblatt XXV, 1909, č. XIX, s. 324.
[313] VMS II, 1920, č. 10, s. 172.
[314] Příloha č. 20.
[315] SOkA Č. Budějovice, Sbírka sčítání lidu 1921 Novohradsko, fasc. č. 11.
[316] VMS VII, 1925, č. 6, s. 114.
[317] Tamtéž, č. 12, s. 223.
[318] SOkA Č. Budějovice, Sbírka sčítání lidu 1921 Novohradsko, fasc. č. 10.
[319] Tamtéž, Okresní národní výbor, odbor VLHZ, kart. č. 390.

Notář Feyerfeil působil vždy horlivě na straně německého obyvatelstva, které štval proti tomu českému, byl rovněž dlouholetým poslancem za Německou národní stranu, při svých pobytech v Praze bydlel v Karlíně, Komenské ulici č. 4.[320] V roce 1945 byl zatčen, souzen a nakonec repatriován do Rakouska.[321]

3.7.12. Notářství a notáři v Trhových Svinech

Notářství

Trhové Sviny se staly sídlem notářství až v druhé vlně rozšiřování notářských míst v roce 1871, kdy byl na zdejší místo vyhlášen konkurz. Ten vyhrál Alexander Příborský a stal se tak prvním c. k. notářem v trhosvinenském notářském okrese. Úřadovat ale začal až počátkem ledna 1872, již roku 1872 se však nechal přeložit do Unhoště a jeho místo zaujal notář Mořic Schäfer. Ten zde pak úřadoval celých 26 let až do svého přeložení na Smíchov. Na uprázdněné místo pak byl jmenován Ferdinand Hubna, pro kterého to bylo již třetí notářské místo, ale Trhové Sviny si zřejmě oblíbil, neboť zde úřadoval nejdéle ze všech notářů – takřka 30 let, až do své smrti roku 1936. Na místo po zemřelém notáři byl jmenován notář nový a tím se stal od roku 1937 Alois Žofka, ve městě ale působil jen tři roky, když se v roce 1940 nechal přeložit do Městce Králové. Jeho nástupcem se stal jeho náměstek Ladislav Procházka, který zde úřadoval do roku 1947, kdy se nechal přeložit do Třeboně. Posledním trhosvinenským notářem se stal Procházkův náměstek Jan Bosák, který pak úřad zastával až do zřízení státního notářství v roce 1951.

Jak již z výše nadepsaných řádků vysvítá, Trhové Sviny měly celkem šest notářů, z nichž nejdéle v úřadě působil Ferdinand Hubna (29 let), následován Mořicem Schäferem (26 let). Nejkratší dobu zde úřadoval Alois Žofka (3 roky). V celku lze ale říci, že místní notáři zde setrvávali většinou po dlouhou dobu, není zde tedy ten případ, jak se stávalo často v jiných okresech, že by se zde notáři střídali po roce či dvou. Dá se tedy z toho usuzovat, že Trhové Sviny byly pro notáře místem vcelku lukrativním. Počet obyvatel trhosvinenského okresu také každým rokem stoupal, v roce 1890 měl 17 744 obyvatel, při sčítání v roce 1900 jich bylo již 18 051. Okres Trhové Sviny tak byl,

[320] Ročenka Československé republiky, 1922, s. 72.
[321] SOkA Č. Budějovice, Internační tábor České Budějovice, kartotéka.

co se obyvatel týče pátým největším v rámci obvodu Notářské komory v Českých Budějovicích.

Co se týče adresy kanceláří jednotlivých notářů, dochází zde často ke shodě. Známy jsou adresy čtyř notářů, z čehož se vždy u dvou notářů shodují. Notář Schäfer úřadoval ve Farské ulici č. 172, jeho nástupce Ferdinand Hubna rovněž. Ladislav Procházka a jeho nástupce Jan Bosák pak shodně úřadovali v domě čp. 29.

Instituce notářství v Trhových Svinech přečkala v poklidu období druhé světové války a ukončila svou činnost až s postátněním v roce 1951. Jejím nástupcem se pak stalo státní notářství Trhové Sviny.

Notáři [322]

Alexander Příborský

Prvním notářem v Trhových Svinech se stal v roce 1871 Alexander Příborský a i pro něho to bylo místo první, když předtím působil jako notářský kandidát v Nových Hradech. Již v roce 1880 se ale nechal přeložit do Unhoště a odtud pak v roce 1894 do Příbrami, zde pak působil do roku 1900, kdy na místo notáře rezignoval.[323]

Mořic (Moric) Schäfer (25. března 1852, Velvary - ?)

Dr. Moric Schäfer se narodil v březnu roku 1852 do židovské rodiny ve Velvarech. Po zakončení středoškolských studií maturitou v roce 1870, započal se studiem práv na Karlově univerzitě v Praze. Již za dob studia byl zprvu jednatelem, později dokonce starostou spolku „Podřipských studujících“, který se později přetvořil na studentský spolek „Říp“. Účelem spolku bylo národní povzbuzení a agitace pro vystavění Národního divadla. Po dvouletém pobytu v soudní službě v Jičíně a na Mělníku se rozhodl věnovat notářství. Nejprve působil jako notářský kandidát v Rakovníku a Poličce, začátkem roku 1881 nastoupil jako v pořadí druhý notář v Trhových Svinech.[324] Nejprve bydlel v domě čp. 93 (minimálně do roku 1890), ale v roce 1900 již jej najdeme na adrese Farská 172, kterýžto dům zakoupil a zůstal v jeho vlastnictví i po odchodu z města.[325]

[322] Viz příloha č. 16.
[323] Verordnungsblatt XVI, 1900, č. 3, s. 55.
[324] František SEKANINA: Album reprezentantů všech oborů veřejného života československého, Praha 1927, s. 1113.
[325] SOkA Č. Budějovice, AM Trhové Sviny, Matrika z roku 1890; Tamtéž, Matrika z roku 1900.

V tomto okrese neexistoval ani jeden český spolek, založil proto sbor dobrovolných hasičů pod heslem „Pomoc bližnímu, občanská povinnost a láska k vlasti“ a stal se jeho prvním velitelem. Členy tohoto spolku bylo mnoho místních vážených občanů a Dr. Schäfer dokonce povolal a na své náklady vydržoval cvičitele z Českých Budějovic. Není se proto co divit, že byl později zvolen prvním čestným členem tohoto spolku.[326] Moric Schäfer byl také členem Besedy česko-budějovické, a to již od roku 1881. Členem zůstal i po svém odchodu z Trhových Svinů a 15. prosince 1912 byl jmenován dokonce i členem čestným.[327] Jako notář se podílel i na aktivitách se zaměstnáním spojených, tedy na fungování českobudějovické notářské komory, zprvu byl zvolen dvakrát pouze jako náhradník (1885 a 1888), od roku 1891 se již pravidelně vyskytoval mezi členy vedení.[328] Z Trhových Svinů byl M. Schäfer roku 1907 přeložen na notářské místo do Prahy na Smíchov.[329] I na tomto notářském místě pak byl velmi aktivní v rámci pražské notářské komory a patřil mezi její stálé členy a byl rovněž členem Jednoty notářů v království Českém.[330]

Notář Schäfer měl celkem početnou rodinu, se svou manželkou Marií, rozenou Houškovou (nar. 16. dubna 1863) měl čtyři děti, dvě dcery – Marii (21. března 1884-26. května 1902) a Vilemínu (nar. 28. ledna 1888), a dva syny – Miroslava (nar. 29. listopadu 1885) a Jana (nar. 1. března 1893).[331]

Ferdinand Hubna (1858 – 12. ledna 1936, Trhové Sviny)

Třetím svinenským notářem se po odstěhování Morice Schäfera v roce 1907 stal Ferdinand Hubna. Ten sem nepřišel jako nováček, měl za sebou již dvě jiná působiště. Nejprve zastával notářský úřad po čtyři roky v Milevsku (v letech 1901-1905),[332] poté strávil dva roky jako notář v Březnici.[333] Trhové Sviny byly nejen jeho nejdelším působištěm, ale i jeho působištěm posledním, úřadoval zde do své smrti 12. ledna roku 1936, tedy 29 let a stal se tak nejdéle působícím notářem ve městě, v roce jeho smrti mu

[326] Hana HALEŠOVÁ: Bližnímu, národu a vlasti ku pomoci. 120 let Sboru dobrovolných hasičů v Trhových Svinech aneb 1881-2001, Trhové Sviny 2001, s. 10; Jan CALETKA: Hasičská kronika okresu České Budějovice. České Budějovice 2003, s. 53.
[327] K. FENZL, Paměti Besedy, České Budějovice 1913, s. 84.
[328] Viz příloha č. 20.
[329] Verordnungsblatt XXIII, 1907, č. XI, s. 157.
[330] Tamtéž.
[331] SOkA Č. Budějovice, OÚ ČB, Sčítání lidu 1900, inv. č. 2779, fasc. č. 126.
[332] Verordnungsblatt XVII, 1901, č. XXIII, s. 293.
[333] Tamtéž XXIII, 1907, č. XI, s. 157.

bylo 77 let.[334] Brzy po svém uvedení v úřad se začal aktivně podílet i na chodu českobudějovické notářské komory, býval pravidelně zvolen za člena jejího vedení v letech 1909 až 1920.[335] Ve městě byl Hubna aktivní pouze jak člen Sokola, kde byl také členem rozhodčího soudu.

JUDr. Ferdinand Hubna byl ženatý, jeho manželka Marie se narodila v roce 1875 a společně v Trhových Svinech bydleli v domě čp. 172 ve Farské ulici, který patřil Morici Schäferovi. V roce 1931 již ale podle kroniky úřaduje v domě čp. 29, takže se naskýtá otázka, zda přestěhoval pouze kancelář či se stěhovala celá jeho domácnost. Odpověď na tuto otázku bohužel prameny nedávají.[336]

Alois Žofka

Čtvrtým notářem v Trhových Svinech se stal v roce 1937 Alois Žofka, který zde poté působil tři roky. Nebylo to jeho první notářské místo, začínal jako notář v Nové Skalici, kde ale působil necelé dva roky v rozmezí let 1934-1935. Z Trhových Svinů byl přeložen v roce 1940, neboť byl jmenován notářem v Městci Králové,[337] kde poté úřadoval minimálně do roku 1949. Notář Alois Žofka byl mezi svými kolegy velmi vážený a jeho články se objevovaly takřka v každém čísle notářského časopisu České právo.

Ladislav Procházka (27. srpna 1907, Kamenice nad Lipou – ?)

JUDr. Ladislav Procházka se narodil 27. srpna 1907 v Kamenici nad Lipou místnímu notáři Ladislavu Procházkovi a Ludmile Procházkové, rozené Bůvové. Je to jeden z mnoha notářů, kteří šli ve volbě povolání ve šlépějích svého otce. Notář Procházka ml. byl ženatý s Věnceslavou Petschovou (nar. 12. dubna 1913) a měli spolu dceru Ludmilu (nar. 9. června 1935).[338]

Ladislav Procházka byl dosazen na místo notáře v Trhových Svinech roku 1940 po Aloisi Žofkovi a zůstal zde pouhých sedm let. V Trhových Svinech bydlel na adrese Trocnovská 51 (kancelář měl v domě čp. 29) a do města přišel z Jindřichova Hradce, kam byl jeho otec z Kamenice přeložen, jejich adresou byla Naxerova ulice čp. 569. Je zvláštností, že právě Václav Naxer, podle kterého byla tato ulice pojmenována, byl

[334] České právo XVIII, 1936, č. 1, s. 8.
[335] Viz příloha č. 20.
[336] SOkA Č. Budějovice, AM Trhové Sviny, Kronika města Trhové Sviny III, s. 11; Tamtéž, Kronika města Trhové Sviny I, s. 265.
[337] VMS XXII, 1940, č. 5, s. 93.
[338] SOkA Č. Budějovice, Sbírka soudobé dokumentace, Policejní přihlášky, krabice č. 129.

rovněž svého času notářem, a to v Soběslavi. Během svého působení v Trhových Svinech byl Procházka pověřen také substitucí uprázdněného notářství v Nových Hradech, a to 25. června 1945.[339] V září roku 1947 byl Ladislav Procházka přeložen do Třeboně.[340] Tam zůstal až do postátnění notářství v roce 1951.

Jan Bosák (27. července 1889 - ?)

Jako poslední vstoupil do úřadu trhosvinenského notáře Jan Bosák a tento úřad zastával od roku 1947 do roku 1951,[341] kdy byla notářská instituce postátněna. Trhové Sviny byly pro Bosáka již čtvrtým působištěm. Od roku 1935 působil ve Vysoké nad Jizerou, v roce 1939 byl přeložen do Prahy-Břevnova[342] a odtud pak v roce 1941 do Poděbrad.[343] Zde pak úřadoval čtyři roky a 3. srpna 1945 se svého úřadu vzdal.[344] Důvod je otázkou. Notářem v Trhových Svinech se stal poté po vyhraném konkurzu v roce 1947. Stejně tak jako jeho předchůdce bydlel v domě čp. 29 a stejně tak jako na jeho předchůdce, byla i na Jana Bosáka přenesena působnost notáře v Nových Hradech.[345]

3.7.13. Notářství a notáři v Třeboni

Notářství

Třeboňský notářský okres vznikl již v roce 1851, první notář pak zahájil svou činnost o rok později, byl jím Tomáš Zátka, který zde poté působil až do své smrti roku 1867. Jeho nástupcem se stal Jan Petraš (Petrasch), který byl do Třeboně přeložen z Vlašimi. Působil zde pouhé čtyři roky do své smrti v roce 1871. Novým notářem se pak stal kaplický notář Emanuel Vlasák, který zde úřadoval od roku 1872 do své smrti roku 1903. Po něm byl jmenován třeboňským notářem František Jiřička, ale působil zde jen jeden rok a nechal se přeložit do Kašperských Hor. Pátým notářem v Třeboni se stal Václav Svoboda, který zde působil v letech 1904-1907. Po jeho přeložení do Semil pak

[339] SOA Třeboň, KS ČB 1924-1949, dodatky, sign. Pres, 13, kart. 12.
[340] SOkA Č. Budějovice, Sbírka soudobé dokumentace, Policejní přihlášky, krabice č. 129.
[341] VMS XXXI, 1948, č. 1, s. 3.
[342] Tamtéž XXI, 1939, č. 11, s. 119.
[343] Tamtéž XXIII, 1941, č. 5, s. 69.
[344] Tamtéž XXVII, 1945, č. 2, s. 19.
[345] SOA Třeboň, KS ČB 1924-1949, dodatky, sign. Pres, 13, kart. 12.

byl jmenován novým notářem Josef Vilímek, který v úřadě zůstal sedm let a poté se nechal přeložit na notářské místo do Prahy. Nástupcem se mu stal notář Heřman Janeček, který zde však úřadoval ještě o rok kratší dobu (1914-1922), než byl přeložen do Jičína. Novým notářem byl jmenován Karel Bičan, jenž potom v Třeboni působil jako notář dvacet pět let až do svého přeložení do Prahy v roce 1947. Posledním v řadě třeboňských notářů byl původně trhosvinenský notář Ladislav Procházka, který pak v úřadě setrval až do postátnění notářství roku 1951.

Celkem se tedy v Třeboni vystřídalo devět notářů, pro pět z nich to bylo první notářské místo, pouze pro jediného z nich místo první i poslední. Ostatní notáři vystřídali za svůj život minimálně dvě a více notářských působišť. Pro čtyři notáře byla Třeboň posledním místem v jejich putování po notářských okresech a ti již dále nemigrovali. Tři z nich v Třeboni také zemřeli. Nejkratší dobu v Třeboni působil František Jiřička (1 rok) a po něm potom Václav Svoboda (3 roky), nejdéle pak Emanuel Vlasák (31 let), následován Karlem Bičanem (25 let). Dva z notářů byli členy českobudějovické notářské komory (Emanuel Vlasák a Karel Bičan), oba členy dlouholetými, Vlasák byl rovněž náhradníkem členů výboru.[346] Dva notáři vystřídali v rámci českobudějovické komory hned dvě místa – Emanuel Vlasák Kaplici a Třeboň, Ladislav Procházka Trhové Sviny a Třeboň.

Třeboňský notářský okres byl co do počtu obyvatel dosti velký, podle sčítání z roku 1890 zde žilo 22.280 obyvatel, údaje o deset let mladší pak udávají 23.445 obyvatel. V rámci notářské komory se mezi jednotlivými notářskými okresy řadí Třeboň na páté místo.

Notáři [347]

Tomáš Zátka (1911 – 27. března 1867, Třeboň)

Prvním třeboňským notářem se v roce 1852 stal Tomáš Zátka. Působil pak ve městě až do své smrti v březnu roku 1867. Notář Zátka byl svobodný a bydlel i úřadoval v domě čp. 92.[348]

[346] Viz příloha č. 20.
[347] Viz příloha č. 17.
[348] SOA Třeboň, Sbírka matrik Jihočeského kraje, Matrika zemřelých pro Třeboň, inv. č. 5779, kniha č. 44, s. 106.

Jan Petraš (1908 - 11. září 1871, Třeboň)

Na stejné adrese jako jeho předchůdce si v roce 1868 otevřel svou kancelář i druhý třeboňský notář Jan Petraš (německy Johann Petrasch), který dříve působil ve Vlašimi. Úřadoval zde ale pouze tři roky, neboť již 11. září 1871 ve věku 63 let zemřel.[349]

Emanuel Vlasák (1825, Radvanov - 30. dubna 1903, Třeboň)

Viz notářství Kaplice.

František Jiřička (? – 21. října 1915, Kladno)

Po zemřelém Emanuelu Vlasákovi byl roku 1903 jmenován třeboňským notářem František Jiřička, který do té doby působil jako notář v Kamenici nad Lipou (1894-1903), která byla jeho prvním působištěm.[350] V Třeboni působil jen krátce, již roku 1904 se nechal přeložit do Kašperských Hor,[351] ani toto působiště ale nebylo jeho posledním. V roce 1912 se nechává znovu přeložit, tentokrát do Kladna,[352] kde zůstal ve funkci notáře pouhé tři roky, neboť již v roce 1915 zemřel.[353]

Václav Svoboda (1874, Pečky – 4. ledna 1935, Praha)

Po právnických studiích a povinné praxi, kterou Václav Svoboda vykonával na Smíchově (bydlil na Smíchově čp 216),[354] byl jako třicetiletý (tzn. na notáře velmi brzy) jmenován notářem v Třeboni, kde byl spolupracovníkem časopisu táborské „Jiskry“. Roku 1907 byl přeložen do Semil, kde mu jako vládnímu komisaři byl svěřen úkol přivést do normálního stavu hroutící se peněžní ústav. Roku 1913 byl jmenován notářem v Novém Městě nad Metují (bydlel v domě č. 19),[355] kde byl prvním starostou města po převratu v roce 1918 a spojil zde všechny strany ke společné práci. Od roku 1920 působil jako notář na Smíchově, bydlel na Arbesově náměstí č. 10. Přestože byl notářem na Smíchově, jezdili za ním lidé z Nového Města nad Metují i pohorských poněmčených vesniček v Kladsku. V Praze nastoupil na druhé nově zřízené místo na Smíchově, se sídlem původně v Košířích. Zprvu byl ve své prázdné kanceláři v postranní uličce sám, postupně ale jeho věhlas rostl a začali za ním jezdit i lidé

[349] Tamtéž, s. 158.
[350] Verordnungsblatt XIX, 1903, č. XIII, s. 196.
[351] Tamtéž X, 1894, č. IX, s. 75.
[352] Tamtéž XXVIII, 1912, č. XI, s. 356.
[353] Tamtéž XXXI, 1915, č. XXII, s. 385.
[354] SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897, inv. č. 346, sign. II/1, kart. 95.
[355] www.novemestonm.cz/proturisty/nove-mesto-nad-metuji-jeho-historie-a-pamatky/mestska-sprava.html.

z Prahy. Po přeložení kanceláře na Smíchov, zaměstnával tři koncepční síly a tři síly kancelářské, ačkoliv se jeho obvod působnosti neustále zmenšoval – takřka padesát venkovských obcí připadlo nově zřízenému okresu.

Pro své hluboké právnické znalosti byl krátce po převratu jmenován členem komise pro reformu občanského práva a také se velmi aktivně podílel na přípravě nového notářského řádu (který ale nakonec v platnost nevstoupil). Dlouhou dobu byl členem redakce notářského časopisu České právo, do něhož napsal několik význačných prací. Po dlouhou dobu byl také starostou Spolku československých notářů, na jehož schůzích často přednášel a řešil aktuální otázky. Zasazoval se o zlepšení pensijního pojištění kandidátů notářství a o zavedení pojištění notářů. Za studiem této věci odjížděl i do ciziny. Byl také zvolen vicepresidentem pražské notářské komory a také byl spolupracovníkem Ottova Naučného slovníku. V roce 1932 se vzdal všech svých funkcí (kromě svého notářského úřadu), neboť ho trápily zdravotní problémy, ale koncem roku 1934 se mu zdraví opět upevnilo a on se chystal znovu zapojit do veřejného notářského života, to se mu ale již nepodařilo a on nečekaně 4. ledna 1935 zemřel. Na následujících řádcích budu citovat pár řádek z jeho nekrologu v Českém právu[356] z pera jeho studenta: *„Zemřel vynikající právník a neúnavný pracovník, ale co hlavně třeba zdůraznit, zemřel dobrý člověk, vzorný celým svým životem, zejména i rodinným a soukromým. Svým spolupracovníkům v kanceláři, kteří většinou již otce ztratili, otce nahrazoval a jim vždy pomáhal. Ve svém povolání vždy hleděl na prospěch a spokojenost stran, jež se na něho obrátily, a jest dnes mnoho lidí, kteří vděčně vzpomínají toho, jak vzorně uspořádal jejich rodinné i majetkové poměry a uchránil je rozvratů, sporů a škody. Ideální byl jeho poměr ke smíchovským advokátům; vzájemná úcta, žádná řevnivost, která jinde tak poškozuje oba stavy. Přes svůj věk byl dr. Svoboda mlád, byl ve stálém styku s notářským dorostem a měl vždy na paměti budoucnost nás mladých. Mnozí z nás budou na něho vzpomínat jako na vlídného člena zkušební komise při praktických zkouškách notářských a mnozí právníci i jiných oborů vzpomenou si na jeho milý a klidný způsob, jímž je zpovídal z jejich vědomostí při II. státní zkoušce judiciální, jako člen zkušební komise na právnické fakultě university Karlovy. Dotlouklo veliké srdce, ale ve vzpomínkách nás všech, zejména nás mladých, bude žít jako náš světlý příklad a vzor.“* [357]

---

[356] České právo XVII, 1935, č. 1, s. 1-2.
[357] Tamtéž XVII, 1935, č. 1, s. 1-2; František SEKANINA: Album reprezentantů všech oborů veřejného života československého, Praha 1927, s. 1135.

Pohřeb notáře Václava Svobody se konal v pondělí 7. ledna 1935 z baziliky sv. Václava na Smíchově do rodinného hrobu na Malvazinkách. Zúčastnilo se ho veliké množství notářů, úředníků ministerstev, soudců, univerzitních profesorů i advokátů, ale především mnoho notářových přátel. K uctění jeho památky bylo věnováno 1800,- Kč Kreimlovu fondu pro vdovy a sirotky po notářích a kandidátech notářství.[358]

Josef Vilímek

Notář Josef Vilímek se stal šestým třeboňským notářem, když byl roku 1907 jmenován na své první notářské místo právě do tohoto města.[359] Působil zde jen sedm let, již v roce 1914 se nechal přeložit na uvolněné notářské místo do Prahy. Tam pak plnil své notářské povinnosti až do roku 1939, kdy dosáhl nově zavedené povolené věkové hranice a na svůj úřad musel rezignovat.[360]

Heřman Janeček (1879 – květen 1940, Jičín)

V roce 1914 byl do Třeboně, na své první notářské místo jmenován Heřman Janeček.[361] Zůstal zde ale poměrně krátkou dobu, pouze do roku 1922, kdy se nechal přeložit na notářské místo do Jičína.[362] Tam pak působil osmnáct let, do května roku 1940, kdy ve věku 61 let zemřel. Od roku 1931 byl činný v pražském komorním výboru a byl zřejmě členem váženým, neboť pražská komora věnovala k uctění jeho památky 500 Kč do fondu Gustava Kreimla k podporování chudých vdov a sirotků po notářích.[363]

Karel Bičan

Karel Bičan byl jmenován notářem v Třeboni v roce 1922, bylo to jeho první notářské místo (do té doby byl notářským kandidátem v Týně nad Vltavou),[364] ale ne poslední. V roce 1938 byl jmenován notářem v Pardubicích, ale zřejmě na toto místo vůbec nenastoupil, neboť ještě téhož roku je opět jmenován notářem v Třeboni.[365] Zde zůstal až do roku 1947, kdy byl přeložen na notářské místo v Praze se sídlem na

[358] České právo XVII, 1935, č. 1, s. 7.
[359] Verordnungsblatt XXIII, 1907, č. XIII, s. 200.
[360] SOA Třeboň, KS ČB 1924-1949, dodatky, sign. Pres 13, kart. 12.
[361] Verordnungsblatt XXX, 1914, č. VIII, s. 190.
[362] VMS IV, 1922, č. 4, s. 78.
[363] České právo XXII, 1940, č. 5, s. 38.
[364] Tamtéž IV, 1922, č. 4, s. 31.
[365] VMS XX, 1938, č. 11, s. 130.

Královských Vinohradech.[366] V rozmezí let 1922-1930 byl třikrát zvolen náhradním členem notářské komory v Českých Budějovicích, v roce 1930 a následně 1933 již jejím členem řádným.[367]

Na pamětní desce z roku 1932 v budově třeboňské spořitelny se můžeme dozvědět i o jeho mimonotářských aktivitách.[368] Je zde zvěčněn jako předseda ředitelstva místní Spořitelny a rovněž jako starosta města. Tím byl zvolen 25. ledna 1928 a v této funkci setrval po deset let do 9. června 1938. V tomto roce byl sice také zvolen, ale vzhledem k tomu, že byly podány námitky vůči regulérnosti volby, tak na svou funkci rezignoval a dalších voleb se již neúčastnil. V roce 1937 byl zvolen také členem místní školní rady.[369]

Ladislav Procházka

Viz notářství Trhové Sviny.

3.7.14. Notářství a notáři v Týně nad Vltavou

Notářství

Prvním notářem v obvodu vltavotýnského okresu byl Ján Schuster, který úřad notáře v Týně nad Vltavou zastával v době od 1. ledna 1858 (jmenován byl již koncem roku 1857) do 10. srpna 1874. Z jakého důvodu nebylo notářské místo obsazeno hned v roce 1851, kdy zde bylo úředně zavedeno, není jisté. Osobně se domnívám, že to bylo zřejmě způsobeno všeobecným nedostatkem osob notářského stavu, který byl stejný v celé monarchii. Celkově se v Týně vystřídalo sedm notářů, po již zmiňovaném Jánu Schusterovi nastoupil v roce 1874 notář Bedřich Postler, který do té doby působil jako notář v Lišově. Ke konci jeho úřadování jej zastupoval po krátký čas notář z Lišova, Antonín Lev, který se po Postlerově přeložení do Semil stal novým vltavotýnským notářem. Působil zde pak více jak dvacet let, až do své smrti v srpnu 1903. Po něm pak nastoupil notář Gustav Hess (či Hesz), který zde působil pět let, až do svého přeložení

[366] České právo XXVII, 1947, č. 2.
[367] Příloha č. 20.
[368] Viz příloha č. 36.
[369] SOkA Jindřichův Hradec, AM Třeboň, inventář, s. 10; Tamtéž, inv. č. 230, sign. IIE9, kniha č. 111, s. 50.

do Městce Králové v roce 1909. V úřadě vltavotýnského notáře jej vystřídal Karel Matoušek, který zde působil deset let, než se nechal přeložit do Náchoda. Dalším notářem v Týně nad Vltavou se pak stal Ladislav Kuna, který zde setrval patnáct let, než byl přeložen do Prahy. Posledním vltavotýnským notářem byl v roce 1934 jmenován Kunův náměstek Otakar Stára. Ten ve městě poté úřadoval až do 15. prosince 1950, kdy byl na Stárovo místo určen jako správce notářství Vladimír Štětina.

Je zřejmé, že okres notářství v Týně nad Vltavou byl pro notáře poměrně lukrativním místem. Podle sčítání z roku 1890 zde žilo 17.533 obyvatel, údaje z roku 1900 pak hovoří o 17.370 obyvatelích. V rámci notářské komory v Českých Budějovicích se jedná o sedmý největší notářský okres, co do počtu obyvatel. Nejkratší doba, kterou tu notář v úřadě strávil, je pět let (Gustav Hess), ostatní notáři tu všichni působili vždy deset či více let. Mezi ty nejdéle úřadující patřili Otakar Stára (16 let) Ján Schuster (17 let) a Antonín Lev (20 let). Mezi jednotlivými notářstvími v obvodu českobudějovické notářské komory tak na jednoho notáře připadá nejdelší časový úsek strávený v daném notářství. Pouze pro dva notáře byl Týn nad Vltavou prvním a jediným notářským působištěm, a těmi byli první a poslední vltavotýnští notáři – J. Schuster a O. Stára. Ostatní vystřídali působiště alespoň dvě (notář Bedřich Postler hned šest notářských míst), z toho dva notáři před příchodem do Týna pracovali jako notáři v rámci českobudějovické notářské komory, konkrétně oba dva v Lišově. Pouze notář Ladislav Kuna se nachází mezi zvolenými členy notářské komory v Českých Budějovicích, byl zvolen členem pro léta 1923-1935. Ostatní notáři žádnou funkci v budějovické komoře neměli.

Jak již bylo řečeno výše, notářství v Týně neukončilo svou činnost ani v roce 1945 jako mnohá příhraniční notářství, ani v roce 1951, kdy došlo k postátnění notářské instituce, ale již v prosinci roku 1950, kdy vešlo do rukou správce Vladimíra Štětiny.

Notáři [370]

Ján Schuster

Notář Ján Schuster se stal prvním vltavotýnským notářem. Do úřadu byl jmenován již v červenci roku 1857, jeho nejstarší dochované písemnosti ale pocházejí až

[370] Viz příloha č. 18.

z 1. ledna 1858. Setrval pak jako místní notář až do srpna 1874. Stal se tak se sedmnácti odslouženými roky druhým nejdéle působícím notářem v Týně nad Vltavou

Bedřich Postler

Viz notářství Lišov.

Antonín Lev (1837 - 21. srpna 1903, Týn nad Vltavou)

Viz notářství Lišov.

Gustav Hess (? – 21. dubna 1917, Městec Králové)

Čtvrtým notářem v Týně nad Vltavou byl v roce 1904 jmenován Gustav Hess, v některých pramenech můžeme najít i variantu jména Hesz. Působil zde pak jen pět let do roku 1909, kdy se nechal přeložit do Městce Králové, kde úřadoval až do své smrti v roce 1917.[371]

Karel Matoušek

Po přeložení notáře Hesse nastoupil v roce 1909 nový notář, kterým se stal Karel Matoušek.[372] Bylo to pro něho první působiště a pracoval zde deset let. Roku 1919 se nechal přeložit do Náchoda,[373] ale ani tam nezůstal nastálo a v roce 1927 se nechal přeložit opět, tentokrát do Hradce Králové, kde působil do roku 1950.

Ladislav Kuna (*23. června 1880, Koloděje nad Lužnicí - ?)

Ladislav Kuna se narodil v Kolodějích nad Lužnicí, kde byl jeho otec řídícím učitelem. Studoval na Jirsíkově gymnáziu v Českých Budějovicích v letech 1892-1894, středoškolské vzdělání ale dokončil v Písku. Po gymnáziu absolvoval práva na právnické fakultě pražské univerzity. Po skončení studií nastoupil v roce 1905 jako notářský kandidát dr. Gustava Hesse v Týně nad Vltavou. Pak působil krátký čas v Hronově jako městský tajemník a poté absolvoval soudní praxi u trestního, civilního a obchodního soudu v Praze, odkud se vrátil zpět do Týna, kde byl advokátním koncipientem u Dr. Adolfa Blechy. V Týně ale ještě natrvalo nezůstal, působil totiž ještě jako notářský kandidát a substitut v Českém Brodě, Pacově a Chlumci nad

[371] Verordnungsblatt XXXIII, 1917, č. XIII, s. 237.
[372] Tamtéž XXV, 1909, č. VIII, s. 149.
[373] VMS I, 1919, č. 7, s. 88.

Cidlinou.[374] Do Týna se opět vrátil 26. září 1919, kdy byl jmenován místním notářem[375]s kanceláří v domě čp. 12. Jeho veřejná práce směřovala k povznesení kulturní úrovně hudební a spolkové činnosti města i kraje. Byl organizátorem mnoha koncertů i ochotnických představení. Jako člen týnské jednoty Sokola (členem se stal 3. července 1908)[376] byl předsedou družstva pro postavení a udržování sokolovny v Týně nad Vltavou a také členem musejní komise, ustanovené v roce 1930.[377] Ladislav Kuna byl ženatý s Libuší Pakostovou, která rovněž byla členkou Sokola. Tento svazek ale nevydržel a manželství Kunových bylo 9. prosince 1931 prohlášeno za rozloučené.[378] V roce 1933 byl Ladislav Kuna přeložen na nově zřízené notářské místo do Prahy XIX. - Dejvic.[379] Na závěr několik slov z obecní kroniky, zapsaných při příležitosti jeho odchodu z Týna do Prahy: *„Byl dobrým společníkem, členem všech zdejších spolků, z nichž mnohé štědře obdaroval a jako lidumil dovedl leckdes značným darem zmírniti bídu. Neradi ho proto ztrácíme, přejeme mu zdraví a spokojenost v novém působišti a věříme, že na svůj rodný kraj nezapomene.“*[380]

Otakar Stára (14. února 1895, Sušice – ?)

JUDr. Otakar Stára se narodil 14. února 1895 v Sušici Antonínu Stárovi a Marii Stárové, roz. Škábové. První manželka notáře Stáry se jmenovala Erna (nar. 17. září 1895), ale toto manželství bylo brzy rozloučeno.[381] Se svou druhou, o dvacet let mladší manželkou Růženou, za svobodna Pavlovskou (nar. 17. února 1915), měl tři děti – Marii (nar. 14.května 1940), Otakara (nar. 22. června 1943) a Antonína Josefa.

Notářem v Týně nad Vltavou byl JUDr. Stára jmenován v roce 1934 a byl jím až do převzetí týnského notářství do rukou správce Vladimíra Štětiny v roce 1950. Před příchodem do Týna působil jako substitut v několika místech - v Praze, kde bydlel na Vinohradech, v Korunní třídě č. 52 a před příchodem do Týna byl substitutem v Hluboké nad Vltavou. Jeho domovem v Týně a zároveň i jeho kanceláří byl Brašov čp. 262.[382] Jako notáři se mu pravděpodobně dařilo, protože jako u jediného z notářů se

[374] František SEKANINA: Album reprezentantů všech oborů veřejného života československého, Praha 1927, s. 1029.
[375] VMS I, 1919, č. 7, s. 88.
[376] SOkA Č. Budějovice, Sokol - tělovýchovná jednota Týn nad Vltavou, inv. č. 19, sign. I/b-3, kniha č. 19.
[377] SOkA Č. Budějovice, Družstvo pro postavení a udržování sokolovny Týn n. Vltavou, kronika, s. 1.
[378] Tamtéž , inv. č. 222, sign. C/1/a-71, kniha č. 209.
[379] VMS XV, 1933, č. 6, s. 94.
[380] SOkA Č. Budějovice, AM Týn nad Vltavou, Kronika města Týn nad Vltavou, s. 167.
[381] TAMTÉŽ, inv. č. 223, sign. C/1/a-72, kniha č. 210.
[382] SOkA Č. Budějovice, Sbírka soudobé dokumentace, Policejní přihlášky, krabice č. 136.

mi u něho podařil doložit automobil. Zřejmě byl ale pro výkon jeho povolání nezbytný, protože musel často úředně jezdit za lidmi do okolních vesnic.

3.7.15. Notářství a notáři ve Vyšším Brodě

Notářství

Historie notářství ve Vyšším Brodě započala v roce 1871, kdy byl jmenován první zdejší notář, který ale začal úřadovat až počátkem roku následujícího. Byl jím Friedrich Nitsche, který původem pocházel z Rakouska. Úřadoval zde až do roku 1909, kdy mu zdravotní stav v další práci bránil a on na svou funkci rezignoval. Vzhledem ke svým dalším aktivitám (poslanec zemského i říšského sněmu) byl často zastupován substituty. V roce 1910 jej v úřadě vystřídal notář Karel Hegenbart, který poté ve Vyšším Brodě působil třináct let, až do roku 1923, kdy se nechal přeložit do Litoměřic. Jeho nástupcem se stal již velmi zkušený notář Josef Schenk, který ale ve městě působil jen pouhé tři roky. V roce 1926 byl vyšebrodským notářem jmenován Josef Hartmann. Ten se stal i zdejším notářem posledním, neboť notářství ve Vyšším Brodě nebylo již po roce 1945 obnoveno a obyvatelstvo, které zde po odsunu Němců zbylo, se muselo napříště obracet k notáři do Českého Krumlova.

Notářství ve Vyšším Brodě je v rámci notářské komory v Českých Budějovicích notářstvím, kde se vystřídalo nejméně notářů. Tato situace byla ale také z velké části způsobena tím, že zde notářský úřad poměrně pozdě vznikl (1871) a také brzy zanikl (1945), takže oproti některým notářstvím, která působila již od roku 1851 do roku 1951, existovalo o dvacet šest let kratší dobu. I tak zde ale místní notáři zůstávali poměrně dlouhou dobu, kromě Josefa Schenka, který zde úřadoval jen tři roky, zbývající notáři pak let třicet sedm (F. Nitsche), třináct (K. Hegenbart) a devatenáct (J. Hartmann). Pro dva z notářů byl Vyšší Brod místem prvním a zároveň také jediným. Zbylý dva notáři vystřídali míst několik, především Josef Schenk byl zřejmě často se svým místem nespokojený, neboť jich vystřídal celkem šest, Vyšší Brod pak byl jeho místem posledním. Dva z vyšebrodských notářů byli členy českobudějovické notářské komory, Friedrich Nitsche po jedno funkční období dokonce jejím prezidentem.[383] Notáři se

[383] Viz příloha č. 20.

aktivně podíleli i na vedení města a mnoha místních spolků, a nejenom notáři, aktivní byli i jejich náměstci, především náměstci notáře Nitscheho – syn Friedrich Hans Nitsche a Adolf Stiný.

Přestože by se podle dnešních poměrů zdálo, že notářský okres ve Vyšším Brodě neměl příliš obyvatel, opak je pravdou. Podle sčítání z roku 1890 zde žilo 17.010 obyvatel a s tímto počtem se mezi notářstvími v rámci českobudějovické notářské komory řadil Vyšší Brod na deváté místo, tedy někam do poloviny.

Notáři [384]

Friedrich Nitsche (*23. června 1835, Innsbruck – 4. prosince 1923, Vyšší Brod)

Friedrich Nitsche se narodil 23. června 1835 v Innsbrucku do česko-německé rodiny. Středoškolská studia strávil na gymnáziu tamtéž, práva absolvoval ve Vídni a Innsbrucku. Po právnických studiích (doktorát získal v roce 1860) absolvoval nejprve advokátní praxi v Zell am See, Schärdingenu a Salzburgu. Jako advokát působil od roku 1868 v Neufeldenu v Dolním Rakousku až do roku 1871, kdy se stal prvním notářem ve Vyšším Brodě, kde se také usadil. Byl ženatý a s manželkou Karolínou, rozenou Schärding (3. 2. 1840, Innsbruck – 30. 9. 1895, Vyšší Brod), měl syna Friedricha Hanse (nar. 14. října 1864 v Schärdingenu), který šel v otcových šlépějích a působil rovněž jako notář, nejprve v Kaplici, poté v Horní Plané a Chomutově, a také dceru Franczisku (narozena 19. července 1865 v Salzburgu). Ta zůstala svobodná, s otcem žila ve společné domácnosti v domě na náměstí čp. 66 a starala se o něho po matčině smrti.[385]

Jako notář ve Vyšším Brodě pracoval Dr. Nitsche 39 let - od roku 1871 až do roku 1909, kdy odešel na odpočinek. V rámci českobudějovické notářské komory fungoval po svém zvolení v roce 1885 čtyři roky jako její prezident.[386] Ve Vyšším Brodě zastával řadu veřejných funkcí, po řadu let byl členem obecního zastupitelstva a deset let strávil ve funkci starosty (1875-1884). Za jeho působení byla vystavěna nová školní budova, založeny městské lázně, renovována radnice a založen městský park.[387] Byl členem mnoha komisí a rad - mimo jiné byl členem městského dobrovolného hasičstva (byl dokonce jeho zakladatelem), výboru pro stavbu pomníku Adalberta Stiftera, zemědělské rady, státní úvěrní kontrolní komise a působil jako jeden z volených ředitelů Zemské

[384] Viz příloha č. 19.
[385] SOkA Č. Krumlov, Sčítání obyvatel Vyšší Brod, fasc. 1.
[386] Příloha č. 20.
[387] SOkA Č. Krumlov, AM Vyšší Brod, inv. č. 579, Kronika města Vyššího Brodu, s. 143, 226, 242.

banky Království českého. Zajímal se nejenom o politiku regionální, ale i o tu zemskou. Byl poslancem zemského sněmu v letech 1877-1913 (jako německý liberál) a rovněž i říšské rady v rozmezí let 1878-1916 (zástupce předsedy stálého výboru pro reformu civilních procesů a trestního práva, od roku 1896 předseda volného sdružení německých liberálních poslanců za města a obce z Čech). V roce 1899 (2. prosince) byl zvolen čestným občanem města Českých Budějovic a celkem mu bylo uděleno čestné občanství v dalších deseti jihočeských městech.[388]

Friedrich Nitsche v roce 1909 musel odstoupit ze svého úřadu pro dlouhověkost, při té příležitosti mu bylo ministerstvem spravedlnosti uděleno uznání za prospěšnou činnost.[389] Zemřel však až po dlouhé a těžké nemoci 4. prosince 1923.[390] Jeho posledním přáním bylo, aby jeho tělo bylo do hrobu uloženo za zvuků pochodu Andrease Hofera.[391] V kronice se o něm při této události můžeme dočíst následující slova: *„Byl to spořádaný Němec, požíval i u Čechů nejvyššího uznání. Při veškeré veřejné činnost si Dr. Nitsche zachoval lidský charakter a nezatěžoval se pozemskými statky.“*[392] Ve Vyšším Brodě se dnes na památku této významné osobnosti nachází Obelisk Friedricha Nitscheho, v Českém Krumlově se podle něho přibližně v rozmezí let 1900-1918 nazývala i jedna z ulic – Dr. Nitscheplatz (dnes ulice Na louži).[393] Rodinný hrob stále existuje při zadní stěně vyšebrodského kostela a kromě Dr. Nitscheho je tam pohřbena i jeho manželka Karoline, jeho snacha Gisela a vnuk Wolfgang.[394]

Karl Hegenbart (1. května 1876, Walbine okr. Litoměřice - ?)

Po notáři Bedřichu Nitschem byl do Vyššího Brodu roku 1909 dosazen Karl Hegenbart. Ten se narodil 1. května 1876 poblíž Litoměřic a do Vyššího Brodu se přistěhoval i se svou ženou Emmou (nar. 22. června 1890) a narodilo se jim zde i jejich jediné dítě – dcera Gertruda (23. července 1915). Bydleli v pronajatých místnostech v domě čp. 176.[395]

---

[388] Jiří CHVOJKA: Čestní občané města Českých Budějovic, České Budějovice 1998, s. 20.
[389] Verordnungsblatt XXV, 1909, č. XVIII, s. 306.
[390] Marie LIŠKOVÁ: Slovník představitelů zemské samosprávy v Čechách 1861-1913, Praha 1994, s. 214; SOkA Český Krumlov, AM Vyšší Brod, inv. č. 579 Kronika města Vyšší Brod 1878-1937, s. 143, 242; www.encyklopedie.ckrumlov.cz/osobno_frinit.xml.
[391] SOkA Č. Krumlov, AM Vyšší Brod, inv. č. 579, Kronika města Vyšší Brod 1878-1937, s. 243.
[392] Tamtéž, s. 242.
[393] www.ckrumlov.cz/cz1250/mesto/histor/i_nazvul.htm.
[394] Viz příloha č. 33.
[395] SOkA Č. Krumlov, Sčítání obyvatelstva Vyšší Brod, fasc. 1.

Notář Hegenbart působil ve Vyšším Brodě třináct let, poté se nechal přeložit do svého rodného kraje, na uvolněné notářské místo do Litoměřic.[396]

Josef Schenk (? – 1926, Vyšší Brod)

Předposlední vyšebrodský notář byl jmenován pro tento soudní okres v roce 1923,[397] působil zde ale pouze do roku 1926, kdy zde zemřel. Vyšší Brod ale rozhodně nebyl jeho místem prvním, vystřídal totiž celkem šest notářských míst. Jeho kariéra samostatného notáře začala již v roce 1876 v Novém Jičíně, ještě téhož roku byl přeložen na notářské místo do Plumlova, kde poté působil až do roku 1891.[398] Tohoto roku byl přeložen do Jevíčka a odtud pak o šest let později do Břeclavi. Tam úřadoval do roku 1905, kdy se nechal přeložit do Jihlavy. Ta byla jeho nejdelším působištěm – zůstal zde osmnáct let až do roku 1923, kdy se nechal přeložit do Vyššího Brodu. Kdyby zde v roce 1926 nezemřel,[399] je možné, že by na seznamu jeho působišť ještě nějaké další přibylo. Josef Schenk je tak jedním z notářů, kteří vystřídali nejvíce notářských míst a také jedním z mála notářů českobudějovické notářské komory, kteří kromě Čech působili na Moravě. Na otázku co notáře Schenka vedlo k tomu, že po pěti moravských notářských okresech nakonec zakotvil ve Vyšším Brodě, nám prameny bohužel nedokážou odpovědět.

Josef Hartmann

Jako poslední vyšebrodský notář byl jmenován v roce 1926 Josef Hartmann.[400] Ten zde poté působil devatenáct let až do roku 1945, co se s ním na konci druhé světové války stalo, si lze jen domýšlet. Vzhledem k tomu, že se jednalo o notáře německé národnosti, je nejpravděpodobnější možností, že byl odsunut do Rakouska či Německa jako někteří jeho kolegové. To je ale již jen pouhá spekulace.

[396] VMS V, 1923, č. 3, s. 56.
[397] Tamtéž, s. 151.
[398] Verordnungsblatt VI, 1891, č. VIII, s. 79.
[399] České právo VIII, 1926, č 6, s. 60.
[400] VMS VIII, 1926, č. 11, s. 156.

3.8. Býti notářem

Na otázku jaké to bylo, býti notářem, se bude těžko hledat odpověď. Informace, které podávají prameny a literatura, jsou značně rozporuplné, záleží na tom, kdo je autorem. Jisté je, že většina notářů považovala své povolání za prestižní zaměstnání, jen nahlížení veřejnosti bylo různé. Následující kapitola si klade za cíl podívat se na postavení notářů ve společnosti s přihlédnutím k názorům všech zúčastněných stran. Zajímala mě tedy sebereflexe notářů samotných, ale i pohled na notáře očima veřejnosti a ostatní právnické obce. Tato kapitola vychází především z údajů shromážděných k jednotlivým notářům v rámci jejich biogramů, obsažených v samostatné kapitole. Podkladem jsou ale také některé články z odborných právnických časopisů, kde notáři reagují na své postavení a všeobecnou situaci notářství v dané době.

„U nás notářství až do doby nejnovější, pokládáno za ústav, který se jen z milosti trpí a udržuje se nad vodou jen kvůli výživě několika „hladových“ notářů, zkrátka dle obecního úsudku jest lid tu pro notáře a nikoliv notář pro lid. Nedostatek sil působil rovněž neblaze, neboť následkem toho hlásil se, kde komu se znechutilo působení soudcovské, anebo komu při soudu nedostávalo se vyhlídek na postoupení, k notářství, i byl jist, že při nedostatku sil místo notářské jemu uděleno bude.“ [401] Takovéto stesky můžeme nalézt na nazírání veřejnosti na notářský stav v druhé polovině 19. století, zároveň ale autor tohoto článku, vydaného v roce 1876, dodává, že situace se po vydání nového notářského řádu v roce 1871 zlepšila a prestiž úřadu notáře v očích veřejnosti i právnické obce již stoupla a noví kandidáti notářství se k tomuto povolání rádi hlásí.[402]

V článku Stanislava Pavlíčka v notářském časopise *České právo*, který se nazývá *Notář a jeho stav*,[403] a je výňatkem z autorovy přednášky, se v roce 1923 můžeme dočíst o sebereflexi notářů na své povolání mnoho zajímavého. Podle autora zaujímá notář dvojí postavení, jako důvěrník lidu a jako pověřenec vlády. *„Je však neodvislý, volný, svobodný, vázaný pouze zákonem a toto povolání mu nejlépe svědčí, jakož i státu, v němž je notář postaven na důležité místo, jakého si zaslouží.“*[404] Jako cíl notářského povolání vidí autor, aby notáři svou naprostou poctivostí, nestranností a sloužením lidu v jeho potřebách udrželi a rozmnožili si důvěru lidu dole, a tím ji zároveň čím dál víc získávali nahoře. Notář je dle Pavlíčka důležitým činitelem, rádcem a tajemníkem stran

[401] J. Strakatý, Význam notářství v životě právním, Právník 15, 1876, č. 2, s. 41-42.
[402] Tamtéž.
[403] České právo V, 1923, č. 4, s. 31-33.
[404] Tamtéž, s. 31.

v záležitostech jejich právních, jako je jim dobrý a starostlivý lékař v záležitostech fyzického stavu. Považuje dokonce své povolání za vznešenější než soudcovské, neboť soudci násilím nutí ke shodě, kdežto notář shodu stran konstatuje a sepisuje. Dále také říká, že: *„Praxe ukazuje, že dobrý notář svou prozíravostí, svou právnickou zdatností, svou nestranností a bedlivostí, předejde všem neshodám a sporům.“*[405] O oblíbenosti svého povolání mezi notáři svědčí i ten fakt, že se toto povolání v některých rodinách dědilo. Tak se nám některá jména ve věstnících ministerstva často opakují. Často se může jednat pouze o shodu jmen, ale v mnoha případech tomu tak není. Mladí notářští kandidáti nejednou vykonávali notářskou praxi v kanceláři svých otců, někdy po nich i tyto kanceláře přebírali. V rámci českobudějovické notářské komory se vyskytují pouze dva případy působení otce i syna. Ladislav Procházka působil v Jindřichově Hradci, jeho syn stejného jména v Trhových Svinech a Třeboni. Friedrich Nitsche byl notářem ve Vyšším Brodě, jeho syn Friedrich Hans Nitsche notářem v Kaplici a Horní Plané. V této rodině pak byla ještě jedna notářská generace, když syn hornoplanenského notáře se rovněž stal notářem, za své působiště si ale zvolil Rakousko, odkud rodina původně pocházela. Další notáři pak měli syna respektive otce v městech mimo českobudějovickou notářskou komoru. Alois Brunbauer měl otce stejného jména v Bechyni, syn Václava Ebenstreita Hugo působil v Plzni, kde před ním působil i jeho otec, Antonín Mokrý byl synem notáře stejného jména v Praze, a další a další.

Jak je vidět z předchozího odstavce, měli notáři o sobě mínění značně vysoké. Trochu jiný byl ale pohled na notáře očima advokátů, v Českém právu se často objevují obrany notářů proti názorům advokacie na notářské povolání. Některé útočné články advokátů dokonce navrhují notářství úplně zrušit a jejich pravomoci rozdělit mezi ostatní právnická odvětví. Obrana na tento názor se objevila v Českém právu z pera významného českého notáře Jaroslava Čulíka,[406] který tak reagoval na článek V. Jacquesa v časopise Česká advokacie, kde Jacques navrhuje, aby byl zrušen notářský řád a notářství vůbec, a notáři aby splynuli s advokacií. Jaroslav Čulík ve svém článku dokazuje důležitost notářského povolání, obrací se i do daleké minulosti. Tvrdí, že advokacie se na notáře dívá s úzkoprsou nepřejícností. Vyjadřuje se ale také v tom smyslu, že notářství chce s advokacií v dobrém vycházet, a že je třeba reformy, která by přesně stanovila hranice mezi těmito dvěma odvětvími. Ke sporům mezi těmito profesemi asi docházelo poměrně často a většinou kvůli pravomocem. Často můžeme

[405] České právo V, 1923, č. 4, s. 32.
[406] Tamtéž I, 1919, č. 6, s. 1-4.

v nekrolozích některých významných notářů najít větu v tom smyslu, že zemřelý notář vycházel se všemi lidmi, dokonce i s místními advokáty, anebo že byl všeobecně oblíben, i u advokátů. Z četnosti těchto poznámek jasně vyplývá, že dobrý vztah mezi notáři a advokáty nebyl jevem příliš obvyklým.

Notáři se ale neprezentovali pouze svou notářskou praxí, na nazírání na jejich osoby i stav jako takový měla velký vliv i jejich další činnost. Mnoho notářů se angažovalo v politice, a to jak v té komunální, tak i v té dnešními slovy řečeno vrcholné. Hned několik notářů bylo poslancem na zemském či říšském sněmu. Byli to Friedrich Nitsche z Vyššího Brodu, František Fáček a Antonín Maděra z Jindřichova Hradce, Gregor Kardasch a František Krauss z Českého Krumlova a Edwin Feyerfeil z Nových Hradů. Někteří z nich zvládali dokonce jak sněm říšský, tak i zemský. V době jejich nepřítomnosti je často zastupoval v notářském úřadě nějaký substitut. To účast v politice komunální už žádné zastupování nevyžadovala. Vysoké procento notářů se aktivně podílelo na vedení měst, ve kterých působili. Někteří byli členy městského zastupitelstva, mnozí pak zvoleni samotným starostou. K tomu ale většinou docházelo spíše ve městech menších (ne vždy), kde býti „panem notářem“ pro místní lidi už něco znamenalo a studovaných lidí zde také tolik nežilo. Tak můžeme mezi starosty najít například Friedricha Nitscheho ve Vyšším Brodě, Aloise Wolfa v Nové Bystřici, Karla Bičana v Třeboni, Antonína Maděru v Lišově, Gregora Kardasche a Františka Krausse v Českém Krumlově a mnozí další. Kromě obecního zastupitelstva bývali někteří notáři také členy zastupitelstva okresního, například Karel Havelka v Českých Budějovicích. Kromě těchto odborů činnosti bývali notáři také členy různých komisí, rad a dalších institucí, jak na regionální, tak i na celostátí úrovni. Například vyšebrodský notář Friedrich Nitsche byl voleným ředitelem Zemské banky Království českého,

Význam notáře mohl růst rovněž díky činnosti ve stavovských organizacích. Nejprve zde byly funkce v rámci jednotlivých notářských komor, ať už se jednalo o funkci člena výboru, náměstka výboru anebo samotného presidenta komory. Prestižnějším místem samozřejmě bylo být presidentem větší komory, například Pražské, než komory menší čítající jen malý počet notářů. Kromě komor zde ještě existovala Jednota notářů v království Českém, založená v roce 1867, jejímž cílem bylo pomáhat vědeckému vzdělávání se svých členů v oboru a zvelebovat povolání notáře, a také Spolek československých notářů, založený v roce 1871.[407] V obou těchto institucích opět

[407] Ad notam, Jubilejní číslo k 10. výročí obnovy notářství v České republice, Praha 2003, s. 8.

existovala celá řada různých funkcí, díky nimž se mohl notář dobře prezentovat. Svůj spolek měli i kandidáti notářství, takže již budoucí notář mohl nabýt důležitosti a stát se známým u notářské veřejnosti ještě před samotným jmenováním do úřadu notáře. Profesní prestiž a schopnost tzv. „udělat si jméno“ skýtala i možnost publikování do odborných časopisů, případně i podíl na jejich redakci. V případě notářů se jednalo o časopis Právník, kde byly publikovány články ze všech odvětví právnické činnosti, ať už se jednalo o notářství, advokacii či soudnictví. Hlavním periodikem pro notáře byl ale především časopis České právo, jehož vydávání měl na starosti již výše zmiňovaný Spolek notářů československých. České právo ale bylo vydáváno až od roku 1919, takže v dřívější době jiná možnost než psát do Právníka nebyla, tedy pokud chtěl notář psát česky, v jiném případě zde ještě existoval německy psaný časopis Zeitschrift für Notariat und freiwillige Gerichtsbarkeit in Österreich, který vydával Spolek rakouských notářů. Mnoho notářů českobudějovické notářské komory do všech těchto časopisů přispívalo. Množstvím příspěvků do Českého práva vynikal trhovosvinenský notář Alois Žofka, na redakci časopisu Právník se zase podílel například jindřichohradecký notář František Fáček. Notáři z obvodu Notářské komory v Českých Budějovicích se také aktivně podíleli na činnosti všech notářských organizací. U vlastní komory se to dá předpokládat, ale po jejím zániku se tito notáři objevovali i mezi členstvem komory Pražské, a to velmi často. Snad v každých volbách byl někdo z notářů, zmiňovaných v této práci, zvolen do užšího výboru komory. Někdy se ale stali členy až po svém přeložení do Prahy či některého notářského okresu v její blízkosti. Nejvýznamnějším členem pražské notářské komory byl Václav Svoboda, původně třeboňský, pak pražský notář, který byl dlouhá léta místopředsedou a byl mezi všemi notáři velmi vážený. Různé funkce měli notáři českobudějovické notářské komory v rámci Spolku notářů československých, ale tady to nebylo zas až tak časté. V rámci profesní kariéry mohli být notáři ještě zvoleni jako přísedící disciplinárního soudu v Brně (českobudějovický notář Emanuel Touš) nebo být zkoušejícími na notářských zkouškách (již zmiňovaný Václav Svoboda).

Nejen prací živ je člověk, praví jedno české přísloví, a tak tomu bylo i u notářů. Jejich práce spolková a na poli kulturním byla rovněž velmi významná. Samozřejmě že spolková činnost byla odrazem své doby jako takové a snad každý člověk na konci 19. století a v první polovině 20. století do nějakého spolku patřil. Nejinak tomu mohlo být i u notářů, mnoho z nich se ale na zakládání různých spolků také aktivně spolupodílelo, financovalo je a dokázalo pro ně nadchnout i druhé. Ve větších městech již většinou

nějaké spolky byly, a tak přišli notáři k již „hotovému“, ale i zde byla šance pro další rozvoj a nové věci. Ve městech menších žilo jen nevelké množství tzv. „lokálních elit“[408] a vzdělaného obyvatelstva, ke které si dovolím notáře počítat, a to mohl být jeden z důvodů, proč na venkově spolková činnost nefungovala v tak velké míře a notáři se zde často ve spolcích prosazovali. Tak se například trhovosvinenský notář Moric Schäfer (podle jména Němec, ale národnostně Čech) rozhodl pro založení Sboru dobrovolných hasičů a na jeho fungování také přispíval ze svých vlastních zdrojů, rovněž tak vyšebrodský notář Friedrich Nitsche. Mnoho notářů patřilo v rámci různých spolků do jejich vedení, ať již jako prezident, předseda či starosta nebo jejich nejbližší spolupracovník, zástupce. Často notáři zastávali těchto funkcí hned několik, tak například lišovský notář Antonín Maděra byl starostou Sokola, Matice školské, prvním náměstkem starosty Zemské ústřední hasičské jednoty, členem Okrašlovacího spolku, členem místní školní rady, notářské komory, členem okresního zastupitelstva a také starostou města, později také poslancem. Kolik času mu pak zbývalo na samotné úřadování v jeho kanceláři, je otázkou. Mezi spolky, kam patřili notáři nejčastěji, se dá jednoznačně počítat Sokol, což bylo určitě způsobeno jeho rozšířeností, nepočítám-li ovšem Spolek notářů československých, jehož členy byli všichni notáři. Dalšími spolky, mezi jejichž členy se notáři počítali, byly: Českobudějovická Beseda, Matice školská, okrašlovací spolky, spolky pro založení muzeí, Sbory dobrovolných hasičů, tělocvičné spolky, různé zpěvácké spolky a mnohé další. Účast v některých spolcích byla podmíněna rovněž národnostně, takže těžko bychom národnostně německého notáře hledali například v Sokole a naopak zase českého notáře ve spolku Turnverein.

Veškerá politická, veřejná, kulturní a další mimoúřední činnost měla na postavení notářů určitě nemalý vliv. Jednak se stali veřejně známými osobami, navazovali různé kontakty a získávali si v očích veřejnosti určitou prestiž, samozřejmě že díky všem těmto faktům také měli více zákazníků, a tedy si polepšili i finančně. Tím že byli uznáváni jako samostatné osobnosti, působili určitě v dobrém i na pohled veřejnosti na notáře a notářství jako takové.

[408] Jak o nich hovoří například Lukáš FASORA ve své knize *Svobodný občan ve svobodné obci?* Občanské elity a obecní samospráva města Brna 1851-1914. Praha 2007.

3.9. Migrace notářů

Každý z notářů za svůj profesní život musel několikrát podstoupit stěhování, některý méně, jiný více. Po dokončení právnických studií musel každý adept notářského stavu absolvovat praxi, tu většinou strávil na několika místech republiky. Po této praxi ale málokterý z notářů ihned nastoupil na některé volné notářské místo, to se v době dostatku zájemců o notářskou práci dávalo pouze notářským kandidátům s dlouholetou praxí. Období, kdy prestiž tohoto povolání nebyla zas až tak vysoká a zvažovalo se jeho zrušení, zase bylo na kandidáty notářství chudší, a tudíž šance na uplatnění byla větší. I když se ale notářskému kandidátovi podařilo získat místo samostatného notáře, ne vždy to bylo v takovém notářském okrese, který by se mu zamlouval. A tak mnohdy docházelo k tomu, že z neatraktivních lokalit notáři často odcházeli pryč. Důvodů ke změně místa ale mohlo být několik, pokusím se je představit na praktických příkladech notářů z českobudějovické notářské komory.[409]

Jedním z hlavních důvodů odchodu z notářského místa mohla být, jak již bylo výše naznačeno, nelukrativnost daného okresu. Každý notářský okres byl jinak velký a žil v něm jiný počet obyvatel, na různé finanční úrovni. Velká města byla vždy pro notáře lákavější než města malá, například ve Chvalšinách či na Hluboké byla fluktuace notářů velmi vysoká, oproti tomu v takových Českých Budějovicích, Českém Krumlově či Jindřichově Hradci minimální či žádná. Již zmiňované Chvalšiny a Hluboká byli vždy pro začínající notáře jakýmsi odrazovým můstkem v jejich kariéře, zdrželi se zde jen nejkratší možnou dobu a nechali se přeložit na jiná místa. Pro sedm z jedenácti hlubockých notářů byla Hluboká prvním notářským místem, ze kterého záhy odešli. Další dva notáři měli již nějaké zkušenosti z jiných míst, ale také se po čase nechali z Hluboké přeložit. Jen dva notáři zde zůstali až do konce svého úřadování. Kromě jediného notáře, který v úřadě hlubockého notáře působil osmnáct let (Jaroslav Lichka), ostatních deset notářů strávilo na Hluboké méně než deset let, dva z nich dokonce rok jediný. Obdobná situace byla i ve Chvalšinách, opět zde za dobu existence notariátu působilo jedenáct notářů, z toho devět zde začínalo svou notářskou kariéru. Ze všech jedenácti notářů strávilo devět notářů ve městě méně než pět let, další pak let sedm a pouze jediný notář se zde opravdu zabydlel a úřadoval zde let 26. Podobná situace pak byla ještě v Lišově a Lomnici nad Lužnicí. Tyto čtyři notářské okresy patří také mezi pět nejmenších v rámci českobudějovické notářské komory. Oproti těmto nepříliš

[409] Viz přílohy č. 22 a 23.

oblíbeným okresům stála již výše zmiňovaná velká města. Například z osmi jindřichohradeckých notářů odešel na jiné působiště pouze jediný, ze třinácti budějovických notářů odešli na jiná místa dva notáři, ale oba si rozhodně nepohoršili, jeden odešel do Jindřichova Hradce, druhý do Prahy. Z Českého Krumlova pak z deseti notářů neodešel dobrovolně žádný notář, nedobrovolně dva, jeden český notář se zabráním Sudet, a pak zase na konci druhé světové války německý notář, který byl odsunut do Rakouska.

Jiným důvodem pro odchod z některého notářství v rámci českobudějovické notářské komory byla další kariéra. Někteří notáři odcházeli do Prahy či jiných měst, aby to měli blíž k vykonávání nějaké další funkce. Například v rámci již spojené pražské notářské komory po roce 1935, anebo třeba ve Spolku notářů československých, či díky svým aktivitám v notářském časopise České právo. To je třeba případ trhosvinenského notáře Aloise Žofky, který byl v rámci Českého práva velmi aktivní.

Třetím důvodem pak byla snaha získat místo ve svém rodišti či alespoň v jeho blízkosti. To je příklad jindřichohradeckého notář Vojtěcha Kaplického, notáře z Lomnice nad Lužnicí Jindřicha Bürgla a jeho přeložení do Vodňan a mnoha dalších. Pakliže se to netýkalo rodiště přímo notáře, tak často jeho manželky. Například notář Emanuel Vlasák se nechal přeložit z Kaplice do Třeboně, odkud pocházela jeho manželka a spolu pak žili v jejím rodném domě.

Častým důvodem ke změně místa mohlo být také hned několik důvodů najednou. Během v této práci sledovaného období došlo též k několika migracím nedobrovolným, jak již bylo naznačeno výše. Jejich důvodem byla druhá světová válka. Se zabráním Sudet se čeští notáři v Českém Krumlově a Kaplici odstěhovali do vnitrozemí a obsadili nová místa. Naopak zase na konci války museli odejít všichni němečtí notáři, kteří byli zatčeni a později repatriováni do Rakouska či Německa. Důvodů ke stěhování notářů se určitě našlo mnohem více, ale už by to byly pouze domněnky a spekulace nepodložené prameny.

Mezi nejčastější místa, kam se notáři z českobudějovické notářské komory stěhovali, patřila notářství v obvodu notářské komory v Praze. Z padesáti notářů, kteří byli přeloženi mimo obvod českobudějovické notářské komory, jich 23 zamířilo do obvodu notářské komory v Praze, devět do notářské komory se sídlem v Mostě a osm do plzeňské komory. Pražská i plzeňská notářská komora sousedila s českobudějovickou, takže to nebylo stěhování příliš daleko, jaký ale byl důvod k odchodu do komory mostecké, je otázkou. Snad odsud tito notáři pocházeli, ale tato myšlenka není nijak

podložena fakty. Naopak žádný notář neodešel přímo do komory v Kutné Hoře, Brně a Opavě. To ale neznamená, že tam nemohl působit později. Vůbec se dá říci, že málokdy odcházeli notáři z Čech na Moravu a naopak, i když najdou se i výjimky. Například vyšebrodský notář Josef Schenk vystřídal před svým příchodem do Vyššího Brodu pět moravských notářských okresů. Jaký byl jeho konečný důvod k zakotvení v Čechách, nevíme.

Mezi nejčastější místa, odkud notáři do některého notářství v obvodu notářské komory v Českách Budějovicích přišli, patřila notářství v obvodu notářské komory v Plzni – devět notářů - a notářství v obvodu notářské komory v Praze. Opět je možné, že to souvisí s tím, že tyto komory spolu s budějovickou sousedily. Naopak zase notářskou komorou, ze které do komory v Českých Budějovicích nikdo nepřišel, byla ta v Opavě a Olomouci. Celkem přišlo z jiných komor 25 notářů. Toto číslo je o polovinu menší než u odchodů notářů, dá se tedy říci, že všeobecně notáři s českobudějovické notářské komory více odcházeli, než že by do ní z jiné komory přicházeli.

Za první republiky patřilo k Československu ještě Slovensko a Zakarpatská Rus, není ale žádný doklad o tom, že by některý notář z notářské komory v Českých Budějovicích kdy v některé z těchto oblastí působil.

Ke stěhování ale docházelo i v rámci českobudějovické notářské komory, všechny důvody byly stejné jako u migrací předchozích. Notáři se stěhovali kvůli další kariéře, výnosnosti úřadu, blízkosti rodného města či rodného města své ženy. Počty notářů takto měnících své místo jsou ale mnohem nižší.[410] Jestliže v předchozích údajích figurovalo číslo padesát pro notáře, kteří byli přeloženi mimo komoru, a 25 pro notáře, kteří do komory byli přeloženi, zde je souhrnné číslo pouze třináct. Přitom nejvíce notářů do jiného notářského okresu v rámci českobudějovické notářské komory odešlo z Lišova – čtyři, z toho dva do Týna nad Vltavou, a poté tři notáři z Kaplice. U ostatních notářství to byl vždy notář jeden nebo žádný.

[410] Viz příloha č. 21.

3.10. Konec notářské komory i jednotlivých notářství

Od druhé poloviny třicátých let dvacátého století docházelo k postupnému slučování jednotlivých komor s notářskou komorou v Praze. Nejprve byla výnosem ministerstva spravedlnosti ze dne 6. listopadu 1935 číslo 55697 s platností od 1. ledna 1936 přičleněna Notářská komora v Českých Budějovicích. Všechna notářství do té doby spadající pod českobudějovickou notářskou komoru od tohoto data musela všechny záležitosti řešit v Praze. Zřejmě ale toto spojení bylo přáním samotných notářů, neboť se například můžeme dočíst v článku Jaroslava Čulíka,[411] Notářstvo v prvém desetiletí trvání naší republiky, doslovně, že: *„Jest známo, že malé komory s radostí se slučují s jinými, tak Písecká s Plzeňskou a takto sloučená, Plzeňská, Jičínská, Táborská a Kutnohorská s Pražskou a zbývající ještě dvě komory České Královéhradecko-Chrudimská a Českobudějovická touží po sloučení.*“[412] Slučování komor pak ve svém článku odůvodňuje tím, že větší komory dokážou lépe řešit stavovské problémy, mají více personálu i prostředků pro řešení problémů. Přesto ale jihočeští notáři měli potřebu se po připojení i nadále nějakým způsobem organizovat a scházet, a tak již 11. března 1939 konali ustavující valnou hromadu Odboru Spolku notářů československých. Důvodem vzniku tohoto odboru měla být možnost přímé spolupráce ve věcech stavovských pro jihočeské notáře i kandidáty notářství. Mnozí notáři se začali spontánně setkávat již od roku 1938, a proto pro ně vytvoření tohoto odboru bylo velmi vítané. Předsedou odboru byl zvolen Matěj Ševcovic, notář v Českých Budějovicích, náměstkem předsedy Dr. Růžička, notář v Písku, jednatelem Dr. Alois Žofka, notář v Trhových Svinech a pokladníkem Dr. Tesař, kandidát notářství v Netolicích. Členy pak notáři Karel Bičan z Třeboně, Jaroslav Lichka z Hluboké a Miroslav Tuscher z Mirovic. Čestným předsedou nově vzniklého odboru byl jmenován zasloužilý stavovský pracovník a dlouholetý předseda českobudějovické notářské komory Emanuel Touš. Jak je vidno z míst, odkud pocházeli jednotliví notáři, nebyl tento odbor určen již jen pro členy původní českobudějovické notářské komory, ale jeho oblast působení zasahovala i do obvodů bývalých notářských komor v Písku a Táboře. Schůzky nově založeného odboru měly být konány zhruba jednou měsíčně a měly se na

[411] České právo X, 1928, č. 8, s. 70.
[412] K sloučení českobudějovické komory s pražskou, o kterém se píše v citovaném článku z roku 1928, došlo ale až v již výše zmiňovaném roce 1936, co bylo příčinou té dlouhé doby před spojením, není známo.

nich probírat praktické případy z notářské praxe. Zda tento odbor působil po celou válku, nelze z dochovaných pramenů doložit.

V roce 1938, respektive 1939, došlo také k velkým změnám v uspořádání notářských okresů bývalé českobudějovické notářské komory. Zabrání Sudet přineslo okleštění území bývalého Československa a z toho vyplývala i ztráta některých příhraničních notářství. Jednalo se o notářství ve Vyšším Brodě, Chvalšinách, Českém Krumlově, Horní Plané, Nových Hradech, Kaplici a Nové Bystřici. V těchto sedmi notářstvích začali poté úřadovat tzv. němečtí notáři, ne vždy se ale jednalo o nově jmenovaného notáře, neboť notáři v těchto městech se většinou hlásili k německé národnosti již dříve. Pouze kaplický notář Vilém Glässl a českokrumlovský notář Matěj Ševcovic jako Češi z tohoto území odešli. Glässl byl jmenován notářem v Dobříši a Ševcovic obsadil nově zřízené místo třetího českobudějovického notáře. Toto místo vzniklo s ohledem na přísun obyvatelstva z pohraničí a zároveň také kvůli dostatku nových míst pro notáře, kteří ze svých míst museli odejít. Se vznikem Protektorátu ale v Českých Budějovicích vzniklo ještě místo čtvrté, tentokrát se jednalo o místo německého notáře pro obyvatelstvo německé národnosti. Čtyři notáři na českobudějovický notářský okres již bylo příliš, a tak po smrti notáře Mattusche koncem roku 1939 již jeho místo znovu obsazeno nebylo, a v Českých Budějovicích opět působili pouze notáři tři.[413] Na konci války došlo k dalším změnám, zabrané území bylo navráceno k Československu, němečtí notáři utekli nebo byli zatčeni a zůstala po nich uprázdněná notářská místa. Vzhledem k velikému úbytku obyvatelstva, způsobeného především odsuny Němců, už některá z těchto notářství znovu obsazena nebyla. Nový notář byl dosazen do Kaplice a Českého Krumlova, notářství v Nových Hradech bylo připojeno k Trhovým Svinům, notářství ve Vyšším Brodě, Horní Plané a Chvalšinách ke Krumlovu. Notářství v Nové Bystřici pak bylo spojeno s tím v Jindřichově Hradci.[414] Po druhé světové válce tak počet notářských okresů bývalé českobudějovické notářské komory klesl na jedenáct.

V roce 1949 byl vydán nový Zákon o notářství,[415] ve kterém se v § 10 pojednává o nové organizaci notářství. Podle tohoto paragrafu tvořili notáři každého kraje krajský sbor notářský, který byl zřízen v sídle krajského soudu. Orgány krajského sboru byly členská schůze, krajský výbor notářský a předseda. Tento krajský sbor de facto převzal některé funkce dřívější notářské komory. K tomuto přechodnému období do vydání

[413] SOA Třeboň, KS ČB, 1924-1949, dodatky, sign. Pres 13, kart. 12.
[414] Tamtéž.
[415] Zákon č. 201/Sb. z 14. července 1949.

dalšího notářského zákona o dva roky později,[416] kdy byly tyto krajské sbory opět zrušeny a nejbližším představeným notářů se stal opět krajský soud,[417] se v písemnostech notářské komory, respektive krajského soudu nedochovaly žádné prameny, ze kterých bychom se o vzniku této organizace a jejím fungování mohli něco bližšího dozvědět.

[416] Zákon č. 116/Sb. o státním notářství z 20. prosince 1951.
[417] Paragraf 11 tohoto zákona.

4. ZÁVĚR

Předložená diplomová práce se pokusila nastínit obraz notářství v Čechách v období let 1851-1951. Na příkladu notářů a jejich profesního i osobního života se snaží představit běžného notáře, na příkladu českobudějovické notářské komory zase běžnou notářskou komoru, a zasadit tyto poznatky do širšího kontextu. Ve čtyřech kapitolách je ukázán vývoj notářství, jeho organizace, vznik a vývoj nadřízených orgánů notářů, se zvláštním zřetelem k notářské komoře v Českých Budějovicích, i nazírání na toto povolání v již zmiňovaných letech.

První kapitolu této práce tvoří úvod, druhá kapitola se dělí na dvě podkapitoly. Ta první měla za cíl seznámení s vývojem notářství od nejstarších dob ve starověkém Římě, jeho rozvojem od antiky až do roku 1850. V tomto roce byl vydán nový notářský řád s platností pro habsburskou monarchii. V Čechách došlo k jeho realizaci a nástupu prvních notářů až v roce 1851. Toto datum je také počáteční hranicí této práce. Druhá podkapitola ukazuje na základě notářských řádů z let 1850, 1855, 1871, 1949 a 1951, jak vlastně instituce notářství fungovala, jaká byla jeho organizace, jaké jeho složky, jaká práva a jaké povinnosti.

Třetí kapitola již pojednává o samotné českobudějovické notářské komoře. Ačkoli v Českých Budějovicích notářská komora v roce 1851 nevznikla a její roli ve všech směrech suploval až do roku 1871 krajský soud, první notáři se již ujali svých úřadů, a tak se de facto dá za počátek notářské komory považovat již období dvaceti let před jejím skutečným vznikem, při kterém převzala již zavedený systém od krajského soudu. Hlavním úkolem této práce tedy bylo zjistit, jak tato notářská komora fungovala, jak byla organizována, jakým způsobem se dělila na jednotlivé organizační složky, jak probíhaly volby jejích členů, jaká byla její spolupráce s notáři samotnými, a jaká s nadřízenými orgány.

Notářská komora se dělila na jednotlivé notářské okresy, jejichž velikost se díky tomu, že notářství vznikala v sídlech jednotlivých okresních soudů, rovnala velikosti soudních okresů. V Notářské komoře v Českých Budějovicích jich nejprve vzniklo devět, od roku 1871 se pak jejich počet zvýšil na šestnáct. V této práci je vylíčen dějinný vývoj těchto notářství, ale především jsou zde vypsáni všichni notáři, kteří

v nich působili. Součástí práce jsou i drobné biogramy těchto notářů. Je popsána jednak jejich kariéra profesní, jednak jejich soukromý život, ale také jejich působení ve veřejném a kulturním životě. Notáři často zaujímali důležitá místa v politice, ať už na zemském sněmu či v říšské radě, případně v obou, ale obsazovali také nejvyšší funkce v obecní samosprávě jako starostové měst či jejich náměstci. Významnou roli hráli i v mnoha dalších institucích a především ve spolcích. Často byli členy jejich vedení, mnohdy tyto spolky sami založili. Tato práce také poukazuje na nahlížení veřejnosti na notářské povolání, které se dobou měnilo, ukazuje rovněž nevraživost, která panovala mezi notáři a advokacií nebo spíše obráceně, která se naopak dobou vůbec neměnila. Advokacie chápala instituci notářství jako zbytečnou, která je okrádá o klienty, a pokud nenavrhovali rovnou její zrušení, navrhovali alespoň její značné okleštění. Tato práce se ale zároveň snaží ukázat i sebereflexi notářů samotných. V jedné z podkapitol se věnuje také migraci notářů po republice, která byla celkem značná, někteří notáři změnili místo svého působiště až šestkrát za život, někteří ale zůstali věrni jen jednomu místu. Velký vliv na migraci měla výnosnost dané lokality, ve velkých městech zůstávali notáři mnohem déle a teba vůbec působiště nezměnili, ve venkovských městec byl výdělek menší, a tak notáři odtud odcházeli po krátké době na perspektivnější místa.

Předkládaná diplomová práce je pouze jednou z prvních vlaštovek ve studiu notářské instituce, které nám nabízí k bádání ještě mnoho nových a zajímavých témat, kromě rozšíření studia těch, které tato práce již zpracovala. Je zde možnost věnovat se důkladnému výzkumu notářských písemností pro toto období, formulářovým sbírkám a pečetím. Nabízí se také studium dalších notářských komor a následné srovnání s komorou českobudějovickou. Jsou zde také notářské organizace, o kterých se mnoho neví, jako Spolek notářů československých, Jednota notářů v království Českém či Spolek pro vdovy a sirotky notářů v království Českém.

Seznam zkratek

AM	Archiv města
ČB	České Budějovice
KS	Krajský soud
NA	Národní archiv
OÚ	Okresní úřad
SOA	Státní oblastní archiv
SOkA	Státní okresní archiv
VMS	Věstník ministerstva spravedlnosti
ZS	Zemský soud

Seznam pramenů a literatury

Prameny nevydané

Národní archiv

Konskripce (1850-1914) – pobytové přihlášky pražského policejního ředitelství.

Nejvyšší zemský soud.

Státní oblastní archiv Třeboň

Krajský soud (dále jen KS) České Budějovice 1850-1897.

KS České Budějovice 1898-1923.

KS České Budějovice 1898-1923, dodatky.

KS České Budějovice 1924-1949, dodatky.

Sbírka matrik Jihočeského kraje.

Státní okresní archiv České Budějovice

Archiv města (dále jen AM) České Budějovice, Knihy evidence obyvatel.

AM České Budějovice, Ohlédací protokoly zemřelých.

AM Lišov.

AM Trhové Sviny.

AM Týn nad Vltavou.

Beseda českobudějovická.

Budweiser Sparkasse.

Internační středisko České Budějovice, kartotéka.

Notářství České Budějovice.

Notářství Hluboká.

Notářství Lišov.

Notářství Nové Hrady.

Notářství Trhové Sviny.

Notářství Týn nad Vltavou.

Okrašlovací spolek Lišov.

Okresní úřad České Budějovice, Sčítání lidu.

Okresní úřad Týn nad Vltavou, Sčítání lidu.

Okresní národní výbor České Budějovice.

Sbírka Sčítání lidu 1921 Novohradsko.
Sbírka soudobé dokumentace, Policejní přihlášky.
Sokol – tělovýchovná jednota Lišov.
Sokol – tělovýchovná jednota Týn nad Vltavou.
Ústřední matice školská - místní odbor Lišov.

Státní okresní archiv Český Krumlov
AM Český Krumlov.
AM Chvalšiny.
AM Kaplice.
AM Horní Planá.
AM Vyšší Brod.
Okresní úřad Český Krumlov, Sčítání obyvatel.
Okresní úřad Český Krumlov – Horní Planá, Sčítání obyvatel.
Okresní úřad Český Krumlov – Chvalšiny, Sčítání obyvatel.
Okresní úřad Český Krumlov – Kaplice, Sčítání obyvatel.
Okresní úřad Český Krumlov – Vyšší Brod, Sčítání obyvatel.
Sbírka policejních přihlášek.

Státní okresní archiv Jindřichův Hradec
AM Jindřichův Hradec.
AM Lomnice nad Lužnicí.
AM Nová Bystřice.
AM Třeboň.
Okresní úřad Jindřichův Hradec, Sčítání lidu.

Periodika

Ad notam, r. X, 2005.
Ad notam, r. VIII, 2003.
Budivoj.
Budweiser Kreisblatt.
České právo. Časopis Spolku notářů československých.
Jihočeská jednota.
Jihočeské listy.

Lišovský zpravodaj, Mimořádné vydání k 60. výročí úmrtí F. M. Čapka, Lišov 2006.
Politický kalendář, schematismus, statistika a Adresář zemí koruny české, r. 1894-1918.
Politický kalendář republiky československé (Batovcův almanach) 1919-1939.
Právník 1861-1928.
Ročenka Československé republiky 1922-1939.
Úřední list Pražských novin.
Verzeichnis sämmtlicher k.k. Notare im Böhmen.
Verordnungsblatt des k. k. Justizministeriums 1885-1918.
Věstník ministerstva spravedlnosti 1919-1948.

Dobové tisky

Adresář svéprávných obyvatelů Českých Budějovic dle ulic a popisných čísel domovních, České Budějovice 1932.
Adresář města České Budějovice, České Budějovice 1933.
BÖHM, Wilibald, Bericht über die Gründung, Entwiklung u. Thätigkeit der Erherzog Rainer I. Militär-Veteranen-Vereines in Budweis, Budweis 1896.
Dámský spolek Ludmila v Českých Budějovicích. Sborník vzpomínek. České Budějovice 1936.
Krummauer Adress-Kalender für Südböhmen für das Jahr 1912, Krumlov 1911.
Památník Hasičsko-tělocvičné jednoty „Ochrana“ v Týně nad Vltavou 1874-1924. Týn nad Vltavou 1924.
Památník vydaný na oslavu 20leté činnosti spolkové pěvecko-hudebního spolku Hlaholu česko-budějovického. 1890-1910, České Budějovice 1911.
Seznam všech c. k. notářů v Čechách, jich spolků, pak c. k. notářských komor a u nich zapsaných kandidátů notářství, Praha 1903.
Slavnostní vysvěcení české školy Matičné na Lineckém předměstí. Na památku národního svátku!, České Budějovice 1901.
Südböhmischer Adress-Kalendar für das Jahr 1911, České Budějovice 1912.
Verzeichnis der Advokaten und k.k. Notare in den Österr.-Ungar. Monarchie. Wien 1915.

Literatura

Biografický slovník pražské lékařské fakulty 1348-1939, II, Praha 1993.

BRÁZDA, J. – BÉBR, R. – ŠIMEK, P., Notářství. Jeho vývoj, organizace a pravomoc, Praha 1976.

CALETKA, Jan, Hasičská kronika okresu České Budějovice, České Budějovice 2003.

ČOUPKOVÁ, Jaromíra – HOBZOVÁ Ludmila, Fondy okresních soudů, notářů a prokuratur ve Státním okresním archivu Uherské Hradiště a jejich zpřístupnění, Archivní časopis 49, 1999, č. 2, s. 73-106.

FASORA, Lukáš, Svobodný občan ve svobodné obci? Občanské elity a obecní samospráva města Brna 1851-1914. Brno 2007.

FENZL, Karel, Paměti Besedy česko-budějoviceké 1902-1912, České Budějovice 1913.

FENZL, Karel, Beseda Česko-Budějovická v letech 1923-1932, České Budějovice 1933.

HALEŠOVÁ, Hana, Bližnímu, národu a vlasti ku pomoci. 120 let Sboru dobrovolných hasičů v Trhových Svinech aneb 1881-2001. Trhové Sviny 2001.

CHVOJKA, Jiří, Čestní občané města Českých Budějovic, České Budějovice 1998.

JANÁK, Jan, Vývoj správy v českých zemích v epoše kapitalismu, Praha 1967.

JEHLÍK, Karel, Sto let dobrovolné požární ochrany. Lišov 1875-1975. Lišov 1975.

KÁRNÍK, Zdeněk, České země v éře první republiky (1918-1938), Praha 2000-2003.

KOVÁŘ, Daniel, Lišov 1334-2004. Stránky z dějin jihočeského města. Lišov 2004.

KOVÁŘ, Daniel – KOBLASA, Pavel, Ulicemi města Českých Budějovice. Názvy českobudějovických veřejných prostranství v minulosti a dnes. České Budějovice 2005.

LIŠKOVÁ, Marie, Slovník představitelů zemské samosprávy v Čechách 1861-1913, Praha 1994.

MACKOVÁ, Marie, Úřednictvo venkovských okresů v Čechách (1850-1914), Vlastivědný sborník Ústí nad Orlicí, Supplementum 4, Ústí nad Orlicí 1991.

MALÝ, Karel a kol., Dějiny českého a československého práva do roku 1945, Praha 1997.

MATOUŠEK, Stanislav, Sto let Sokola v Lišově 1894-1994, Týn nad Vltavou 1994.

NAKONEČNÝ, Milan, Nový hermetismus, Praha 1995.

NUHLÍČEK, Josef, Veřejní notáři v českých městech, zvláště v městech pražských, Praha 1940.

Ottův slovník naučný, VIII., Praha 1997.

PODHORSKÁ Anna, Soudnictví, advokacie a notářství ve Strakonicích 1850-1938. Bakalářská práce obhájená na Filosofické fakultě Jihočeské univerzity. České Budějovice 2008.

PUCHERNA, Vojtěch Jaroslav, Paměti Besedy Česko-budějovické 1862-1902, České Budějovice 1903.

SEKANINA, František, Album reprezentantů všech oborů veřejného života československého, Praha 1927.

SCHELLE, Karel, Vývoj správy v předválečném Československu, I-II, Brno 1991.

SHELLEOVÁ, Ivana, Notářství, Zlín 1994.

SCHRAMM, Karel, Bericht des Deutschen Turnvereines in Budweis, Budweis 1912.

SKŘEJPEK, Michal a kol., Právnický stav a právnické profese v minulosti, Praha 2007.

URBAN, Otto, Česká společnost 1848-1918, Praha 1982.

TÝŽ, Kapitalismus a česká společnost. K otázkám formování české společnosti v 19. století, Praha 2003.

VAŠKŮ, Václav, Historie kraje lišovského, Strakonice 1941.

VODŇANSKÝ, František, Památník Sokola Česko-Budějovického, České Budějovice 1909.

Internetové stránky

htttp://www.novemestonm.cz/proturisty/nove-mesto-nad-metuji-jeho-historie-a-pamatky/mestska-sprava.html.

htttp://www.ckrumlov.cz/cz1250/mesto/histor/i_nazvul.htm.

htttp://www.encyklopedie.ckrumlov.cz/osobno_frinit.xml.

http://www.nacr.cz:80/C-fondy/digi.aspx

Zákony

Sbírka zákonů republiky Československé 1949, Praha 1949.

Sbírka zákonů republiky Československé 1951, Praha 1951.

Věstník vlády zemské pro království České 1855, Praha 1855.

Zákon jímž se zavádí Nový řád notářský, pak Zákon o tom, ku kterým jednáním právním potřebí spisu notářského, dané dne 25 července 1871. Praha 1871.

Zákoník říšský a Věstník vládní pro císařství Rakouské 1850, Vídeň 1850.

Zemský věstník pro království České 1854, Praha 1855.

JMENNÝ REJSTŘÍK

Jméno	**Strana**
Adam Bedřich	27, 47, 49, **50**
Berger Jan Bedřich	108, **109**
Bičan, Karel	116, **119-120**, 130, 136
Böhm Jindřich	77, **81**
Bosák Jan	111, **115**
Boška Jaroslav	90, **94**
Broukal Jindřich	27, 47, 49, 58, **61**
Brunbauer Alois	73, **74**
Bürgel Jindřich	101, **102**, 134
Černý Stanislav	67, **70**
Donner Josef	47, **49-50**, 72
Ebenstreit Václav	82, **84**
Eckl Václav	108, **109**
Elster Jan	90, **93-94**
Englisch Karel	77, **82**
Engelthaler Richard	54, 67, **71**
Eulner František	67, **69**
Fáček František	82, **84-85**, 130, 131
Feyerfail Edvin	108, 109, **110-111**, 130
Fochtmann Antonín	**77-78**
Friedl Josef	104, **105**
Glässl Vilém	90, **93**, 137
Glaubrecht Karel	90, **92**
Göschka Josef	77, **81**
Gregor Otakar	72, **74**
Grimmeisen Gustav	77, **80**
Hartmann Josef	124, **127**
Havelka Karel	27, 41, 42, 47, **50-51**, 130
Hegenbart Karel	124, **126-127**
Hess Gustav	120, **122**
Hoffmann Jiří	77, **78**
Höger Vilém	27, 41, 47, 49, **52-53**
Holländer Jan	95, **98**, 101, 102
Holý Jindřich	66, **68**, 95, 96
Honal Jan	66, **68**
Hubna Ferdinand	111, 112, **113-114**
Jägr Alois	62, **66**
Jakowitz Theodor	27, 47, 49, **60**
Janeček Heřman	116, **119**
Jiřička František	115, 116, **117**
Kaplitzký Vojtěch	82, **83**, 134
Kardasch Řehoř	62, **63-64**, 72,130
Krauss František	62, **65**, 130

Kubitsche Karel	108, **110**
Kučera Tomáš	101, **102**
Kudláček Václav	95, 96, **100**
Kühnl Antonín	27, 47, 49, **50**, 72
Kuna Ladislav	121, **122-123**
Kunst Zdeněk	67, **71-72**
Ledecký Eduard	67, **70**
Lenk Viktor	73, **74**
Lev Antonín	95, **97-98**, 120, 122
Lichka Jaroslav	67, **72**, 133, 136
Lindner Jindřich	73, **75**
Lorenz Václav	90, **91**
Luksch Josef	104, **106**
Maděra Antonín	42, 82, **86-88**, 95, 98, 130, 132
Mahal Václav	62, 63, **65**
Markuzzi Vojtěch	77, **79-80**
Matoušek Karel	121, **122**
Mattusch František	47, 49, 51, **58-59**
Mokrý Antonín	95, 96, **100**
Molitor Gustav	42, 77, **78-79**, 108, 110
Moravec Josef	62, 63, **66**, 73
Moučka František	104, **106**
Nitsche Friedrich (Vyšší Brod)	42, 73, 124, **125-126**, 130, 132
Nitsche Friedrich Hans	73, **75-76,** 90, 92
Oesser Karel	77, **78**
Ottruba František	104, **105-106**
Pekárek Karel	67, **69**
Peták Antonín	82, **83**
Petráš Jan	115, **117**
Pontz Josef	104, **106-107**
Postler Bedřich	95, **96**, 120, 122
Procházka Ladislav	82, **89**
Procházka Ladislav ml.	111, **114-115**, 116, 120
Prokesch Jan	104, **105**
Protivenský Bedřich	82, **89**
Příborský Alex	111, **112**
Rauscher František	62, **66**
Riedl Karel	27, 47, 49, 58, **62**
Richter Max	77, 81
Řebík Jan	54, 95, 96, **98-100**
Řehák Jaroslav	101, **103**
Říha Jan (Č. Budějovice)	27, 42, 46, 47, **53-56**, 67, 69
Říha Jan (Lomnice)	101, **102-103**
Schäfer Mořic	42, 111, **112-113**, 132
Scheidlein Adolf Edler	77, **80**
Schenk Josef	124, **127**, 135
Schmitsch-Aurbach Bedřich	90, **93**
Schuster Ján	120, **121-122**

Slavík Josef	101, **103**
Smetana Jan	95, **96**
Spanner V.	62, **63**, 72
Stára Otakar	121, **123-124**
Stříbrný Julius	67, **71**
Svoboda Václav	115, 116, **117-119**, 131
Ševcovic Matěj	27, 47, 49, 58, **59-60,** 62, 63, 66, 136, 137
Šimek František	108, **109-110**
Štětina Vladimír	90, **94**, 101, 104
Touš Emanuel	27, 42, 47, 49, **56-58**, 131, 136
Trautzl Franz	90, **92**
Veselý Jiří	27, 42, 47, 49, **53**, 82, 85
Vilímek Josef	116, **119**
Vincenc František	101, **103**
Vlasák Emanuel	42, 90, **91**, 115, 117, 134
Vogel Eduard	90, **91-92**
Wellner Bedřich	90, **92**
Wolf Alois	42, 104, 105, **106-107**, 130
Wotzel Antonín	90, **93**
Zátka Tomáš	115, **116**
Žofka Alois	111, **114**, 131, 136

Seznam příloh

Příloha č. 1: Tabulka notářských komor 1918-1948.

Příloha č. 2: Tabulka notářských komor z období Rakouska-Uherska.

Příloha č. 3: Vývoj notářských okresů v rámci Notářské komory v Č. Budějovicích.

Příloha č. 4: Abecední seznam notářů s výčtem soudních okresů v rámci českobudějovické notářské komory, ve kterých působili.

Příloha č. 5: Notářství České Budějovice.

Příloha č. 6: Notářství Český Krumlov.

Příloha č. 7: Notářství Hluboká nad Vltavou.

Příloha č. 8: Notářství Horní Planá.

Příloha č. 9: Notářství Chvalšiny.

Příloha č. 10: Notářství Jindřichův Hradec.

Příloha č. 11: Notářství Kaplice.

Příloha č. 12: Notářství Lišov.

Příloha č. 13: Notářství Lomnice nad Lužnicí.

Příloha č. 14: Notářství Nová Bystřice.

Příloha č. 15: Notářství Nové Hrady.

Příloha č. 16: Notářství Trhové Sviny.

Příloha č. 17: Notářství Třeboň.

Příloha č. 18: Notářství Týn nad Vltavou.

Příloha č. 19: Notářství Vyšší Brod.

Příloha č. 20: Volby do notářské komory v Českých Budějovicích + přehled zvolených prezidentů.

Příloha č. 21: Tabulka migrací notářů mezi notářskými okresy v rámci Notářské komory v Českých Budějovicích.

Příloha č. 22: Tabulka migrací notářů z notářství v obvodu českobudějovické notářské komory do obvodů komor jiných nebo naopak příchod z obvodu jiné komory do obvodu notářské komory českobudějovické.

Příloha č. 23: Souhrnná tabulka sledující notáře v letech 1871-1938.

Příloha č. 24: Tabulka příchodů notářů do notariátů v obvodu Notářské komory v Českých Budějovicích z obvodů jiných notářských komor.

Příloha č. 25: Tabulka odchodů notářů z notariátů v obvodu Notářské komory v Českých Budějovicích do obvodů jiných notářských komor.

Příloha č. 26: Okresy, do kterých přišli/odešli notáři Notářské komory v Českých Budějovicích.

Příloha č. 27: Mapa notářských okresů v rámci českobudějovické notářské komory

Příloha č. 28: Notářské komory a notářství v Čechách podle rozdělení z roku 1903.

Příloha č. 29: Mapa notářských okresů, ve kterých se pohybovali notáři z notářské komory v Českých Budějovicích před svým příchodem nebo po svém odchodu z této komory.

Příloha č. 30: Inzeráty na tiskopisy pro notáře *(Batovcův almanach a časopis České právo XX, 1930).*

Příloha č. 31: Českobudějovičtí notáři Emanuel Touš a Karel Havelka a notář z Lišova a Jindřichova Hradce Antonín Maděra *(České právo 1941; SOkA České Budějovice, Sbírka soudobé dokumentace; Batovcův almanach XV, 1907).*

Příloha č. 32: Notář Ladislav Kuna z Týna nad Vltavou a Friedrich Nitsche z Vyššího Brodu *(Marie Lišková, Slovník představitelů zemské samosprávy v Čechách 1861-1913, Praha 1994; Südböhmischer Adress-Kalendar für das Jahr 1911, České Budějovice 1912).*

Příloha č. 33: Hrob notáře Friedricha Nitscheho na hřbitově ve Vyšším Brodě a notáře Aloise Wolfa v Nové Bystřici.

Příloha č. 34: Hrob notáře Jana Říhy na hřbitově v Hluboké nad Vltavou a notáře Antonína Lva v Týně nad Vltavou.

Příloha č. 35: Vzor pečeti, razítka a podpisu jindřichohradeckého notáře Václava Ebenstreita *(SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897, inv. č. 346, sign. II, kart. 95).*

Příloha č. 36: Pamětní deska z budovy třeboňské Spořitelny se jménem předsedy ředitelstva a zároveň starosty města a notářem Karlem Bičanem.

Příloha č. 37: Pečeť podle notářského řádu z roku 1871 notáře Jana Říhy z Českých Budějovic a Antonína Maděry, notáře v Lišově *(SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897, inv. č. 346, sign. II, kart. 95).*

Příloha č. 38: Pečeť podle nařízení z roku 1920 notáře Aloise Wolfa z Nové Bystřice a Ladislava Procházky z Trhových Svinů *(SOA Třeboň, KS ČB 1924-1949, dodatky, sign. Pres 13, kart. 12).*

Příloha č. 39: Pečeť s opisem pouze v jednom jazyce a pečeť dvoujazyčná *(SOA Třeboň, KS ČB 1850-1897, inv. č. 346, sign. II, kart. 95).*

Příloha č. 40: Oznámení notářské komory o úmrtí notáře Jana Říhy a možnosti vznést nároky na jeho kauci *(Úřední list Pražských novin z 21. prosince 1917).*

Příloha č. 41: Pečeť notářské komory *(SOA Třeboň, KS ČB 1924-1949, dodatky, sign. Přes 13, kart. 12).*

Příloha č. 42: Notářské spisy *(SOkA České Budějovice, Notářství České Budějovice, inv. č. 44, sign. G/I/b-1, kart. 16; SOkA České Budějovice, Notářství České Budějovice, inv. č. 6, sign. C/I/a-1,kart. 1).*

Příloha č. 1: Tabulka notářských komor 1918-1948.

Země	**Notářská komora pro**[418]	**Sídlo notářské komory**	**Počet notářů notářské komory (z toho v místě sídla)**	**Rok vzniku notářské komory**	**Rok zániku notářské komory** [419]
Čechy	Krajský soud v Českých Budějovicích	České Budějovice	16 (2)	1871	1936
	Krajský soud v Chrudimi a Hradci Králové	Hradec Králové	30 (2)	1871	1937
	Krajský soud v Chebu	Cheb	22 (2)	1872	1938
	Krajský soud v České Lípě a Liberci	Liberec	18 (2)	1872	1938
	Krajský soud v Mostě a Litoměřicích	Most	34 (1)	?	1938
	Sborové soudy v Praze, Jičíně, Kutné Hoře, Mladé Boleslavi, Plzni, Písku a Táboře	Praha	138 (15)	1854	1949
Morava	Sborové soudy v Brně, Jihlavě a ve Znojmě	Brno	50 (8)	?	1949
	Sborové soudy v Olomouci, Uherském Hradišti a v Novém Jičíně	Olomouc	50 (3)	?	1938
Slezsko	Zemský soud v Opavě	Opava	24 (3)	?	1938
Slovensko	Soud v Bratislavě	Bratislava	55 (3)	1919	1938

[418] Tabulka odpovídá stavu z období první republiky, na přelomu 19. a 20. století existovaly ještě navíc notářská komora v Kutné Hoře a notářská komora pro obvod soudů v Plzni a Písku.

[419] Notářské komory zanikly buďto nařízením ministerstva spravedlnosti o spojení s Pražskou notářskou komorou (Č. Budějovice, Hradec Králové), po Mnichovu 1938 (Cheb, Bratislava, aj.) nebo po vydání nového notářského zákona v roce 1948.

Příloha č. 2: Tabulka notářských komor z období Rakouska-Uherska.

Země	Notářská komora v obvodu	Sídlo notářské komory	Počet notářů	Z toho notářů v místě sídla notářské komory	Počet obyvatel obvodu notářské komory*
Čechy	Zemského soudu (ZS) v Praze a Krajských soudů (KS) v Jičíně, Mladé Boleslavi a Táboře	Praha	79	12	1 963 341
	KS v České Lípě a Liberci	Liberec	17	2	438 892
	KS v Mostě a Litoměřicích	Most	30	1	708 811
	KS v Českých Budějovicích	České Budějovice	16	2	308 042
	KS v Chebu	Cheb	21	2	447 542
	KS v Chrudimi a Hradci Králové	Hradec Králové	30	2	788 213
	KS v Kutné Hoře	Kutná Hora	16	2	394 236
	KS v Plzni a Písku	Plzeň	34	2	776 017
Morava	ZS v Brně a KS v Jihlavě a ve Znojmě	Brno	44	6	1 063 983
	KS v Olomouci, Uherském Hradišti a Novém Jičíně	Olomouc	48	3	1 212 887

Příloha č. 3: Vývoj notářských okresů v rámci Notářské komory v Č. Budějovicích.

Notářský okres	**Počet obyvatel** *	**Rok vzniku**	**Rok příchodu prvního notáře**	**Rok zániku**	**Poznámky**
České Budějovice I.	63 644	1851	1851	1951	
České Budějovice II.	dtto	1851	1852	1951	
Český Krumlov	31 435	1851	1859	1951	
Hluboká nad Vltavou	14 753	1871	1872	1951	do roku 1872 spadal tento okres pod notářství v Českých Budějovicích
Horní Planá	16 115	1871	1872	1945	po odchodu německého notáře již nebyl tento okres obnoven a byl připojen k Českému Krumlovu
Chvalšiny	12 333	1871	1874	1945	po odchodu německého notáře již nebyl tento okres obnoven a byl připojen k Českému Krumlovu
Jindřichův Hradec	38 924	1851	1851	1951	
Kaplice	19 677	1851	1852	1951	
Lišov	11 090	1871	1872	1951	do roku 1872 spadal tento obvod pod notářství v Českých Budějovicích
Lomnice nad Lužnicí	9 622	1871	1873	1951	
Nová Bystřice	14 130	1851	1859	1945	po odchodu německého notáře již nebyl tento notářský okres obnoven a byl připojen k Jindřichovu Hradci
Nové Hrady	16 950	1851	1857	1945	po odchodu německého notáře již nebyl tento okres obnoven a byl připojen k notářství v Trhových Svinech
Trhové Sviny	18 051	1871	1872	1951	
Třeboň	23 445	1851	1852	1951	
Týn nad Vltavou	17 370	1851	1857	1951	
Vyšší Brod	16 844	1871	1872	1945	po odchodu německého notáře již tento notářský okres nebyl obnoven a byl připojen k Českému Krumlovu

Příloha č. 4: Abecední seznam notářů s výčtem soudních okresů v rámci českobudějovické notářské komory, ve kterých působili.

JMÉNO	NOTÁŘEM OD-DO	SÍDLO NOTÁŘSTVÍ
Adam Bedřich	1865-1871	České Budějovice
Berger Jan Bedřich	1857-1859	Nové Hrady
Bičan Karel	1922-1947	Třeboň
Böhm Jindřich	1902-1909	Chvalšiny
Bosák Jan	1947-1951	Trhové Sviny
Boška Jaroslav	1947-1951	Kaplice
Broukal Jindřich	1941-1951	České Budějovice
Brunbauer Alois	1873-1884	Horní Planá
Bürgel Jindřich	1895-1899	Lomnice nad Lužnicí
Černý Stanislav	1905-1913	Hluboká nad Vltavou
Donner Josef	1851-1864	České Budějovice
Ebenstreit Václav	1871-1872	Jindřichův Hradec
Eckl Václav	1860-1885	Nové Hrady
Elster Jan	1938-1945	Kaplice
Englisch Karel	1942-1944	Chvalšiny
Engelthaler Richard	1913-1922	Hluboká nad Vltavou
Eulner František	1875-1879	Hluboká nad Vltavou
Fáček František	1872-1889	Jindřichův Hradec
Feyerfail Edvin	1925-1945	Nové Hrady
Fochtmann Antonín	1874-1878	Chvalšiny
Friedl Josef	1863-1867	Nová Bystřice
Glässl Vilém	1933-1938	Kaplice
Glaubrecht Karel	1898	Kaplice
Göschka Josef	1909-1935	Chvalšiny
Gregor Otakar	1872	Horní Planá
Grimmeisen Gustav	1901-1902	Chvalšiny
Hartmann Josef	1926-1945	Vyšší Brod
Havelka Karel	1869-1914	České Budějovice
Hegenbart Karel	1910-1923	Vyšší Brod
Hess Gustav	1904-1909	Týn nad Vltavou
Hoffmann Jiří	1878-1882	Chvalšiny
Höger Vilém	1871-1881	České Budějovice
Holländer Jan	1903-1905 1905-1910	Lomnice nad Lužnicí Lišov
Holý Jindřich	1872-1874 1874	Lišov Hluboká nad Vltavou
Honal Jan	1872-1873	Hluboká nad Vltavou
Hubna Ferdinand	1907-1936	Trhové Sviny

JMÉNO	NOTÁŘEM OD-DO	SÍDLO NOTÁŘSTVÍ
Jägr Alois	1938-1939	Český Krumlov
Jakowitz Theodor	1939-1945	České Budějovice
Janeček Heřman	1914-1922	Třeboň
Jiřička František	1903-1904	Třeboň
Kaplitzký Vojtěch	1851-1862	Jindřichův Hradec
Kardasch Řehoř	1861-1877	Český Krumlov
Krauss František	1878-1895	Český Krumlov
Kubitsche Karel	1819-1925	Nové Hrady
Kučera Tomáš	1873-1894	Lomnice nad Lužnicí
Kudláček Václav	1937-1950	Lišov
Kühnl Antonín	1852-1868	České Budějovice
Kuna Ladislav	1919-1933	Týn nad Vltavou
Kunst Zdeněk	1926-1932	Hluboká nad Vltavou
Ledecký Eduard	1897-1905	Hluboká nad Vltavou
Lenk Viktor	1884-1891	Horní Planá
Lev Antonín	1877-1883 1883-1903	Lišov Týn nad Vltavou
Lichka Jaroslav	1933-1951	Hluboká nad Vltavou
Lindner Jindřich	1892-1896	Horní Planá
Lorenz Václav	1852-1858	Kaplice
Luksch Josef	1882-1886	Nová Bystřice
Maděra Antonín	1883-1905 1904-1918	Lišov Jindřichův Hradec
Mahal Václav	1896-1919	Český Krumlov
Markuzzi Vojtěch	1890-1894	Chvalšiny
Matoušek Karel	1909-1919	Týn nad Vltavou
Mattusch František	1917-1939	České Budějovice
Mokrý Antonín	1928-1937	Lišov
Molitor Gustav	1887-1889 1889-1919	Chvalšiny Nové Hrady
Moravec Josef	1946-1951	Český Krumlov
Moučka František	1870-1882	Nová Bystřice
Nitsche Friedrich	1872-1909	Vyšší Brod
Nitsche Friedrich Hans	1895-1897 1897-1914, 1915-1939	Kaplice Horní Planá
Oesser Karel	1882-1887	Chvalšiny
Ottruba František	1867-1870	Nová Bystřice
Pekárek Karel	1889-1897	Hluboká nad Vltavou
Peták Antonín	1863-1870	Jindřichův Hradec
Petraš Jan	1868-1871	Třeboň
Pontz Josef	1936-1945	Nová Bystřice
Postler Bedřich	1874 1874-1883	Lišov Týn nad Vltavou

JMÉNO	NOTÁŘEM OD-DO	SÍDLO NOTÁŘSTVÍ
Procházka Ladislav	1919-1933	Jindřichův Hradec
Procházka Ladislav ml.	1940-1947 1947-1951	Trhové Sviny Třeboň
Prokesch J.	1859-1863	Nová Bystřice
Protivenský Bedřich	1934-1951	Jindřichův Hradec
Příborský Alex	1871-1880	Trhové Sviny
Rauscher František	1940-1945	Český Krumlov
Riedl Karel	1948-1951	České Budějovice
Richter Max	1936-1941	Chvalšiny
Řebík Jan	1910-1928	Lišov
Řehák Jaroslav	1936-1946	Lomnice nad Lužnicí
Říha Jan	1879-1889 1889-1917	Hluboká nad Vltavou České Budějovice
Říha Jan	1899-1903	Lomnice nad Lužnicí
Schäfer Mořic	1881-1907	Trhové Sviny
Scheidlein Adolf Edler	1895-1900	Chvalšiny
Schenk Josef	1923-1926	Vyšší Brod
Schmitsch-Aurbach Bedřich	1910-1931	Kaplice
Schuster Ján	1857-1874	Týn nad Vltavou
Slavík Josef	1905-1926	Lomnice nad Lužnicí
Smetana Jan	1875-1877	Lišov
Spanner V.	1859-1860	Český Krumlov
Stára Otakar	1934-1950	Týn nad Vltavou
Stříbrný Julius	1922-1926	Hluboká nad Vltavou
Svoboda Václav	1904-1907	Třeboň
Ševcovic Matěj	1919-1939 1939-1947	Český Krumlov České Budějovice
Šimek František	1885-1889	Nové Hrady
Štětina Vladimír	1946-1947 1947-1951	Kaplice Lomnice nad Lužnicí
Touš Emanuel	1917-1941	České Budějovice
Trautzl Franz	1897	Kaplice
Veselý Jiří	1881-1889 1889-1904	České Budějovice Jindřichův Hradec
Vilímek Josef	1907-1914	Třeboň
Vincenc František	1926-1935	Lomnice nad Lužnicí
Vlasák Emanuel	1860-1872 1872-1903	Kaplice Třeboň
Vogel Eduard	1872-1893	Kaplice
Wellner Bedřich	1893-1894	Kaplice
Wolf Alois	1886-1935	Nová Bystřice
Wotzel Antonín	1899-1909	Kaplice
Zátka Tomáš	1852-1867	Třeboň

Příloha č. 5: Notářství České Budějovice.

Jméno	****/†***	***Působiště notářů***	***Notářem od-do***	***Funkce v rámci notářské komory v Českých Budějovicích****
Josef Donner	1793-1864	České Budějovice	1851-1864	
Antonín Kühnl	1810-1868	České Budějovice	1852-1868	
Bedřich Adam	1828-?	Horažďovice České Budějovice Praha	před r. 1857 1865-1871 1871-1899	
Karel Havelka	1831-1914	České Budějovice	1869-1914	P, Č, N
Vilém Höger	1819-1881	Česká Lípa České Budějovice	1857-1871 1871-1881	P
Jiří Veselý	1827-1904	Horažďovice Skuč České Budějovice Jindřichův Hradec	1871-1876 ? -1881 1881-1889 1889-1904	P, Č
Jan Říha	1841-1917	Hluboká nad Vltavou České Budějovice	1879-1889 1889-1917	P, Č
Emanuel Touš	1866-1946	Počátky České Budějovice	1903-1917 1917-1941	P
František Mattusch	1880-1939	České Budějovice	1917-1939	N
Matěj Ševcovic	1880-1947	Český Krumlov České Budějovice	1919-1939 1939-1947	
Theodor Jakowitz	1903-?	České Budějovice	1939-1945	
Jindřich Broukal	1895-1953	Netolice České Budějovice	1931-1941 1941-1951	
Karel Riedl	1895-?	Štoky Volyně České Budějovice	1932-1938 1938-1948 1948-1951	

* P = prezident notářské komory, Č = člen výboru, N = náhradník členů výboru

Příloha č. 6: Notářství Český Krumlov.

Jméno	****/†***	***Působiště notářů***	***Notářem od-do***	***Funkce v rámci notářské komory v Českých Budějovicích***
V. Spanner	?-1860	Český Krumlov	1859-1860	
Řehoř Kardasch	1824-1877	Český Krumlov	1861-1877	
František Krauss	1841-1902	Přibyslav Bochov Český Krumlov	1874-? ?-1878 1878-1895	
Václav Mahal	1843-?	Manětín Český Krumlov	1879 -1896 1896 -1919	N
Matěj Ševcovic	1880-1947	Český Krumlov České Budějovice	1919-1938 1939-1947	
Alois Jägr		Český Krumlov	1938-1939	
František Rauscher		Český Krumlov	1940-1945	
Josef Moravec		Český Krumlov	1946-1951	

Příloha č. 7: Notářství Hluboká nad Vltavou.

Jméno	****/†***	***Působiště notářů***	***Notářem od-do***	***Funkce v rámci notářské komory v Českých Budějovicích***
Jan Honal	?-1903	Hluboká nad Vltavou Litovel	1872-1873 1873-1903	
Jindřich Holý	?-1874	Lišov Hluboká nad Vltavou	1872-1874 1874	
František Eulner	1845-1917	Hluboká nad Vltavou Nepomuk Žižkov Praha	1875-1879 1880-1891 1891-1894 1894-1917	
Jan Říha	1841-1917	Hluboká nad Vltavou České Budějovice	1880-1889 1889-1917	P, Č
Karel Pekárek	1852-1914	Hluboká nad Vltavou Roudnice nad Labem	1889-1897 1897-1914	
Eduard Ledecký	1860-1946	Hluboká nad Vltavou Nové Strašecí	1897-1905 1905-1938	
Stanislav Černý	1860-1937	Sedlec Hluboká nad Vltavou Mirovice Dobříš	1901-1905 1905-1913 1913-1918 1918-1937	
Richard Engelthaler	1874-1934	Netolice Hluboká nad Vltavou Rakovník	1906-1913 1913-1922 1922-1934	N
Julius Stříbrný	?-1945	Hluboká nad Vltavou Březnice Kolín	1922-1926 1926-1932 1932-1945	
Zdeněk Kunst	?	Hluboká nad Vltavou Městec Králové Praha III	1926-1932 1932-1940 1940-?	N
Jaroslav Lichka	1898-?	Hluboká nad Vltavou	1933-1951	

Příloha č. 8: Notářství Horní Planá.

Jméno	****/†***	***Působiště notářů***	***Notářem od-do***	***Funkce v rámci notářské komory v Českých Budějovicích***
Otakar Gregor		Horní Planá Veselí nad Lužnicí Milevsko	1872 1872-1884 1884-1895	
Alois Brunbauer		Horní Planá Kadaň Jesenice Vildštejn Hostouň	1873-1884 +1895-1909 1909-1916 1916-1936 1936-1938+	
Viktor Lenk	?-1919	Horní Planá Frýdlant	1884-1891 1891-1918	
Jindřich Lindner	?-1896	Horní Planá	1892-1896	
Friedrich Hans Nitsche Edler von Hohenplan	1862-?	Kaplice Horní Planá Chomutov Horní Planá	1895-1897 1897-1914 1914-1915 1915-1939	N, Č
notář z Aigenau v Rakousku		Horní Planá	1939-1945	

Příloha č. 9: Notářství Chvalšiny.

Jméno	****/†***	***Působiště notářů***	***Notářem od-do***	***Funkce v rámci notářské komory v Českých Budějovicích***
Antonín Fochtmann		Chvalšiny Bochov Dubá	1874-1878 1878-1889 1890-1901	
Jiří Hoffmann		Chvalšiny Aš	1878-1882 1882-1904	
Karel Oesser	?-1919	Chvalšiny Nejdek	1882-1887 1887-1919	
Gustav Molitor	1855-?	Chvalšiny Nové Hrady	1887-1889 1889-1919[420]	Č, N
Vojtěch Markuzzi	?-1930	Chvalšiny Unhošť Mělník	1890-1894 1894-1917 1917-1930	
Adolf Edler von Scheidlein		Chvalšiny Prachatice	1895-1900 kolem 1914	
Gustav Grimmeisen	?-1932	Chvalšiny Štětí Litoměřice Ústí nad Labem	1901-1902 1902-1915 1915-1919 1919-1932	
Jindřich Böhm		Chvalšiny Lanškroun Jablonec nad Nisou	1902-1909 1909-1926 1926-1938+	
Josef Göschka	1837-?	Volary Hartmanice Chvalšiny	1899-1904 1904-1909 1909-1935	N
Max Richter		Hora sv. Šebestiána Chvalšiny	1930-1936 1936-1941	
Karel English		Chvalšiny	1942-1944	

[420] V roce 1914 na svou funkci rezignoval, o rok později se opět ujal úřadu.

Příloha č. 10: Notářství Jindřichův Hradec.

Jméno	****/†***	***Působiště notářů***	***Notářem od-do***	***Funkce v rámci notářské komory v Českých Budějovicích***
Vojtěch Kaplitzký	1798-1862	Jindřichův Hradec	1851-1862	
Antonín Peták	1825-?	Jindřichův Hradec	1863-1870	
Václav Ebenstreit	1837-?	Jindřichův Hradec Blovice Plzeň	1871-1872 1872-1891 1891-1918/9	
František Fáček	1826-1889	Jindřichův Hradec	1872-1889	
Jiří Veselý	1827-1904	České Budějovice Jindřichův Hradec	1881-1889 1889-1904	P, Č
Antonín Maděra	1845-1918	Lišov Jindřichův Hradec	1883-1904 1904-1918	N, Č
Ladislav Procházka	?-1933	Kamenice nad Lipou Jindřichův Hradec	1905-1919 1919-1933	
Bedřich Protivenský		Štoky Nepomuk Jindřichův Hradec	1923-1928 1928-1934 1934-1951	

Příloha č. 11: Notářství Kaplice.

Jméno	****/†***	***Působiště notářů***	***Notářem od-do***	***Funkce v rámci notářské komory v Českých Budějovicích***
Václav Lorenz		Kaplice	1852-1858	
Emanuel Vlasák	1825-1903	Kaplice Třeboň	1860-1872 1872-1903	Č
Eduard Vogel	1842-1893	Kaplice	1872-1893	Č
Bedřich Wellner		Polná Štoky Kaplice Sedlec Vimperk	1883-1885 1885-1893 1893-1894 1894-1898 1898-1906	
Friedrich Hans Nitsche	1862-?	Kaplice Horní Planá Chomutov Horní Planá	1895-1897 1897-1914 1914-1915 1915-1939	N, Č
Franz Trautzl		Kaplice Postoloprty	1897 1897-1936+	
Karel Glaubrecht	1858-1898	Benešov nad Ploučnicí Kaplice	?-1897 1898	
Antonín Wotzel	1852-1909	Kaplice	1899-1909	
Friedrich Reichsritter Schmitz von Aurbach	1872-1931	Kaplice	1910-1931	N, Č
Vilém Glässl		Kaplice Dobříš Mělník	1933-1938 1938-1944 1944-?	
Jan Elster	1901-?	Kaplice	1938-1945	
Vladimír Štětina		Kaplice Lomnice nad Lužnicí	1946-1947 1947-1951	
Jaroslav Boška	1912-?	Kaplice	1947-1951	

Příloha č. 12: Notářství Lišov.

Jméno	****/†***	***Působiště notářů***	***Notářem od-do***	***Funkce v rámci notářské komory v Českých Budějovicích***
Jindřich Holý	?-1874	Lišov Hluboká nad Vltavou	1872-1874 1874	
Bedřich Postler		Lišov Týn nad Vltavou Semily Železný Brod Nový Bydžov Nová Paka	1874 1874-1883 1883-1890 1890-1903 1903-1905 1905+	
Jan Smetana	?-1902	Lišov Zbiroh Český Brod	1875-1877 1877-1895 1896-1902	
Antonín Lev	1837-1903	Lišov Týn nad Vltavou	1877-1883 1883-1903	
Antonín Maděra	1845-1918	Lišov Jindřichův Hradec	1883-1904 1904-1918	N, Č
Jan Holländer		Lomnice nad Lužnicí Lišov Jaroměř	1903-1905 1905-1910 1910-1925/6	N
Jan Řebík	1867-?	Lišov Klatovy	1910-1928 1928-1939+	Č
Antonín Mokrý		Lišov Náchod	1928-1937 1937-1945	
Václav Kudláček	1897-?	Lišov	1937-1950	

Příloha č. 13: Notářství Lomnice nad Lužnicí.

Jméno	****/†***	***Působiště notářů***	***Notářem od-do***	***Funkce v rámci notářské komory v Českých Budějovicích***
Tomáš Kučera		Lomnice nad Lužnicí	1873-1894	
Jindřich Bürgel	1856-1921	Lomnice nad Lužnicí Vodňany	1895-1899 1899-1921	
Jan Říha	?-1926	Holice Lomnice nad Lužnicí Český Brod	1898-1899 1899-1903 1903-1926	
Jan Holländer		Lomnice nad Lužnicí Lišov Jaroměř	1903-1905 1905-1910 1910-1925/6	N
Josef Slavík	1856-?	Lomnice nad Lužnicí	1905-1926	N
František Vincenc	?-1940	Slaný Bechyně Lomnice nad Lužnicí Skuteč	1915-1916 1916-1926 1926-1935 1935-1940	
Jaroslav Řehák		Lomnice nad Lužnicí Mnichovo Hradiště	1936-1946 1946-?	
Vladimír Štětina		Kaplice Lomnice nad Lužnicí	1946-1947 1947-1951	

Příloha č. 14: Notářství Nová Bystřice.

Jméno	****/†***	***Působiště notářů***	***Notářem od-do***	***Funkce v rámci notářské komory v Českých Budějovicích***
Jan Prokesch		Nová Bystřice	1859-1863	
Josef Friedl	1823-1867	Nová Bystřice	1863-1867	
František Ottruba	1834-?	Nová Bystřice Nové Benátky Nymburk	1867-1870 1871-1879 1879-1904	
František Moučka	?-1888	Nová Bystřice Žatec	1870-1882 1882-1888	
Josef Luksch		Nová Bystřice Doupov Podbořany Doupov	1882-1886 1886-1901 1901-1903 1903-1921	N
Alois Wolf	1853-1935	Nová Bystřice	1886-1935	P, Č
Josef Pontz		Nová Bystřice	1936-1945	

Příloha č. 15: Notářství Nové Hrady.

Jméno	****/†***	***Působiště notářů***	***Notářem od-do***	***Funkce v rámci notářské komory v Českých Budějovicích***
Jan Bedřich Berger		Nové Hrady	1857-1859	
Václav Eckl	1807-1885	Nové Hrady	1860-1885	
František Šimek	?-1920	Nové Hrady Kostelec na Černými lesy Písek Brandýs nad Labem	1885-1889 1889-1901 1901-1909 1909-1920	N
Gustav Molitor	1855-?	Chvalšiny Nové Hrady	1887-1889 1889-1919	N, Č
Karel Kubitsche	1875-?	Nové Hrady Podmokly	1919-1925 1925-1938+	
Edwin Feyerfeil		Rokytnice v Orlických horách Nové Hrady	1917-1925 1925-1945	N

Příloha č. 16: Notářství Trhové Sviny.

Jméno	****/†***	***Působiště notářů***	***Notářem od-do***	***Funkce v rámci notářské komory v Českých Budějovicích***
Alexander Příborský		Trhové Sviny Unhošť Příbram	1871-1880 1880-1894 1894-1900	
Mořic Schäfer	1852-?	Trhové Sviny Smíchov	1881-1907 1907-1930	Č, N
Ferdinand Hubna	1858-1936	Milevsko Březnice Trhové Sviny	1901-1905 1905-1907 1907-1936	Č
Alois Žofka		Česká Skalice Trhové Sviny Městec Králové	1934-1935 1937-1940 1940-1949	
Ladislav Procházka	1907-?	Trhové Sviny Třeboň	1940-1947 1947-1951	
Jan Bosák	1889-?	Vysoké nad Jizerou Praha-Břevnov Poděbrady Trhové Sviny	1935-1939 1939-1941 1941-1945 1947-1951	

Příloha č. 17: Notářství Třeboň.

Jméno	****/†***	***Působiště notářů***	***Notářem od-do***	***Funkce v rámci notářské komory v Českých Budějovicích***
Tomáš Zátka	1811-1867	Třeboň	1852-1867	
Jan Petraš	1808-1871	Vlašim Třeboň	18??-1868 1868-1871	
Emanuel Vlasák	1825-1903	? Kaplice Třeboň	1857-1860 1860-1872 1872-1903	Č
František Jiřička	?-1915	Kamenice nad Lipou Třeboň Kašperské Hory Kladno	1894-1903 1903-1904 1904-1912 1912-1915	
Václav Svoboda	1874-1935	Třeboň Semily Nové Město nad Metují Smíchov	1904-1907 1907-1913 1913-1920 1920-1932+	
Josef Vilímek		Třeboň Praha	1907-1914 1914-1940	
Heřman Janeček	1879-1940	Třeboň Jičín	1914-1922 1922-1940	
Karel Bičan		Třeboň Praha XII. (Vinohrady)	1922-1947 1947-?	N, Č
Ladislav Procházka	1907-?	Trhové Sviny Třeboň	1940-1947 1947-1951	

Příloha č. 18: Notářství Týn nad Vltavou.

Jméno	****/†***	***Působiště notářů***	***Notářem od-do***	***Funkce v rámci notářské komory v Českých Budějovicích***
Ján Schuster		Týn nad Vltavou	1857-1874	
Bedřich Postler		Lišov Týn nad Vltavou Semily Železný Brod Nový Bydžov Nová Paka	1874 1874-1883 1883-1890 1890-1903 1903-1905 1905-1906	
Antonín Lev	1837-1903	Lišov Týn nad Vltavou	1877-1883 1883-1903	
Gustav Hess	?-1917	Týn nad Vltavou Městec Králové	1904-1909 1909-1917	
Karel Matoušek		Týn nad Vltavou Náchod Hradec Králové	1909-1919 1919-1927 1927-1950	
Ladislav Kuna	1880-?	Týn nad Vltavou Praha-Dejvice	1919-1933 1933-1944+	Č
Otakar Stára	1895-?	Týn nad Vltavou	1934-1950	

Příloha č. 19: Notářství Vyšší Brod.

Jméno	****/†***	***Působiště notářů***	***Notářem od-do***	***Funkce v rámci notářské komory v Českých Budějovicích***
Friedrich Nitsche	1835-1923	Vyšší Brod	1872-1909	P, Č
Karel Hegenbart	1876-?	Volary Vyšší Brod Litoměřice	1908-1910 1910-1923 1923-1938+	Č
Josef Schenk	?-1926	Nový Jičín Plumlov Jevíčko Břeclav Jihlava Vyšší Brod	1876 1876-1891 1891-1897 1897-1905 1905-1923 1923-1926	
Josef Hartmann		Vyšší Brod	1926-1945	

Příloha č. 20: Volby do notářské komory v Českých Budějovicích a přehled zvolených prezidentů.

PREZIDENT NOTÁŘSKÉ KOMORY	OD - DO	LET CELKEM	POČET FUNKČNÍCH OBDOBÍ
Vilém Höger	1871-1881	10	3
Karel Havelka	1881-1885	4	1
Friedrich Nitsche (Vyšší Brod)	1885-1888	3	1
Jiří Veselý	1888-1891	3	1
Jan Říha	1891-1917	26	8
Alois Wolf	1917-1920	3	1
Emanuel Touš	1920-1935	15	6

ROK VOLEB	PREZIDENT	ČLENOVÉ	NÁHRADNÍCI
1871, 1873, 1876, 1879	Vilém Höger	?	?
1882	Karel Havelka	?	?
1885	Friedrich Nitsche (Vyšší Brod)	Jan Říha Jiří Veselý Emanuel Vlasák Eduard Vogel	Mořic Schäfer Josef Luksch (do 1887) František Šimek (od 1887)
1888	Jiří Veselý	Gustav Molitor Jan Říha Emanuel Vlasák Eduard Vogel	Mořic Schäfer Karel Havelka
1891	Jan Říha	Emanuel Vlasák Friedrich Nitsche (Vyšší Brod) Mořic Schäfer Eduard Vogel	Antonín Maděra Gustav Molitor
1894	Jan Říha	Emanuel Vlasák Friedrich Nitsche (VB) Mořic Schäfer Gustav Molitor	Antonín Maděra Karel Havelka
1897	Jan Říha	Emanuel Vlasák Friedrich Nitsche (VB) Mořic Schäfer Gustav Molitor	Antonín Maděra Karel Havelka
1900	Jan Říha	Emanuel Vlasák Friedrich Nitsche (VB) Mořic Schäfer	Antonín Maděra Karel Havelka

		Gustav Molitor	
1903	Jan Říha	Gustav Molitor Friedrich Nitsche (VB) Mořic Schäfer Antonín Maděra	Karel Havelka Friedrich Hans Nitsche
1906	Jan Říha	Gustav Molitor Friedrich Nitsche (VB) Antonín Maděra Mořic Schäfer (do 1907) Karel Havelka (od 1907)	Friedrich Hans Nitsche Karel Havelka (do 1907) Jan Holländer (od 1907)
1909	Jan Říha	Antonín Maděra Gustav Molitor Ferdinand Hubna Alois Wolf	Václav Mahal Jan Holländer (do 1910) Josef Slavík (od 1910)
1912	Jan Říha	Antonín Maděra Gustav Molitor Ferdinand Hubna Alois Wolf	Václav Mahal Josef Slavík
1917	Alois Wolf	Antonín Maděra Friedrich Hans Nitsche Ferdinand Hubna Karel Hegenbart	Josef Göschka Richard Engelthaler
1920	Emanuel Touš	?	?
1923	Emanuel Touš	Jan Řebík Ladislav Kuna Karel Hegenbart Alois Wolf	Karel Bičan Bedřich Schmitz-Aurbach
1926	Emanuel Touš	Ladislav Kuna Jan Řebík Bedřich Schmitz-Aurbach Alois Wolf	Karel Bičan Edwin Feyerfeil
1930	Emanuel Touš	Karel Bičan Ladislav Kuna Bedřich Schmitz-Aurbach Alois Wolf	Edwin Feyerfeil Zdeněk Kunst
1933	Emanuel Touš	Karel Bičan Edwin Feyerfeil Ladislav Kuna Alois Wolf	Josef Hartmann Zdeněk Kunst

Tabulky jsou sestaveny na základě údajů z Věstníků ministerstva spravedlnosti.

Příloha č. 21: Tabulka migrací notářů mezi notářskými okresy v rámci Notářské komory v Českých Budějovicích.

Místa nová / **Původní místa**	České Budějovice	Český Krumlov	Hluboká nad Vltavou	Horní Planá	Chvalšiny	Jindřichův Hradec	Kaplice	Lišov	Lomnice nad Lužnicí	Nová Bystřice	Nové Hrady	Trhové Sviny	Třeboň	Týn nad Vltavou	Vyšší Brod
České Budějovice		-	-	-	-	**1**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Český Krumlov	**1**		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hluboká nad Vltavou	**1**	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Horní Planá	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Chvalšiny	-	-	-	-		-	-	-	-	-	**1**	-	-	-	-
Jindřichův Hradec	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kaplice	-	-	-	**1**	-	-		-	**1**	-	-	-	**1**	-	-
Lišov	-	-	**1**	-	-	**1**	-		-	-	-	-	-	**2**	-
Lomnice nad Lužnicí	-	-	-	-	-	-	-	**1**		-	-	-	-	-	-
Nová Bystřice	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-
Nové Hrady	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-
Trhové Sviny	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		**1**	-	-
Třeboň	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-
Týn nad Vltavou	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
Vyšší Brod	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

Příloha č. 22: Tabulka migrací notářů z notářství v obvodu českobudějovické notářské komory do obvodů komor jiných nebo naopak příchod z obvodu jiné komory do obvodu notářské komory českobudějovické.*

Místa po odchodu nebo původní před příchodem do českobudějovické notářské komory / **Notářská komora v Českých Budějovicích**	Notářská komora Kutná Hora	Notářská komora Plzeň-Písek	Notářská komora Hradec Králové-Chrudim	Notářská komora Cheb	Notářská komora Liberec-Česká Lípa	Notářská komora Most-Litoměřice	Notářská komora Praha	Notářská komora Brno	Notářská komora Olomouc	Notářská komora Opava	Celkem
České Budějovice	1	4	1	-	1	-	2	-	-	-	9
Český Krumlov	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2
Hluboká nad Vltavou	1	4	-	-	-	1	8	-	1	-	15
Horní Planá	-	1	-	1	1	3	2	-	-	-	8
Chvalšiny	-	3	1	3	2	4	2	-	-	-	15
Jindřichův Hradec	1	3	-	-	-	-	1	-	-	-	5
Kaplice	2	1	-	-	-	3	3	-	-	-	9
Lišov	-	1	2	-	-	-	6	-	-	-	9
Lomnice nad Lužnicí	-	1	3	-	-	-	4	-	-	-	8
Nová Bystřice	-	-	-	-	-	3	2	-	-	-	5
Nové Hrady	-	1	1	-	-	1	2	-	-	-	5
Trhové Sviny	2	1	1	-	-	-	6	-	-	-	10
Třeboň	-	1	1	-	-	-	8	-	-	-	10
Týn nad Vltavou	-	-	2	-	-	-	6	-	-	-	8
Vyšší Brod	-	1	-	-	-	1	-	3	1	-	6
Celkem	7	23	12	5	4	16	52	3	2	-	124

* Údaje o migraci notářů pocházejí z let 1871-1951, rozdělení komor a soudních okresů je použito z knihy: Seznam všech c. k. notářů v Čechách, jich spolků, pak c. k. notářských komor, Praha 1903.

Příloha č. 23: Souhrnná tabulka sledující notáře v letech 1871-1938.

	Celkový počet notářů v daném notářském okrese po sledované období	Počet notářů, pro které to bylo jediné místo	Notáři, pro něž to bylo první místo	Notáři, pro něž to bylo poslední místo
České Budějovice I	5	-	-	3
České Budějovice II	2	2	2	2
Český Krumlov	4	1	2	3
Hluboká nad Vltavou	11	1	8	2
Horní Planá	5	1	4	2
Chvalšiny	10	-	8	2
Jindřichův Hradec	6	1	2	5
Kaplice	9	3	7	3
Lišov	9	1	8	1
Lomnice nad Lužnicí	7	2	5	2
Nová Bystřice	4	2	4	2
Nové Hrady	5	1	3	3
Trhové Sviny	4	-	2	1
Třeboň	7	1	5	2
Týn nad Vltavou	7	2	5	3
Vyšší Brod	4	2	2	3

* Počáteční hranice je určena rokem, kdy vznikla notářská komora v Českých Budějovicích a v jejím rámci také již všechny notářské okresy a lze tedy lépe porovnávat údaje mezi všemi notářstvími. Konečnou hranici tvoří rok 1938, který je vybrán z několika důvodů: notáři váleční byli většinou po válce vyhnáni a jejich migrace tedy není přirozená, nevíme co se s nimi stalo; a dále pak některá notářství již po roce 1945 nebyla obnoven

Příloha č. 24: Tabulka příchodů notářů do notariátů v obvodu Notářské komory v Českých Budějovicích z obvodů jiných notářských komor.

Notářství v rámci Notářské komory v Českých Budějovicích / **Notářské komory, ze kterých notáři do českobudějovické notářské komory přišli**	České Budějovice	Český Krumlov	Hluboká nad Vltavou	Horní Planá	Chvalšiny	Jindřichův Hradec	Kaplice	Lišov	Lomnice nad Lužnicí	Nová Bystřice	Nové Hrady	Trhové Sviny	Třeboň	Týn nad Vltavou	Vyšší Brod	**Celkem**
Notářská komora Kutná Hora	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Notářská komora Plzeň	3	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	1	9
Notářská komora Hradec Králové	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	4
Notářská komora Cheb	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Notářská komora Liberec	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Notářská komora Most	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Notářská komora Praha	1	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	2	-	-	6
Notářská komora Brno	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Notářská komora Olomouc	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Notářská komora Opava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Celkem	6	2	2	-	2	2	2	-	2	-	1	2	2	-	2	25

Příloha č. 25: Tabulka odchodů notářů z notariátů v obvodu Notářské komory v Českých Budějovicích do obvodů jiných notářských komor.

Notářské komory, do jejichž obvodu notáři z českobudějovické notářské komory odešli / **Notářství v rámci Notářské komory v Českých Budějovicích**	Notářská komora Kutná Hora	Notářská komora Plzeň-Písek	Notářská komora Hradec Králové	Notářská komora Cheb	Notářská komora Liberec-Česká Lípa	Notářská komora Most-Litoměřice	Notářská komora Praha	Notářská komora Brno	Notářská komora Olomouc	Notářská komora Opava	Celkem
České Budějovice	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Český Krumlov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hluboká nad Vltavou	-	3	-	-	-	1	3	-	1	-	8
Horní Planá	-	-	-	-	1	2	1	-	-	-	4
Chvalšiny	-	1	1	3	-	1	1	-	-	-	7
Jindřichův Hradec	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kaplice	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	3
Lišov	-	1	2	-	-	-	1	-	-	-	4
Lomnice nad Lužnicí	-	1	1	-	-	-	2	-	-	-	4
Nová Bystřice	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	3
Nové Hrady	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	2
Trhové Sviny	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	3
Třeboň	-	1	-	-	-	-	4	-	-	-	5
Týn nad Vltavou	-	-	1	-	-	-	3	-	-	-	4
Vyšší Brod	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Celkem	-	8	5	3	1	9	23	-	1	-	50

Příloha č. 26: Okresy, do kterých přišli/odešli notáři Notář. komory v Č. Budějovicích.

Notářství	**Notářská komora**	**Notářství**	**Notářská komora**
Aš	Cheb	Náchod	Hradec Králové
Bechyně	Praha	Nejdek	Cheb
Benešov nad Ploučnicí	Most	Nepomuk	Plzeň
Blovice	Plzeň	Netolice	Plzeň
Bochov	Cheb	Nová Paka	Praha
Brandýs nad Labem	Praha	Nové Benátky	Praha
Břeclav	Brno	Nové Město nad Metují	Hradec Králové
Břevnov	Praha	Nové Strašecí	Praha
Březnice	Plzeň	Nový Bydžov	Praha
Česká Lípa	Liberec	Nový Jičín	Olomouc
Česká Skalice	Hradec Králové	Nymburk	Praha
Český Brod	Praha	Písek	Plzeň
Děčín-Podmokly	Most	Plumlov	Olomouc
Dobříš	Praha	Plzeň	Plzeň
Doupov	Most	Počátky	Praha
Dubá	Liberec	Podbořany	Most
Frýdlant	Liberec	Poděbrady	Kutná Hora
Hartmanice	Plzeň	Polná	Kutná Hora
Holice	Hradec Králové	Postoloprty	Most
Hora sv. Šebestiána	Most	Praha	Praha
Horažďovice	Plzeň	Prachatice	Plzeň
Hostouň	Plzeň	Příbram	Praha
Hradec Králové	Hradec Králové	Rakovník	Praha
Chomutov	Most	Rokytnice	Hradec Králové
Jablonec	Liberec	Roudnice nad Labem	Most
Jaroměř	Hradec Králové	Sedlec	Praha
Jesenice	Most	Semily	Praha
Jevíčko	Brno	Skuteč	Hradec Králové
Jičín	Praha	Slaný	Praha
Jihlava	Brno	Štětí	Most
Kadaň	Most	Štoky	Kutná Hora
Kamenice nad Lipou	Praha	Unhošť	Praha
Kašperské Hory	Plzeň	Ústí nad Labem	Most
Kladno	Praha	Veselí nad Lužnicí	Praha
Klatovy	Plzeň	Vildštejn	Cheb
Kolín	Kutná Hora	Vimperk	Plzeň
Kostelec n. čern. lesy	Praha	Vlašim	Praha
Lanškroun	Hradec Králové	Vodňany	Plzeň
Litoměřice	Most	Volary	Plzeň
Litovel	Olomouc	Volyně	Plzeň
Manětín	Plzeň	Vysoké nad Jizerou	Praha
Mělník	Praha	Zbiroh	Praha
Městec Králové	Praha	Žatec	Most
Milevsko	Praha	Železný Brod	Praha
Mirovice	Plzeň	Žižkov	Praha

Příloha č. 27: Mapa notářských okresů v rámci českobudějovické notářské komory.

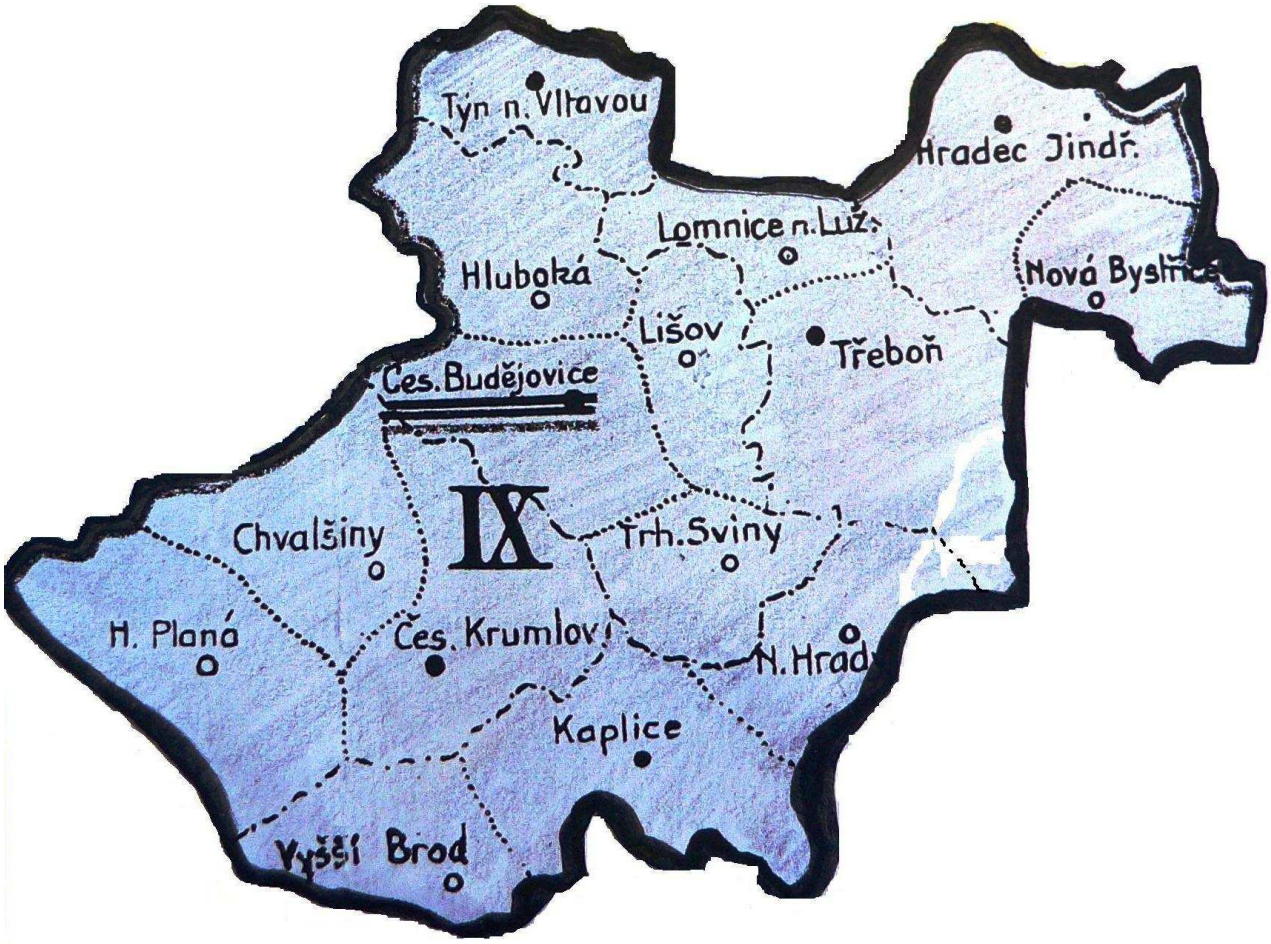

Příloha č. 28: Notářské komory a notářství v Čechách podle rozdělení z roku 1903.

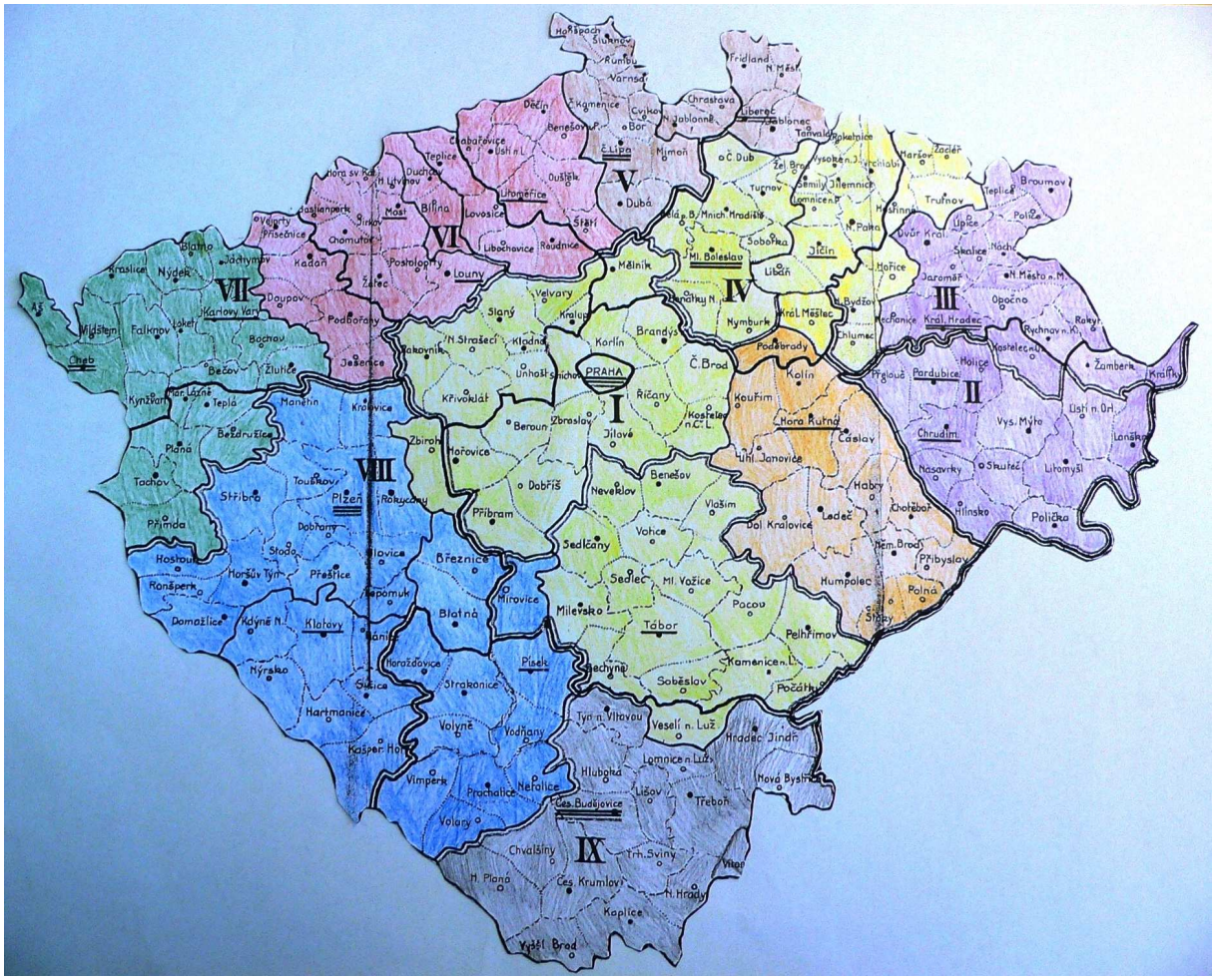

Notářská komora v Chebu

Notářská komora v Plzni

Notářská komora v Mostě

Notářská komora v Praze

Notářská komora v Liberci

Notářská komora v Kutné Hoře

Notářská komora v Hradci Králové

Notářská komora v Českých Budějovicích

Příloha č. 29: Mapa notářských okresů, ve kterých se pohybovali notáři z notářské komory v Českých Budějovicích před svým příchodem nebo po svém odchodu z této komory

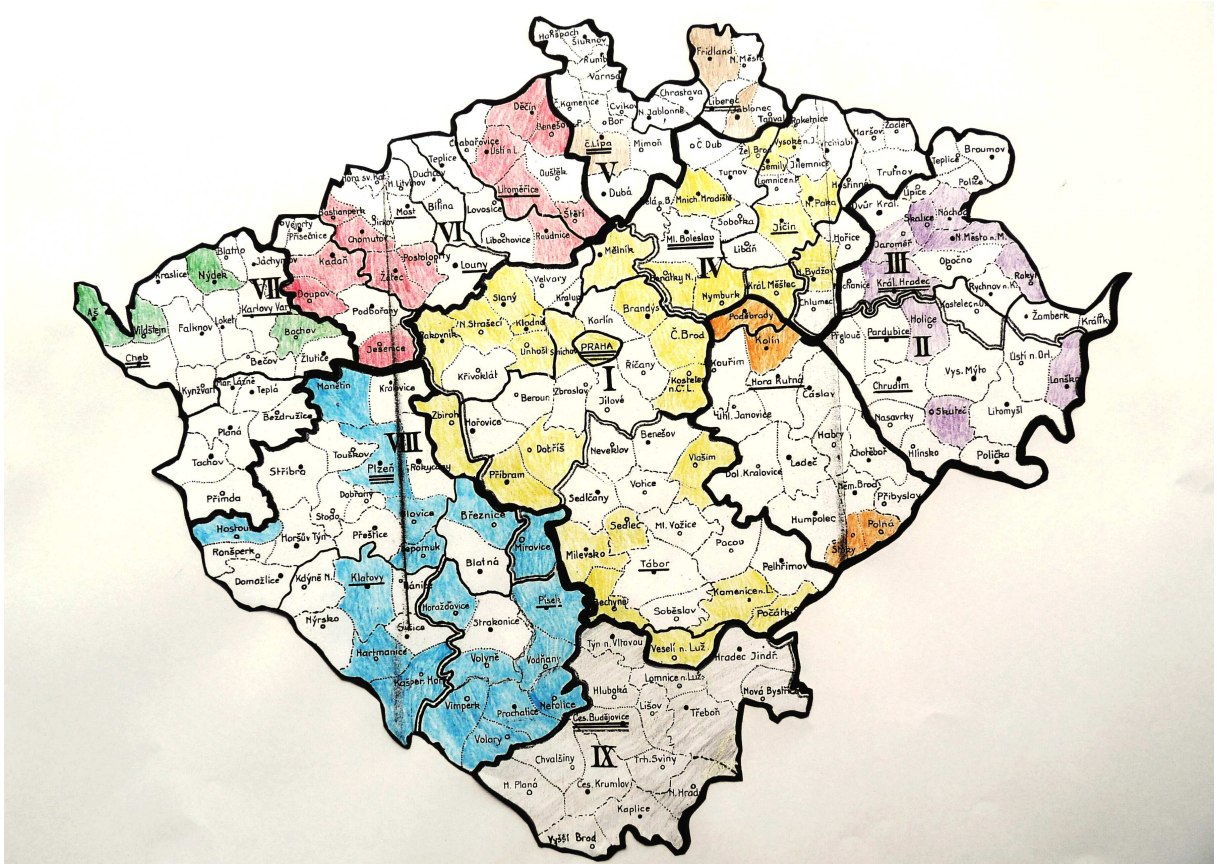
I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
PRAHA
Cheb
Karlovy Vary
Louny
Most
Teplice
Děčín
Česká Lípa
Liberec
Jablonec
Jičín
Mladá Boleslav
Mělník
Kolín
Kutná Hora
Havlíčkův Brod
Jihlava
Třebíč
Znojmo
Hradec Králové
Pardubice
Ústí n. Orl.
Chrudim
Litomyšl
Ústí n. L.
Rakovník
Kladno
Příbram
Benešov
Tábor
Písek
Strakonice
Klatovy
Plzeň
Tachov
Domažlice
Sokolov
Karlovy Vary
Ostrava
Opava
Olomouc
Přerov
Zlín
Uherské Hradiště
Vsetín
Frýdek-Místek
Bruntál
Šumperk
Jeseník
Nový Jičín
Karviná
Havířov
Ostrava-Poruba
Frýdlant n. M.
Rumburk
Varnsdorf
Chrastava
Nové Město n. M.
Broumov
Náchod
Trutnov
Semily
Jablonec n. N.
Liberec
Česká Lípa
Mimoň
Nymburk

Příloha č. 30: Inzeráty na tiskopisy pro notáře

14

Pánům advokátům a c. k. notářům

doporučuje

F. B. BATOVEC

velkozávod papírem, knihtiskárna a litografie

v PRAZE, na Příkopě číslo 16

TISKOPISY

pro kanceláře advokátní a notářské dle nového soudního řádu.

Značka	Předmět	1000 kusů K	1000 kusů h	500 kusů K	500 kusů h	100 kusů K	100 kusů h
	Mocné listy.						
1	Mocný list všeobecný, zároveň procesní, na půlarchu	14	—	7	50	1	60
1a	Mocný list procesní . . . na půlarchu	14	—	7	50	1	60
2b	Mocný list ve věcech trestních . . na půlarchu	14	—	7	50	1	60
2c	Mocný list ve věcech berních . . na půlarchu	14	—	7	50	1	60
	Žaloby.						
3	Žaloba z pohledávek peněžních (pro rozepře pod 100 K, do 1000 i přes 1000 K k soudům okresním, krajským i obchodním)	24	—	12	50	2	60
4	Žaloba z pohledávek a nároků nepeněžních (pro rozepře v ceně 100 K, do 1000 i přes 1000 K k soudům okresním, krajským i obchodním)	24	—	12	50	2	60
5	Žaloba protokolované firmy na obchodníky (protokolované i neprotokolované) z faktury	24	—	12	50	2	60
6	Žaloba ze směnky (proti příj., vydateli i remitentovi)	24	—	12	50	2	60
7	Žaloba upomínací	24	—	12	50	2	60
7a	Návrh na složení manifestační přísahy	26	—	14	—	3	—
7b	Dražební podmínky 2archové 500 hlav a 500 vlož. K 24·— 250 hlav a 250 vlož. K 12·50, 50 hlav a 50 vlož. » 2·60						
	Podání v rozepřích						
8	obsahující vytištěné záhlaví na 1. straně archu	18	—	10	—	2	20
	Žádosti exekuční.						
9	Žádost za exekuci na věci movité	24	—	12	50	2	60
10	dto. na věci nemovité	24	—	12	50	2	60
10a	**Dlužní úpis**	28	—	15	—	3	20
10b	**Trhové smlouvy**	36	—	19	—	4	—
	Záhlaví (rubriky)						
11	pro žaloby, podání v rozepřích i exek. . na půlarchu	12	—	6	50	1	50
	Seznam útrat						
12	pro rozepře i exekuce bez textu . . na půlarchu	16	—	9	—	1	90
13	dto. . . . . na celém archu	28	—	16	—	3	30
12a	pro rozepře s upraveným textem . . na půlarchu	18	—	10	—	2	20
12b	pro útraty exekuční s upraveným textem . na půlarchu	18	—	10	—	2	20
	Upomínací dopisy.						
14	Velký 4°	12	—	6	50	1	40
	Účty palmaru a výloh.						
15	Kancel. fol. s rub. Palmar-Výlohy 1/1 archy 4str. s hlavou	28	—	16	—	3	30
16	dto. . . . . 1/1 „ 4str., vložky	28	—	16	—	3	30
17	dto. . . . . 1/2 „ 2str. s hlavou	16	—	9	—	1	90
18	Velký 4° . . . . . 1listové 2str. dto.	16	—	9	—	1	90
19	Malý 4° . . . . . 1listové 2str. dto.	12	—	6	50	1	40
20	Velká 8° . . . . . 1listové 2str. dto.	12	—	6	50	1	40
21	Kancel. fol. s r. Palmar-Výdaje-Platy 1/1 archy 4str. s hl.	28	—	16	—	3	30
22	dto. . . . . 1/2 „ 2str. dto.	16	—	9	—	1	90
23	dto. . . . . 1/1 vložky, 4str.	28	—	16	—	3	30
	Archy na palmarní knihy velký formát 30×47 cm.						
24	s rubrikami Palmar-Výlohy-Záloha . .					7	—
25	„ „ Kolky-Výlohy-Palmar-Úplata . .						
26	„ „ Palmar-Výlohy-Úplata-Poznámka . .						
27	„ na protokoly					8	—
	Tiskopisy pro c. k. notáře.						
	Protokoly legal., se svědky, bez svědků, všeobecné	14	—	7	50	1	60
	Spisy notářské, 2listové, 4str. an.	32	—	17	—	3	50
	Protesty směnečné	14	—	7	50	1	60
	Rejstřík jednací, velký formát 29×47 cm., 2 listy 4str.	70	—	36	—	8	—

Poznámka: Při objednávce 1000 exempl. 1 formuláře dodám tytéž s příttiskem firmy bez zvýšení cen. Při menší objedn. než 1000 ex. počítám za tisk firmy K 3.— zvlášť.

— Na požádání zašlu vzorky franko. —

PÁNŮM NOTÁŘŮM VEŠKERÉ TISKOPISY

jako: smlouvy všeho druhu, legalisační protokoly, dopisní papíry a obálky obratem dodá v bezvadné úpravě

KNIHTISKÁRNA ED. LESCHINGRA V PRAZE II.,

LÍPOVÁ 13.

Příloha č. 31: Českobudějovičtí notáři Emanuel Touš (nahoře vlevo) a Karel Havelka a lišovský a jindřichohradecký notář Antonín Maděra.

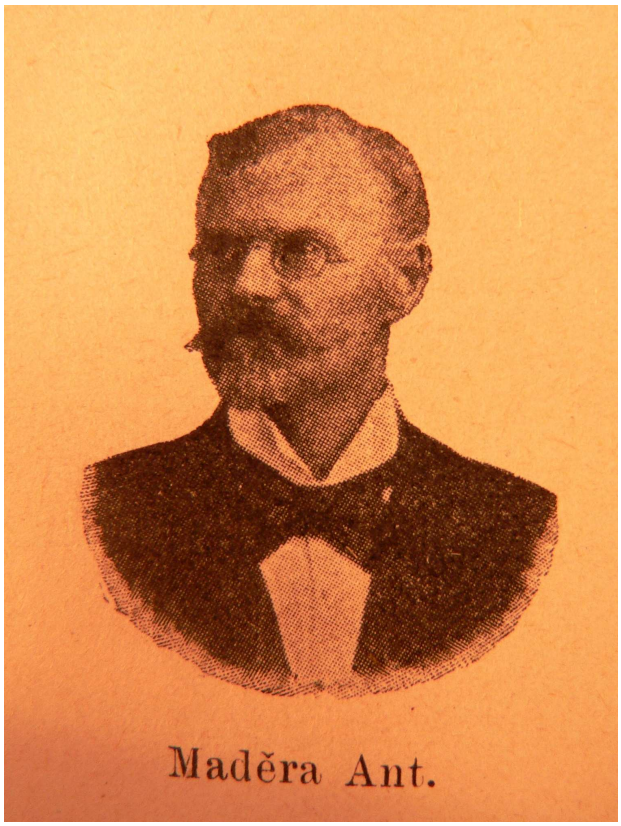

Příloha č. 32: Notář Ladislav Kuna (Týn nad Vltavou) a Friedrich Nitsche (Vyšší Brod) prostřední řada, první zleva.

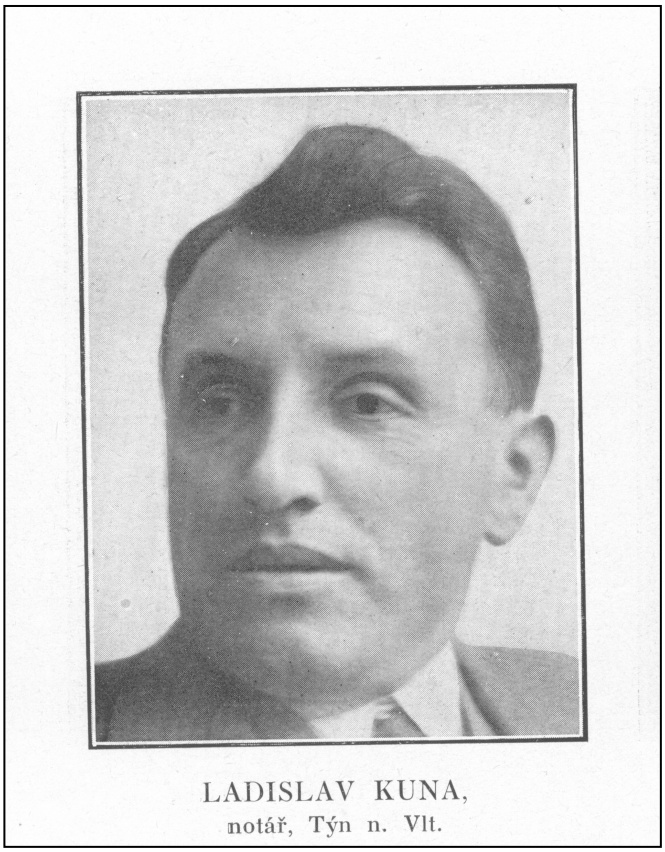

Příloha č. 33: Hrob notáře Friedricha Nitscheho na hřbitově ve Vyšším Brodě a notáře Aloise Wolfa v Nové Bystřici

Příloha č. 34: Hrob notáře Jana Říhy na hřbitově v Hluboké nad Vltavou a notáře Antonína Lva v Týně nad Vltavou

Příloha č. 35: Vzor pečeti, razítka a podpisu jindřichohradeckého notáře Václava Ebenstreita.

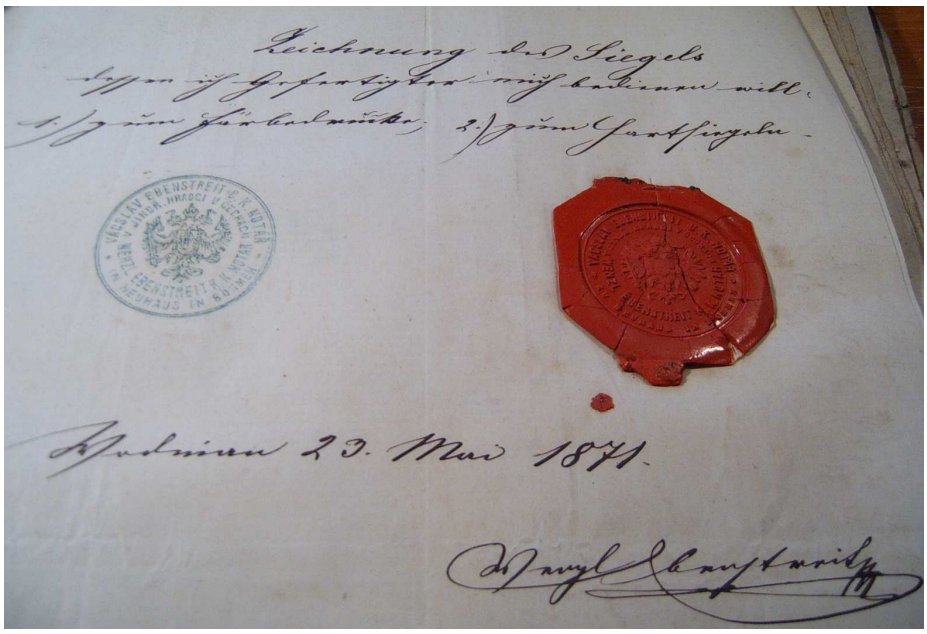

Příloha č. 36: Pamětní deska z budovy třeboňské Spořitelny se jménem předsedy a zároveň starosty města a notářem Karlem Bičanem.

Příloha č. 37: Pečeť podle notářského řádu z roku 1871 notáře Jana Říhy z Českých Budějovic a Antonína Maděry, notáře v Lišově.

Příloha č. 38: Pečeť podle nařízení z roku 1920 notáře Aloise Wolfa z Nové Bystřice a Ladislava Procházky z Trhových Svinů.

Příloha č. 39: Pečeť s opisem pouze v jednom jazyce a pečeť dvoujazyčná.

Johann Friedrich Berger – notář v Nových Hradech

Ján Schuster – notář v Týně nad Vltavou

Příloha č. 40: Oznámení notářské komory o úmrtí notáře Jana Říhy a možnosti vznést nároky na jeho kauci.

Notářská kauce.

Ve smyslu § 29. not. ř. vyzývají se všichni, kteří by dle § 25., odst. 1. not. ř. tvrdili, že na základě zástavního práva jim po zákonu příslušícího oprávnění lsou požadovati náhradu z kauce notářské dne 20. února 1917 zemřelého Dra. Jana Říhy, bývalého c. k. notáře v Budějovicích, aby své nároky do šesti měsíců u podepsané komory notářské ohlásili, jinak by po uplynutí lhůty této bez ohledu na jejich nároky uděleno bylo svolení k vydání oné kauce osobám oprávněným.

C. k. notářská komora v Budějovicích.

13. prosince 1917. 20690—1

Příloha č. 41: Pečeť notářské komory.

Příloha č. 42: Notářské spisy.

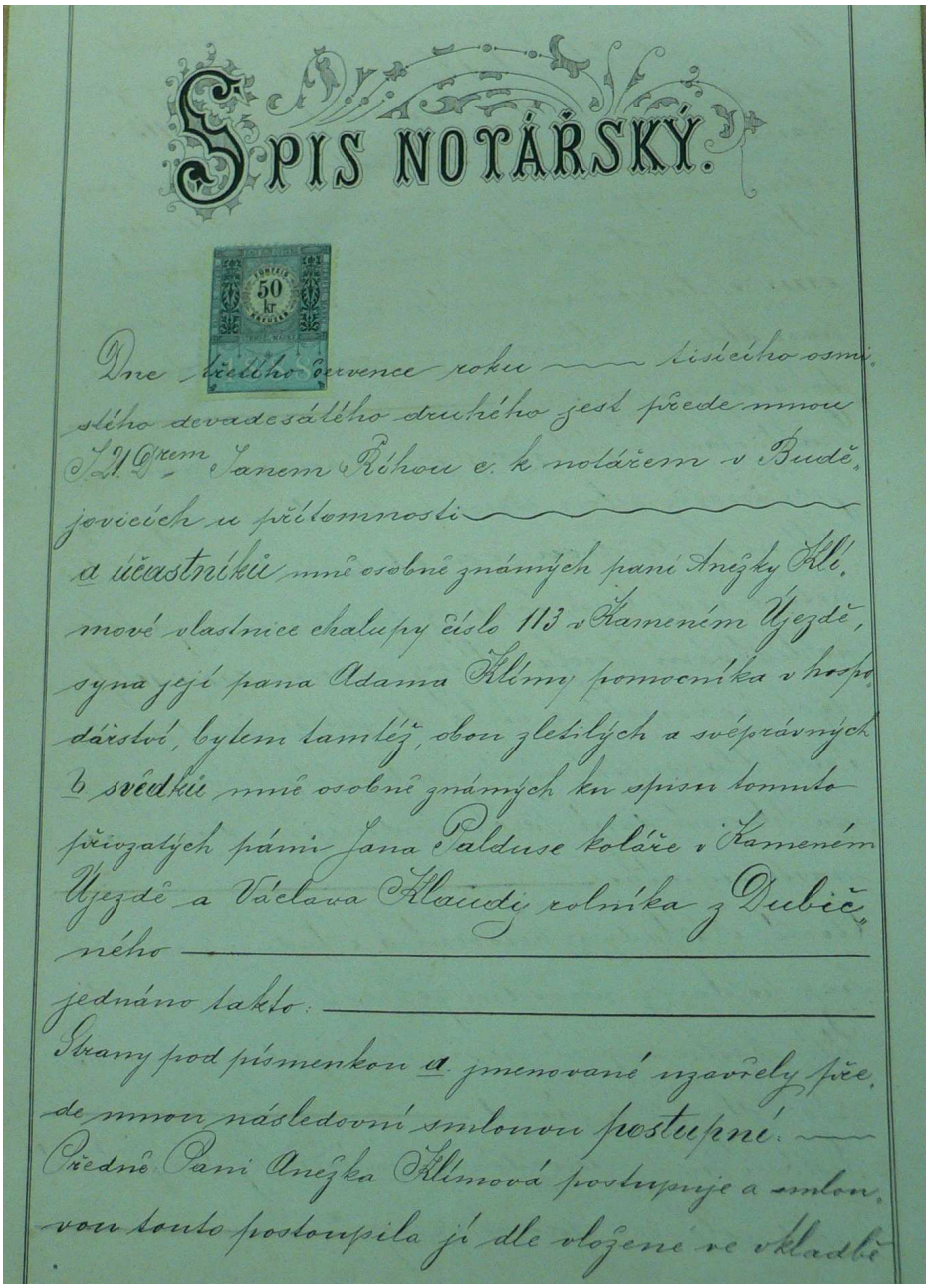

SPIS NOTÁŘSKÝ.

Dne třetího července roku tisícího osmistého devadesátého druhého jest přede mnou Dr. Janem Říhou c. k. notářem v Budějovicích u přítomnosti

a účastníkův mně osobně známých paní Anežky Klímové vlastnice chalupy číslo 113 v Kameném Újezdě, syna její pana Adama Klímy pomocníka v hospodářství, bylem tamtéž, obou zletilých a svéprávných

b svědkův mně osobně známých ku spisu tomuto přivzatých pánů Jana Palduse kováře v Kameném Újezdě a Václava Klaudy rolníka z Dubičného

jednáno takto:

Strany pod písmenkou a jmenované uzavřely přede mnou následovní smlouvu postupní.

Předně Paní Anežka Klímová postupuje a smlouvou touto postoupila jí dle vložené ve vkladě

Geschäfts-Zahl 10

NOTARIATS-ACT.

Unter der Regierung

Sr. k. k. apostolischen Majestät Franz Josef I.,

Kaisers von Oesterreich.

1 fl. 25 kr. 5 fl.

Am zehnten Januar im Tausend acht Hundert sechzig sechs / 10ten Jänner 1866 / in Budweis in Böhmen, Budweiser Kreis haben vor mir k. k. Notar Dr. Friedrich Adam die mir persönlich bekannten Herrn Johann Prochazka Realitätenbesitzer aus Budweis N.79 und Herrn Johann Pollak Hausbesitzer in Budweis N.144 nachstehenden Kaufvertrag abgeschlossen:

1. Verkauft H. Johann Pollak dem H. Prochazka das in seinem Hause N.144 in der Landstraße zu Budweis sich befindliche Spiritus-Apparat samt allem Zugehör